Št. 5 (1486) Leto XXIX
NOVO MESTO, četrtek,
2. februarja 1978
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

„Veš kulturni dolg?"

Pred 8. februarjem — slovenskim kulturnim praznikom

Komu posvetiti to malo razmišljanje, ki sili pod pero ob bližnjem slovenskem kulturnem prazniku? Ali Prešernu, primusu našega Parnasa, ali Župančiču ali kar vsem, katerih delo je vgrajeno v kulturo dvomilijonskega naroda? Pokolenjem preteklosti ali sedanjosti, ali nemara samo tistim, ki se ta hip trudijo za najširšo razrast kulture v duhu družbenopolitičnih smernic, zakona o združenem delu in drugih znanih listin? Ali vsem hkrati, od pesnika „Zdravljice" prek letošnjega slavljenca iz Vinice do današnjih razumnikov in umetnikov ter slehernega delavca, ki daje denar za obdelavo, setev in žetev te naše skupne kulturne njive. In tako je ta hip, ko ugotavljamo, da smo za kulturo še vse premalo naredili, edino prav

Zato praznik naj ne bo samo seštevek najrazličnejših slovesnosti in prireditev, ampak tudi priložnost, da globoko premislimo pota slovenske kulture in se vprašamo, ali so naša ravnanja res že povsod taka, da pomagajo kulturnemu vozu nenehno naprej. Inventura stanja bi pokazala, da ne gre brez zatikanja, pa naj imamo v mislih odločanje ali denar za kulturo. Delegatski sistem kot tisti samoupravni mehanizem, ki naj bi odločilno vplival na kulturno politiko, še prevečkrat zaškrta. Kaže, da kolesje še ni utečeno, tu in tam pa tudi še ni pravšnih tirnic. Taka spoznanja se kopičijo na mizah analitikov in vse več ljudi je mnenja, da je učinkovit poseg nujen. Priložnost se ponuja prav zdaj, ko naj bi v predvolilnih postopkih na secirne mize poleg drugega položili tudi kulturno problematiko, oziroma ob ugotovitvi, da se odločujoč vpliv delavca na kulturno politiko kljub delegatskemu sistemu ne more poroditi, napravili carski rez.

Vseh teh pomanjkljivosti nismo dolžni odpraviti samo zaradi čistih računov pri primopredaji dosedanjih in novih skupščin kulturnih skupnosti, ampak predvsem zavoljo nalog. Zato povejmo, srednjeročni načrti kulturnega razvoja v občinah niso nikakršni ugankarski kotički za zabavo v prostem času, marveč zbirke neodložljivih nalog za vsak dan in za celega moža. In tega naj bi se zavedali vselej in povsod, ne samo v minuti tihe zbranosti na Prešernov dan.

I. ZORAN

Na smetišču zmečkan ugled ?

Ob ravnanju IMV, ki je razburkalo javnost

So bili rezervni deli, ki so jih na ukaz IMV minuli teden „pokopali" na ljubljanskem Odpadu, res brez vrednosti? Jurij Levičnik, generalni direktor IMV, v pismu slovenskemu družbenopolitičnemu vodstvu trdi, da ni bila z odpisom napravljena nobena škoda. Med ljudmi se govori drugače; o moralni, politični in navsezadnje tudi gmotni škodi. Glasovi ne potihnejo. Naš novinar Bojan Budja je skušal predstaviti mnenje ene in druge strani – torej tožnikov in zagovornikov v zadevi, ki ji pravijo kar „afera IMV". Kakšna bo sodba in če sploh bo, ni mogoče reči vnaprej. Zapis o zadevi IMV, naslovili smo ga „Na Odpadu zmečkan ugled? ", objavljamo na 14. strani.

LETOS MANJ OBDAVČENIH – Tudi v torek, zadnji dan za oddajo davčne napovedi v Novem mestu, ni bilo gneče, kakršne so bili ušlužbenci sicer vajeni leta nazaj. Z zvišanim cenzusom je število davčnih prijav padlo od lanskih 3500 na vsega 600 prijav v letošnjem letu. Od teh bo davek plačalo le 150 davčnih zavezancev. Med njimi pa je le malo takih, ki so cenzus prekoračili s čistim OD, ampak so presežek dosegli predvsem na račun nadurnega in honorarnega dela. Pa še to! Po prijavah sodeč je bilo lansko leto za nekatere obrtnike „sušno", saj so nekateri prijavili tudi manj kot 50.000 din. Te bo v naslednjih dnevih obiskala davčna inšpekcija. (Foto: Janez Pavlin)

Obvezujoči sklepi za JE Krško

Občinska skupščina Krško zahteva od jedrske elektrarne celovito reševanje varstva okolja

Občinska skupščina v Krškem je na seji 31. januarja po obravnavi dodatne informacije o problemih jedrske elektrarne izglasovala več sklepov, v katerih zahteva celovito reševanje varstva okolja med gradnjo in med obratovanjem JE.

Od investitorja zahteva, da uresničuje postavljene pogoje za največjo odgovornost, sicer jih bo s svojimi ustavnimi pooblastili primorala uveljaviti sama. Z vrsto nalog postavlja skupščina tudi roke, kot na primer za opredelitev varstvenih zon JE, za zaščitne ukrepe pred toplotnim onesnaževanjem, za zaščito podtalnice, za proučevanje savske vode in ureditev vodnogospodarskega območja, ki je pod vplivom JE.

Investitor mora pred začetkom poskusnega obratovanja JE izdelati načrt za organizacijo preventivne službe in načrt za nadzor nad morebitno radiološko nevarnostjo. Nadalje zahteva, da investitor sporazumno s krško tovarno celuloze in drugimi onesnaževalci poskrbi za čiščenje reke Save. JE Krško naj razen tega zagotovi denar za tako organizacijo zdravstvene službe, ki bo v primeru nesreče sposobna učinkovito pomagati.

OS je zaključila sprejete sklepe z ugotovitvijo, da je kompleksno reševanje zahtev za varstvo okolja v življenjskem interesu prebivalcev tega območja, zato jim morajo v JE posvetiti več pozornosti kot doslej.

J. T.

Varnost je stvar vsakogar

Na območju UJV Celje zadovoljni s poglabljanjem družbene samozaščite

Tiskovna konferenca o varnosti v minulem letu, ki jo je celjska UJV priredila v ponedeljek, tokrat ni izhajala le iz številk o teh in onih družbeno škodljivih pojavih, temveč predvsem tudi iz tega, kaj je bilo storjeno v utrjevanju zamisli o družbeni samozaščiti.

Vršilec dolžnosti načelnika Ivan Paul, (dosedanji načelnik Igor Lotrič je odšel v pokoj), je nadvse ugodno ocenil zadnje polletje, odkar uresničujemo zamisel o družbeni samozaščiti. Predvsem delo organov narodne zaščite postaja vse bolj prvina samozaščite družbe ne pa podaljšana roka delavcev UJV.

Že samo imenovanje novih organov za ljudsko obrambo in samozaščito je bilo uspešno: od 575 delovnih organizacij na območju celjske UJV, kamor spada tudi Posavje, so jih imenovali 510. To nalogo so izpolnili tudi v vseh krajevnih skupnostih. Nekaj manj kot polovica delovnih organizacij že premore varnostno oceno, v 69 odst. vseh kolektivov imajo organe narodne zaščite, v krajevnih skupnostih je razmerje ustanovljenih organov narodne zaščite še ugodnejše. Po krajevnih skupnostih je nadvse ugoden podatek o sestavljenih varnostnih načrtih, naredili so jih v 98 odst. KS. Premalo so storili marsikje med stanovalci in po hišnih svetih.

Vsekakor je opravljeno precejšnje delo, v katerega so se dobro vključile postaje milice, predvsem pa miličniki – vodje posameznih varnostnih okolišev. Navsezadnje se je 138 predavanj udeležilo 8.756 ljudi, ob njih tudi ni manjkalo posebnih razgovorov. Na vsem območju UJV niso zabeležili primera, ko bi ljudje odklonili delo v narodni zaščiti, čeprav marsikje straže delajo stalno.

Strokovni delavci v varnostnih organih ob tem z zadovoljstvom ugotavljajo, da ob takšnem podružbljanju ljudje pogosteje reagirajo na družbeno škodljive pojave. V bodoče bo treba več delati s posameznimi nosilci in razvijati splošno varnostno kulturo.

A. ŽELEZNIK

Bizeljsko živelo za vince

Zadovoljni obiskovalci vinske razstave — Na svidenje čez tri leta

Na Bizeljskem že zlepa ni bilo tako živahno, kot od četrtka do nedelje, ko so se vrstile prireditve letošnjega praznika posavskega vina. Organizatorji so gostoljubno sprejemali številne obiskovalce od blizu in daleč, iz Posavja in Dolenjske, pa tudi iz mnogih krajev na Hrvaškem. Zlasti prvi dan se je trlo ljudi. Obiskovalci so bili navdušeni zlasti nad prikazom vinogradniških pripomočkov in običajev v pestrem popoldanskem sprevodu, v katerem sta se zlivala preteklost in sedanjost.

Na razstavi v zadružnem domu so vinogradniki razstavljali cviček, bizeljsko rdeče in bizeljsko belo vino, laški rizling, rumeni plavec, muškatni silvanec, modro frankinjo, žametno črnino, belo in rdeče vino ter kabernet. Diplome so dobili vsi vinogradniki, ki so za vzorce belega bizeljčana prejeli več kot 15 točk, za rdeči bizeljčan več kot 14,5 točke in za cviček več kot 14,3 točke. Diplome so prisodili tudi 30 vzorcem najkakovostnejših vin iz drugih okolišev. Komisija je ocenila 169 vzorcev z bizeljsko-sremiškega vinorodnega območja, iz Dolenjske, Šmarja in Virštanja, iz Hrvaškega Zagorja, Prigorja in Plešivičkega vinogorja.

Organizatorji so poskrbeli še za razstavo risb, fotografij in starinskega vinogradniškega orodja v osnovni šoli. Tam so gospodinje pripravile zanimivo razstavo domačih jedi, med katerimi so nekatere že skoraj pozabljene. To so razne sirove potice, pečeni jagenjčki, šarkeljni, koline, domač kruh in razni drugi prigrizki, ki jih znajo pripraviti samo še babice.

JOŽICA TEPPEY

PRAZNIK VINA NA BIZELJSKEM. V snegu so oživeli vinogradniški običaji in minuli četrtek privabili na Bizeljsko na stotine obiskovalcev iz slovenske in hrvaške strani. (Foto: Jožica Teppey)

KANDIDATI ZA VODILNE FUNKCIJE

Ko so na skupni seji OK SZDL in sindikata v Metliki razpravljali o kandidatih za vodilna mesta v občini, so predlagali, naj bo tudi v naslednjem mandatnem obdobju predsednik skupščine občine Metlika Franc Vrviščar. Za predsednika občinskega izvršnega sveta je evidentiran sedanji predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Anton Pezdirc. Za predsednika družbenopolitičnega zbora občinske skupščine so predlagali Ivico Radovič, za predsednika zbora krajevnih skupnosti Martina Štubljarja, predsednik zbora združenega dela pa naj bi bil Janez Videtič. Prav tako so evidentirali kandidate za vodilne funkcije v samoupravnih interesnih skupnostih.

POSAVSKI RAČUNALNIŠKI CENTER V ZAGONU

V Sevnici je vse pripravljeno za podpis samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za ustanovitev posavskega računalniškega centra in trajno sodelovanje z njim. Računalnik v Lisci že tudi dela. Minuli teden so predvideli že naslednje podpisnike: brežiško Agrarijo, krško Kovinarsko, SOP, tovarno celuloze Djuro Salaj, v Sevnici pa Lisco, Stilles in Jugotanin. Gre za pomembno sodelovanje, vsekakor pa kar najbolj gospodarno izkoriščanje dragih naprav, za katere bi sicer še bolj primanjkovalo kadrov, če se dela ne bi lotili skupno.

ISKRA: KAJ JE Z MLADIMI KOMUNISTI?

V Šentjernejski Iskri je zaposlenih kar 322 mladih do 27. leta starosti, v osnovni organizaciji ZSMS pa dela le 30 mladih. Najraje imajo pohode, ukvarjajo se s športom, nekaj pa jih dela tudi v kulturnem društvu. Mladi so pred kratkim potarnali, da v tovarni nimajo potrebne podpore, kritizirali so vrstnike-komuniste, ki se sploh ne udeležujejo njihovih sestankov itd. Člani osnovne organizacije menijo, da bi se morali mladi komunisti poslej udeleževati sestankov in, seveda, akcij.

NOVO MESTO: ROKOVNIK JE SPREJET

V zvezi z nalogami pred spomladanskimi volitvami sta 25. januarja občinska konferenca SZDL in občinski svet Zveze sindikatov skupno razpravljala. Med drugim so na seji sprejeli tudi rokovnik za izvedbo predkandidacijskih, kandidacijskih in volilnih opravil, v katerem so natančno začrtane naloge posameznih organizacij in njihovih vodstev in tudi roki, do kdaj morajo biti opravljene. Trenutno je naloga obeh organizacij, da v izvršnih odborih sindikata in v osnovnih organizacijah SZDL skličejo sestanke s člani in občani ter jim posredujejo v obravnavo predlog možnih kandidatov.

SKUPNOST OSNOVNIH ŠOL

Pred kratkim so v Črnomlju ustanovili skupnost osnovnih šol v črnomaljski občini, ki združuje vseh šest OŠ, v katerih je zaposlenih okoli 120 učiteljev. Od skupnosti si obetajo predvsem poenoteno finančno poslovanje, pripravo raznih aktov, skupno organizacijo izobraževanja, izpopolnjevanja itd. Skupnost osnovnih šol pa je le prva faza, ki vodi k še tesnejšemu povezovanju. Že sedaj razmišljajo, da bi se vse osnovne šole v občini povezale v eno delovno organizacijo z več tozdi.

POSVET S PREDSEDNIKI KK SZDL

Prejšnji teden je bil v Črnomlju posvet s predsedniki krajevnih konferenc SZDL, na katerem so natanko določili njihove naloge pri pripravah na volitve. Govor je bil še o spremembah pri določevanju katastrskega dohodka, obravnavali so osnutek resolucije o izvajanju družbenega plana v občini v letošnjem letu ter aneks k družbenemu dogovoru o temeljih planov za obdobje 1970 – 1978.

VREME

V drugi polovici tedna bo oblačno s padavinami, v notranjosti Slovenije deloma kot dež, deloma kot sneg, izboljšanje se pričakuje v nedeljo.

Uredništvo v gosteh

Prebivalce Kostanjevice in vasi v tej krajevni skupnosti vabimo na pogovor z novinarji našega lista, ki bo v petek, 10. februarja, ob 17. uri v restavraciji „Pod Gorjanci"

v Kostanjevici

Ne zamudite priložnosti in pridite na srečanje, da bomo lahko čim bolje opisali vaše uspehe, težave in prizadevanja za jutrišnjo podobo vaših krajev.

ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Plinij starejši, stari rimski pisatelj je rekel – „V Afriki je vedno kaj novega.“ S toliko večjim poudarkom lahko rečemo zdaj – na Bližnjem vzhodu je vedno nekaj – veliko novega. Od trenutka ustanovitve izraelske države – 1948 – ni bilo toliko vesti iz te regije. Ta regija je nabita z veliko električno energijo in ta energija črpa svojo moč iz samih kontradikcij – nasprotij.

Predsednik Sadat je take vrste človek, povedali bomo prav na kratko. Leta 1972 je razdrl pogodbo s Sovjetsko zvezo, a sovjetski strokovnjaki zapuste Egipt. Leta 1973 začne vojno proti Izraelu, egiptovske čete preskočijo Sueški prekop. Tudi izraelske enote prodro čez prekop, približajo se Kairu na 100 kilometrov. Novembra 1977 pride Sadat osebno v Jeruzalem, govori v parlametnu in se pokloni v mošeji El Aksa v starem, arabskem delu Jeruzalema.

Veliko novega

Begin – izraelski premier. Preveč trd, premalo diplomatski, pišejo ameriški časniki. Sadat se je v Jeruzalemu odlično razumel z Dayanom in obrambnim ministrom Weizmanom – oba govorita arabsko, oba sta se rodila na tleh stare Palestine. Begin je imel premalo stikov z Arabci, preveč se sklicuje na biblijo, židovsko sveto pismo, staro tri tisoč let, vendar 64-letni Begin ni tako trd, kakor vsi mislijo, tako malo prožen. Spomnimo se, da je prav trdi De Gaulle prvi razumel, da se mora Francija umakniti iz Alžirije. Da je Brandt, nekdanji župan zahodnega Berlina svoje čase pridigal trdo politiko do Sovjetske zveze, a je šel pozneje v Moskvo, Varšavo itd. Le močni ljudje so sposobni pogledati realnosti v oči.

Egiptovski diplomati potujejo po svetu. Temu pravimo ofenziva diplomacije. Glavne regije te diplomatske aktivnosti so Zahodna Evropa, Bližnji vzhod in Afrika. Predsednik Sadat bo obiskal Ameriko in nekaj dežel Zahodne Evrope, na poti v Ameriko pa se bo ustavil tudi v Maroku. Te dni je bil v Jugoslaviji Butros Gali, državni minister za zunanje zadeve, prinesel je poslanico za predsednika Tita.

Mi podpiramo akcijo predsednika Sadata in cenimo njegova prizadevanja, da se spor na Bližnjem vzhodu reši mirno in v interesu vsega človeštva.

Poročajo, da bo šel v Ameriko tudi izraelski premier Begin, vendar ta vest še ni bila uradno potrjena. Potem bodo, če bo do tega obiska res prišlo, sedeli za okroglo mizo Carter, Sadat in Begin. Ali lahko ta sestanek v troje že zagotovi mirno in uspešno nadaljevanje razgovorov na liniji Kairo–Jeruzalem? V Egiptu so zdaj prepričani, da se bodo pogajanja vlekla šest mesecev, pa so nekateri menili, da bodo v dveh mesecih opravili svoje delo.

Nekaj znakov je, da se bo prizadevanjem egiptovskega predsednika pridružil tudi Husein, jordanski vladar. V tem primeru bi Egipt dobil svojega zaveznika. Sadat se bo na poti v Washington ustavil v Maroku – ta država podpira egiptovska prizadevanja. Sirija, Irak, Libija, Alžirija in Južni Jemen pa so odločno proti. Arabski svet je zdaj razbit na dva tabora – še nikoli v novejši zgodovini ni bil tako razdeljen.

V tej fazi Izraelci niso izgubili nič. Sami Arabci zatrjujejo, da je Sadat s svojim obiskom v Jeruzalemu priznal Izrael. Še več, da je napravil levjo uslugo Izraelcem saj se je pomolil v mošeji El Aksa, ki je v arabskem delu Jeruzalema. Pravijo pa nekateri, da je Egiptovska podpora Palestincem prešibka. Pravijo tudi, da je kaj verjetno, da bo prišlo med Izraelom in Egiptom do separatnega sporazuma. V tem trenutku je na delu visoka diplomacija. Ofenzivo so začeli Egipčani. Kakšna bo izraelska poteza? Ali bodo zdaj odnehali od svojih trdovratnih stališč?

MIRAN OGRIN

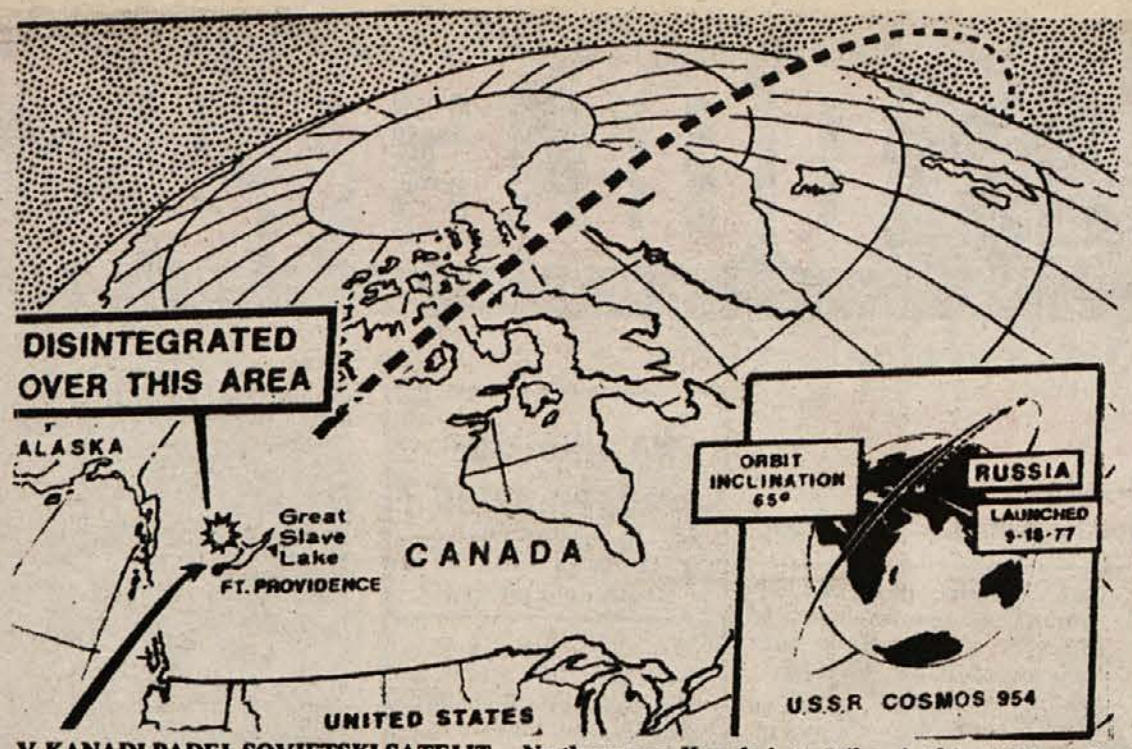

V KANADI PADEL SOVJETSKI SATELIT – Na tla severne Kanade je treščil sovjetski vojaški satelit. „Kozmos 954“. V Moskvi poudarjajo, da so Američani ta incident rešili mirno, brez velike publicitete v tisku. Te dni se mudi v Ameriki delegacija sovjetskih parlamentarcev. Satelit baje ne bo ogrozil bližnjih krajev. Puščica kaže, kje se je zaril v zemljo.

Naprej v zakoličeni smeri

Pred bližnjimi volitvami in kongresi: o oceni našega dosedanjega razvoja

Čeprav so volitve in kongresi ZK nedvomno najvažnejše politične akcije letošnjega leta, si v pogledu naše usmeritve ne smemo predstavljati nikakršne spremembe začrtane poti. Tudi kongresi bodo namreč predvsem poudarili nepretrganost naših prizadevanj, čeprav bodo nedvomno naredili prerez dosedanjega razvoja in hkrati začrtali poglavitne naloge za prihodnja leta. Ugotovljeni podatki vsekakor jasno kažejo, da smo v obdobju med kongresi naredili velik napredek.

V zadnjih štirih letih je življenjski standard naraščal za več kot 5 odstotkov na leto, pri čemer je osebna potrošnja rasla nekoliko počasneje, in sicer za 4,6 odst., družbeni standard pa s 7,5 odstot. precej hitreje. To je povsem v skladu z načrti, saj smo se ob zadnjih kongresih temeljito zavedali, da v pogledu družbenega standarda (na to so vplivale mnoge negativne usmeritve, posebno liberalizem) preveč zaostajamo.

Če skušamo opredeliti take ugotovitve, potem moramo predvsem povedati, da smo dosegli v Sloveniji polno zaposlenost in odpirali nova delovna mesta zlasti na manj razvitih območjih. Okrepili smo možnosti za varstvo otrok, saj jih je v organizirano varstvo vključenih že precej nad četrtino, skoraj vsi otroci obiskujejo malo šolo, osnovno šolo pa na podlagi novih delovnih metod dokonča že 98,7 odst. otrok.

Mnoge kvalitetne spremembe pa doživlja tudi šolstvo na vseh ravneh, pri čemer nastajajo vse večje možnosti za šolanje vseh.

V tem obdobju smo zgradili, ker smo se zavedeli številnih problemov, nad 60.000 stanovanj, od tega 7.000 iz solidarnostnih skladov. Razširili smo pokojninsko in starostno zavarovanje, predvsem za kmete, zdravstveno varstvo se po svojem obsegu vse bolj približuje ravni razvitih držav. Uvajamo ukrepe za boljše življenjske in delovne razmere, povečalo se je zanimanje za kulturne dejavnosti, množični šport ter rekreacija dobivata vse večjo širino. Seveda bi dosežke lahko naštevali še naprej.

To pomeni, da resnično lahko govorimo o velikem napredku v vseh družbenih dejavnostih, posebno tistih, ki lahko bistveno prispevajo k povečanju družbene produktivnosti dela. In za vse to lahko najdemo poglaviten pogoj predvsem v sprejeti ugotovitvi, da je družbeni standard skupna naloga združenega dela, ki ga morajo delavci solidarnostno in enotno zagotavljati v vsej Sloveniji, ne glede na dohodkovne možnosti na posameznem območju.

JANEZ KOROŠEC

TELEGRAMI

RIM – Italija je brez vlade, pravijo jeziki, da je to normalno. Kriza vlade – nič novega. Tudi v času krize dela italijanski aparat normalno. Prvi krog pogajanj za novo vlado ni prinesel nobenih presenečenj. Sploh bodo pogajanja dolga, gre za to, ali bodo prišli komunisti v vlado – ali jo bodo kritizirali direktno, ali pa z boka. Tudi volitve za novega papeža so vedno zelo dolge – Italija doživlja zdaj eno najtežjih političnih kriz po vojni.

BANGKOK – V sporu med Vietnamom in Kampučijo govori zdaj bolj diplomacija kot orožje. O bojih skoraj ne poročajo, besedna vojna pa se nadaljuje. Kitajci se v posredovanje med obema državama nočejo zaplesti. Zato so poskusili prepričati burmanskega predsednika Ne Vina, naj bi diskretno posredoval. Ali bo burmanski predsednik storil ta korak?

MALTA – Sodeč po zahodnih virih, je baje ponudil Jan Smith rodezijskim črncem politično oblast v državi. Vendar bi imel rodezijski zgornji dom pravico veta – torej zadnjo besedo. Skupna anglo-ameriška akcija naj bi spravila to vprašanje z mrtvega kota. Malo je verjetno, da bo ta akcija rodila tudi sad.

TUNIS – V Tuniziji je te dni eksplodirala prava politična bomba. Iz razmeroma skromne stavke se je razvil pravi množični protest delavcev, študentov in izobražencev. Tak organiziran upor je najbolj presenetil vlado. Poročajo, da je pri demonstracijah izgubilo življenje 40 ljudi, 400 pa jih je bilo ranjenih. Mnogi se zdaj upravičeno sprašujejo, kakšna bo usoda te dežele potem, ko se bo umaknil z oblasti sedanji predsednik Burgiba?

MADRID Poročajo, da je madridski nadškof Tarancon sprejel generalnega sekretarja KP Španije, Carrilla. Voditelji španske partije menijo, da morajo vzdrževati stike s predstavniki vseh struj, vseh mišljenj Španije.

KOBOTE BODO OBNOVLJENE

Kmetijska zemljiška skupnost v novomeški občini je zadnje čase pospešeno delala pri združevanju zemljišč in melioracijah. Na območju Kobote, to je v vinorodnem predelu nad Starim gradom, je združevanje zemljišč uspelo na okrog 8 hektarih in tam so tudi že rigolali za sodobne nasade. Spomladi bodo sadili trte. V letošnjem letu nameravajo s komasacijo in melioracijo začeti v Pristavici na mnogo večjih površinah. Kar na 120 hektarih zemlje bo tekla letošnja akcija za napredek Pristavice.

tedenski mozaik

VOJNA V AFRIKI JE BI LA najbolj tragičen dogodek lanskega leta. Na žalost mo ramo ugotoviti, da imamo zdaj vojno tudi v Aziji, na tleh bivše francoske Indoki ne. V tem sestavku nas za nima afriški rog. Vsak dan lete na mizo časnikarjev dru ga in drugačna poročila. Te dni so se razširile vesti, da pripravlja Etiopija ofenzivo proti somalskim četam v Ogadenu. Da je cilj te ofen zive Hargeisa, večje mesto v tistem delu Somalije, ki so mu nekdaj pravili British So maliland. Še več, da namera vajo Etiopci prodreti vse do Barbere, pristanišča severne regije Somalije. Da imajo že zbranih 100.000 mož, da pa ne nameravajo prodreti čez somalsko mejo.

NI V NAŠI MOČI, da bi lahko ugotovili, koliko so te vesti točne – morda so malo pretirane. Verjetno je to del psihološke vojne – zmesti nasprotnika. Somalija razvija veliko diplomatsko aktivnost. Po nepotrjenih vesteh bo dobila Etiopija od Sovjetske zveze orožje v vrednosti ene milijarde dolarjev. Somalija dobiva orožje od arabskih držav, predvsem Saudije. Arabske države pa se o tej pomoči poprej posvetujejo z Ameriko.

ŽALOSTNO JE, da organizacija afriške enotnosti ne stori in ne more storiti nič. Posredovanja nekaterih držav so bila brez haska. Svetovna organizacija lahko kaj stori v ciprskem vprašanju. Vojna na afriškem rogu je dejansko razdelila Afriko na dva tabora, posledice spopada bodo odmevale še zelo dolgo. Kajti Etiopija se ne more odreči Ogadenu, Somalija ne more pozabiti, da živi v tej etiopski pokrajini 800.000 Afričanov somalskega porekla in da so ti ljudje muslimanske vere. Sploh so se tako zamotale vse niti.

Medtem pa nervozno pričakujemo, ali se bo začela ofenziva Etiopskih čet, ali pa so te vesti samo manever, ki naj preplaši Somalce.

Iz zadnjega Pavlihe

KAKO BI BILO, ČE BI BILO ...

– Hej, odkod pa vam denar za plačilo tolikšnega davka?

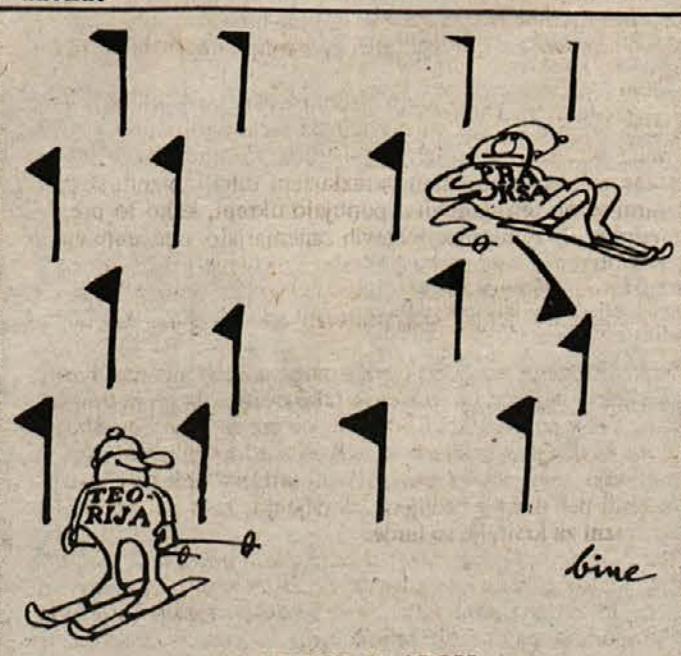

PARALELNI SLALOM

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Preveč je primerov, ki dokazujejo, kako se v pogojih razvitega samoupravljanja številne komunalne ustanove in organizacije združenega dela še izmikajo vplivom, ki naj bi jih imeli na njihovo dejavnost občani. Ta vpliv, so nedavno tega poudarili v razpravi o komunalnem sistemu v CK ZKJ, je nemalokrat celo manjši, kot je bil tedaj, ko je to dejavnost upravljala izključno država s svojim inštrumentarijem. Gre za tako imenovano rojstvo malih (komunalnih) bogov, ki skušajo nemalokrat vsiliti svojo monopolno voljo občanom, primerov pa, ki to dokazujejo, so poudarili na posvetovanju v CK ZKJ, je precej in preveč.

Vir „malih bogov“

Tako so morali Beograjčani te dni v dolgih vrstah čakati na plin, da ne govorimo o Ljubljani, kjer problem preskrbe s plinom še nobeno zadnjo sezono ni bil zadovoljivo rešen, iz Vojvodine pa so na primer poročali o izključevanju gospodinjstev iz električnega omrežja zaradi nerednega plačevanja, nihče pa ni pokrenil akcije za organizacijo takšne inkasantske mreže, ki bi zagotavljala rednejše plačevanje porabe toka. In da ne bomo Slovenci „domišljavi“, češ pri nas se to ne more zgoditi, naslednja opomba: ni še tako dolgo, kar smo imeli v Ljubljani podoben primer, le da je šlo za stanovanja, na „grožnje“ komunalne energetike, da ne bo ogrevala te ali one stolpnice, ker nekaj strank ne plačuje storitev, pa smo se domala že navadili.

Seveda nam ne gre za to, da bi dajali potuho tistim, ki se ne drže „pravil igre“. Nasprotno (!) moti le dejstvo, da smo občani vse prevečkrat pritisnjeni ob zid in torej brez resnih možnosti, da bi se branili ali ukrenili kako drugače. Celo male bogove ne moremo resneje prizadeti s kritiko, ker se naša nejevolja slej ko prej umakne potrebi po plinu, elektriki, toploti ... Kasneje na „krivice“ pozabimo. Pa še nekaj nas razoroži: „trdna veriga vzrokov, ki se nakopičijo pred naše noge, vzrokov, zakaj na primer ni plina. Plinarna ni kriva, kriv je proizvajalec, proizvajalec ni kriv, kriv je zvezni izvršni svet, zvezni izvršni svet ni kriv, ker ni dobil pravočasno zahtev za uvoz plina – zgodba o jari kači in dotičnem polžu pa se tu šele prične ... Končno se ciniki zedinijo v pripombi, da je to pač zato, ker je cela država taka. Tako – tako, pravijo – in zmajujejo z glavami.

Občan pa je tisti, ki nosi na svojih plečih breme zaplaniranosti, nemarščine, objektivnih in subjektivnih razlogov ter še česa drugega. Predvsem pa mu čepijo na glavah mali bogovi. Čepijo in se mu režijo. Svojo moč dokazujejo skozi dolge vrste čakajočih, grozijo, da jim bodo „izklopili“, hkrati tarnajo, da jih tisk napada, da zato ne bodo nič več povedali javnosti, a obenem hočejo, da se jim pojejo slavospevi, kadar delujejo kot dobro namazan stroj.

Jasno je, da komunalne dejavnosti ne morejo biti predpražnik, ob katerega bi si brisali noge. Drži namreč, da so te službe neverjetno občutljive tudi zato, ker zadirajo v neposredne življenjske interese ljudi. Toda najbrž povsem drži tudi ugotovitev, ki je bila sprejeta na posvetu v CK ZKJ, da poteka prav v teh organizacijah posebnega družbenega pomena tudi proces samoupravne preobrazbe zelo počasi. V sistem odločanja v teh organizacijah namreč še ni dovolj vključen večji vpliv uporabnikov storitev.

MILAN MEDEN

RAČUNAJO Z NJIMI – Minulo leto je bil sevniški taborniški odred Treh smrek v večji meri deležen družbene pomoči. Slednjič so lahko pričeli nadomeščati 10 in 15 let stare šotore. Na sliki: načelnik Miran Seničar med poročanjem na skupščini minulo nedeljo. (Foto: Železnik)

GRADBIŠČE JEDRSKE ELEKTRARNE V KRŠKEM – O perečih vprašanjih pri gradnji in ukrepih za varstvo okolja so delegati občinske skupščine dobili natančnejša pojasnila na seji 31. januarja. Tedaj so sklepali, kaj je treba še narediti za zaščito interesov občanov. Več na prvi strani.

TABORNIKI NA SNEGU – Zveza tabornikov iz Novega mesta je organizirala na Gorjancih „Pri tovarni" zimski vodniški tečaj. V dveh skupinah se ga je udeležilo 25 tabornikov iz novomeškega OGT, štentjernejskega OSH, šmarješkega OMM, Straškega OPZG in OMK iz Bršljina. Starešina tabora je bila Jožica Vrščaj, taborovodja Milan Obradinović, instruktor pa Lojzek Retelj. Na vodniškem tečaju so mladinci poslušali predavanja iz taborniškega življenja, učili so se taborniških veščin, kuhali, spali in se igrali na snegu, skratka, nadaljevali so tradicije NOB in se izpopolnjevali v načinih življenja v naravi. (Foto: Miha Gošnik)

POKOJNINA 595 DIN

Od prvega januarja naprej znaša kmečka starostna pokojnina 595 dinarjev; tako je sklenila skupščina skupnosti starostnega zavarovanja kmetov zadnje dni decembra. Vendar za januar upravičeni kmetje še niso dobili povečanih pokojnin. Na vprašanje Kmečkega glasa, zakaj se to še ni zgodilo, so pri republiški Skupnosti kmečkega starostnega zavarovanja odgovorili, da niso mogli pravočasno pripraviti vsega potrebnega za nova izplačila in da bodo kmetje razliko za januar dobili pri februarskem obračunu.

Sejmišča

NOVO MESTO: Na zadnji semanji dan so rejci pripeljali na prodaj 423 pujskov, starih do 12 tednov, in 48 prašičev, starih od 3 do 5 mesecev. Skupaj so prodali 267 živali. Za pujske je bilo treba odšteti od 640 do 900 din, za prašiče pa od 910 do 1.300 dinarjev.

BREŽICE: Zadnjo soboto so rejci prodajali samo pujske; na voljo je bilo 531 živali, starih do 3 mesece. Lastnika je menjalo 448 pujskov, en kilogram žive teže pa je stal 34 do 36 dinarjev.

Samo trije so plačali kazen

Kolikor godrnjamo vse poprek čez razne nepravilnosti, ki jih sumimo za vsakim vogalom, bi človek pričakoval, da naše delovne organizacije in odgovorni v njih plačujejo precejšnje kazni. Lani pa je na primer okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani z območja štirih dolenjskih občin izreklo kazni samo trem kolektivom in nekaterim odgovornim v njih.

Novomeška Kmetijska zadruga je bila kaznovana kar dvakrat, in to za nepravilnosti od prej. Ugotovili so, da so na primer 22. septembra 1976 dobavili podjetju MerX Celje 6.000 kg pakiranega krompirja, toda 9 kupcev je krompir vrnilo, češ da je gnil. Postopek je pokazal, da je bilo vmes res 370 kg nagnitega krompirja, zadrugo pa je to veljalo 20.000 din denarne kazni in odgovornega vodjo enote 3.000 dinarjev.

Drugič je padla kazen zadrugi zato, ker so 10. marca lani proizvedli 45 kg tlačenke in 70 kg novomeške salame, ki nista ustrezali. V tlačenki je bilo 10 odst. namesto 50 odst. svinjskega mesa, v salami pa je bilo 50 odst. maščobe namesto največ 30 odstotkov. Sledila je kazen 60.000 din za zadrugo in 4.000 din za vodjo obrata predelave mesa.

Tovarna IMV je prišla pred gospodarsko sodišče zato, ker je v letu 1974 v poslovnih knjigah in v zaključnem računu „neresnično izkazalo sredstva." Pisalo je, da imajo na zalogi 9 avtomobilov in 4 prikolice, pa jih ni bilo. Ob reorganizaciji podjetja je prišlo do delitve premoženja in manka teh proizvodov v breme tozd Commerce. Odgovorni v računovodstvu so vedeli, da te zaloge ni, in so jo vseeno vpisali ter s tem dali neresnične podatke. Zaradi te nepravilnosti so prisodili delovni organizaciji 30.000 din, računovodkinji pa 1.800 din kazni.

Trebanjski TRIMO se je znašel pred sodiščem zato, ker je leta 1974 izplačal svojim delavcem premije za kolektivno zavarovanje vozil v znesku 13.062 din. V zaključnem računu so to prikazali kot pogodbeno obveznost in nezakonito ravnali. S sodbo jim je bila naložena kazen: 30.000 din delovni organizaciji in 2.500 din računovodji.

Ob navedbi kaznovanih pa velja reči tudi to, da so res samo trije kolektivi prišli pred sodišče, nepravilnosti pa bi najbrž lahko našli še marsikje. Toda kjer ni tožnika, ni sodnika.

R. B.

V MUZEJU LETA 2000

Hujši od plinov

„Izpušni plini, ki nastajajo v ozračju in se jih tako bojimo, še daleč niso tako nevarni kot kajenje na sejah. Nekajurno sedenje v dimu, ki ga človek občuti ob solzenju oči in praskanju v grlu, je do trikrat bolj škodljivo in zastrupljajoče za organizem kakor še tako onesnažen zrak." To je pred dnevi izjavil magister dr. Božo Oblak, predstojnik službe za epidemiologijo, nalezljive bolezni in higieno v Novem mestu.

V prikritem, vendar vedno bolj očitnem „boju" med kadilci in nekadilci bi izjavo magistra dr. Oblaka ne mogli šteti za pristransko, ker je bil sam dolga leta strasten kadilec. Veljalo pa bi se ob njej vsaj resno zamisliti, posebno še, ker zdravstvena statistika ugotavlja, da raka na pljučih (čeravno v manjšem obsegu) dobivajo tudi nekadilci. Je to posledica tega, da so nekadilci obsojeni na neprostovoljno zastrupljanje zaradi kadilcev?

Kljub tej izjavi in vsemu, kar smo o škodljivosti kajenja že slišali in brali, pa je gotovo, da kadilcev ne bomo kar tako izrinili. Lahko pa bi prepovedali kajenje tudi na manjših zasedanjih, bodisi na občinski ravni, v družbenopolitičnih organizacijah ali na sestankih v delovnih organizacijah. Verjetno bi se navadili, kot smo se navadili tega, da na občinskih sejah nihče več ne kadi, pa tudi ne v dvorani novomeškega Sindikalnega doma in v novem Domu JLA. „Čik" pavze so kompromisna rešitev, ki bi prinesla privržencem obeh taborov zdravstveno korist.

R. BAČER

Vsebina neznanka

V prihodnjih mesecih – zaželeno je v treh – naj bi v klubu samoupravljalcev novomeške občine s pomočjo strokovnjakov iz društva pravnikov, društva ekonomistov in društva knjigovodij pregledali vsebino doslej sprejetih samoupravnih aktov. Površen pregled oddanih aktov pove, da so se v delovnih organizacijah zaradi naglice posluževali različnih načinov, da se vidi pomoč „od zunaj", zato niso upoštevane specifičnosti v delovnih organizacijah. V več primerih so bili akti sprejeti tudi tako na hitro, da delavci niso imeli časa temeljito razpravljati in dajati pripombe. Kjer se bodo pokazale pomanjkljivosti, oziroma neskladja z zakonom o združenem delu, bo potrebno akte spreminjati.

Kmetijski nasveti

Ko stroj zamenja roke II.

Zadnjič je bilo na tem mestu zapisanih nekaj splošnih napotkov za strojno molžo krav ter nujnih ukrepov, ki pomagajo, da se rejec izogne nekaterim nevarnostim. Ena najhujših je gotovo vnetje vimena; kmetje mu pravijo tudi volčič, strokovnjaki pa mastitis.

Neizpodbitno dejstvo je, da postaja mastitis ena največjih, če ne sploh največja nadloga v pridobivanju mleka. Pravi preplah je v Pomurju vzbudila ugotovitev, da več kot petina vseh krav molznic v tem predelu že boleha za kroničnim mastitisom in da se število obolelih živali še nadalje veča. Tudi drugod dela mastitis živinozdravstveni službi sive lase; k temu pa po svoje pripomore tudi vse bolj razširjena strojna molža, ki ni strokovno pravilno opravljena. Seveda ima epidemija mastitisa še druge vzroke.

Vnetje vimena povzročajo drobnoživke (stafilokoki), ki z okužene stelje ali gnoja vdro v kanale seskov in naprej v vime. Še večje možnosti za njihovo pogubno razmnoževanje nudijo umazane roke molznikov in nerazkuženi tulci molznih strojev. Kar sami se ob tej ugotovitvi ponujajo ukrepi, kako to preprečiti, vendar jih v premnogih hlevih zanemarjajo, podcenjujejo – dokler bolezen ne udari gospodarja. Prizadene ga pri mleku – krava s kroničnim mastitisom ima do 15 odst. manj mleka – in pri stroških zdravljenja, ki znašajo za eno žival do 700 din in več.

Znaki akutnega mastitisa (vroča, napeta četrt vimena, kosmičasto mleko, neješčnost krave) so tako očitni, da jih ni mogoče zgrešiti. Težje pa je odkriti bolezen, če gre za kronično obliko. V prvem in drugem primeru so najboljše zdravilo antibiotiki, ki pa prinašajo nove nevšečnosti. „Antibiotično" mleko je neužitno za ljudi pet dni po zadnjem zdravljenju, zato ne sme v mlekarne. Kazni za kršitelje so hude.

Preprečiti je bolje kot zdraviti velja v tem primeru še bolj kot drugje. Čistoča, redno nastiljanje, razkuževanje in spiranje tulcev, rok in vimena pred vsako molžo (dobro razkužilo je cetavlon), uporaba papirnatih brisač ipd., to prinaša jamstvo, da bomo zajezili hudo bolezen, ki dela živinoreji tolikšno škodo.

Inž. M. L.

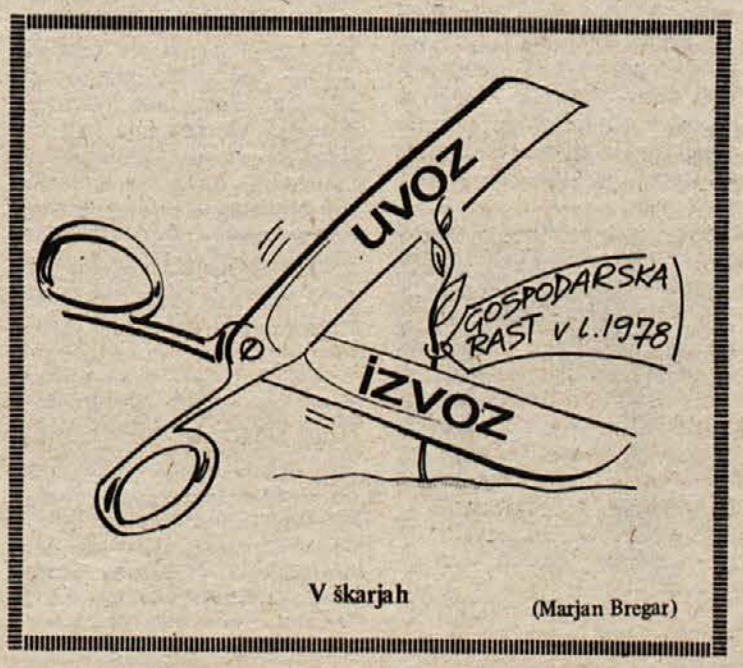

V škarjah (Marjan Bregar)

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST
NOVO MESTO
STROKOVNA SLUŽBA

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

1. ANALITIKA
2. REFERENTA ZA DENARNE POMOČI IN STATISTIKO
3. REFERENTA ZA EVIDENCO ZAVAROVANCEV
4. REFERENTA ZA PRIJAVNO–ODJAVNO SLUŽBO

POGOJI:
Pod 1.:
višja strokovna izobrazba ekonomsko-komercialne smeri, 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca.
Pod 2. 3. in 4:
srednja strokovna izobrazba ekonomske, upravno-administrativne ali splošne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 1 mesec.

Kandidati morajo obvladati slovenski jezik.
Prijave in dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov:
REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST – Strokovna služba – NOVO MESTO, Kidričev trg 3.

Komisija za medsebojna razmerja delavcev
ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE „MIRANA JARCA"
Novo mesto, Komandanta Staneta 26

OBJAVLJA
prosto delo:

1. VIŠJEGA KNJIŽNIČARJA ALI KNJIŽNIČARJA na oddelku Študijske knjižnice, za nedoločen čas s polnim delovnim časom (popoldansko delo od 13.30 – 20). OD po ustreznem pravilniku. Stanovanja ni.

Kandidat mora imeti dovršeno višjo ali srednjo šolo, pismeno ponudbo pa naj pošlje gornjemu naslovu v 15 dneh po dnevu objave prostega dela.

TEČAJ za poklicne voznike

OZD „GORJANCI" NOVO MESTO –
TOZD TOVORNI PROMET

RAZPISUJE

PONOVEN VPIS V TEČAJ ZA POKLICNE VOZNIKE MOTORNIH VOZIL „C" IN „E" KATEGORIJE.

Vpišejo se lahko kandidati z odsluženim vojaškim rokom, ki imajo 8 razredov osnovne šole in ki imajo urejeno stalno bivališče na območju izobraževalnega centra v Novem mestu oziroma imajo možnost prihoda in odhoda. Kandidati ne smejo biti starejši od 27 let.
Prijavi za vpis je potrebno priložiti: izpisek iz rojstne matične knjige, dokazilo o izobrazbi in dokazilo o odsluženem vojaškem roku.
Stroški tečaja gredo v breme TOZD Tovorni promet.
Izbrani kandidati bodo prejemali 2000 din mesečne oskrbnine, ker v času šolanja ne morejo biti zaposleni.
Prijave je treba vložiti v splošnem oddelku podjetja v Straži najpozneje do 15. februarja 1978.
O sprejemu v tečaj bodo kandidati pismeno obveščeni.

Odbor za medsebojna razmerja

Termoplastiko likvidirati

Predlog sanacijske komisije in izvršnega sveta sprejela tudi občinska skupščina Kočevje — Za delavce poskrbljeno

Sklep o uvedbi likvidacijskega postopka v OZD Termoplastike Kočevje je bil sprejet na ločenih sejah vseh zborov Občinske skupščine Kočevje, ki so bile v torek, 31. januarja.

Poročali smo že, da je imela Termoplastika že nekaj let izgubo. Ob zaključku tretjega trimesečja lani je znašala prikazana izguba preko 400.000 din. Po ocenah senacijske komisije, ki je predlagala likvidacijo, znaša trenutno ta izguba 2,5 milijona dinarjev. V tem znesku so upoštevane tudi obveznosti, ki jih ima Termoplastika do Delavske univerze Kočevje, Centra poklicnih šol Kočevje in drugih, upoštevani so neidoči izdelki Termoplastike itd.

Delegati so z vso odgovornostjo pretresali predlog za likvidacijo, ki so ga prejeli tik pred sejo. Predvsem so zahtevali podrobna pojasnila, kaj bo s člani kolektiva. Znano je namreč, da je kar 16 izmed 23 članov kolektiva manj sposobnih za delo. Obrazloženo jim je bilo, da bodo vsi, ki so zaradi telesne ali duševne prizadetosti manj sposobni za delo, dobili zaposlitev. Možnosti je več. V Kočevju bi lahko ustanovili obrat Invalidski zavod iz Ponikev, ali Ivalidsko podjetje Ljubljana, so pa tudi druge možnosti, ki jih še proučujejo.

V vsakem primeru pa z likvidacijo člani kolektiva Termoplastike ne bodo ostali brez dohodkov. To nadomestilo bo v nekaterih primerih celo višje, kot dosedanji osebni dohodek.

Med vzroki za izgubo je bil omenjen tudi ta, da je komaj 23-članski kolektiv imel kar 5 — 6 režijskih delavcev oziroma upravnih delavcev. Kljub temu vodstvo Termoplastike pri delu ni bilo uspešno, saj je sklepalo pogodbe, s katerimi je imela izgubo itd.

JOŽE PRIMC

„Hrast" sega v štiri občine

Novomeška obrtna nabavno-prodajna zadruga je v slabem letu dokazala, da je v oporo malemu gospodarstvu

V pisarni „Hrasta", prostoru novomeške obrtne nabavno-prodajne zadruge lahko obiskovalec v dobre pol ure sliši malone vsa slovenska narečja. Tudi to je eden od dokazov, pravijo obrtniki, da je Hrast za razvoj malega gospodarstva na Dolenjskem v nekaj mesecih naredil presenetljivo veliko.

„Novomeško obrtno nabavno-prodajno zadrugo „Hrast" je

ustanovilo sedemindvajset obrtnikov," je povedal direktor Hrasta Martin Bajuk, „in v začetku je le malokdo verjel v njen uspeh. Obrtniki so se za Hrast odločili po pogovorih s predstavniki gospodarske zbornice in novomeških družbenopolitičnih in drugih organizacij. Tako so Hrast vpisali na gospodarskem sodišču v Ljubljani 19. aprila 1977 in še preden bo naša ‚organizacija' proslavila prvi rojstni dan, je dokazala, da so jo obrtniki res potrebovali."

V začetku je imela zadruga le dva honorarca. Ker je bilo dela vse več, so morali ustanovitelji nastaviti ‚celega' človeka, po slabih desetih mesecih pa je pisarna na Partizanski cesti že preveč polna. „Hrast" ima sedaj štiri redne delavce in direktor Bajuk meni, da bodo morali prav kmalu misliti na nove moči.

„V začetku so nekateri obrtniki gledali na našo organizacijo z nezaupanjem, sedaj pa prihajajo k nam tudi najbolj nezaupljivi. Za zdaj imamo 63 članov. Vsak, kdor bi rad postal naš sodelavec, mora imeti dva poroka, člana zadruge. Potem, ko ga sprejme zadružni svet, ima precej olajšav tako pri nakupu materialov, kot tudi pri prodaji, pomagamo mu pri najemanju kreditov, usmerjamo delo, povezujemo sorodne obrti, svetujemo nove dejavnosti ipd. V začetku smo menili, da bomo nekakšni koordinatorji za obrtnike iz metliške, črnomaljske, novomeške in trebanjske občine, pa se za nas zanimajo tudi obrtniki iz drugih slovenskih občin. Ker obenem dobro sodelujemo z dolenjskimi združenji samostojnih obrtnikov in temeljnimi organizacijami združenega dela, bomo počasi zamašili vrzeli med delovnimi organizacijami in obrtniki. Tako smo prepričani, da smo za dolenjsko malo gospodarstvo osvežilna injekcija, ki je prišla zadnji čas."

Člani „Hrasta", ki konec koncev še nimajo dovolj delovnih izkušenj, so po prvih mesecih lani ugotovili, da delajo z izgubo; po desetih pa so se njihovi obrazi zjasnili. Da je to res, dokazujejo tudi njihovi načrti. Zavoljo poslanstva, ki ga na področju razvoja malega gospodarstva imajo, mislijo na selitev. Čeravno še ne združujejo uslužnostnih obrtnikov (registriranih imajo nekaj več kot 70 dejavnosti), imajo za nemoteno delo že premalo prostora.

J. PEZELJ

BEDNO OTROŠTVO — Zaposlena mati s petimi nedoletnimi otroki, od katerih trije hodijo v šolo, živi v tej kočuri, ki so jo pri točkovanju za dodelitev stanovanja šteli za zidano hišo.

Ptt razmere

Pošta občutno zaostaja

Načrt naložbene izgradnje združenih organizacij ptt prometa v Sloveniji je lani znašal 793,2 milijona dinarjev, ob koncu leta pa je bil uresničen le malo nad polovico (53 odst.). Vzrokov za to je več. Denimo:

Od predvidenih skoraj 90 milijonov je bilo po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev v SIS za ptt promet zbranih le okoli 37 milijonov dinarjev, med tremi občinami, ki niso prispevale niti dinarja, pa je tudi kočevska. Na načrt naložbene gradnje je vplivalo tudi prepozno dogovarjanje, slaba povezava med občinami in ne nazadnje kadrovske težave. Lani je bilo premalo 150 poštnih delavcev, do leta 1980 pa jih bodo ptt podjetja potrebovala še blizu 700. Najbolj se kajpak zatika pri šolanih kadrih.

S pisemskim prometom in telegrafijo na Slovenskem ni težav, zato pa jih je toliko več v telefoniji. Lani bi morali montirati 180.000 priključkov, pa so jih 25.000 manj. Tudi na novo priključenih telefonskih aparatov je bilo pet tisoč manj od predvidenih 134.600. Še večji zaostanek se je pokazal pri gradnji central in povezavi med njimi.

Skupne naložbe v vrednosti blizu 137 milijonov dinarjev so letos načrtovane za povečanje VF sistemov in izgradnjo nekaj RR in koaksialnih kabelskih sistemov, med njimi tudi Novo mesto—Karlovac. Pred začetkom gradnje slednjega je še velik vprašaj, kajti Hrvatska ne kaže pretiranega zanimanja za priključitev na ta sistem.

PREVELIK SKOK

Med razpravo o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva v ribniški občini je bilo poudarjeno, da je v listi prispevkov predvidena prevelika soudeležba občanov in da je treba prispevke zmanjšati. Če bi bila predlagana lista sprejeta, bi pomenila precejšnjo obremenitev za občane. Menili so, da je treba poiskati še druge možnosti in rezerve, tudi v zdravstvu. Tako so opozorili, da je po njihovem nestrokovnem mnenju poraba zdravil prevelika in da bi bilo treba bolj varčevati tudi znotraj zdravstva. Razen tega so menili, da je „veliki skok" prispevkov tudi premalo obrazložen, predvsem, kam bo šel z novimi oziroma večjimi prispevki zbrani denar.

TOZD ELEKTRO NOVO MESTO

vabi k sodelovanju za nedoločen čas nove sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

1. **BREMENILEC V RTP NOVO MESTO ZA IZVRŠEVANJE BREMENILSKIH OPRAVIL, DELO JE V TURNUSU.**
2. **ADMINISTRATORJA ZA VODENJE ADMINISTRATIVNE DOKUMENTACIJE.**

POGOJI POD 1:
elektrotehnik — jaki tok in 5 let delovnih izkušenj
POGOJI POD 2:
administrativni tehnik in 3 leta delovnih izkušenj ter dobro obvladanje strojepisja.

Kandidati naj pismene vloge z dokazili o strokovni usposobljenosti in kratkim življenjepisom pošljejo v roku 15 dni na naslov: TOZD Elektro Novo mesto, Novo mesto, Ljubljanska 7.

TRIMO Trebnje
Trebnje, Prijateljeva 12

razpisuje za soboto, 11. 2. 1978, ob 8,30

javno ustno licitacijo
za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

št. osn. sredstva	Naziv osnovnega sredstva	Izklicna cena din
1.	Osebni avto Citroen „D" super, letnik 1973	63.500.–
2.	Tovorni avto Zastava 620 B, letnik 1966	4.600,–
3.	Rabljen motor TAM 3500 125 D	3.600,–
4.	Rabljen pomožni motor avtodvigala TATRA (6 t)	1.000,–
5.	Elektromotor SEVER 45 KW, 1470 o/min	7.400,–
6.	Črpalka Litostroj z elektromotorjem SEVER, 5,5 KW, 2886 o /min, pretok 3,47 l/sek	6.000,–

Ogled osnovnih sredstev je mogoč vsak delovni dan v prostorih podjetja od 12. do 13. ure, in sicer od dneva izida oglasa do dneva licitacije.
Interesenti morajo pred licitacijo položiti 10-odst. varščino, ki jo bo mogoče vplačati eno uro pred licitacijo. Družbeni in zasebni sektor sta pri licitaciji enakopravna.
Kupec plača prometni davek.

Mladi prometniki v Novem mestu

Najbolj množično tekmovanje pionirjev osnovnih in srednjih šol je prav gotovo vsakoletna manifestacija „Kaj veš o prometu". Tekmovanja, ki teče že od leta 1969, se je do sedaj udeležilo že blizu milijon pionirjev slovenskih šol. Tudi letošnja srečanja v Novem mestu se bodo udeležili vsi pionirji — zmagovalci občinskih srečanj in nad 600 njihovih mentorjev ter vseh tistih, ki se kakorkoli ukvarjajo z mladinsko prometno problematiko.

Prav zaradi množičnosti in večje učinkovitosti bo letos nekaj tekmovalnih novosti: bolj zahtevne testne pole, ocenjevalna vožnja bo potekala po prometni cesti, pionirji prometniki pa bodo dobili dodatne naloge iz družbene samozaščite, etike v prometu in varstva okolja. V bodoče tudi ne bo medobčinskih tekmovanj, temveč se bodo republiškega tekmovanja udeležili najboljši iz občinskega srečanja.

V času republiškega srečanja 15. in 16. aprila bo v Novem mestu več seminarjev s področja prometne vzgoje in seja zveznega sveta za varnost v prometu. Pionirji po dolenjskih šolah naj bi imeli na dan republiškega tekmovanja „Prometni dan" in si v čim večjem številu ogledali sprevod, razstavo in tekmovanja.

J. P.

NOVA STAVBIŠČA V ŠMARJU

Novi predvideni odlok o zazidalnem načrtu za Šmarje omogoča gradnjo 37 stanovanjskih hiš, v glavnem v naselju Ribniki in nad Šmarsko cesto. Dejansko bo število razpoložljivih stavbišč nekaj manjše, ker so nekateri graditelji že v gradnji. Urbanisti so upoštevali vse pripombe občanov v času javne razgrnitve zazidalnega načrta. V tem predelu bo mogoča tudi nadaljnja zazidava.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. do 25. januarja so v novomeški porodnišnici rodile: Martina Koritnik—Fajt iz Krškega — Davida, Milena Kovačič iz Dolnjega Maharovca — Tanjo, Anica Štupar iz Stranske vasi — Srečka, Mara Bošnjak iz Vrškovca — Zdenka, Ana Košak iz Drame — Janeza, Nada Podrebarac iz Žakanja — Višnjo, Marjana Petaros iz Jedinščice — Nino, Alenka Bartolj iz Dolnje Straže — Nevenko, Valerija Gutman iz Dolenjskih Toplic — Blaža, Marija Ostanek iz Male Ševnice — Francija, Mirka Pisek iz Kostanjevice — Borisa, Marija Kocjan iz Podturna — Jožico, Dragica Štojs iz Sela — Denisa, Silva Štirn iz Šentjanža — Simono, Marija Gotlib iz Gornjih Ponikev — Sebastjana, Zdenka Oven z Gomile — Petra, Fanika Kos iz Trstenika — Roberta, Marija Novak iz Velikega Lipja — Andreja, Slobodanka Spasojević iz Gornje Straže — Slobodana, Jožica Može iz Gabrja — dečka, Marija Konestabo z Mirne — dečka, Ljudmila Žnidaršič iz Žubine — dečka, Cvetka Hiti iz Brezovice — dečka in Jožica Florjančič iz Dolnjega Karteljevega — dečka. — Čestitamo!

Ali je pravica za Rome slepa?

Nada Hudorovac trdi, da stanovanja ne dobi samo zato, ker je Romka — Primer obravnava sodišče združenega dela — Mati s petimi otroki živi v kočuri brez vode, elektrike in sanitarij

Jugoslovanska ustava zagotavlja Romom enake pravice in dolžnosti kot vsem drugim državljanom in jih obenem ščiti kot etnično skupino. Ustavne pravice pa včasih od vsakdanje življenjske resničnosti loči globok prepad. To velja še posebej za Rome.

Pri reševanju romskega vprašanja se največ težav pojavi, ko gre za delomrzneže, kriminalce, klateže. Vedno se postavlja vprašanje, kako take Rome pripraviti do tega, da bi se redno zaposlili, se ustalili in si pridobili delovne in druge navade, ki jih naša družba zahteva od svojih državljanov.

Zato je še toliko bolj nerazumljiv primer Romke Nade Hudorovac iz romskega naselja v Kanižarici pri Črnomlju. Nada Hudorovac je zaposlena v delovni organizaciji Rudnik rjavega premoga in industrijskega gradbenega materiala v Kanižarici. „Neprekinjeno delam v rudniku od 1974, vse delovne dobe pa imam skoraj 12 let, v glavnem tukaj," je povedala. S petimi otroki, od katerih je najstarejšemu 17 let, najmlajšemu pa deset mesecev, živi v zasilni kočuri brez vode, elektrike, sanitarij. „Trije otroci hodijo v šolo v Črnomelj. V šoli zahtevajo, naj hodijo otroci umiti in urejeni. Kje pa naj jih umijem, kje naj jim operem oblačila? Kako naj se v tej bajti brez elektrike učijo? " se je z nemočno jezo spraševala, ko je povedala, kaj se ji je zgodilo, ko je v podjetju vložila prošnjo za stanovanje.

„Sama skrbim za pet otrok, živim v nemogočih razmerah. Prvič sem vložila prošnjo za stanovanje 1974, tretjič pa septembra lani. V podjetju se jim sploh ni zdelo vredno odgovoriti mi. Kljub temu nisem odnehala in sem bila vsak drugi dan pri sekretarju in spraševala, kako je z mojo prošnjo. Končno sem dobila odgovor. Sekretar mi je rekel: ‚Kdor bi dal tebi stanovanje, bi ga jaz ustrelil.' Potem pa je še dodal: ‚Škoda, da te nisem zadavil, ko si prišla v pisarno.' In vse to pred črnomaljskim miličnikom, ki je bil takrat zraven.

Šla sem k socialni delavki, pa je ta sekretar tudi njo na hitro odpravil."

„Takrat ko Nada Hudorovac je dal prošnjo za stanovanje tudi delavec rudnika, ki je tu zaposlen dve leti in pol in je do sedaj živel v zidani hiši s tremi prostori," je povedala tajnica skupnosti socialnega skrbstva na črnomaljski občini Jožica Kočevar. „Ko je komisija seštevala točke, jih je temu delavcu prišlo več. Kako je to možno, mi ni jasno. Očitno delajo Hudorovčevi krivico, ker je Romka. Poleg tega sklep o dodelitvi stanovanja, pod katerim je podpisan predsednik delavskega sveta, nima pravnega poduka."

Nada Hudorovac: „Ker sem Romka, zame ni pravice."

Kako je mogoče, da je komisija pri seštevanju točk naštela za Nado Hudorovac 105 točk, za onega delavca pa 145? S tem vprašanjem in z vsem, kar sodi k primeru Nade Hudorovac, se ukvarja sodišče združenega dela v Novem mestu, kamor se je Hudorovčeva obrnila, ko ji ni preostalo nič drugega. „Mojo kočuro so pri točkah šteli za zidano hišo, osebnega dohodka (seveda ima tisti delavec, ki je kopač, večjega) niso upoštevali, on je dobil točke, ker je menda njegov otrok srčni bolnik, čeprav ni priložil zdravniškega spričevala. Meni je povsem jasno, da nisem dobila stanovanja zato, ker sem Ciganka."

Zadnjo besedo bo imelo sodišče združenega dela. Zanj pa Nada Hudorovac ne bo predvsem Ciganka, ampak zgolj delavka, ki združuje svoje delo v Rudniku rjavega premoga in industriji gradbenega materiala v Kanižarici. Z vsemi obveznostmi, a tudi pravicami!

A. BARTELJ

PRECEJ MLADIH IN BREZ POKLICA

Gibanje nezaposlenosti v novomeški občini je za devetmesečno obdobje minulega leta mogoče razbrati iz podatkov samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje. V tem času je bilo prijavljenih za delo 243 oseb, med njimi 100 žensk. Medtem ko je bilo prejšnje mesece manj iskalcev zaposlitve, pa jih je bilo septembra 1977 vseeno za 16. odst. več kot leto dni prej. V vseh devetih mesecih preteklega leta je preko skupnosti dobilo službo 248 nezaposlenih, na novo pa se je prijavilo 265 iskalcev dela. Kot ugotavljajo iz podatkov, je med nezaposlenimi več kot 80 odst. nepriučenih in priučenih ljudi. Prav tako pa je med iskalci dela okrog 60 odst. mladih, med njimi pa jih je nad tri četrtine brez poklica.

STALIŠČE: DODATEK ZARADI FLUKTUACIJE JE PROTIUSTAVEN

Ko so na nedavni plenarni seji občinskega sveta Zveze sindikatov razpravljali o stališčih novomeških sindikatov do slovenske sindikalne liste za leto 1978 in se dogovarjali za enotna stališča, je po daljši razpravi obveljalo mnenje, da dodatka za omejevanje fluktuacije ne bi smeli izplačevati, ker ni v skladu z ustavo in z zakonom o združenem delu. Medtem ko je v predlogu novomeških sindikatov prvotno ta dodatek še obstajal, so se na seji dogovorili, da ga je potrebno črtati. Menili so, da gre z izplačevanjem tega dodatka za neke vrste dodatno nagrajevanje povsod tam, kjer niso našli ustreznih meril in rešitev za pravo nagrajevanje po delu.

— Kje je sneg?
— V skladišču ga držijo: čakajo na podražitev

(Marjan Bregar)

TREBNJE: OBČNI ZBOR KEGLJAČEV

Člani trebanjskega kegljaškega kluba Mercator so imeli 27. januarja občni zbor, na katerem so ugotovili, da se je pretekla sezona končala z velikimi uspehi posameznikov, manj pa posameznic in ekipe kot celote. Slabšim rezultatom je botrovalo tudi kegljišče v Trebnjem. Za delo so bili pohvaljeni člani izvršnega odbora in tehničnega vodstva, za novega predsednika je bil izvoljen Ivan Vovk, sicer pa bodo člani vnaprej posvečali več pozornosti igri ekipe kot celote, še posebno mladincem. Na občnem zboru so podelili tudi pokale in diplome najboljšim s klubskega prvenstva.

NIKO GOLEŠ

PONOVNO KONTROLA NA DOMU?

V Krškem najbrž niso edini, ki so oživili misel na ponovno uvedbo laičnega nadzora nad bolniki v staležu. Tako kontrolo naj bi organizirale delovne organizacije in občinska zdravstvena skupnost s pomočjo svojih strokovnih služb. Delavci zdravstvenega doma menijo, da bi v prihodnje kazalo vpeljati boljše sodelovanje med zdravniki, ki odrejajo bolniški stalež, in temeljnimi organizacijami združenega dela. Tudi po tej poti bi lahko vplivali na zmanjševanje bolniških. Odpira pa se še nova možnost za takšno sodelovanje, to je ustanavljanje obratnih ambulant za več delovnih organizacij skupaj. Za prostore in njih opremo bi seveda poskrbeli delovni kolektivi.

UČILI SMO SE SMUČATI

Prejšnjo sredo se je na naši šoli začel smučarski tečaj. Učenci, ki nismo imeli popolne opreme, smo dobili smuči in čevlje. Prvi dan nam je šlo smučanje bolj slabo od nog, naslednjega dne pa smo že šli na Veselo goro, kjer smo hitreje napredovali. Moja skupina se je učila več smučarskih elementov in zadnji dan tečaja, ki sta ga vodili tovarišici Ljuba Glogovšek in Andreja Weissbacher, smo že imeli tekmovanje. Med učenkami sem osvojila peto mesto. Za nagrado smo dobili kekse in druge sladkarije. Še bi se smučala, a je, žal sneg že skopnel.

DAMJANA ZUPAN
OŠ Šentrupert

»Dolenjski list« v vsako družino

DO EMONA–DOLENJKA, NOVO MESTO

OBJAVLJA ZA TOZD EN GROS – DETAJL NOVO MESTO DELA IN NALOGE

RAZVAŽALCA BLAGA

POGOJI:
končana osnovna šola, izpit za voznika B kategorije ter zdravstvena in fizična sposobnost za opravljanje fizičnih del. Nastop dela takoj ali po dogovoru. Poskusno delo je en mesec. Rok za vlaganje ponudb 8 dni po objavi.

V spomin Jožetu Slancu

Po kratki bolezni so se Metličani poslovili 25. januarja od predvojnega komunista in nosilca spomenice 1941 Jožeta Slanca iz Metlike.

Rodil se je 1897 v kmečki družini v Slamni vasi in od tam obiskoval osnovno šolo v Metliki. Po končani šoli se je učil čevljarske obrti, vendar učne dobe ni končal, ker je bil v prvi svetovni vojni mobiliziran v avstrijsko vojsko in poslan na bojišče. Tam je doživel razpad stare

Avstrije. Po vrnitvi iz vojne je začel opravljati samostojno čevljarsko obrt v Metliki, kjer si je ustvaril družino in domačijo. Trpljenje v prvi svetovni vojni in nejasna bodočnost delovnega človeka ter krivice, ki so bile zelo občutne za malega človeka v stari Jugoslaviji, so ga napotile v boj za napredek delovnih ljudi. Vključil se je v delavsko gibanje ter bil nasprotnik takratnih protiljudskih režimov z mnogimi drugimi, ki so na svoji koži občutili socialne krivice takratne buržoazne in diktatorske oblasti.

Vse grožnje in zatiranje delavskega gibanja ga ni omajalo. Zato je bil v začetku 1935 sprejet v komunistično partijo. Delal je kot komunist z drugimi člani KP v Metliki in ostali Beli krajini in bil od Centralnega komiteja KPS postavljen za sekretarja partijske organizacije v Metliki. Sodeloval je tudi na vseh partijskih konferencah Bele krajine pred vojno in bil izvoljen v okrožni komite partije za Belo krajino.

Zaradi naprednega delovanja je bil izpostavljen stalnemu zasledovanju orožnikov, hišnim preiskavam, večkrat je bil aretiran in zaslišan. Vse to pa ga ni omajalo. Takšnega ga je zatekel propad stare Jugoslavije in okupacija domovine.

Kot predan borec za ideje KPJ je takoj začel pripravljati na oboroženi upor. Ustanavljal je partijske celice, mladinski komite, odbore OF, narodno zaščito in organiziral po vaseh partizansko prisego. Sodeloval je tudi pri organiziranju odhoda prvih Belokranjcev v partizane leta 1941. Zelo ga je prizadela tragedija belokranjskih partizanov na Gornjih Lazah novembra 1941. V začetku 1942 je organiziral drugi večji odhod prostovoljcev v partizane.

Ko so se organizirali rajonski komiteji in odbori OF, je bil Slanc izvoljen za sekretarja rajonskega komiteja KP in rajonskega odbra OF za Metliko in tako ustanavljal vaške odbore OF, narodno zaščito, odbore AFŽ in odbore mladinske organizacije.

Tudi po osvoboditvi je delal v raznih odborih in komisijah. Za svoje delo je dobil več visokih odlikovanj in priznanj, ob 80-letnici pa priznanje OF slovenskega naroda.

VSAK TEDEN ENA ZLATA – Že dva tedna nazaj, tako pa bo še najmanj dve soboti, na sevniškem matičnem uradu potrjujejo 50-letnico zakonske zveze. Sobotna zlatoporočenca sta bila Franc in Julijana Umek iz Zgornjih Mladetič. K lepemu jubileju jima je čestital predsednik občinske skupščine Janko Rebernik. Vnuki so na poti pripravili pravo šrango. (Foto: Železnik)

Osemdeset let Čehove mame

6. februarja bo na mirendolskem hribčku v Kamnju nad Šentrupertom lepo življenjsko slavje: Francka Čeh bo v krogu svojih šestih otrok (od sedmih, kolikor jih je zibala), desetih vnukov in šestih pravnukov praznovala osemdeseti rojstni dan. Kot jo poznamo in radi imamo, pa bo pri njej kot vedno dobrodošel vsak, kogar bo pot pripeljala mimo

– od študiranega Ljubljančana do preprostega žuljavega težaka, ki se je namenil med trte. Saj je za takšno srečanje njena ljubezniva hišica, ki se je posedla prav na začetke šentruperških vinogradov, kakor nalašč. Gostoljubna vrata so, če je mama le doma, vselej odprta in vselej čaka mimoidočega – če ga je le še kaj v poličku – tudi kozarček „njenega".

Francka Kovačič se je rodila v času, ko siničke že naznanjajo bližino pomladi. In ta vedrost razpoloženja jo je spremljala vse življenje, tudi skozi najhujše čase. Ko se je na domačijo v Kamnju 1927 priženil Nace Čeh, se je kar nekako pozabilo staro domače ime pri Rihtarjevih – to je dovolj prepričljiv dokaz za spoštovanje in priljubljenost, ki sta odela njeno družino. Kot vdova se je umaknila v hiško na svoj košček vinograda, ki je postal njen in njenih nov topel dom.

Če tam okrog hišice vidite ženo, ki jo sicer že malo zdelujejo noge, a se v svetli naglavni ruti še vedno živahno suče po domačih opravkih, se ne boste zmotili. To je slavljenka, Čehova mama. Pa še drugače jo je mogoče spoznati: po veliki življenjski izkušenosti, ki se razodeva v dobrotni prijaznosti, nenehni delavnosti in sončnem, nasmeha polnem zaupanju v življenje. Da bi nas vse s tem razveseljivela še dolgo vrsto zdravih, spokojnih let!

STANKA GODNIČ

PRVO POLLETJE JE ZA NAMI

Nestrpni smo čakali počitnic. Celo polletje se nismo toliko učili kot zadnje dni pred njimi. Zato so dobre ocene kar same skakale v redovalnico. Največ težav smo imeli pri slovenščini, takoj za njo pa pri kemiji. Ustavljalo se nam je tudi pri matematiki. Toda z zagrizenostjo smo se le prebili skozi polletje, uspeh je res nekoliko slabši od lanskega, toda pred nami je še dovolj časa, da bomo zamujeno nadoknadili.

IRENA MIRT

IMAŠ ZNAČKO?

Značke so tudi v Kočevju razvnele vse mlado in staro, ženske in moške. Lahko bi trdili, da so ženske še bolj vnete. Nekdaj smo se pri srečanju z znancem pozdravljali z „Dober dan" ali „Zdravo", danes je ta običaj skoraj že zamrl. Pri srečanju gremo takoj k bistvu: „Imaš kakšno značko?" Odzdrav je „da" ali „ne". Tako je na cestah, v lokalih, pisarnah in povsod, kjer se srečujejo in zbirajo zbiralci značk.

Ker je v Kočevju že toliko zbiralcev, bi bilo prav, da bi se sestalo nekaj vnetih zbiralcev in ustanovilo društvo značkarjev, kakor jih imajo že v drugih krajih. Tako bi bilo v zbiranju več reda in uspeha. Izšli so že katalogi značk s slikami, urejeni po tematiki zbiranja, kot so: šport, Planica, planinstvo, lov, ribiške, razne proslave itd.

Ko niti ponve niso imeli

„Oče nam je iz internacije pisal, kam je skril ponev, da smo potem lahko kuhali v svojem," se spominja hči zlatoporočencev Premrl iz Kočevja

Pred 50 leti, nekaj dni pred svečnico, sta se v Kostanjevici na Krki poročila Ančka in Karel Premrl, ki sta bila rojena v začetku tega stoletja v Gučki pri Prekopi oziroma Vrhpolju pri Šentjerneju, danes pa živita v Kočevju. Natančnega dneva poroke ne vesta, ker se je poročni list skupaj z drugimi dokumenti med vojno izgubil, za nameček pa je še župnišče v Kostanjevici z dokumenti vred pogorelo.

Oče Karel je delal najprej kot zidar pri podjetniku Vrhovniku iz Novega mesta. Med krizo je ostal brez dela. Sebe in družino je preživljal z raznimi priložnostnimi deli. Leta 1922 pa je končno dobil stalno službo kot banovinski cestar na območju Onek (pri Kočevju) – Koprivnik–Nemška Loka. Že naslednje leto se je v Koprivnik preselila vsa Premrlova družina.

„Hudo je bilo pred vojno za delo, še posebno hudo pa, ker sem moral od 1927 do 1938 kar devetkrat na orožne vaje. Takrat niso vprašali, če imajo otroci kaj jesti. Tako pogosto pa so me klicali, ker sem bil sokol," se spominja oče Karel.

Mati Ančka, ki se ji zaradi zrahljanih živcev tresejo roke in glas, pa pravi: „Najhuje je bilo med vojno. Šest oziroma pet nas je bilo – ko je odšel mož v partizane – pa nismo imeli ne kaj jesti, ne obuti in obleči, ne kje spati. Ko smo bežali iz Koprivnika – med vojno smo se šestkrat selili – so nam pobrali nekaj Italijani, nekaj pa domačin-. Za nas vse sem imela le eno prešito odejo. Povsod so se nas otepali, češ da imam štiri pankrte, ki jim bodo vse uničili."

Med vojno ni šlo za glavo le očetu, ki je bil v partizanih ali internaciji od leta 1942 dalje, ampak tudi vsem doma. Sin France, rojen 1928, pa je bil kot partizanski kurir tudi pogosto v smrtni nevarnosti.

V povojnih letih je šlo sprva težko. Stanovali so v Kočevju v hlevu. Potem je šlo vedno bolje. Oče je najprej napredoval od cestarja do zidarja, nato do delovodje in celo občinskega poverjenika za malo obrt. Potem je zbolel in do upokojitve 1959 delal pri vodovodu.

Zdaj, na stara leta, je Premrlovima še najlepše.

JOŽE PRIMC

ZLATOPOROČENCA PREMRLOVA – Preživela sta veliko hudega, vedno pa sta ju reševala upanje in dobra volja.

pisma in odmevi

Kaj naj naredim?

Ne čakaj, da te zaboli zob. Boli samo zob, ki ga nisi začel pravočasno zdraviti. To sem prebral na enem izmed napisov, ki visijo na steni čakalnice zobne ambulante ZD Trebnje.

V zobno ambulanto sem šel 23. t. m. z namenom, da mi popravijo sponko na protezi. Prijazno so me sprejeli in mi naročili, naj pridem naslednjega dne, t. j. 24. t. m. ob 11. uri po protezo. Točno sem se držal tega naročila, kajti brez proteze, ki jo imam že 15 let, niti jesti nisem mogel. V čakalnici je bilo nekaj pacientov pred mano. Čakal sem vrstni red in kot zadnji v čakalnici prišel na vrsto ob 11.30. Čim sem se vsedel na stol, mi je zdravnica K. A. pomerila popravljeno protezo, s katero pa nisem bil povsem zadovoljen. Vendar se je s ponovnim popravilom dobro končalo.

Ob tej priliki sem jo tudi zaprosil, če mi pogleda na spodnji levi čeljusti boleča zoba. Pojasnil sem ji, da me trenutno ne bolita, da pa imam zadnje čase večje težave in bolečine predvsem ponoči. To mi je dalo povod, da sem zaprosil za preventivno zdravljenje. Misleč, da je potrebno zobovje slikati, ugotoviti izvor bolezni in pristopiti k preventivnem zdravljenju, če bo potrebno pa tudi h kurativnemu posegu. Pričakoval sem, da bo zdravljenje potekalo v tem smislu. Poslujoča zdravnica pa mi je ozdravila zobovje zelo preprosto samo z odgovorom: „Kaj naj storim?" S tem pojasnilom sem klavrno odšel iz ambulante.

Menim, da tako zdravljenje ni v interesu pacienta niti ne družbe, ki se prizadeva, da bi bila naša zdravstvena služba čimbolj učinkovita. Da bo odgovor pogojen z vprašanjem, prosim za javno mnenje, kaj naj storim?

PAVLE MIKLIČ
Prijateljeva c. 5
Trebnje

DARILO IN PRISPEVEK

Od novega leta dalje sklepajo zakonske zveze na območju občine Ribnica le v poročni dvorani v ribniškem gradu in ne več po krajevnih uradih. Vsi zakonci prejemajo kot spominsko voščilo in darilo občinske skupščine knjigo „Vajino skupno življenje". Določen je tudi prispevek, ki ga morata plačati bodoča zakonca (250 din), namenjen pa je za vzdrževanje in opremljanje poročne dvorane.

Resnica o krškem grbu

Kaj meni o tem priznani strokovnjak prof. Božo Otorepec, znanstveni svetnik pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani

(Nadaljevanje in konec)

Glede barv je treba reči, da jih na najstarejši podobi grba, t. j. na pečatu, seveda ni; najstarejši barvni grb Krškega je danes ohranjen v Valvasorjevi Knjigi grbov: ozadje modro, cerkev(!) bela, trava spredaj pa zelena. Žal moram tov. Kuglerju oporekati v njegovem dobrem mnenju o Valvasorju kot heraldiku, čigar upodobitve – zlasti krajevnih grbov – naj bi bile heraldično „nesporne". Saj mu celo sam tov. Kugler oporeka pravilnost podobe sv. Janeza!

Ne smemo namreč prezreti, da se ob podrobnejši preiskavi starih pečatov s krajevnimi grbi in opisi teh grbov v podelitvenih listinah pokaže, da je Valvasor nekatere krajevne grbe hudo popačil, narobe razumel ali narobe prerisal. Tako npr. grb Novega mesta (glej Novo mesto 1365–1965, str. 118) ali Radovljice, kjer je „govoreči grb" (nemški Rad-Manns-Dorf, slov. Kolo-Mož-Vas) upodobil oz. narobe razumel tako, da je stoječemu možu dal v eno roko kolo, v drugo pa nož namesto vasi s cerkvijo in nekaj hišami, kot je to vidno na ohranjenem pečatu iz začetka 16. stoletja. Podobnih napak bi lahko pri Valvasorju našteli še več; tudi grb Krškega v njegovi Slavi (XI, 121) je daleč od podobe na pečatu, kaj šele od ustreznega opisa v podelitveni listini-trojni grič v podnožju, skrivenčeni svetnik z brado (!), namesto obzidja nekakšen prizidek okroglemu stolpu s križen na strehi. In da bi se prav pred krškim obzidjem spogledovala in sporprijemalo krščanstvo in turško muslimanstvo? I dajte no, nikarte takih. Križa na obzidju pač ni bilo!

Če torej upoštevamo vse omenjene pomanjkljivosti tako najstarejše ohranjene oblike grba na pečatniku iz 1477 ter vseh kasnejših upodobitev – vključno z Valvasorjem – je popolnoma naravno, da sem predlagal, naj se grb Krškega oblikuje na novo. Kot osnova naj se vzame ta opis grba v podelitvenem privilegiju z dne 5. marca 1477 in podoba grba na ohranjenem pečatniku iz 1477 kot najbolj verodostojnima podlagama. Treba je torej bilo na novo oblikovati hrib (na dnu pečata), na katerem stojita tako svetnik kot mesto, kajti bil je v očitnem nasprotju s kotanjo, kakršna je na tem mestu v grbu na pečatu. Predvsem pa je namesto nespretno oblikovanega mesta, ki je bilo videti kot cerkev, bilo treba mesto oblikovati tako, da bo povsem jasno, da gre za „mesto s stolpi, belim obzidjem in rdečo streho". Predvsem pa naj bi novi grb bil oblikovan sodobneje, naj bi torej izražal grafično čustvovanje našega časa (toda v odličnem pomenu te trditve!), nikakor pa ne bi smel biti oblikovan tako, kot recimo v času, ko je nastal. Sam tov. Kugler je kot moto svojih pripomb zapisal misel: „Duha nekega časa izražajo takratne ... grafične ... izpovedi." Sedaj pa mu je novi grb narisan „po sedanji modi"!

Pri vseh grbih poznamo razne oblike njihove vsebine iz raznih časov, kot so se pač spreminjali umetnostni tokovi – toda vsebina grba je v glavnem ostajala ista. Niso pa redki primeri, da se je tudi popolnoma spremenila. Vzemimo samo kot primer grb mesta Kamnika, kjer je v starem pečatu iz začetka 14. stoletja pod stolpom podoba sv. Marjete z dvema zmajema ob vznožju, pa se je v teku stoletij spremenila v Faroniko, pol ribo, pol deklico, ki jo je danes pač težko odstraniti iz kamniškega grba! Danes se grbi oblikujejo pač precej drugače kot v drugi polovici 15. stoletja, saj morajo kot znaki, simboli kraja biti zelo stilizirani in poenostavljeni. Lepe primere takih sodobnih grbov najdemo npr. v delu W. Leonharda, Das grosse Buch der Wappenkunst, Muenchen 1967, ki je tov. Savu Sovretu dobro služil pri novem oblikovanju krškega grba.

Menim, da je akademski slikar Savo Sovre, ki ga je redakcija zbornika po več nuspelih in slabokrvnih poskusih tov. Kuglerja naprosila, naj grb na novo oblikuje, opravil svoje delo zelo dobro – pa čeprav mu je – enako kot meni, ki sem jih spregledal v naglici – recimo spodrsnilo pri „turških" brkih sicer običajno res golobradega Janeza Evangelista! Sovretov novi grb Krškega – tako barvni kot črno-beli in reliefni odtis – je zelo dobra sodobna grafična rešitev. Poudarjam: sodobna – in s tem se strinjao vsi – razen, razumljivo, tov. Kuglerja. To lahko presodi tudi vsakdo sam, če Sovretovo upodobitev primerja s skico tov. Kuglerja, objavljeno 22. decembra 1977, ki se sicer glede podobe mesta presenetljivo „spogleduje" s Sovretovim grbom, samo da ima Kuglerjev drugi stolp na vrhu križ, pa tudi „merlaturo" oz. cine, izraz, ki ga urednik Lado Smrekar pravilno uporablja, kar je tudi za cerkev gotske dobe neverjetno. In treba je povedati, da tov. Kugler ni nikdar predložil take oblike mesta, tedaj, ko je še pripravljal svoje „osnutke" grba! Tako da smemo in moremo Kuglerjevo risbo, objavljeno v Dolenjskem listu 22. decembra 1977, šteti za navaden plagiat. Skratka: Sovretov novi grb Krškega je nedvoumna dobra grafična rešitev, zares močno skladna z duhom izvirne podobe grba – pa čeprav bi jo tov. Kugler izredno rad, izraženo v stilu „pragrbov" in „prapečatov", raztrgal kar v praatome!

BOŽO OTOREPEC, ljubitelj slovenskih krajevnih grbov in pečatov.

UREDNIŠTVO V GOSTEH V PONIKVAH

Dan se je nagnil proti večeru, ko nas je stara Grmovškova gostilna s prijazno gostilničarko Ani rada sprejela. V sobici, ki je bila oni torek pretesna za vse, ki so želeli povedati to in ono o svojih željah, uspehih, je valovala zavesa prosojnega dima. V začetku so možje govorili z nezaupanjem. Šele potem, ko je tajnik krajevne skupnosti Dolenja Nemška vas Janez Zakrajšek s počasnim, a odločnim glasom predstavil kraje in občane, je beseda le stekla. Tako smo novinarji Bojan Budja, Janez Pezelj in Alfred Železnik hitro zvedeli, da je v krajevni skupnosti 1452 prebivalcev (395 gospodinjstev), večinoma kmetov, da jih izven trebanjske občine dela kar 170, v občini 280 in v krajevni skupnosti 42, da imajo eno trgovino, šolo, gostilni, tri transformatorske postaje, železniško postajo, gasilski dom itd. Janez Zakrajšek je med drugim še povedal: „V občini je šestnajst krajevnih skupnosti in prepričan sem, da smo med najbolj prizadevnimi. Dokaz za to so uspehi. Da govorim resnico, lahko potrdijo občani, lahko pa se tudi sami prepričate. Res da še marsikaj šepa, toda občani so pripravljeni pomagati. V naši krajevni skupnosti prevladujejo starejši, vendar to ne ovira napredka."

„Drži, da smo najstarejša krajevna skupnost v trebanjski občini, toda ljudi ne gre soditi po letih, marveč po tem, koliko se sami počutijo stare," so povzeli Božo Zakrajšek, profesor zgodovine in predsednik KO SZDL, Stane Kovačič, vodja delegacije v zboru krajevnih skupnosti, in Jože Vovk, predsednik sveta KS. Vsi trije so namreč sila ponosni na svoje krajane, ki navzlic visokemu starostnemu poprečju veljajo za ene najbolj pridnih in delavnih v občini. Podatki o komunalni urejenosti kraja bodo to potrdili.

PETROLEJKI BOSTA IZGINILI

„Najprej vodovod. Nešteto prostovoljnih ur dela je bilo treba, da je šest vasi dobilo vodo iz stiškega vodovoda, da je sedem vasi zgradilo lastno vodno omrežje, medtem ko so danes le še Meglenik, Lipnik in Gradišče brez svojega zajetja. Še boljše stanje je na področju elektrifikacije. Že pred leti je tudi v zadnjo vas posvetila žarnica, tako da sta brez toka sedaj samo še dve hiši."

Krajanom je še kako mar do lepe in sodobne podobe svojega kraja. Solidarnost in pomoč v teh krajih nista več zgolj besedi, marveč se kažeta v neštetih metrih asfaltiranih cest, številnih samoprispevkih in pod.

„Za dobro polovico KS lahko trdimo, da imajo urejene ceste, Gornje Ponikve pa so bile prva vas v naši KS, ki si je z lastnim denarjem zgradila asfaltno cesto. Njej je sledilo še več drugih, za vse pa, razumljivo, doma ne more biti dovolj denarja. Več pomoči bi moralo biti iz občinskih proračunov. Tako pa nas je vse več, ki se čutimo zapostavljene."

Ni to malodušnost, le upravičena jeza. Tudi Željko Gričar, sekretar OO ZK v KS, je podobnega mnenja:

„Zakaj neki se občinska sredstva ne delijo po potrebah? Izognili bi se očitkov o privilegiranosti. V naši KS skoraj vsa dela sami financiramo in zagotovo je prav tukaj vzrok, da tudi vseh zastavljenih ciljev in programov ne moremo povsem izpeljati."

Razumljivo. Krajani so namreč nemalo denarja vložili v napeljavo telefona, saj imajo danes v sedmih vaseh že 46 priključkov, kar da na 100 hiš 14 telefonov. Še bolj so se odrezali pri gradnji novega gasilskega doma, ki bo služil seveda v več namenov. Vaščani menijo, da bo nared že do 1. maja. Pri kopanju temeljev so naredili preko 3.000 prostovoljnih ur dela, veliko pa pričakujejo tudi od trebanjskega TRIMA, ki jim bo najbrž za malo denarja prodal jekleno konstrukcijo. Dom bo za krajevno skupnost največja pridobitev.

ČAKANJE IN VOŽNJA

Stanko Sitar, ki je že lep čas učitelj na OŠ v Trebnjem, pravi:

„V Dolenji Nemški vasi imamo podružnično šolo s petimi razredi. Za tako velike KS je to premalo. Otroci se vozijo tu po 15 kilometrov daleč v šolo. Dve skupini učencev sta na šoli: tisti od 1. do 4. razreda, ki imajo pouk popoldan, in peti razredi. Učenci slednjih v večini primerov vstajajo že ob 5. uri zjutraj, da pridejo pravočasno na avtobus, ki vse otroke pripelje v Trebnje ob 6.15. Tisti iz podružnične šole morajo čakati še kakšno uro, da jih potem odpeljejo v Dolenjo Nemško vas. Težave pa se s tem ne končajo. Nič boljše ni namreč ob koncu pouka. Še na slabšem so učenci iz prvih razredov. Pešačijo tudi po nekaj ur, domov hodijo po trdi temi in po hosti. Ni več kaj čakati, nekaj bo treba ukreniti na tem področju!"

Florjančiči so bili od nekdaj železničarji, tudi Jože je tirom posvetil 36 let svojega življenja. „Ponikve so ‚železniške' že od leta 1896, ko je tod zapeljala prva lokomotiva. Spomnim se časov, ko sem delal po cele dneve, najtežje pa je bilo ob veliki proslavi v Dolenjskih Toplicah, na kateri je bil tudi tovariš Tito. Med številnimi vlaki smo se komajda znašli, pa je vseeno minilo brez nesreče."

KMETIJSTVO – GRENAK KRUH

Alojz Bečaj in Stane Gabrijel, oba iz Rodin, sta kmetovalca. Prvi se je povsem posvetil živinoreji, medtem ko Stane zraven službe skrbi še za veliko njivo krompirja.

„Grenak kruh je to. Ponavadi pridelam okoli 10 ton krompirja, letos, ko rega so dali vsak po 640 din. Ni pozabil omeniti trgovske mreže.

„Dobro trgovino imamo. Resda samo eno, Merkatorjevo v Doljnih Ponikvah. Toda založena je vseskozi dobro, nekoliko težje je le za tiste iz oddaljenih krajev, ki morajo tudi po ure pešačiti, da se preskrbijo z vsem potrebnim."

CVETO FINK z Gornjih Ponikev je zaposlen pri grosupeljskem Komunalnem podjetju kot vzdrževalec, zato je najprej spregovoril o težavah v preskrbi z vodo; „Pred novim letom smo vključili v omrežje novo zajetje z dvema litroma na sekundo. Preskrba z vodo sedaj ni več tako pereča. V šestih mesecih naj bi opravili potrebne gradnje do Medvedjeka. Manjka le še sanitarno soglasje. Kaže, da bodo v bnjem. Kot lovski čuvaj in predsednik komisije za ocenjevanje škode, povzročene po divjadi, v trebanjskem lovskem društvu dobro pozna 5.500 hektarov veliko lovišče. „Med krajevnimi skupnostmi ne vidim para svojemu rodnemu kraju," pribije brez običajne lovske hudomušnosti. Komisije, kot ji načeluje Krevs, so marsikje tarča hudih kritik. Jože je povedal, da se vedno dobro pogovorijo, brez posebnih sitnosti.

FRANC GOTLIB z Dolnjih Ponikev je predsednik osnovne organizacije ZSMS. „Imamo težave s prostorom za shajanje, zato delamo s toliko večjo vnemo pri gradnji doma. Denar za dejavnost si prislužimo sami, med drugim tudi z zbiranjem starega železa. V eni akciji smo tako iztržili okrog 2.000 dinarjev." To je potrdil tudi njegov sovaščan Slavko Zupančič, donedavni sekretar mladinske organizacije. „Posebno dejavni sta kulturna in športna komisija. Za 8. februar bomo poleg Prešerna počastili 100-letnico Otona Zupančiča. Lani smo zgradili tudi igrišče za mali nogomet, za velikega ni prostora. Sedaj pripravljamo študij Kardeljeve knjige. Kjerkoli je bil kviz, smo ponavadi pobrali nagrade."

Štefan Slak iz Dečje vasi, Milka Lenič iz Dolnjih Ponikev, Emanuel Poglavec iz Dolnjega Podboršta ter Frančiška Mališič z Grma so govorili o slabem vodovodu, Rdečem križu, trgovini in mladini. Leničeva je natanko opisala delo Rdečega križa. „Sosesko pomoč imamo dobro organizirano, v njej pa presenetljivo radi sodelujejo mladi. Ne moremo se jim načuditi, starejši občani pa ne zahvaliti. Škoda, ker nimajo svojega prostora." Tem besedam je prav rad pritrdil donedavni predsednik osnovne organizacije ZSMS Poglovec, ki je obenem potarnal zavoljo nekaterih nedelavnih mladincev, predvsem tistih, ki takoj, ko dobijo delo, organizaciji obrnejo hrbet.

‚ZAVORA' OBČINSKI PAPIRJI

Tudi Dobravčana Jože Bevc in Jože Retelj sta marsikaj povedala. Prvemu so vaščani naročili, naj z našo pomočjo podreza občino, da bi vendarle že kaj storila za njihov podvoz. Z njim so se sicer izognili prečkanju najbolj nevarne ceste v Sloveniji, menijo pa, da so si po desetih letih prošenj zaslužili, da ga končno razširijo. Čeravno so samo 100 m od avtoceste, v njihovo vas ne more tovornjak, ker je podvoz preozek. Pripravljeni so ga sami popraviti. Retelj pa naj bi na uredništvu v gosteh zagovarjal asfalt. Njihova vas je tik ob avtocesti in je priča skoraj vsakodnevnim nesrečam. „Med Poljanami in Jezerom," je rekel Retelj, „je zelo veliko nesreč in zaradi tega zastojev. Promet usmerjajo po naši makadamski cesti ali kar preko travnikov in njiv. Zato bi bilo prav, ko bi posodobili 5 km naše ceste in poskrbeli za primeren obvoz."

Stane Zakrajšek in Tone Kukenberger sta prišla z Gornjih Ponikev. Medtem ko je drugi razglabljal o kmetijstvu in o kmetijski zadrugi, češ da postaja vse preveč trgovskega značaja, je Zakrajšek govoril o eni največjih nadlog njihove krajevne skupnosti, o Temenici. če bi jo regulirali, bi bila po Zakrajškovem mnenju krotka kot otrok. Njegove besede sta podprla tudi Franc Kastelic in Pavle Zupančič z Dolnjih Ponikev. Zupančič, znani obrtnik in novator, je opozoril na prihodnost, ki se je v krajevni skupnosti po malem vsi bojijo. Po načrtih naj bi šla nova avtocesta po njihovi dolini. To pomeni tudi, da nekateri krajani ne smejo postavljati hiš, jih obnavljati.

Ko je krajanom malone zmanjkalo besed, se je Štefan Slak iz Dečje vasi še enkrat oglasil: „Vaščani v Dečji vasi, Jordan kalu in Globodolu smo že vrsto let želeli zdravo pitno vodo. Zbrali smo 600.000,00 din, vložili v vodovod več kot 100.000 prostovoljnih ur in ob pomoči družbe dobili 7. februarja 1975 vodo. Vendar vodovod ni najboljši in nemalokrat se zgodi, da o vodi ni sluha. Kdo nam bo pomagal iz zagate?" Krajani iz omenjenih vasi ravno tako niso zadovoljni s cesto, ki povezuje Temeniško dolino s Suho krajino.

Iz besed krajanov smo čutili, da se ti predobro zavedajo, da je življenje naše samo toliko časa, dokler živimo. In radi bi si ga, čeravno jim ni slabo tam ob njihovi Temenici, še zboljšali. Zato ne čakajo križem rok, ne tarnajo, pač pa vedno, kadar je potrebno, od besed preidejo k dejanjem. In tako je, Temeničani, kot smo vas poimenovali novinarji, povsem prav in pošteno!

Štefan Slak

Stane Zakrajšek

Franc Kastelic

Cveto Fink

Stanko Sitar

Milka Lenič

Božo Zakrajšek

Jože Miklič

Frančiška Malešič

Emanuel Poglavec

Jože Bevc

Jože Vovko

Janez Zakrajšek

Stane Kovačič

Jože Retelj

Tone Kukenberger

Pavle Zupančič

Željko Gričar

Življenje ob Temenici ne usiha

En velik in mali avtobus pa kombi za prevoz učiteljev so za urejenost šolstva v teh krajih premalo. Če k temu dodamo še letnico podružnične šole (1909), revščino in alkoholizem v nekaterih zaostalih krajih, da šolska stavba nima telovadnice ne zbornice in knjižnice, potem tega problema ne smemo gledati le v okviru krajevne skupnosti. Stari gasilski dom v Ponikvah so zgradili 1910. leta, društvo šteje 95 članov, ima mladinsko in žensko desetino, njegov predsednik pa je Stane Kovačič. Pred kratkim so dobili kombi, za katerega so odšteli precej svojega denarja. Slednje velja tudi za gasilce iz Lukovka. Orodjar tega društva Jože Miklič je povedal, da imajo danes na papirju petdeset članov, le malo od teh pa jih tudi dela. Letos bodo praznovali 30-letnico društva.

Sodba, ki zasluži posebén premislek

V sporu med samoupravno stanovanjsko skupnostjo Kočevje in stanovalci oz. hišnim svetom Kidričeve 1 in 3 je kočevsko sodišče razsodilo v prid stanovanjski skupnosti — Stanovalci se čutijo prizadete tudi zato, ker spor ni bil razrešen v tisti samoupravni sredini, kjer je nastal — Trditev: če bo ta sodba v imenu ljudstva obveljala, bo imela za samoupravo na stanovanjskem področju gotovo negativen vpliv, saj se na tak način ljudem pobija volja do samoupravnega udejstvovanja

O sporu med samoupravno stanovanjsko skupnostjo (SSS) Kočevje in stanovalci oziroma hišnim svetom (HS) Kidričeva 1 in 3 zaradi slabega centralnega ogrevanja smo v zadnjih letih večkrat poročali. HS je od leta 1969 dalje pismeno obveščal najprej Stanovanjsko podjetje, nato pa SSS, da ogrevanje bloka ni v redu in da naj kaj ukrene, ker se stanovalci upirajo plačevati slabo in drago ogrevanje.

HS je tudi predlagal in celo zahteval, kaj je treba ukreniti za boljše ogrevanje, nakazal možnosti financiranja pa tudi, kako pravično obračunavati toploto (števci toplote v vsakem stanovanju ali vsaj v bloku itd.). Na vse svoje pismene pritožbe, sklepe in zahteve HS ni dobil niti odgovora.

Sodu je izbilo dno izredno slabo in izredno drago ogrevanje v sezoni 1975/76. Stanovalci, ki so zmrzovali, so si kupili peči, da so stanovanja dodatno ogrevali. Na zboru stanovalcev pa so sklenili, da zadnjega obroka za centralno kurjavo ne bodo plačali. S tem sklepom so med drugim stanovalci hoteli doseči, da bo SSS končno le skupaj z njimi začela zadevo reševati na samoupravni osnovi.

SSS — ta niti ni samoupravno oblikovana in zato tudi prihaja z njo do sporov — ali morda njen birokratski aparat tudi zdaj ni segel po samoupravnih sredstvih reševanja sporov. Zadevo je predal advokatu in občinskemu sodišču v Kočevju. Tožila pa ni niti zbora stanovalcev (ZS) niti HS Kidričeva 1. in 3., ki sta take sklepe sprejela, ampak posamezne stanovalce, ki so se držali sklepa HS oziroma ZS.

Zanimivo pri vsem tem je tudi, da ima SSS v svojih aktih predviden poravnalni svet, katerega člani so tudi imenovani, a se do danes sploh še ni sestal, čeprav bi verjetno moral dobiti take zadeve prej v roke kot sodišče.

SODIŠČE UPOŠTEVA STARI, NE PA SAMOUPRAVNI PREDPIS

Sodišče je v obrazložitvi sodbe zoper enega izmed stanovalcev (spodaj podpisani, ki je bil takrat tudi predsednik HS), s katero je ugodilo SSS, ugotovilo med drugim, da „toženec ne navaja, koliko toplote je dobil manj, kdaj je bilo manj toplote in koliko je ta minus pri toploti z ozirom na celotno vrednost toplote . . .“ in podobno. Pozablja pa, da bi toženec vse to lahko dokazal, če bi SSS upoštevala sklepe HS in montirala v blok ali celo v posamezno stanovanje števce, za kar je bil predstavnik SSS, ki je to predlagal na sestanku, tudi zadolžen.

Nadalje ugotavlja sodišče, da sklep ZS „da zaradi slabega gretja ne plačajo stanovalci centralne kurjave za junij, ker pač ni bilo nič pokrenjeno za boljše ogrevanje, verjetno ni bil pravilen . . .“ in spet . . . da je SSS namesto stranke plačala dobavitelju toplotno energijo in da pri tem pride v poštev pravno določilo, ki pravi, „kdor za drugega potroši, kar bi moral ta sam po zakonu potrošiti, ima pravico terjati povračilo.“ Če bi v tem primeru to držalo, potem potrošnik sploh ni zaščiten!

UPOR PROTI BIROKRATIZMU

Sklepi, predlogi, zahteve in pritožbe HS in ZS, naslovljeni na SSS, niso zalegli. SSS se je obnašala, kot da jih ni bilo, oziroma kot da stanovalci in hišna samouprava nimajo nobenih pravic. Kaj bi stanovalci sploh lahko v tem primeru drugega storili, kot da niso plačali obroka in s tem upali, da jim bo vsaj na sodišču uspelo uveljaviti svoje samoupravne pravice. Brez vsakega pravnega znanja jim je bilo povsem jasno:

— da nisi dolžan plačati nekaj, česar ne dobiš;

— da stanovalci ne bi kupovali tudi 4-krat in večkrat dražje peči, kot znaša sporni obrok plačila, če jih ne bi res zeblo;

— da se sploh ne bi spuščali v tožbo, če ne bi bili popolnoma prepričani, da imajo prav, saj so stroški tožbe nekajkrat večji od spornih zneskov;

— da je SSS postopala birokratsko, oziroma sploh ni upoštevala samoupravljalske zakonodaje, kar bi morala.

Sodišče bi tudi moralo pri razsojanju dajati prednost samoupravni zakonodaji. Tako zakon o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnici iz leta 1974 izrecno določa, da HS skrbi za smotrno uporabo centralne kurjave in porazdelitev stroškov zanjo. To pravico pa si je vzela SSS, ki sicer trdi, da so ji jo dali HS, vendar to zelo verjetno sploh ni res, saj ne obstaja noben dokument v arhivu HS Kidričeva 1 in 3, in verjetno tudi drugod ne, ki bi to trditev SSS potrjeval.

Smisel tega določila omenjenega zakona pa je še precej globlji, ker krepi hišno samoupravo. Stanovalci bi namreč sami odločali, pod kakšnimi pogoji sprejemajo ogrevanje, kako bodo stroške zanj delili po stanovanjih itd. Hišni svet in ZS bi v tem primeru res nekaj prestavljala, o nečem odločala.

ALI SAMOUPRAVLJALEC ALI LE STANOVALEC?

Nadalje sodišče razlaga: „Sodišče je še nadalje mnenja, da se v konkretnem pravdnem sporu ne more spuščati v samoupravno organiziranost tožeče stranke, niti v samoupravno sklepanje zainteresiranih hišnih svetov . . . Stanovalci bodo pač morali svojo samoupravo uveljaviti po drugi poti.“

Taka ugotovitev sodišča najbrž ni v duhu socialističnega samoupravljanja. Ves spor namreč temelji na neurejeni samoupravni organiziranosti SSS. Prav zato je še vedno možno, da stanovalci plačujejo stanarine, o njeni delitvi pa sploh ne vedo, kdo odloča. Celo do takega absurda prihaja, da stanovalci plačujejo posredno vse sodne stroške in tudi advokata, da jih toži. Če stanovalec tožbo zgubi, bo sodne stroške tako sam plačal; če pa jo dobi, bo ona plačala te stroške iz stanarin, ki jih kasira pri stanovalcih!

Sodba v imenu ljudstva, ki jo je v tem primeru izreklo kočevsko občinsko sodišče, se glasi, da je toženi stanovalec dolžan plačati sporni obrok centralne kurjave in še ostale stroške, ki so okoli 3-krat večji, kot znaša obrok za kurjavo. Sodba še ni pravnomočna.

Če bo ta „sodba v imenu ljudstva“ obveljala, bo imela za samoupravo na stanovanjskem področju gotovo negativen vpliv. Kdo bo še hotel izgubljati čas za sestanke HS in ZS, če stanovalci ne morejo odločati o zadevah, ki so zanje najpomembnejše? Zakaj bi delal v HS in ZS, če boš potem tožen in boš izgubljal denar in čas še po sodiščih? Kdo bo še izpolnjeval sklepe HS in ZS, če je zaradi tega tožen od SSS?

JOŽE PRIMC

ŠOLSKI CENTER KRŠKO, HOČEVARJEV TRG 1,

OBJAVLJA PROSTO DELO IN DELOVNE NALOGE UČITELJEV ZA POUK:

— fizike	10 ur
— ekonomike	12 ur
— tehniškega risanja s strojnimi elementi	21 ur

Delovna opravila razpisujemo za nedoločen čas (lahko tudi za določen čas).

POGOJI:
Ustrezna visoka izobrazba in moralnopolitične vrline.

Kandidati naj vložijo prošnje z ustrezno dokumentacijo na tajništvo šolskega centra Krško v 15 dneh po objavi.

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA INDUSTRIJSKO OPREMO SOP KRŠKO, TOZD OPREMA

objavlja sledeča prosta delovna mesta:

1. ELEKTROTEHNIKA
2. 2 ELEKTRIKARJEV
3. 3 KLJUČAVNIČARJEV
4. 2 PK KLJUČAVNIČARJEV
5. TEHNOLOGA

POGOJI POD 1:
— elektrotehnik — jaki tok
— 2 leti delovnih izkušenj
— odslužen vojaški rok
— 3-mesečno poskusno delo
— delo za nedoločen čas

POGOJI POD 2:
— končana poklicna šola elektro stroke — jaki tok
— odslužen vojaški rok
— 3-mesečno poskusno delo
— delo za nedoločen čas

POGOJI POD 3:
— končana poklicna šola kovinske stroke
— odslužen vojaški rok
— delo za nedoločen čas
— 3-mesečno poskusno delo

POGOJI POD 4:
— 3 leta delovnih izkušenj
— odslužen vojaški rok
— 3-mesečno poskusno delo
— delo za nedoločen čas

POGOJI POD 5:
— končana srednja tehnična šola — strojne smeri
— vsaj 3 leta delovnih izkušenj na podobnem del. opravilu
— odslužen vojaški rok
— poskusno delo 3 mesece

Stanovanja ni.
Rok prijav za razpis je 8 dni po dnevu objave.

Mar je Noe plul mimo Gorjancev?

Praznovanje pusta sega v pradavnino — V gosteh tudi duše umrlih — Zakaj Višnja gora ni dobila tramvaja — Krške babnice z burkljami nad sodnika — Slovenca iz vesoljnega potopa rešila trta

Kamorkoli pogledaš v pustnem času, vse nori. Tako pač mora biti, so govorili včasih. Saj sledi pustu za petami resni postni čas, ki so se ga naši pradedki in prababice kaj strogo držali. V širšem pomenu besede se imenuje pust prehodni zimsko-pomladni čas od sv. treh kraljev do pepelnice, v ožjem smislu pa s pustom označujemo zadnje dneve pred pepelnico, ki se končujejo s pustnim torkom, to je s prvim, glavnim pustom.

Prvotno so imele maske v pustnem času čarodejni pomen. Davni človek je z živalsko preobleko predstavljal demona, ki razpolaga z vsemi čarodejnimi silami pravega demona, torej prikazni, ki odganja pogubne zimske sile, vzguja mrtvo naravo k pomladnemu življenju, k rasti, ter na pragu novega pomladnega časa skrbi za kmeta, njegovo živino in polja.

MRTVECI SE VRAČAJO DOMOV

Poleg tega so vsa ljudstva sveta spočetka verovala, da se ob določenih časih v letu vračajo duhovi rajnikov iz onostranstva in obiskujejo svoje domove. Taki časi so navadno ob koncu leta, koledarskega ali sončnega, okoli najkrajšega dne in najdaljše noči, ali pa v času, ko zima prehaja v pomlad. Ob dnevih, ko so se po teh verovanjih duhovi rajnikov vračali na ta svet, so se jim še živi približali tako, da so se našemili in jim postali vsaj na zunaj podobni. Potem so se duhovi naselili v našemljencih, vse, kar so počeli, niso počeli ljudje, ampak duhovi. In počeli so marsikaj. Rajnik, ki se je vrnil na dom, je najprej stresel svoj srd nad živimi, zato domače tepe, maže s sajami, posuje s pepelom ali moko, zahteva od njih odkupnino, skuša kaj ukrasti ali premakniti. Pri tem strogo molči ali spregovori kvečjemu kakšno besedo s spremenjenim glasom. Na koncu pa se rajnik pomiri, postane dober. Prinaša blagoslov za novo leto, zato so domači njegovega obiska veseli in si ga želijo.

Prvotno krščanstvo je v pustnih šemah videlo ostanke poganstva in razbrzdanosti. Oboje je skušalo zatreti. Poganske predstave so izginile, toda šeme in z njimi pustna razigranost so ostale. Ne smemo pozabiti, da je šemljenje globoko zakoreninjeno v človeški naravi. Človek mora spremeniti svoj jaz, se skriti v drugo lupino, se nanoreti in izdivjati neznan in nespoznan. To potrebo potrjuje sodobno dušeslovje.

PUST NA DOLENJSKEM

Sicer pa poglejmo, kako je bilo ob pustu na Dolenjskem v polpreteklem času, ko so ljudje še nekaj dali na prave običaje in ko Dolenjec še ni poznal besede karneval.

V začetku je treba povedati, da je vsem Slovencem v veliko čast in slavo pripovedka o Kurentu. V tej pripovedi nastopa Kurent kot pravi ajdovski bog, ki je rešil Slovenca iz vesoljnega potopa. Naš davni prednik se je namreč skušal rešiti tako, da je plezal po vinski trti. Ta je bila posvečena veselemu bogu Kurentu. Slednji je bil tega tako vesel, da je Slovenca vzel v zaščito. Ko je vodovje odteklo, je moral Slovenec Kurentu obljubiti, da bo vselej spoštoval vinsko trto. To je ena od redkih obljub, ki jih vsaj Dolenjci res nikoli ne bodo snedli.

Na Dolenjskem so od nekdaj slovele tudi dobrepoljske „mačkare“ in kostanjeviška „Šelma“. Dobrepoljski Kurent je bil debeluh. Zanj so sešili široko obleko iz vrečevine, prostora je bilo v njej za dva fanta. Tako je nastala pošast z dvema glavama in tremi nogami. Neokretna prikazen je težko hodila, zato so Dobrepoljčani vozili Kurenta na vozičku ali saneh.

GROSUPELJSKO SLAMO SO RADI PREMETAVALI

Debelega Kurenta so nekoč poznali tudi v Grosupljem, ki se danes samo od sebe šteje kar pod Ljubljano. Grosupeljčan je bil tako nagačen s slamo, da so ga premetavali po mili volji, nič se ni poznalo. Nekaj tega mu je ostalo do danes. Kronist pa je tudi zapisal, da nekdanji grosupeljski Kurent nikoli ni mogel samostojno hoditi. Zaradi slame.

Za Kostanjevico je bil nekoč znamenit „oče Šelme“, ki je nastopal v cilindru in žakeju, v belih hlačah in z dolgim nosom. Kostanjevica je bila mesto, imela je karneval, sprevode s šemami; na veliko so prali umazano perilo, seveda bolj tuje kot svoje. Značilno za kostanjeviški pust je bilo tudi razmetavanje stare pločevinaste posode. Razbijanje loncev — nekoč so bili glineni — prinaša srečo. Spomnimo se samo lončevine, razbite na grobovih pradavnih Ilirov. Je to kaj drugega kot kozarec ob zid v hotelu Kandija?

Sreče pa ne zagotavlja.

V KRŠKEM Z BURKLJAMI NAD SODNIKA

Svoj pustni korzo so imeli nekdaj tudi v Krškem. „Kaj radi so,“ pravi neki opis, „ponoreli in drug druzemu oponašali, če je med letom kateri kaj napačnega včinil“ To „sojenje“ pa je šlo leta 1834 v nos tedanjemu resničnemu sodniku Galingerju. Ročno je zbral štiri biriče in začel loviti pustne šeme. Pa se ni izšlo! V hipu so ležali vsi štirje biriči na tleh, še ženske so iz kuhinj z burkljami in kolmi priletele nadnje. Sodnik Galinger se ni upal podnevi domov, preoblečenega v žensko se je dal zapeljati v varno hišico ponoči. Zanimivo bi bilo zvedeti, kaj bi nekdanji Krčani menili o današnjem Krškem.

V „šajtrgi“ so včasih vozili Kurenta v Šempetru pri Novem mestu, v bližnji Beli cerkvi pa so izbirali za Kurenta ali Pusta prav dolgega fanta. V Ribnici in drugod po Ribniški dolini sta nastopala o pustu zmerom „Urša“ z metlo, ki je podila otroke, pa „Burovž“, šema, ki je nosila burovž, velikanski, do deset kil težak kravji zvonec. Edino ta zvonec je lahko dal na pustni torek opoldne znamenje za začetek pustnih norčij.

Stična in Višnja gora nikoli nista bili ena drugi pri srcu. Ko so v Stični govorili, da bodo dobili sodnijo (kasneje se je to res zgodilo), so jim sodnijo o pustu Višnjani pripeljali na vozu. Prihodnje leto so se jim Stičanje oddolžili: v Višnjo goro so pripeljali „tramvaj“, češ da ga mesto pač mora imeti. Udarec ni bil posebno natančen, vlak, ki ga ima Višnja gora še danes, (Stična je brez sodnika), je nenavadno podoben tramvaju. Vsak izgovor je dober.

KAKO JE BARAGA SPREOBRAČAL PUSTA

Pustni običaji Slovencev polnijo debele knjige. Med drugim piše, da je bila pustna žival na Dolenjskem predvsem kamela. Znana je bila zlasti v Suhi krajini in njeni okolici. Kamela na Dolenjskem je bila večja in manjša. Še sreča, da kamela ni simbol neumnosti.

Da pust ni od včeraj in ker se enkrat mora končati prav vsaka stvar, morebiti še zanimivo poročilo Nika Kureta v knjigi „Praznično leto Slovencev“ o pustnem sprevodu v Metliki. Pisalo se je leto 1829. Metliški fantje so nosili na nosilih slamnatega Pusta, dolg sprevod živalsko opravljenih šem, eden od fantov je bil preoblečen v žensko, bil je „Pustova nevesta“, ni pa prav nič žaloval za pokojnim Kurentom. Kronist poroča, da so bile repate šeme „črno ali pa rdeče in žolto po obrazu pomazane“.

Ko se je ta sprevod bližal metliški župni cerkvi, se je iz nje prikazal tedanji metliški kaplan, poznejši ameriški misijonar in škof Friderik Baraga. S palico v roki skuša zaustaviti poganski sprevod. Baraga v verski zanesenosti ne vidi, da je Pust iz slamnatega mesa. Začne ga opominjati, spreobračati. Množica naokoli pa v smeh. Tedaj šele je goreči dušni pastir spoznal svojo zmoto . . .

Sicer pa legenda pripoveduje, da je Slovenca iz vesoljnega potopa rešil Kurent. Ker ni nasprotnih dokazov, domnevamo, da se je to dogajalo pod Gorjanci.

Takole je moralo biti: Noetova barka je pod bičem božje jeze z razpetimi jadri plula mimo Gorjancev, ki so bili samo otoček. Očak Noe, komisar in poveljnik, je stal na premcu in se načrtno oziral za goro Ararat.

Za krmilom je bil Kurent; v zadnjem trenutku so ga bili vzeli na barko, rekli so, da morajo biti za seme tudi veseli ljudje. Pa ti Kurent, malo se je že streznil, zavpije čisto po mornariško: „Človek v morju!“ Očak Noe ga nejevoljno pogleda, potem pa v valovju res spazi človečka, ki se je z zadnjimi močmi oprijemal trtinega kola. Ko so ga potegnili čez krov, je izdahnil, da je „Dalenc“. Kola pa ni spustil.

PUSTNI OBIČAJI V NOVI OBLIKI: lanski sprevod po Novem mestu

Pesnikovo izročilo

Bil je živa in pozorna priča petim desetletjem našega povsem nenavadno naglega in neugnanega razvoja. V njem je pesnik doživel dve naši veliki prebujenji. Prvo ob propadu Avstrije, ko so se Slovenci odločili za skupnost z jugoslovanskimi narodi, nato pa našo nedavno odločitev za smrtno tveganje osvobodilnega boja. Ves čas je ljubil svoj narod brezmejno, ni pa bil nikoli popustljiv in nikoli ni bil banalo rodobljuben. Ne, zmeraj je zahteven tudi do naroda in zmeraj pripravljen zavreči v njem vse, kar je zavreči treba. In značilno za tega visokega duha je dejstvo, da je brezpogojno spoštoval in razumel svoj narod ravno v teh dveh časih navdiha za obe zgodovinski odločitvi. Tu je ves tak, kakršen je v vsem svojem življenju: visokoumen in poln brezpogojne odločnosti za poslušnost velikemu človeškemu čutu. In samo ta ga je nezmotljivo privedla v tabor borcev za svobodo in revolucijo, in to brez omahovanja. Taka je politična podoba Otona Župančiča, ki se je sam imel za apolitičnega človeka.

V burnih dneh oktobrske revolucije je nesrečni ruski pisatelj Izak Babelj izrekel tehten, nekoliko presenetljiv stavek; „Banalnost je kontrarevolucija." Stavek je vreden pozornosti, za nas tem bolj. Predvsem zaradi Župančiča, poleg tega pa zaradi tolikerih očitnih kalnih teženj in hotenj, ki sredi našega življenja zavedno ali nezavedno streme k banalnosti, k banalnosti v jeziku, v umetnosti ali v pojmovanju življenja in v vsej naši sodobni potrošniški miselnosti, ki se zmagovito uveljavlja med nami in ki vidi edini smoter življenja v prazni in banalni dobrobiti. Župančič je bil ves in brezpogojno nasproten taki usmerjenosti in hotenjem, ki zmeraj spremljajo pravo človeško zgodovino, kak or gnila voda stoječih rokavov prenekatero mogočno reko. Res je, vsa človeška beda je izpovedana v njegovem delu, toda ta beda ni pri njem nikoli banalna, temveč je tragična, kakršna je pri vsej svoji bodrosti vsa njegova poezija. Predvsem pa je vsa antibanalna. Prav zaradi tega nekateri ljudje Župančiča ne cenijo, a nikar da bi ga ljubili. Toda to je tem slabše samo zanje. In če je banalnost kontrarevolucija, potem je kontrabanalnost – revolucija. Kar zagotovo je, kakor je tako nazorno pokazala zgodba Župančičevega življenja, ki ga njegovo protibanalno srce kljub njegovi nepolitičnosti ni moglo privesti drugam, kakor tja, kamor je stremela velika težnja našega naroda in kamor stremi večja težnja človeštva, ki si hoče ustvariti na svetu pravico in mir. V tej jasni povezanosti med notranjo odličnostjo in revolucionarnim čutom za smisel zgodovine je naposled zadnje Župančičevo izročilo, ki je zadnje stopnjevanje izročila njegove človeške drame med rojstvom in smrtjo. To skupno njegovo izročilo je tako, kakor je o njem že zdavnaj rekel Ivan Cankar, da je Župančič rodovom slovenskih razumnikov in bralcev vlival bodrosti in poguma za dosego in za boj, kakršnega je od njih zahtevalo življenje. Zaradi tega velikega izročila pesnika častimo, zaradi tega nam je drag.

(Iz govora Josipa Vidmarja ob Župančičevi stoletnici)

Iz Dume

O rodni dom, o hiše očetove streha ti!
Siromaku si grad in popotniku v dalji uteha ti:
golob izpod tujega neba trepeče nazaj,
hrepenenje mu je pokazalo i pot i kraj;
kaj lastovka v južnem poletju strpeti ne more?
Na gnezdo spomin jo nese čez morje, čez gore.

Golobje nad hišo gorečo omamljeni krožijo . . .
moje misli nad rodino pusto osamljene tožijo . . .
Siv dan je prišel; razšli smo se vprek in v šir,
kamor gnala je sila življenja in srca nemir;
ostale pod streho so lastovke v varnem zavetji –
med nas je usekalo in nas razteplo po sveti . . .

Rado Meglič:
VINICA Z ŽUPANČIČEVO ROJSTNO HIŠO

OTON ŽUPANČIČ

(Ob 100-letnici pesnikovega rojstva)

„Enega gnezda ptiči"

Ko se je pred šestdesetimi leti Župančič poslavljal od mrtvega Cankarja, je med drugim dejal: „Smrt me obiskuje v prijateljih: Kette in Murn sta že zdavnaj odšla, in sedaj si odšel še ti za njima. Enega gnezda ptiči, pevci iste pomladi."

Izidor Cankar ga je več let poprej vprašal: „Ali niste med prijatelji Murna najbolj ljubili?"

„Da," je rekel Župančič. „Stanovala sva v Cukrarni. Kadar sem po njegovi smrti pisal kake razglednice, sem vedno hotel nasloviti tudi nanj, tako živ je bil pred menoj. Toda najvišje cenim Ketteja. On je druga potenca, mož, medtem ko je bil Murn otrok in ženska; Kette je bil sploh najbolj univerzalen človek med nami."

Župančič o ustvarjanju

• „Meni je poezija izliv neke napetosti v človeku. Ta izliv je tembolj krepak, tem bolj v zvezi z življenjem, tem več globin in širin odseva, s čim večjo intenzivnostjo je poet gledal svet in čim intenzivneje živel z umom, voljo in strastmi. Poezija je neka pot do samega sebe in do človeka, neko živo gibanje proti stvarnem in središču vsega, približevanje centru."

• „Meni je pesem izliv vse notranjosti, zdravja in moči, tako da mora sama zapeti, sicer je lažniva in zato slaba . . . Takrat čutim, da ni ničesar okrog mene kot neka moč in žarenje na vse strani. Svet je takrat velikanska klaviatura, in če pritisneš in vprašaš: Si tukaj? – ti odgovori v zvoku duh: Sem. Čim večji je umetnik, tem obsežnejša je klaviatura, in če bi bil popoln, bi mu pel ves svet."

• „Kar je v srcu, mora v besedo . . . Pojem, kar čutim, in ker sem izšel iz naroda, čutim z njim in zanj. Narod je res najvišja instanca pri sodbi o umetnostni vrednosti pesmi, pa ne narod od danes, ampak narod bodočnosti – prihodnja stoletja nas sodijo!"

• „Od umetnika zahtevajo, naj ustvarja in obenem pedagogizira. To ni umetnikova dolžnost; umetnik naj ustvarja, kritiki in drugi podobni ljudje pa naj pedagogizirajo. Kadar Jakopič naslika sliko, ali naj še napiše razpravo, kako naj jo ljudje gledajo in kaj naj si pri tem mislijo?"

• „Kritik, ki stoji na drugem stališču kot umetnik, sme in mora konstatirati, da se umetnik v svojih umskih rezultatih moti. Toda zaradi tega ne sme odreči knjigi estetske vrednosti. Boj mora biti, a pošten boj. Vsaj na vrhuncih. Kritik napadi nasprotnika z dezinficirano sabljo in ne z zarjavelo, ki ga ne le poseka, temveč tudi okuži."

(Iz Obiskov Izidorja Cankarja)

PESNIKOVO POSLANSTVO

Najbrž ni bilo in ni pesnika, ki se ne bi kdaj v kakšni svoji v svet dani pesmi ali v nikomur slišnem pogovoru s samim sabo vprašal po smislu svojega dela, ali – če to povemo z visoko, za današnji čas še komaj uporabno besedo – po svojem pesniškem poslanstvu. Vprašal se je, kot se sprašujejo po pomembnosti in vrednosti svojega vsakodnevnega pehanja žebljar ali doktor znanosti, čistilec cest ali letalec visoko pod oblaki. Komu je moje delo v prid? Obide kdaj pa kdaj tudi tega ali onega poeta, in ali je sploh komu v prid? Čemu služi razdajanje misli in čustev poetovih, če se po tem vprašamo z jezikom pragmatika, ko pa je vendar še toliko drugih stvari na tem svetu, ki potrebujejo človeški razum, njegovo intuicijo in voljo, udarno pest in materinsko nežnost? Pa vendar še dandanašnji živijo poeti in bodo še živeli, življenje jih po svoje potrebuje, in čeprav jih človek večkrat zatira, jih življenje ne zatre.

Nasprotno: govoriti o pesnikih, še posebej o pesnikih malega in na političnem brezrečju živečega nesvobodnega naroda, kot smo bili Slovenci dolga stoletja, pomeni govoriti o krvi in srži narodove zgodovine, o plimah in osekah v narodovi vesti in zavesti, o jeklenosti ali trhlosti njegovih osveščenih predstavnikov, o dobrem in zlem, kar je v ta narod zanesel svetovni vihar in kar ga je trlo ali dvigalo. Govoriti o pesnikih pri malem narodu, se torej pravi govoriti tudi o njegovih politikih in voditeljih, ki so bili pri nesvobodnih ljudstvih utelešeni največkrat ravno v poetih. Poslanstvo pesnika pa ostane tudi po tem, ko neki narod zadiha iz vseh pljuč, vrsta duhovnih opravil, pobud in del, od rehabilitacij vsega po krivem obsojenega do obsojanja vsega, kar je v družbi gnilega, od opevanja zanosov in depresij do spremljanja zmag in porazov v posameznikovem in narodovem življenju. To pa v širokem pesniškem razponu, ki ga določa na eni strani Prešernovo vprašanje: „Kako bit' hočeš poet in ti pretežko / je v prsih nosit al' pekel al' nebo!" in na drugi strani Župančičev vzklik:

„Veš, poet, svoj dolg? / Nimaš nič besed? / Kaj zagrinjaš se v molk? /Vrzi pesem v svet, / pesem za današnjo rabo: / vsi jo bomo povzeli za tabo."

Da, vedel si za svoj dolg, dragi mojster – slavljenec, ki si mi nekoč izkazal to čast, da sem se celo osebno seznanil s tabo, kar mi je veliko pomenilo, saj sem te imel že od osnovne šole dalje kot Belokranjca še posebno v časteh . . .

Bilo je pred tridesetimi in še več leti. Bili smo mladi in sredi nas se je bil takrat ponovno pomladil tudi Župančič. Mislili smo: vse bo po tem velikem svetovnem razsulu še postavila na noge ali ukrotila naša dobra volja, naša mladost. Tako je mislil tudi Župančič. In v tistem zanosnem času sem nekajkrat sedel v družbi s tem patriarhom slovenske poezije in ga mogel od blizu opazovati. Reči moram, da štejem ta kratka doživetja med najlepša literarna srečanja v svojem življenju: njegovo poslanstvo je bilo že v njegovem neponovljivem občevanju z ljudmi, ki jih je bil kdajkoli srečal. Mojstra naše besede se spominjam kot živega snopa iskre, ki so pršele med nas v pogovoru in ob taroku, da so bile tudi nam same iskre – ne žeblji – v očeh. Spominjam se ga kot viharnika, ki se mu je pod sršečimi obrvmi zbiral vihar, kakor bi se hotel zdaj zdaj v toči in plamenu razsuti med nas, v tistem plamenu, s katerim je šel Župančič pred nami skozi vojno – in nekoč skozi noč Bog pred Izraelci iz izgnanstva . . .

V spominu mi je ostal tudi Župančičev pogreb sredi sončnega junija leta 1949. Vsa Ljubljana in z njo Slovenija se je molče poslavljala od zadnjega barda iz velike Moderne, od zadnjega med tistimi štirimi možmi, ki so tako krepko pokriž in počez preorali slovensko poezijo. Čas jih je nekoč pahnil v cukrarne in v predmestja, da so potem drug za drugim vstali od mrtvih pod slavoloki, saj so ustvarili eno najpomembnejših kulturnih pa – spomnimo se na Cankarja – tudi političnih obdobij v Sloveniji.

Župančič je bil – drugačen kakor mnogi pesniki pesimisti – vsaj na videz človek, ki je rekel življenju na sploh svoj odločni „da" in se ni velikokrat pritoževal čezenj. Njegov življenjepis izpričuje urejenost in umirjenost, razen morda v mladosti in potem še v kratkem „dekadentnem" obdobju na Dunaju, izpričuje pa tudi, da pesniški dar sam po sebi še ni nič, če ga ne zna človek gojiti in razvijati ter mu dodajati vsak dan novo znanje in nova spoznanja. O Župančiču vemo, da se je veliko učil in prepotoval več zahodnih evropskih dežel v zavesti, da bo tem bolje opravljal svoj pesniški poklic – ali če rečemo še enkrat: pesniško poslanstvo –, čim več bo okusil in izvedel iz knjig ali muzejev, s pariške ulice ali od slovenskega kmeta, iz katerega modrosti je Župančič bogato zajemal svoje primerjave, izreke in besedne obrate. Bogastvo njegovih motivov in metafor priča o učenju in premišljevanju, o skrbno izostrenem sluhu in vidu ter končno o trdni zavesti, da njegovo delo ni – kot je pri nekaterih sodobnih poetih – le kopičenje besed, ki padejo, kakor pač padejo, in se zamotajo med sabo, kakor se pač zamotajo.

Župančič je tisto, kar je bilo v njem, nekoč imenoval duše zaklad in prosil rožo mogoto: . . . ti skrivnostni moj cvet, ti roža mogota . . . / O, jaz sem bogat – / pomagaj, pomagaj mi dvigniti moje duše zaklad!"

Danes imamo ta zaklad pred sabo, naš je in potrjuje moč in samostojnost našega jezika, naše kulture in našega naroda. In v tem je tudi njegovo največje poslanstvo.

DR. Lojze KRAKAR

(Iz govora na proslavi Župančičeve stoletnice 21. januarja 1978 na Vinici)

PRIREDITVE KNJIŽNICE

V počastitev 100-letnice rojstva pesnika Otona Župančiča bo pripravila Valvasorjeva knjižnica in čitalnica recital njegove poezije. V tej krški ustanovi bo tudi posebna strokovna razstava, za katero bo gradivo posodila Študijska knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta. Na posebnem literarnem večeru v knjižnični čitalnici se bodo predstavili mladi ustvarjalci umetniške besede.

KNJIŽNICO UREJAJO

Knjižnico oziroma izposojevališče v prostorih nad mlekarno v Šentrupertu bodo odprli v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Prostor je za majhno odškodnino najela od trebanjske zadruge krajevna skupnost, občinska kulturna skupnost pa bo v kratkem nakazala 50.000 dinarjev za opremo. Občinska matična knjižnica bo prispevala knjige, ki jih je namensko za Šentrupert nabavljala več let.

Po meri Dolenjcev

Kmalu ustanovni dan kluba kulturnih delavcev v Trebnjem — „Bo pokrajinski," pravi tajnik kulturne skupnosti Stane Peček

Še eno seme, vsajeno lani na Veseli gori, paganja kal: zamisel namreč, da bi v Trebnjem ustanovili klub kulturnih delavcev. Glavne priprave so mimo in zapišemo lahko, da bo ustanovni dan ob javni predstavitvi nove številke „Samorastniške besede", ki bo izšla februarja ter bo posvečena slovenskemu kulturnemu prazniku in stoletnici rojstva pesnika Otona Župančiča.

Stane Peček, tajnik trebanjske kulturne skupnosti, pravi, da bo klub pokrajinski in odprt vsem dolenjskim kulturnim delavcem. V njem si bodo prizadevali razreševati najpomembnejša vprašanja kulturnega razvoja trebanjske občine in širšega dolenjskega območja. To bo mesto za nove predloge, pobude in zamisli. Klub naj bi bil tudi javna kulturna tribuna za izmenjavo mnenj in izkušenj s posameznih področij.

V začetku bo klub organizacijsko pripojen že delujoči instituciji, kasneje pa bi se lahko osamosvojil in prevzel tudi del nalog, ki jih zdaj opravljajo najrazličnejši strokovni in drugi odbori. Obliko, vsebino in območje bi gradili postopoma in v skladu s potrebami. Klub s takim konceptom bi bil nedvomno nepogrešljiva opora kulturnim skupnostim in Zvezam kulturnih organizacij na območju, na katerem bo deloval.

„Pričakujemo, da bodo dali začetni delovni zagon sodelavci ‚Samorastniške besede', ki so v naši občini med prvimi izrazili željo sodelovati v takem klubu," meni Peček. Prav verjetno je, da bodo ti sodelavci začeli v klubu živahnejše literarno življenje. Njim naj bi takoj sledili likovniki, zatem pa bi v klub uvedli še druge zvrsti dejavnosti, o katerih bi bilo potrebno kaj reči.

„S prostori", pravi Peček, „ne bo težav, saj dejavnost, kakršno predvidevamo v tem klubu, sploh ne potrebuje lastnih prostorov, vsaj ne na začetku. Zaradi lažjega poslovanja pa bo klub kljub temu moral nekje vedriti. Mislim, da bi se lahko zatekel v trebanjsko knjižnico, potem pa bi dobil svoje zatočišče v Goliovi sobi, ko bo dokončno urejena in opremljena."

Trebanjski klub kulturnih delavcev bo drugi na Dolenjskem. Podoben klub že nekaj let deluje v Kočevju, kjer izhajajo tudi „Kočevski razgledi". Medtem ko kočevski klub v glavnem ne vidi prek občinskih meja, se trebanjski že ob rojstvu odpira vsem, ki želijo sodelovati, torej ne glede na občinske in regijske meje. Zamisli o takem klubu so pravzaprav že stare, saj je bil sredi petdesetih let v načrtu pri Novomeščanih, dvajset let kasneje pa je podobna spodbuda prišla iz krške občine. Trebanjcem je nekoliko laže, saj jim ni treba vedno znova na dan z dokazi, da je klubska kulturna dejavnost današnjemu času resnično potrebna.

I. ZORAN

Šola za oder

Posavje: usposabljanje gledaliških amaterjev

Posavski področni odbor združenja gledaliških skupin Slovenije je v soboto v Sevnici končal šestdnevni specializirani seminar za režiserje in sodelavce, brez katerih si ni mogoče zamisliti uprizoritve. Seminar je izmenično potekal v Krškem, kjer je bilo 33 udeležencev, v Brežicah in Sevnici. Udeleženci so se seznanili z vrsto novosti za sodobnejše odrske postavitve. Med predavatelji so bili Marjan Belina, tajnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije, znani strokovnjak za glasbeno in lučno opremo Dušan Mašič ter direktor ljubljanskega Lutkovnega gledališča Štef Potočnik.

Ob zaključku so se udeleženci pogovorili o bližnjih nalogah. Letošnje posavsko srečanje gledaliških skupin bo po številu skupin gotovo eno najštevilnejših. Redno namreč vadi osem skupin: v Boštanju, na Blanci, v Sevnici, na Senovem, v Krškem, Podbočju, Brežicah in Sromljah. To sezono se Posavju obeta zanimiv dogodek: v Krškem bo 21. republiško srečanje gledaliških skupin. Posavski področni odbor predvideva v jeseni gledališko šolo za igralce.

A. Z.

PREDVIDENA KNJIŽNA OKREPITEV – Na policah Valvasorjeve knjižnice in čitalnice v Krškem naj bi bilo letos 2.000 novih knjig. Znaten delež k obogatitvi knjižnice pričakujejo od zaposlenih. (Foto: I. Zoran)

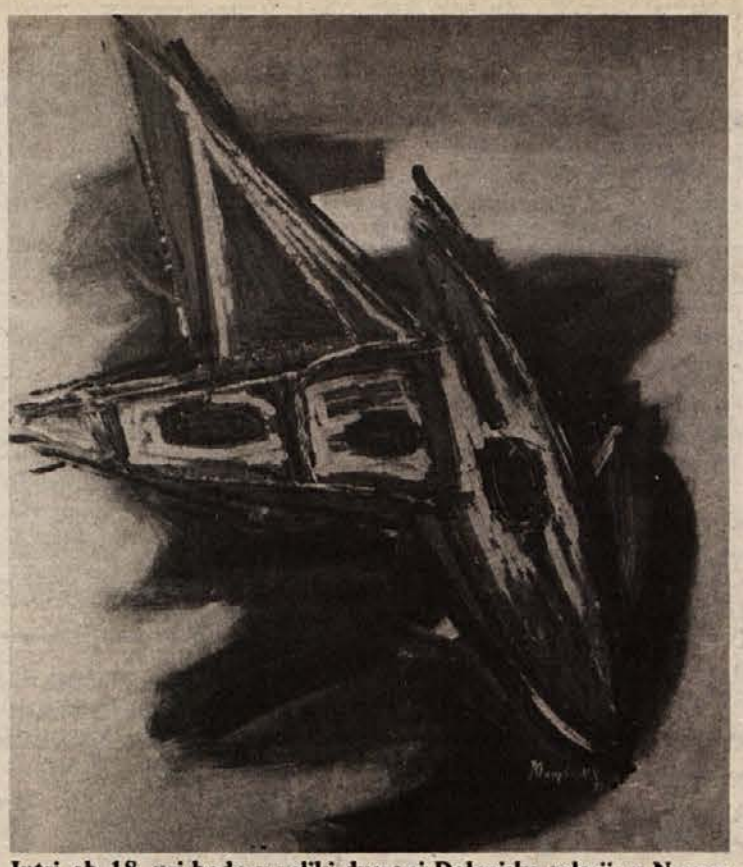

Jutri ob 18. uri bodo v veliki dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu odprli razstavo slikarskih del Vladimira Klanjščka in Hijacinta Jusse, slovenskih likovnikov, ki živita v zamejstvu. Na otvoritvi bosta tržaška pesnika Marko Kravos in Marij Čuk brala svoje pesmi. Z razstavo, ki bo odprta do 15. februarja, uvaja Dolenjska galerija novo razstavno sezono. S prireditvijo bodo počastili slovenski kulturni praznik. – Slika, ki jo objavljamo, je delo Vladimira Klanjščka, naslovljena pa je s „Samoto".

PRIZORI, KI NAVDUŠUJEJO – Gledališčniki iz Soteske uspešno nastopajo pred kulture lačnim občinstvom v dolini Krke. (Foto: J. Pavlin)

„Zarja" polni dvorane

Dramska skupina iz Soteske doživlja uspeh z „Zdravnikovimi lažmi" in „Tremi tički" Tržačana Jaka Štoke

Potem, ko so morali pred polno dvorano igro dvakrat ponoviti pred domačim občinstvom v Soteski, so zaigrali na Dvoru. Veliko premajhna je bila dvorana tudi na četrti ponovitvi preteklo nedeljo v kulturnem domu Svoboda v Straži, saj bi se s tristo petdesetimi obiskovalci v zadnjem času lahko pohvalili le malokateri odri po Dolenjski.

Izbrani gledališki deli sta dvodejanki. Avtor Jaka Štoka ju je napisal pred petdesetimi leti. Vsebina je zanimiva, še bolj pa preprosta in razumljiva. Režiser Janez Vovk je deli priredil za domačo štirinajstčlansko gledališko skupino, ju popestril z navadami in govorico ljudi v zgornjem toku reke Krke. Na vprašanje, kaj vleče ljudi na igre, ki jih igrajo Soteščani, je odgovoril: „Predvsem naš preprost nastop in igre s šaljivo vsebino. Prav zaradi naših gledalcev, od Muljave do Mirne peči, smo pred petimi leti stopili na oder s takšnimi deli.

Misli je sklenil najstarejši igralec Anton Virant, ki je na domačem odru igral že pred vojno: „V društvu „Zarja" je vključenih šestdeset članov, kar za tako majhen kraj ni malo. Poleg gledališke dejavnosti bi radi ustanovili še pevski zbor in knjižnico, vendar imamo v našem kulturnem hramu velike težave s prostorom. Radi bi sodelovali z bližnjimi kulturnimi društvi, saj bi tako laže sestavili boljšo gledališko skupino. Za naslednjo sezono si nameravamo z zasluženim denarjem nabaviti nekaj nujno potrebnih gledaliških rekvizitov."

J. PAVLIN

Lutke naokrog

V Trebnjem končan prvi del lutkarskega tečaja

V Trebnjem se je pred kratkim končal prvi del za daljše obdobje načrtovanega lutkarskega tečaja, ki ga je vodil Danilo Vranc. Udeleženci – dvanajst odraslih in petnajst učencev – so ob koncu pripravili predstavo „Igre za poredneže", za katero so tudi lutke sami izdelali. S to igro bodo po zimskih šolskih počitnicah obiskali več krajev v trebanjski občini. Da bi tečajniki pravkar pridobljeno znanje o lutkarstvu še poglobili, bodo 11. februarja obiskali področno srečanje lutkarskih skupin o Ormožu.

Lutkarstvo v trebanjski občini ne nastaja naključno, saj so ugotovili, da je ta oblika širjenja kulturno-umetniške dejavnosti razmeroma poceni in kot taka dostopna v vseh krajevnih skupnostih. Za lutkovno predstavo zadošča včasih malo večja učilnica, sicer pa je potrebna dvorana z odrom, ki ga je kajpak nujno prirediti za lutkovno uprizoritev. Menijo, da bi poslej lutkarska dejavnost lahko zaživela zlasti na večjih osnovnih šolah, od koder so bili pretežno tudi udeleženci prvega strokovnega lutkarskega tečaja.

kultura in izobraževanje

podčrtano

Najbrž ga ni med nami, ki bi slovenski knjigi ne želel boljše usode od te, ki ji že nekaj let ne da dihati. Ker mora knjiga v prodajo kot tržno blago, se je pač zgodilo, kar se je moralo zgoditi:

Učinkovito nad spone

naklade so majhne, cene vratolomno visoke. Knjiga, ta naša posoda duha, je postala nedostopna, čedalje bolj odmaknjena od zanimanja kupcev. Najbolj občutijo to knjižnice, posebno podeželske, ki ne premorejo denarja niti za najnujnejšo prenovo svojih knjižnih fondov.

Po takih razmerah, ki so za knjigo vse prej kot ugodne, je sklenila SZDL Slovenije „udariti" z akcijo. Pripravljen je obsežen načrt za izboljšanje družbenega in ekonomskega položaja knjige. Njegova ost je uperjena v ukleščenost knjige v tržne zakonitosti. Razpravljalci vidijo v tej akciji učinkovito orožje za odpravo sedanjega stanja. Poudarjajo, da je treba knjigo nujno iztrgati iz slepih tržnih odnosov, hkrati pa jo obvarovati pred samozvanimi varuškami.

Od akcije, ki naj bi se začela ob slovenskem kulturnem prazniku, upravičeno veliko pričakujemo. Knjiga bi naj ne bila deležna le moralne, ampak tudi gmotne podpore. V skladu z nameni akcije naj bi dosegli večjo smotrnost tudi v založništvu. Cilj naj bi bil: večja naklada, cenejše knjige, odprava predragega posredništva. Vse to bi pomenilo le polovičen uspeh, če ne bi hkrati poskrbeli, da bo poslej cenejša in dostopnejša knjiga v resnici prišla v roke bralcu.

Akcija SZDL ni namenjena nadaljnjemu modrovanju o knjigi in sestankarstvu, kjer bi zapravljali čas za že ugotovljene in premlete stvari. Sestankov naj bi bilo poslej le toliko, da bi se lahko dokončno dogovorili za dejanja. In samo dejanja bodo rešila knjigo, ne z retoričnimi stavki in metaforami okrašeni govori.

I. ZORAN

Krško gre v akcijo za knjige

Zaposleni v občini naj bi za nakup novih knjig prispevali po 10 dinarjev

Po dostopnosti knjige je krška občina na republiškem repu. To prepričljivo potrjuje podatek, da je na policah njenih splošnoizobraževalnih knjižnic vsega nekaj več kot 13.100 knjig ali komaj pol knjige na prebivalca. Tudi dotok novih knjig je slaboten: ena knjiga na 46 prebivalcev. Do republiškega normativa, ki zahteva letni dotok eno knjigo na deset prebivalcev, je še daleč. Izračunali so, da bi v občini to zahtevo izpolnili, če bi bil letošnji dotok 2.926 knjig, prihodnje leto 3.760 in prav toliko novih knjig tudi leta 1980.

Vsi ti „občinski" računi se razlikujejo od načrtov matične Valvasorjeve knjižnice in čitalnice. Ta ustanova ima trenutno vpisanih 9.700 knjig, letošnji prirastek pa naj bi bil 2.000 novih knjig. Ob tej številki je treba pripomniti, da ima matična knjižnica v načrtu nova izposojevališča in kadrovsko okrepitev.

Novo knjižno zalogo si namerava Valvasorjeva knjižnica in čitalnica oskrbeti z dotacijo občinske kulturne skupnosti, z darili republiške kulturne skupnosti in s posebno akcijo. S slednjo predvideva, da bi v Župančičevem letu za nakup novih knjig zbrali 80.000 dinarjev. V akciji, ki jo nameravajo izpeljati v sodelovanju s sidnikalnimi in partijskimi organizacijami, naj bi vsak zaposleni prispeval 10 dinarjev.

Znatno večji obisk knjižnice bodo v krški občini dosegli z odpiranjem novih izposojevališč. V samem Krškem bo novo izposojevališče na levem bregu Save in začasno v hotelu „Sremič". Predvideno pa je še izposojevališče v Leskovcu. Knjižnici v Dolenji vasi in na Bregeh naj bi dobili okrepitev v novih knjigah. Društvenima knjižnicama na Senovem in v Kostanjevici pa bi dali predvsem strokovno pomoč.

V ČRNOMLJU KMALU PEVSKA REVIJA

25. februarja bo v črnomaljskem kulturnem domu velika medrepubliška revija pevskih zborov. Sodelovali bodo pevski zbori iz občin, ki so članice medrepubliške kulturne zveze Bratstvo in enotnost. Prireditelji bodo sprejemali prijave za nastop do 8. februarja.

PEDAGOŠKI KOTIČEK

O PODALJŠANEM BIVANJU IN CELODNEVNI ŠOLI

Slovenija se močno navdušuje za celodnevno šolo, medtem ko dajejo v drugih republikah prednost širjenju podaljšanega bivanja in drugih vzgojnovarstvenih oblik.

Razume se, da je to vprašanje odvisno od materialnih možnosti republik in občin. Ne mislim razpravljati o tem, ali je šola, ki „pošoli" in okupira velik del otrokovega časa in življenja, zares ideal jutrišnje šole, ali je totalna šola, ki si prilašča vso odgovornost za otrokov razvoj, isto kot odprta šola. Naj mimogrede dodam, da ta šolski avtoritatizem in hegemonizem nista bila nikoli tipično stališče naše socialistične pedagogike, pač pa izraz družbenih pritiskov na šolo in njenega nenehnega obremenjevanja na račun vzgojnega razbremenjevanja družine. Pedagogika je vselej poudarjala, da se mora šola zavedati svojih velikih, nenadomestljivih vzgojnih funkcij, hkrati pa tudi tega, da se mora odpreti, da sama ne more nadomestiti najrazličnejših zunanjšolskih, zlasti ne institucionaliziranih življenjskih subjektov in dejavnikov . . .

Želim pa poudariti, da bi bilo danes, ko v danih materialnih, prostorskih in kadrovskih pogojih ni mogoče zagotoviti vsem učencem tako visokega šolskega standarda, smiselneje, pa tudi socialno pravičnejše, če bi se z največjo vnemo osredotočili na podaljšano bivanje in z njim pomagali najprej in predvsem tistim, ki so te pomoči najbolj potrebni.

Dr. France Strmčnik v Sodobni pedagogiki 1977, št. 7/8, str., 195

OPOMINI IN KAZNI

— neprestani opomini, graje in kazni pa človeka otopijo in potiskajo v upor proti ljudem in družbi, ki ga ne razume.

Ivan Berce v Sodobni pedagogiki 1977, št. 3/4, str. 110

Mali kulturni barometer

KRANJSKI TEDEN DRAME – Več kot dvajset gledaliških predstav se bo zvrstilo v Kranju na tednu slovenske drame od 7. do 16. februarja. Poleg osrednjih slovenskih gledaliških hiš iz naše republike in zamejstva bodo sodelovali s svojimi predstavami tudi eksperimentalni odri in gledališče iz Banjaluke.

FESTIVAL AMATERSKEGA FILMA – Ta mesec bo v Mariboru šesti jugoslovanski festival amaterskega filma. Pričakujejo množičen odziv klubov iz vseh republik in pa številne dokumentarne filme, posnete v zadnjem času. Lani so na tej tradicionalni prireditvi prikazali 102 amaterska filma.

„ŠČUKA" V NOVEM MESTU – Obiskovalci novomeških gledaliških prireditev so si lahko v ponedeljek zvečer v dvorani Doma kulture na Prešernovem trgu ogledali komedijo sodobnega slovenskega dramatika Toneta Partljiča „Ščuke ni, ščuke ne", s katero je v Novem mestu gostovalo Mestno gledališče ljubljansko. To je bila hkrati redna predstava abonmaja 1977/78.

„IZZIV KULTURI" NA VINICI – Ljubljanska televizija je prejšnji četrtek namestila svoje kamere v dvorani gasilskega doma na Vinici, kjer je potekala njena redna oddaja „Izziv kulturi". Udeleženci so osrednji pozor namenjali vlogi in pomenu literature za otroke oziroma za mladino. Osrednja ugotovitev je bila, da tovrstna literatura v slovenskem logu še vedno ni dovolj cenjena. Na začetku oddaje so otroci iz občine Tabor s Tržaškega recitirali Župančičeve mladinske pesmi.

KMETOVALCI!

Kmetijska zadruga „KRKA" Novo mesto, poslovalnica Mirna peč

OBVEŠČA

cenjene kmetovalce ter ostale potrošnike, da ima na zalogi bogato izbiro:

- **lahke in težke kmetijske MEHANIZACIJE (traktorji, plugi, brane, samonakladalke, trosilce hlevskega in umetnega gnoja, traktorske prikolice, cisterne, puhalnike, obračalnike, sadilce krompirja in koruze);**
- **ves gradbeni material;**
- **ves vodovodni, toplovodni in el. material;**
- **peči za centralno ogrevanje ter radiatorje;**
- **umetna gnojila, semena in zaščitna sredstva.**

ZA KMETIJSKO MEHANIZACIJO DOMAČE PROIZVODNJE NUDIMO KREDIT.

Vse informacije osebno ali po telefonu: 84–301

SE PRIPOROČAMO!

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE SR SLOVENIJE LJUBLJANA, Kidričeva 2

OBJAVLJA
prosta sezonska dela in naloge za določen čas v počitniških domovih

DEBELI RTIČ
SAVUDRIJA
UMAG:

1. VODJE KUHINJE
– vodi delo v kuhinji, kuha in skrbi za kvaliteto hrane ter sodeluje pri pripravi jedilnikov

2. SKLADIŠČNIKA ŽIVIL
– vodi skladišče živil

3. SKLADIŠČNIKA INVENTARJA
– vodi skladišče inventarja

4. EKONOMA – ŠOFERJA
– skrbi za nabavo živil in pomaga pri drugih delih

5. FINANČNEGA MANIPULANTA – RECEPTORJA
– vodi evidenco o izdanih blokih za prehrano, sodeluje z vodstvom glede zasedenosti kapacitet, vodi pomožno blagajno

6. KUHINJSKE POMOČNICE
– pomaga pri pripravi, kuhanju, delitvi hrane in pomivanju posode

7. TOČAJKE
– prodaja pijačo in vodi obračun opravljenega prometa

8. SERVIRKE –
servira hrano gostom in pomaga pri pripravi hrane v kuhinji

9. PERICE
– pere in lika perilo

10. SNAŽILKE
– pospravlja in čisti skupne prostore, sanitarije ter pomaga pri drugih pomožnih delih.

Pismene ponudbe s podatki o strokovnih kvalifikacijah in delovnih izkušnjah pošljite v 15 dneh po objavi Republiškemu sekretariatu za notranje zadeve SR Slovenije v Ljubljani, Kidričeva 2, tel. 327–290.

LJUBLJANSKE MLEKARNE,
delovna organizacija za kmetijstvo, živilsko industrijo, trgovino, izvoz – uvoz
Ljubljana, Tolstojeva 63, o. sol. o.

KADROVSKA KOMISIJA TOZD MARKETING

objavlja prosto delo in naloge

OBRAČUNSKEGA REFERENTA
v skladišču Novo mesto, s sedežem na Trški gori.

POGOJ: srednja šola ekonomske ali administrativne smeri, znanje strojepisja in najmanj 2 leti prakse.

Poskusno delo 2 meseca.
Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Kadrovsko socialna služba Ljubljanskih mlekarn, Ljubljana, Tolstojeva 63, 15 dni po objavi.

PIONIR

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA SENOVO

oglaša prosta dela in naloge za nedoločen čas

REFERENTA ZA LJUDSKO OBRAMBO, DRUŽBENO SAMOZAŠČITO IN DRUŽBENI STANDARD

Poleg splošnih pogojev za izvajanje dela in nalog se še zahteva:
1. dokončana srednja šola tehnične, ekonomske ali administrativne smeri ter 2 leti delovnih izkušenj
2. moralno-politična neoporečnost in čin rezervnega oficirja.

Odbor vabi k sodelovanju referente, da pošljejo pismene prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi oglasa na naslov: Rudnik rjavega premoga Senovo, odbor za medsebojna razmerja, Senovo 134.

SVET ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA V ZDRUŽENEM DELU DELAVCEV MERCATOR – VELEPRESKRBA, n.sub.o. LJUBLJANA – TOZD STANDARD, n.sub.o. NOVO MESTO

razglaša naslednja prosta delovna mesta:

1. **POSLOVODJA PRODAJALNE ŠMIHEL PRI NOVEM MESTU,**
2. **POSLOVNEGA ADMINISTRATORJA v EN GROS skladišču v Novem mestu,**
3. **PRODAJALCA v prodajalni Otočec.**

POGOJI ZA SPREJEM:
Pod 1: visokokvalificirani trgovski delavec s 5-letno prakso v poklicu.
Pod 2: srednja strokovnost.
Pod 3: kvalificirani trgovski delavec mešane stroke.

Nastop dela: po dogovoru.
Pismene ponudbe pošljite splošni službi TOZD Standard, Novo mesto, Glavni trg 3, do vključno 2. februarja 1978.

---

ljubljanska banka

RAZPISNA KOMISIJA ZA RAZPIS DELAVCEV S POSEBNIMI POOBLASTILI PRI LJUBLJANSKI BANKI, TEMELJNI DOLENJSKI BANKI NOVO MESTO

razpisuje naslednje proste delovne naloge in opravila za dobo 4 let:

1 **VODJA POSLOVNE ENOTE ČRNOMELJ**
2. **VODJA POSLOVNE ENOTE NOVO MESTO**
3. **VODJA POSLOVNE ENOTE ZA STANOVANJSKO IN KOMUNALNO KREDITIRANJE NOVO MESTO**

Kandidati morajo razen z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. imeti morajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri ter 5 let ustreznih delovnih izkušenj;
2. imeti morajo strokovne, organizacijske in druge delovne sposobnosti za opravljanje nalog, ki so določene v samoupravnem sporazumu o združitvi v Ljubljansko banko, Temeljno dolenjsko banko Novo mesto in v statutu Ljubljanske banke, Temeljne dolenjske banke Novo mesto;
3. zavzemati se morajo za dosledno razvijanje in utrjevanje samoupravnih socialističnih odnosov in imeti moralno-politične vrline.

Razpisni pogoji so enaki za delovne naloge od 1 – 3.
Kandidati lahko vložе ponudbo v zaprtih kuvertah v 15 dneh po dnevu objave tega razpisa na naslov: Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto „za razpisno komisijo za razpis delavcev s posebnimi pooblastili".

Kandidati morajo ponudbi predložiti dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev in sicer:
– dokazila o strokovni izobrazbi,
– dokazila o ustrezni praksi,
– ter druga dokazila v skladu z razpisnimi pogoji.

Ponudb, katerim ne bodo priložena navedena dokazila, razpisna komisija ne bo obravnavala.
Kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku 30 dni po poteku razpisa.

„LESNINA ' TOZD „DEKORLES" DOBOVA

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

– **VODJE KOMERCIALE**
– **TRGOVSKEGA ZASTOPNIKA**
– **VODJA PROIZVODNJE**
– **TEHNOLOGA**

POGOJI:

višja ali srednja izobrazba ekonomske ali tehnične smeri, 3 leta delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo, ustrezne moralnopolitične vrline.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema komisija za medsebojna razmerja 15 dni po objavi.

PIONIR
NOVO MESTO

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE „PIONIR" NOVO MESTO, delovna skupnost skupnih služb,

objavlja naslednja prosta dela in opravila:

1. **POMOČNIK VODJE ODDELKA za razvoj v Novem mestu**
2. **POMOČNIK VODJE ODDELKA za razvoj v Ljubljani**
3. **TEHNOLOG za obdelavo strojnih konstrukcij**
4. **TEHNOLOG lastnih investicij**
5. **POMOČNIK VODJE ODDELKA za pripravo dela**
6. **GEOMETER – pripravnik**
7. **TEHNOLOG za planiranje proizvodnje na računalniku – 2 delovni mesti**
8. **VARSTVENIK**
9. **VODJA LABORATORIJA**
10. **LABORANT – 2 delovni mesti**
11. **KONTROLOR tehnične in obračunske dokumentacije**
12. **REFERENT za samoupravljanje**
13. **POMOČNIK vodje kadrovskega oddelka – 2 delovni mesti**
14. **GOSPODAR osnovnih sredstev in inventarja**
15. **REFERENT za kooperacije I**
16. **REFERENT za kooperacije II**
17. **KALKULANT I**
18. **KALUKLANT II**
19. **POMOČNIK VODJE za kalkulacije**
20. **REFERENT v komerciali I**
21. **REFERENT v komerciali II**
22. **NOSILEC NALOGE za inženiring posle I**
23. **NOSILEC NALOGE za inženiring posle II**

POGOJI ZA SPREJEM

1. in 2. končana gradbena fakulteta in 5 let delovnih izkušenj,
3. končana strojna fakulteta in 4 leta delovnih izkušenj,
4. končana gradbena fakulteta in 5 let delovnih izkušenj,
5. končana gradbena fakulteta in 5 let delovnih izkušenj,
6. končana srednja gradbena šola geodetske smeri,
7. končana gradbena fakulteta in 4 leta delovnih izkušenj,
8. končana gradbena fakulteta in 3 leta delovnih izkušenj ali višja tehniška varnostna šola oziroma višja gradbena šola in 5 let delovnih izkušenj ter strokovni izpit iz varstva pri delu,
9. končana gradbena fakulteta in 4 leta delovnih izkušenj
10. končana gradbena srednja šola in 4 leta delovnih izkušenj,
11. končana gradbena fakulteta in 5 let delovnih izkušenj, končana višja gradbena šola in 6 let delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola in 8 let delovnih izkušenj,
12. končana višja šola upravne ali praavne smeri in 2 leti delovnih izkušenj, končana srednja šola ustrezne smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
13. končana višja pravna šola in 4 leta delovnih izkušenj,
14. končana srednja šola ustrezne smeri in 5 let delovnih izkušenj,
15. končana gradbena fakulteta in 4 leta delovnih izkušenj, končana višja gradbena šola in 5 let delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola in 7 let delovnih izkušenj,
16. končana srednja gradbena šola in 4 leta delovnih izkušenj,
17. končana gradbena fakulteta in 4 leta delovnih izkušenj, končana višja gradbena šola in 5 let delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola in 7 let delovnih izkušenj,
18. končana gradbena fakulteta in 2 leti delovnih izkušenj končana višja gradbena šola in 3 leta delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola in 4 leta delovnih izkušenj,
19. končana gradbena fakulteta in 4 leta delovnih izkušenj, končana višja gradbena šola in 6 let delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola in 8 let delovnih izkušenj,
20. končana gradbena ali ekonomska fakulteta in 4 leta delovnih izkušenj, končana višja gradbena ali ekonomska šola in 5 let delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola ali ekonomska srednja šola in 7 let delovnih izkušenj,
21. končana višja šola gradbena ali ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
22. končana višja gradbena šola in 5 let delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola in 10 let delovnih izkušenj,
23. končana gradbena fakulteta in 5 let delovnih izkušenj, končana višja gradbena šola in 7 let delovnih izkušenj, končana srednja gradbena šola in 10 let delovnih izkušenj.

Kandidati bodo pridobili lastnost delavcev v združenem delu s polnim delovnim časom, za nedoločen čas in s pogojem trimesečnega poskusnega dela.
Ponudbe z opisom dosedanjega dela, življenjepisom in dokazili o izobrazbi, sprejema 15 dni po objavi kadrovski oddelek v Novem mestu.

„Nova" atletika do marca

Slovenci razpravljamo o novi shemi organiziranosti v atletiki — Razprava se bo končala februarja

Zadnje čase v Sloveniji veliko razpravljamo o novi organiziranosti v atletiji. Javna razprava o novi shemi organiziranosti je v teku, zaključila pa se bo konec februarja z izredno konferenco Atletske zveze Slovenije, na kateri bodo v novi statut vnesli nove atletske organe in novo povezanost od osnovne organizacije do republiške zveze. Po novem bodo dobile status osnovne atletske organizacije (poleg klubov in sekcij pri TVD Partizanu) tudi atletske sekcije šolskih športnih društev. Vse atletske organizacije v občini bi naj povezoval občinski odbor za atletiko pri ZTKO posamezne občine. Ta naj bi skrbel tako za množično (rekreacijsko) atletiko, kot tudi za kakovostno atletiko (vadbene skupine izbranih otrok – selekcije – v ŠSD osnovnih šol ter vadbene skupine v klubih in sekcijah).

Naslednji organ bi deloval v območnem merilu (za več občin skupaj), vendar le za kakovostno atletiko. To so območne atletske zveze, ki naj bi bile ustanovljene do začetka marca. Na Dolenjskem so predvidene tri območne atletske zveze: v Novem mestu bi delovala območna atletska zveza za občine Trebnje, Črnomelj, Metlika in Novo mesto, v Kočevju za občine Ribnica, Grosuplje in Kočevje ter v Brežicah za spodnjeposavske občine Krško, Sevnica in Brežice. Občinski odbori za atletiko in območne zveze bi se povezovali navzgor v Atletsko zvezo Slovenije.

F. MIKEC

ATLETI ŽE VADIJO

Atleti in atletinje se že pripravljajo na novo tekmovalno sezono, ki se bo pričela 12. februarja z republiškim prvenstvom v krosu. Dolenjski atleti vadijo v Medulinu pri Pulju (Rafko Kapš iz Novega mesta ter skupina tekačev iz Črnomlja), v Novi Gorici pa vadijo skupina sprinterjev ter skakalci. Od Novomeščanov v Gorici trenirata reprezentanta Jnaez Penca in Darko Cujnik ter še nekateri drugi.

F. M.

Cujnik je novi rekorder

24. januarja je bil v Ljubljani razširjen sestanek odbora za tekmovanja republiške atletske zveze, na katerem so potrdili nove republiške rekorde in vrstni red atletskih organizacij v tekmovanju za vseekipno prvenstvo Slovenije. Med novimi rekorderji SRS in SFRJ je tudi novomeški mladinec Darko Cujnik, ki je lani v Novi Gorici s 3.366 točkami postavil nov rekord SRS in SFRJ za starejše mladince v peteroboju.

NOVI REKORDER – Novomeški atlet Darko Cujnik je lani v Novi Gorici s 3.366 točkami postavil nov rekord SRS in SFRJ za starejše mladince, in sicer v peteroboju.

Od dolenjskih atletskih organizacij je v vseekipnem prvenstvu Slovenije dosegel lep uspeh novomeški atletski klub. Osvojil je peto mesto (pred njim so Kladivar, Olimpija, Nova Gorica in Maribor), v pokalnem absolutnem tekmovanju SRS pa celo četrto mesto. Novomeščani so namreč prehiteli Mariborčane, pred njimi pa so se uvrstile že naštete najboljše slovenske ekipe, ki imajo precej boljše možnosti za delo kot novomeški atleti.

GORJANSKI VELESLALOM

Novomeško smučarsko društvo bo pripravilo v nedeljo, 5. februarja, pri Gospodični na Gorjancih tekmovanje posameznikov v veleslalomu, in sicer za člane, članice, mladince, mladinke ter pionirje in pionirke. Tekmovanja se lahko udeležijo vsi ljubitelji veleslaloma, pismene prijave z osebnimi podatki pa naj pošljejo na naslov Metka Zupet, Krka, tovarna zdravil, Novo mesto (tel. št. 21–760), do vključno petka, 3. februarja.

Če zaradi odjuge tekmovanja ne bi bilo, bodo organizatorji veleslalom v sobotni številki Dela preklicali.

POKAL DOLENJSKEGA LISTA NOVEMU MESTU – Minulo zimsko odbojkarsko prvenstvo je bilo ena izmed redkih priložnosti za vrste, da pokažejo, koliko so v letu dni napredovale in kakšen je dolenjski odbojkarski sedanjik. Na sliki je prizor s srečanja med mlado vrsto iz Žužemberka in kočevskimi gimnazijci. (Foto: Janez Pezelj)

Novo mesto /še/ dolenjski prvak

Osem ekip na zimskem pokalnem odbojkarskem prvenstvu pod pokroviteljstvom Dolenjskega lista — V finalu sta se pomerila (staro) Novo mesto in (mladi) Žužemberk; rezultat 2:1 za prvega

Novo mesto ima še vedno najboljše odbojkarsko moštvo na Dolenjskem, ker pa nima dovolj podmladka, njegova prednost vse bolj plahni. To je bolj kot kdaj doslej pokazala finalna tekma z mlado ekipo Žužemberka na sobotnem zimskem pokalnem odbojkarskem prvenstvu Dolenjske, na katerem je sodelovalo rekordno število udeležencev.

Po od časa do časa zelo zanimivi končni igri je rutina zmagala nad mladostno neizkušenostjo. Novo mesto, ki je tokrat nastopilo brez najboljšega tolkača Bojana Verniga – le-ta je igral za Črnomelj – je premagalo Žužemberk z 2:1 (–5, 5, 9) in tako osvojilo prvo mesto in pokal. Mladi igralci Žužemberka Brulc, Kosmina, Kolarič, Plut I, Plut II, Muhič in Pršina so pokazali elemente hitre, moderne odbojke, vendar še premalo izpiljene, poznalo pa se jim je tudi, da so imeli na poti do finala težje nasprotnike. Premagali so moštvo Mokronoga, TRIMA iz Trebnjega in Kočevja, vse z 2:0.

Skupno je nastopilo osem moštev. Rezultati: Mokronog: Žužemberk (I.) – 0:2; Mokronog:Kočevje – 0:2, Žužemberk (I.):TRIMO – 2:0, Kočevje:TRIMO – 0:2, Žužemberk (I.):Kočevje – 2:0; TRIMO: Mokronog – 2:0; Novo mesto:Semič – 2:0; Žužemberk (II.): Semič – 2:0; Žužemberk (II.):Črnomelj – 2:0, Žužemberk (II.):Novo mesto – 0:2; Črnomelj:Semič – 2:1; Novo mesto:Črnomelj – 2:0. Končni vrstni red: 1. Novo mesto, 2. Žužemberk (I. – mladinska ekipa), 3. – 4. Žužemberk (II.) in Trimo, 5. Kočevje, 6. Črnomelj, 7. Semič in 8. Mokronog. Tekme sta sodila Jože Mišmaš in Polde Matoh.

M. L.

Za Kočevke peto mesto ?

Igralke rokometa iz Kočevja, članice slovenske rokometne lige, se na drugi tekmovalni del pripravljajo že dalj časa, najbolj redno pa vadijo ravno te dni, ko imajo zimske šolske počitnice. Trener Ivan Žerjav posveča sedaj največ pozornosti taktičnim možnostim, kajti prvi del treninga, ko so igralke nabirale telesne moči, so že opravili. V kratkem bodo novinke v ligi odigrale tudi nekaj trening tekem. Najbrž bodo odpotovale v Ljubljano, Novo mesto in v Ribnico, kjer bodo 12. februarja igrale na mladinskem selekcijskem turnirju.

Kočevke so v jesenskem delu lige dosegle dobro šesto mesto. Nemara bi bile še boljše, če ne bi imele preveč treme, svoje pa je prispevala tudi neizkušenost. Trener Žerjav meni, da bodo njegove varovanke v nadaljevanju igrale bolje, saj so se z ligaškim rokometom dobro spoznale. Igralke, kot so Štefaničeva, Oražmova, Jeričeva, Radosavljevičeva, Turkova, Vardijanova, Mišmaševa, Benkova, Novakova in Milešičeva, bi lahko v nadaljevanju dosegle več zmag kot v prvem delu in ob koncu osvojile peto mesto.

M. GLAVONJIČ

Šestnajste igre uspele

V petek, 20. januarja, so v krški občini tudi uradno zaključili tradicionalne delavske športne igre za minulo leto. Na 16. igrah so nastopili delavci in delavke iz vseh organizacij, pomerili pa so se v enajstih športnih disciplinah.

Uradni ekipni vrstni red (podelitev diplom in medalj je bila v hotelu Sremič) – moški – atletika: 1. Metalna, ostale ekipe brez uvrstitve; mali nogomet: 1. Gradis, 2. Metalna, 3. Hidromontaža; rokomet: 1. Celuloza, 2. Preskrba, 3. SOP Krško; odbojka: 1. Celuloza, 2. Pionir, 3. Kovinarska, kegljanje: 1. Celuloza, 2. Pionir, 3. Elektro; šah: 1. Kovinarska, 2. Zavarovalnica Triglav, 3. Rudnik Senovo; namizni tenis: 1. Celuloza, 2. Nuklearna, 3. Kovinarska; streljanje: 1. Elektrarna, 2. Celuloza, 3. Obrtniki; vlečenje vrvi: 1. SOP Krško, 2. Pionir, 3. Preskrba; kros: 1. Ikon, 2. Metalna, . Postaja milice; balinanje: 1. Celuloza, 2. Pionir, 3. Kovinarska; ženske – atletika: 1. Lisca, 2. Labod; rokomet: 1. Lisca, 2. Labod, 3. Imperial; odbojka: 1. Celuloza, 2. Ljubljanska banka; kegljanje: 1. Celuloza, 2. Ljubljanska banka; kegljanje: 1. Celuloza, 2. Ljubljanska banka, 3. Lisca; streljanje: 1. Celuloza 2. Lisca, 3. Labod; kros: 1. Lisca, 2. SO Krško, 3. Lisca II.

Vrstni red posameznikov, moški – višina: 1. Macur, disk: 1. Kunšek, krogla: 1. Omerzo, daljina: 1. Macur, kopje: 1. Drstvenšek, tek na 800 m: 1. Tržan, tek na 100 m: 1. Harapin, streljanje: 1. Molan, kros: 1. Tržan, ženske – tek na 60 m: 1. A. Naraglav, tek na 400 m: 1. A. Naraglav, daljina: 1. Juh, krogla: 1. Ambrožič, streljanje: 1. Boncelj, kros: 1. Vrstovšek.

G. ROVAN

V finalne boje po sestanku ?

Novomeške kegljalke so konec minulega tedna tekmovale v Preboldu in Trbovljah in zasedle peto mesto — Vodstvo Krke se je pritožilo in čaka na odgovor komisije

Za tiste, ki jih zanimajo boji na kegljiščih, je bil konec minulega tedna zanimiv predvsem zaradi prvenstva SRS za moške, ki je bilo v Novem mestu, in zaradi Krkinih igralk, ki so nastopile v Trbovljah in Preboldu. V Novem mestu so zmagali Gradisovi tekmovalci, Novomeščankam pa navzlic solidnim igram ni uspelo priti v finale. Novomeško vodstvo je vložilo protest in sedaj čakajo na odgovor. Če bo pozitiven, gredo Novomeščanke v finale.

Na kegljiščih JLA in restavracije Pri vodnjaku v Novem mestu so se pomerili najboljši slovenski klubi. V drugem kolu je nastopilo osem ekip, ki so se potegovale za prva štiri mesta in za vstop v finale. Brez težav so zmagali Gradisovi kegljači, ki zaenkrat v Sloveniji nimajo tekmeca. Po obeh kolih so se v finale uvrstile naslednje ekipe: Gradis (21 325 podrtih kegljev), Konstruktor (20.543), Slovenija ceste 20525 in Rudar (20478). Na prvenstvu so nastopili tudi novomeški kegljači, vendar jim letos ni šlo najbolje.

Novomeščanke so minulo soboto in nedeljo igrale v Preboldu in Trbovljah. V odločilnih tekmah so bile dobre, a jih je majhen spodrsljaj na prvi tekmi pokopal. V Preboldu so podrle 2318 kegljev in zasedle peto mesto, v Trbovljah pa 2408 in bile tretje. V skupni uvrstitvi so pristale na petem mestu in se tako niso uvrstile v finalni del prvenstva. Vodstvo Krke je vložilo pritožbo. Ugotovili so namreč, da je za kranjsko vrsto nastopila Žumrova, ki ni bila pravilno registrirana. Zaenkrat pa je vrstni red naslednji:

1. Celje (9845 podrtih kegljev), 2. Konstruktor (9549), 3. Brest (9506), 4. Triglav (9466), 5. Krka (9397), 6. Rudar (9277) itd.

D. BRATOŽ

Na sliki standardna članica novomeške ekipe Tatjana Šoško. Bo po sestanku komisije za pritožbe njena ekipa prišla v finale?

KEGLJANJE: SODNIŠKI OBČNI ZBOR

V začetku tedna so se v Mimi peči zbrali dolenjski kegljaški sodniki. Na občnem zboru so razpravljali o delu pododbora Novo mesto–Trebnje in izvolili za novega predsednika Branka Štanca. Podpredsednik je postal Niko Goleš, predsednik disciplinske komisije Slavko Gričar, strokovne pa Jože Mrzlak. Sodniki so se dogovorili, da bodo v kratkem pripravili tečaj za nove sodnike.

N. G.

AVSCU JANUARSKI TURNIR

Šahovski klub v Novem mestu je pripravil konec tedna redni mesečni hitropotezni turnir za mesec januar. Nastopilo je štirinajst igralcev, zmagal pa je Ferdo Avsec, ki je zbral 9,5 točk. Za Avscem so se uvrstili: Milič (9 točk), T. Škerlj (8,5), Jerančič (8), Lubej in Stokanović (7,5) itd. Na turnirju niso nastopili nekateri najboljši šahisti, navzlic temu pa so bile igre zanimive in kakovostne.

SMUČARSKI TEČAJI

Brežiško smučarsko društvo je tudi letos pripravilo tečaje za mladino in odrasle. Trajali so po sedem dni na smučarskih terenih v Pečicah. Možnosti za vadbo so bile dobre in tečaji, ki jih je vodilo šestnajst vaditeljev in vodnikov smučanja, so uspeli. V Pečicah je vadilo več kot 170 udeležencev, ki so se zadnji dan pomerili v veleslalomu.

V svojih kategorijah so zmagali: Omerzu, Rovan, Pernišek, Zorko, Krivec, Huisova, Škrablova, Bertoncljeva, Ocvirkova in Deržaničeva.

KOŠARKA: V SOBOTO NOVO MESTO – ŠIBENIK

Po krajšem počitku bodo z boji nadaljevali košarkarji v II. zvezni ligi. Novomeščani igrajo v 12. kolu doma, pomerili pa se bodo z vrsto iz Šibenika, ki jih je v prvem kolu že premagala. Dolenjci so bili med ‚počitnicami' v Poreču, kjer naj bi ‚nabrali' telesne moči, najbrž pa zato v soboto zvečer ne bodo kos dobrim Dalmatincem, ki so med najboljšimi moštvi v ligi.

NOVI KLUBI

Glede na to, da ima atletika v slovenski telesni kulturi na podlagi portoroških sklepov prednostno vlogo, se v zadnjem času opaža veliko zanimanja za ustanavljanje novih atletskih organizacij. Na Dolenjskem bodo ustanovili klube v Brežicah, Črnomlju (za obe belokranjski občini), v Ribnici bo zaživela atletska sekcija pri TVD Partizan, samostojen klub pa naj bi dobili tudi v Kočevju. Z novimi organizacijami ima dolenjska atletika možnosti za hitrejši razvoj. Nedvomno pa bodo morali poskrbeti, da bodo v vseh večjih osnovnih šolah ustanovili v okviru ŠSD atletske sekcije.

ŠPORTNI KOMENTAR

Velja delo, ne stara slava

Odbojka, lepotica športa, v svetu najbolj množično igrana in za rekreacijo iz več razlogov najbolj primerna igra z žogo, za gledalce odkritje in privlačnost olimpijskih iger v Muenchnu in zlasti v Montrealu, ima na Dolenjskem kljub prodoru drugih, bolj „modernih" in podpiranih športnih panog še vedno veliko pristašev, celo vse več. Sobotno zimsko dolenjsko prvenstvo, na katerem je sodelovalo 7 ligaških moštev (in Semič) ter okoli 70 tekmovalcev, je nov dokaz za to. Tudi če ne štejemo sindikalne odbojke, lahko zapišemo, da se s tem športom ukvarjajo v mnogih večjih krajih, od Kočevja do Brežic.

Še razveseljivejša od števila tekmovalcev je pomladitev ekip. Kočevje, Žužemberk, Črnomelj, pa tudi Mokronog so nastopili s svežimi silami. Upoštevaje povsem amatersko vodenje in treniranje, so mladi igralci pokazali že precej. Najbolj obetaven postaja Žužemberk, ki goji odbojko v vseh kategorijah, od pionirjev in pionirk do članov, in ki dokazuje, kaj je v sorazmerno kratkem času mogoče narediti, če sta tej lepi igri naklonjena kraj, šola in če seveda premore tako vztrajnega in uspešnega organizatorja in trenerja, kot je Peter Štor.

Ta čas – in že lepo število zamujenih let nazaj – najbolj skrbi Novo mesto, nekdaj eno najpomembnejših odbojkarskih središč Slovenije. Od spominov na staro slavo se pač ne da živeti. Če izvzamemo zelo perspektivno žensko odbojko, ima Novo mesto ta hip le eno, v slovenski ligi sicer dobro uvrščeno moško ekipo, pa skoraj ničesar več. Brez zaledja pa ni mogoče dolgo obstajati. Za tako porazno stanje so največ krivi odbojkarji sami, ki so se z nekaj izjemami prenehali zanimati za ta šport, ko so končali aktivno igrati.

Kakorkoli bo v prihodnji tekmovalni sezoni organiziran tekmovalni sistem (temeljno vprašanje: dolenjska selekcija ali ne?), teh nekaj navrženih dejstev, ki jih je potrdio zimsko pokalno prvenstvo, bo treba imeti pred očmi.

M. LEGAN

Pozabili so na Kočevke

Rajko Luzar, tridesetletni profesor telesne vzgoje na kočevski gimnaziji, živi s športom že četrt stoletja. Kot pionir je rad zahajal k orodni telovadbi in z njeno pomočjo vzljubil šport, obenem pa spoznal precej slovenskih mest. Ko je bil mladinec, se je odločil za nogomet, aktivno športno kariero pa je končal kot odbojkar. Prav ta šport ga je tako očaral, da se je po srednji šoli odločil za študij na ljubljanski visoki šoli za telesno kulturo. Po diplomi se je zaposlil v domačem mestu in začel svoje bogato znanje prenašati na srednješolce in srednješolke. Odbojkarsko igro so vzljubile predvsem gimnazijke in diplomirani trener ni imel težav, ko je sestavil ekipo. Kmalu je prerasla v mestno, dekleta so napredovale, se uvrstile v medobčinsko ljubljansko ligo, kjer so bile med najboljšimi. Vse je kazalo na hiter napredek kočevske ženske odbojke, ko je v tekmovalnem sistemu prišlo do reorganizacije.

„Slovenska ženska liga se je nekoliko spremenila. Najboljših pet se je uvrstilo v novo ustanovljeno II. zvezno ligo, v tako imenovano slovensko enotno ligo pa sestavljalci niso uvrstili naše vrste," je povedal Luzar. „Ne vem, zakaj so nas izpustili, čeravno smo bili v medobčinski ligi med boljšimi. V osemčlanski ligi nastopa tudi novogoriški Mercur, ki je imel z nami vedno težko delo. Sedaj igra brez težav in menimo, da bi bili lahko tudi v slovenski ligi nekje pri vrhu."

Navzlic temu da so v slovenski odbojkarski zvezi pozabili na prizadevne Kočevce, Rajko ni užaljeno odnehal. Okoli sebe je obdržal najboljše in najbolj obetavne igralke in vadijo dvakrat na teden. Ekipa ni nič slabša, kot je bila pred letom v medobčinskem tekmovanju, manjkajo ji edinole tekme. Zavoljo tega se bo Luzarjeva ekipa udeležila letošnjega zimskega prvenstva. Ne zato, je rekel Rajko, da bi dokazali, da so jim storili krivico, pač pa zato, da bi Kočevke igrale. Ne nazadnje bi bilo prvenstvo tudi nekakšen preizkus, kako močno vrsto ima Kočevje letos. Rajko je namreč prepričan, da se bo njegova ekipa udeležila kvalifikacij za I. slovensko ligo, zakaj kočevske dijakinje ne trenirajo samo zaradi rekreacije.

„Kaže," je povzel prof. Luzar, „da odbojka v Kočevju, kjer je že dolgoletna tradicija, ne bo zamrla. Imamo tudi dve moški vrsti: člansko in mladinsko. Žal obe vadita rekreativno, tako da lahko največ uspehov pričakujemo prav od deklet. Za zdaj v Kočevju z žensko odbojko še ne delamo najbolje. Dekleta se s to težko igro spoznajo šele v gimnaziji. Zaradi tega se bom povezal s kočevsko osnovno šolo. Tam naj bi imeli odbojkarske ure, tako da bi v srednjo šolo prišla dekleta z nekim predznanjem, ki bi jim olajšalo delo v klubu. Vesel pa sem, da nas v Kočevju podpirajo prav vsi. Tako imamo za delo lepe možnosti, manjkajo nam samo – tekme. Upamo, da bo kmalu prišel čas, ko nas bo na prijateljska pa tudi prvenstvena srečanja ponovno vozil prijatelj našega kluba Otmar Dežek, ki ima veliko zaslug, da naša vrsta lepo napreduje."

J. PEZELJ

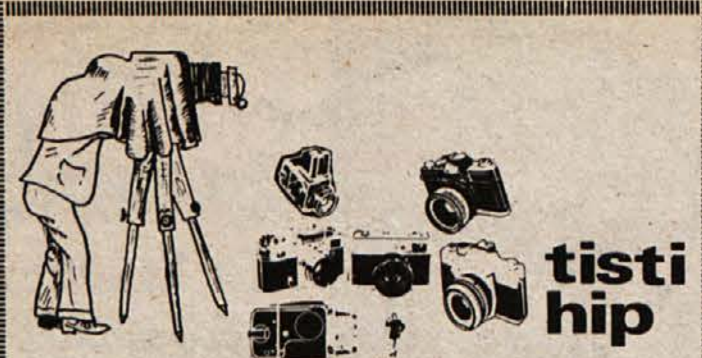

KRIVIH IN VESELIH UST – Dušan Jamnik iz Ribnice je poslal zajeten kupček fotografij, na katerih je upodobil veselo razpoloženje ob lanskoletnem Kurentovem pogrebu. Ko smo izbirali, katero od poslanih fotografij bi lahko uvrstili v rubriko TISTI HIP, smo se odločili za najpreprostejšo, a zato morda tudi najučinkovitejšo. Na ostalih fotografijah je veliko pustnih šem, veliko gledalcev, skratka, množica obrazov, ki ni vedno prepričljiva. Na objavljeni fotografiji sta le dve maškari. Njuni maski sta poudarjeni zaradi močnega sonca s strani, kontrastnost posnetka pa hkrati pripomore, da je videti, kot da ne gre za maski, ampak za resnične, žive obraze. Posnetek ni torej nič izrednega, a kljub temu zanimiv. Objavljamo pa ga tudi v čast norčavega pusta in v spodbudo vsem, ki gredo skozi življenje odprtih oči in s kamero v roki.

Dolenjski list pred 20 leti

Proizvajalec, potem potrošnik

NE GLEDE na predvidevanja družbenega plana in na odnose, s katerimi je zagotovljeno povečanje osebne potrošnje, pa velja še enkrat poudariti, da je prva in glavna naloga vseh skrbeti za povečanje proizvodnje in storilnosti, kajti nikakor ne smemo pozabiti, da smo v prvi vrsti proizvajalci in da smo šele potem lahko potrošniki.

DAŇAŠNJI TEMPO življenja terja od nas marsikaj, kar pred leti ni bilo neobhodno potrebno. Redke so bile včasih gospodinje, ki so vodile domače knjigovodstvo, še bolj redke take, ki so po proračunu uravnavale svoje izdatke. Danes je domače gospodarstvo oziroma gospodinjstvo izredno važno. Od tega, kako ga upravljamo, je neposredno ali posredno odvisnih mnogo činiteljev. Nad polovica denarja se pretaka skozi roke gospodinj. Vodstvo gospodinjstva zahteva vedno več znanja in skupnega sodelovanja vseh družinskih članov. Za dobro vodstvo družinskega gospodinjstva je nujno potreben proračun.

CIGANI SO v našem okraju problem, ki ga je treba pričeti reševati. Značilnost tega rodu je splošna kulturna zaostalost – pismenih je med njimi zelo malo – nestalnost bivanja v enem kraju in zelo skromna merica spoštovanja tuje lastnine. Okoriščanje s tujo lastnino je pri njih ponavadi povezano z naglim premikom iz kraja v kraj.

V TREBELNEM je zasvetila električna luč. Dolgoletna želja prebivalcev Trebelna in njegove okolice je bila uresničena, naporno in skrbno delo pa bogato poplačano. Ne bo se več kadilo, ne bo več smrdelo iz starih petrolejk in leščerb, dolgi zimski večeri bodo prijetnejši ob zvokih radia. Številne stroje ne bo več poganjala žuljava roka kmeta, vse to bo opravljala hitreje in ceneje elektrika.

PO SVETU OKOLI

KAKTUSNI ČLOVEK – Marie Kjer Jensen ne šteje več trnov in trničev, ki prihajajo iz kože njenega moža Knuda. Pred šestimi leti je nesrečni Knud padel v grmičevje češmina, pa še sedaj ni spravil iz kože vseh trnov. Zdravniki so mu pri 248 obiskih izpulili 32.131 trnov, skoraj prav toliko tudi njegova žena, a se še vedno pojavljajo novi. Prijatelji ne pravijo Knudu več Knud, ampak kar Jež.

VROČI STRELI – Kolumbijsko vrhovno sodišče je odločilo, da bodo poslej smatrali za uboj iz strasti le take primere, ko mož ubije svojo nezvesto družico pri očitnem dejanju nezvestobe. Kolumbijski zakon za uboj iz strasti ne predpisuje nikakršne kazni, prav to pa so mnogi možje izkoristili in pospešili naravni zakon umiranja svojih soprog, potem pa trdili, da je šlo za nezvestobo.

MIŠICE – Body builder, kot pravijo moškim, ki gojijo svoje mišice v nekakšne buče in balone, je v knjigarni ameriškega mesta Blaborn podpisoval knjigo „Vzgoja body builderja". Gojitelja mišic Arnolda Schwartzeneggerja je neka obiskovalka zaprosila, naj pokaže svoje telesno bogastvo. Arnold je pristal, vendar pod pogojem, če svoje prsne mišice pokaže tudi prosilka. Ta je brez omahovanja odpela bluzo in razgalila prsi, nakar se je seveda tudi mišičar moral do pasu sleči. Po mnenju številnih obiskovalcev je bila drzna Barbara Hubbard lepše razvita; pa brez napornih vaj in puščobnih diet.

NESOJENI SAMOMORILEC – Nekemu Francozu iz Metza je bilo dovolj življenja, zato je sklenil, da se ubije. Prvi poskus mu je spodletel, ker je namesto uspavalnih tablet pogoltnil le ženine kontracepcijske tablete. Drugič je poskušal s plinom. Zamašil je vse razpoke, odprl plin in čakal. Trenutke pred smrtjo je želel preživeti lepo, pa si je prižgal cigareto. Posledica: eksplozija, ki je porušila hišo. Ubogi samomorilec je odnesel le nekaj lažjih prask. Zdaj je v priporu, kjer čaka, da mu bodo sodili zaradi poskusa požara. Morda bo tako zelo razburljivo življenje navsezadnje še vzljubil.

Drevoredi iz odsekanih vej

Mesta ozelenijo že v enem letu – V posebni hranljivi snovi raste veja v drevo

V Vzhodni Nemčiji so strokovnjaki odkrili učinkovit način zasajanja dreves v mestih. Doslej je trajalo precej let, preden je mesto iz majhnih zasajencev dobilo senčnato in mogočno alejo ali drevored, nemškim znanstvenikom z dresdenske univerze pa uspeva to že v nekaj letih.

Dosedanji postopek ozelenjevanja mestnih predelov je bil počasen in drag. Sadike so rasle počasi, obenem pa jih je veliko propadlo. V nekaterih deželah so poskušali presajati odrasla drevesa. Seveda je tak postopek možen, a zahteva precej denarja in posebne stroje, s katerimi izruvajo drevo s koreninami vred. Vzhodni Nemci so nekaj svojih mest poskusno ozelenili z odsekanimi vejami odraslih dreves. Po enem letu so mlada drevesa že cvetela!

Veje nekaterih drevesnih vrst začno v hranljivih raztopinah poganjati koreninice. Na univerzi so odbrali nekaj takih drevesnih vrst ter odsekane veje vsadili v posebno pripravljeno hranljivo snov.

Odsekane veje poženejo v kontejnerjih s tako snovjo že po 4 – 5 tednih koreninice, v štirih mesecih pa oblikujejo že dobro koreninje. V tem času je mogoče nekdanje veje posaditi kot mlada drevesa. Ob ulicah in v parkih se tako kmalu pojavijo 3 – 4 metre visoka drevesa z dovolj bogato krošnjo.

Odkritje so patentirali. Obetajo si, da bo v prihodnosti ta način prevladal nad drugimi še toliko bolj, ker je odstotek uspešne presaditve po tem načinu večji od drugih.

Šestkolesnik: lepe oblike, hiter in drag.

„Naj" avto za žepe brez dna

Dragocenost na šest koles

V avtomobilski areni se je že pred leti pojavilo dirkalno vozilo na šest koles in ognjeni krst med modernimi bolidi dobro prestalo, zdaj se na pot odpravlja tudi prvo serijsko narejeno vozilo na šest koles, Panther Six.

Hitri osebni avtomobil prihaja iz angleških tovarn Panther Westwinds. Njegovi ustvarjalci zatrjujejo, da je šestkolesni avtomobil najhitrejši osebni avtomobil na svetu v serijski proizvodnji. Največja hitrost, ki jo novi avtomobil lahko doseže, je res zavidljiva: 321 kilometrov na uro. Panther Six pa je tudi zelo poskočen, saj ima zares izreden pospešek: v manj kot šestih sekundah doseže hitrost 100 km/h, če starta z mesta.

Ceprav gre za pravo dirkalno „pošast", pa ga odlikuje prostornost in udobnost. Dvosedežna kabina je prostorna, saj je v nji poleg sedežev iz usnja dovolj prostora za televizor, telefon, stereo radijski sprejemnik in stereo magnetofon. Odveč je skoraj zapisati, da kabino, ko je zaprta, ogreva ali prijetno hladi poseben sistem.

Za šest koles so se konstruktorji odločili predvsem zato, da izboljšajo trenje s cesto, se pravi, da je avtomobil tudi pri velikih hitrostih na cestišču zanesljiv.

Zaenkrat je proizvodnja Pantherja Six majhna, izdelajo po eno vozilo na mesec. Prevelikega navala kupcev na fantastično „pločevino" pa tako ne bo, saj stane avto okrog 1.224.000 dinarjev (novih!)).

— Kaj ti pa je, Robert, ali ne vidiš koliko ljudi je okrog naju?

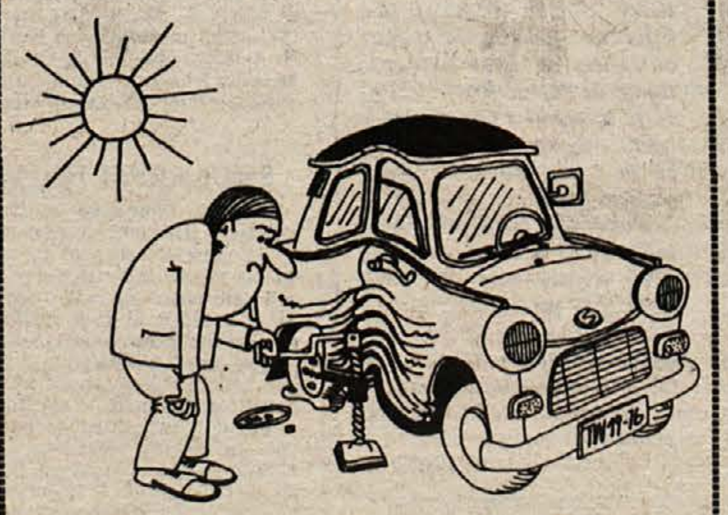

Brez besed

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Neizmerna količina jabolk se dovaža

(L e t a 1858) stekla je ob vzhodno južni meji Dolenjska železnica, katera veže Zidan most z Zagrebom. Ob njej pričelo se je sadjarstvo na Štajerskem pa tudi na Kranjskem v prav kratkem času lepo širiti in razvijati. Sevniška voščenka – nemški Lichtenwalder Wachsapfel – katera bi se pač z veliko večjo opravičenostjo „dolenjska voščenka', imenovala, postala je v kratkem času kaj iskano trgovsko blago, katero se je iz Sevnice odvažalo. Neizmerna množina teh pač izvrstnih jabolk dovaža se pa čez Savo v Sevnico in od tam še-le naprej. Čast Boštanjcem, Kumpoljčancem, Šmarčanom, Propotčanom, Hotemežčanom, Gorelčanom ter Njivčanom, kateri so se pridelovanja te vrste in tudi še nekaterih druzih za kupčijo prekoristnih jabolk v veliki meri lotili.

(S e m j a z) vinogradnik srečno prestal zimsko, zlasti nevarno pomladno pozebo, tedaj se prikažejo novi sovražniki, v prvi vrsti strupena rosa. Naše ljudstvo se dolgo ni moglo privaditi škropljenja in v začetku ni škropilo, ali kvar ga je poučila, da mora škropiti in sedaj tudi pridno škropi. Zato mislim, kakor poznam naše ljudstvo, da pri nas ne bo treba jednakega predloga, kakor se je stavil v štajerskem deželnem zboru, da bi namreč naredil zakon o prisilnem škropljenju.

(A F f e r a D r e y f u s.) Na Francozkem hudo vre v Parizu in v drugih mestih zaradi znane Dreyfusove zadeve. Dreyfus, žid, je bil francoski častnik. Pa je bil obsojen, ker je izdajal – seveda za drag denar – neki ptuji državi imenitna pisma in načrte vojnega ministrstva. Bil je obsojen. Zato je vse židovstvo po koncu že dolgo časa. Žde je v zadnjem času začel zagovarjati zloglasni pisatelj Zola. Obrekoval je predsednika in francozko armado. Postavljen bo pred porotno sodbo.

Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. februarja 1898)

Govorica telesa

Ne govorimo samo z besedami

Če bo katerega od naših avtostoparjev pot zanesla na Sardinijo, naj nikar ne poskuša ustavljati avtomobile z dvignjenim palcem, kot je to v navadi pri nas in v večini dežel sveta.

Avtomobilisti bodo na tak znak ustavili, a ne iz prijaznosti, ampak iz besa. Prav lahko se primeri, da bo avtostopar dobil nekaj krepkih okoli ušes. Za vročekrvne Sardince je namreč palec pokonci opolzko znamenje in psovka.

Podobno ima stegnjen kazalec pred usti in nosom različen pomen pri nas ali v Italiji in v Angliji. Nam pomeni „Molči!", Angležem „Naj ostane med nama!", Italijanom pa „Nevarnost, zvit je!"

Govorica rok in glave pri Na[p]litancih 19. stoletja.

Lahko bi našteli še veli[ko] primerov, saj je govorica k[re]tenj, s katerimi si ljudje [po] vsem svetu pomagajo spora[zu]mevati se, zares boga[ta]. Desmond Morris, ki slovi [po] svojih nenavadnih študijah [o] naravi človekovega obnaša[nja], je preučil „govorico telesa" [in] o tem napisal obsežno delo. [Ko] je razvrščal to svojevrstno go[vo]rico, je ugotovil pet poglavit[nih] načinov gibov z glavo, tri t[i]pe mahanja in na stotine tipov kretenj roka – glava. S te[mi] kretnjami ljudje govore različ[ne] „jezike", se pravi, da ena kretnja v različnih družbah [in] kulturnih krogih pove ne[kaj] drugega, prav tako pa tudi posamezni krogi oblikuj[ejo] svojo „govorico telesa".

Rešitev prejšnje križanke

prgišče misli

Banalnost je kontrarevolucija.
I. BABELJ

Ako dva jezdita enega konja, mora eden sedeti zadaj.
W. SHAKESPEARE

Z denarjem v žepu si pameten in si lep in tudi poješ lepo.
JUDOVSKI PREGOVOR

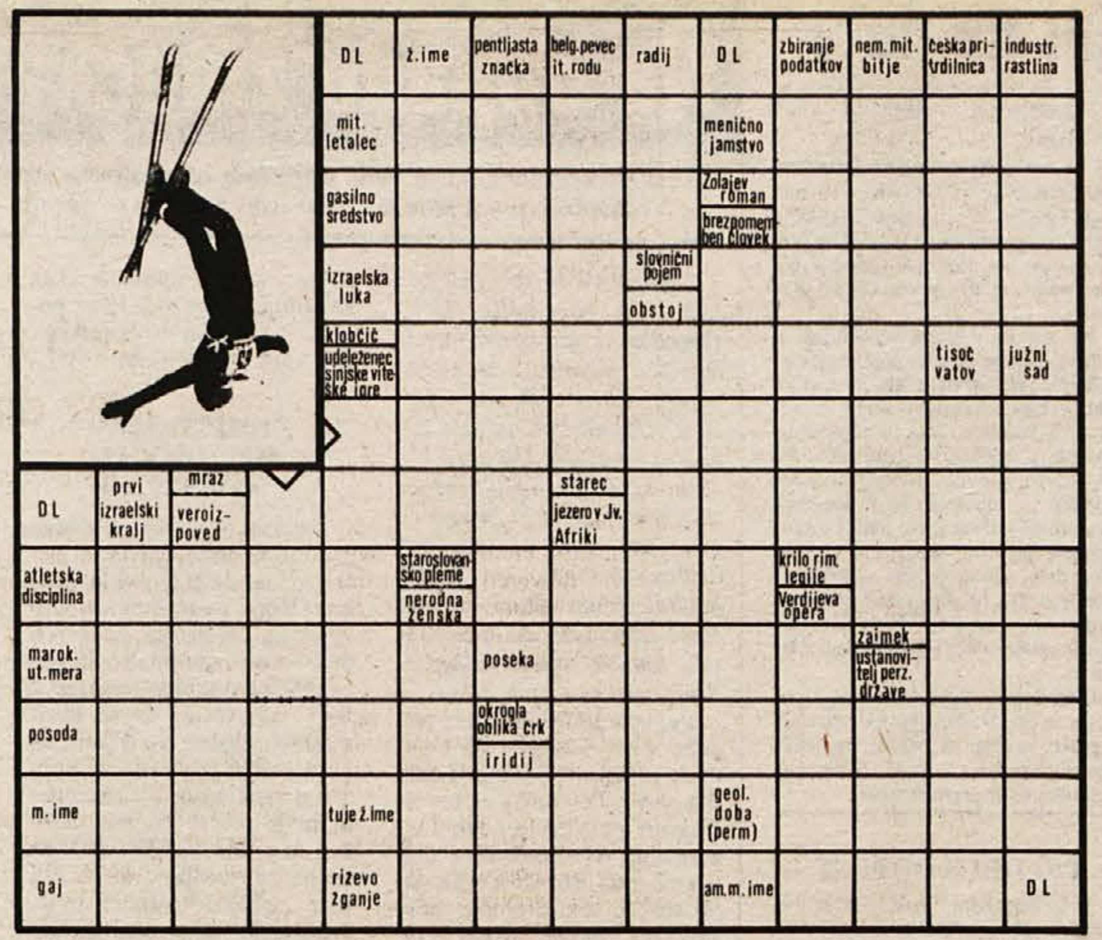

Zlato Balkana najstarejše na svetu

Starodavni prebivalci Bretanje niso gradili svojih kamnitih grobov po naukih Egipčanov – Tisočletni bori so pomagali zgodovinarjem – Na Balkanu star rod kovačev

Vse sedanje učbenike o prvih obdobjih zgodovine bo treba spremeniti in dopolniti. Najnovejša odkritja so porušila nekaj starih zgodovinskih resnic in dejstev, v katere so tako strokovnjaki, kot laiki verjeli brez sence dvoma. Stari vzhod je veljal za zibelko civilizacije: tu naj bi se spočelo umno poljedelstvo, tu naj bi odkrili skrivnost obdelave kovin, tu naj bi človekova spretnost postavila prve velike zgradbe. Evropa je bila, tako so menili do nedavnega, v tem času divja dežela barbarskih, neukih ljudstev. Pa ni bilo tako! Veliko prej, preden so stari Egipčani postavili slavne piramide, so na zahodu Evrope starodavna ljudstva gradila megalitske stavbe in svetišča in pred mojstri Bližnjega vzhoda so ljudstva na Balkanu znala pridobivati baker in obdelovati zlato!

Ta presenetljiva odkritja, ki so močno zamajala zgodovinopisje, so se dolgo pripravljala. Z njimi je povezana moderna metoda določanja starosti z radioaktivnim ogljikom. Odločilno vlogo pa je odigralo tudi najstarejše živo bitje na svetu – kalifornijski bor.

NAPAČNE MERITVE

Prav v začetku 2. svetovne vojne so iznašli določanje starosti z radioaktivnim ogljikom. Način določanja sloni na dejstvu, da v vseh živih bitjih ostane del ogljika 14 v takem razmerju, kot se je v času življenja nahajal v ozračju. Razmerje se s časom spreminja in tako je bilo mogoče iz organskih ostankov (pepela, oglja, lesenih delov ipd.) izmeriti to razmerje ter določiti, kdaj je to bitje živelo. Z drugimi besedami: če so našli ostanke ognjišča, so lahko zanesljivo ugotovili starost lesa, ki je zgorel, s tem pa tudi starost predmetov, ki so jih našli ob ognjiščih.

Sčasoma se je zaupanje v take meritve podrlo. Strokovnjaki za ugotavljanje starosti so namreč iz letnic tisočletnih dreves ugotovili, da se razmerje ogljika 14 v ozračju ni spreminjalo enakomerno, ampak zelo različno. Meritve so bile torej netočne. Za megalitske stavbe v Španiji in Bretanji so z radioaktivnim ogljikom namerili starost okoli 4000 let. Torej bi jih prav lahko evropska ljudstva postavljala pod nadzorstvom in po naukih starih Egipčanov. Tako je namreč trdilo tudi zgodovinopisje, ko piše o širjenju civilizacije iz vzhodnjaške zibelke. Piramide so Egipčani zgradili v obdobju tretjega tisočletja pred našim štetjem, kar je izpričano tudi z različnimi dokumenti. Z radioaktivno metodo so zmerili, da je megalitski spomenik Stonehenge zgrajen okoli leta 1500 pred n. št., megalitski spomenik na otokih Orkney pa okoli leta 1700, torej naj bi bili precej mlajši od piramid.

ZAGONETNE DEBELE GOSPE

Na otoku Malta je arheologom povzročal nemalo skrbi megalitski spomenik, ob katerem so izkopali več izdelkov človeških rok, med katerimi so posebno pozornost zbudili kipci, ki predstavljajo podobe debelega ženskega telesa brez glave. Takih kipcev niso našli nikjer drugje, prav tako niso mogli domnevnega svetišča uvrstiti med zgradbe, narejene po mikenskem ali kakšnem drugem vzorcu. Gotovo je bilo le, da gre za starejšo zgradbo, če ne celo za najstarejši tempelj na svetu. Stari način merjenja z ogljikom 14 ni pokazal presenetljive starosti, zato so ti zgodovinski spomeniki obviseli v nedorečenosti.

Pred desetimi leti je začel profesor Hans E. Suess v Kaliforniji popravljati napake klasičnega določanja starosti z radioaktivnim ogljikom. S pomočjo kalifornijskih borov, katerih življenjski vek šteje nekaj tisočletij, je ugotovil nihanje stopnje ogljika 14. Dokončno pa je naredil red dr. C. W. Ferguson, ki je iz že odmrlih in še živih kalifornijskih borov sestavil preglednico drevesnih letnic, s katerimi se da ugotoviti stopnja ogljika 14 do leta 6270 pred n. št. z vsemi nepravilnostmi in nihanji.

Ko so na novo zmerili starost nekaterih evropskih megalitskih stavb in grobov, so morali zgodovinarji priznati, da teorija o širjenju civilizacijskih vplivov z vzhoda proti zahodu Evrope ne vzdrži pod težo dokazov.

Izkazalo se je, da so evropska svetišča in grobovi za okoli 800 let starejši. Španski megalitski grobovi so po novem merjenju nastali okoli leta 3100 pred n. št., torej kar nekaj stoletij pred podobnimi grobovi na Kreti, za katere so vse do nedavnega predpostavljali, da so njihov vzorec.

Megalitski grobovi v Bretanji so bili postavljeni v davni preteklosti; popravljena metoda merjenja starosti z radioaktivnim ogljikom je pokazala, da so jih starodavna ljudstva postavila okoli leta 4000 pred n. št. Torej so najstarejše stavbe sploh.

Za nas je posebno zanimiv podatek, da so ugotovili, da so prvi metalurški poskusi, taljenje in oblikovanje bakra, nastali na Balkanskem polotoku. Ljudstva, živeča ob Donavi okoli leta 4500 pred n. št., so že izdelovala bakreno orodje. Torej so na ozemlju današnje Bolgarije, Romunije in Madžarske že kovali baker, ko so dosedanji „izumitelji" naredili šele prve korake.

Tudi zlati predmeti, ki so jih izkopali v bližini bolgarskega mesta Varna, so pripadali temu veščemu ljudstvu. S starostjo 5500 let se uvrščajo med najstarejši znani zlati nakit na svetu.

Bor, ki raste v Kaliforniji, je s svojimi 4000 leti najstarejše živo bitje na svetu.

OSTROSTRELEC

4.

»Menda je bil v mlaj[...] letih morski razbojnik, potem pa se je zatekel s[...], da bi v miru užival svoj plen.« — »Potem se [...] pač hudo zmotil,« je vpadel mladenič, »narop[...]ih dobrot pač ni mogoče v miru uživati.« — »To je odvisno od človeka,« je menil Harry s[...]o, »resnica je, da živi udobno in zadovoljno s svojima hčerama. Prva, Judita, je zelo lepa, toda prav tako nečimrna in domišljava, druga, Hetty, pa ni čisto pri pravi pameti.« — »No,« je rekel Ostrostrelec, »takemu ubogemu bitju niti najbolj zavržen rdečekožec ne bo storil nič žalega.«

5.

Sonce je kazalo že na poldne in naša dva junaka sta se spet odpravila na pot. Kmalu pa je Harry obstal, rekoč: »Tukajle mora biti. Tu je bukev in zraven smreka, tamle pa je breza z odlomljenim vršičkom. Le odkrhnjenih vej ne vidim.« — »Odkrhnjene veje niso nobeno zanesljivo znamenje,« je dejal Ostrostrelec, »takih bukev in smrek pa je tudi na stotine tod naokrog. Sicer pa že vidim, kar iščeš.« — »To je spet prava delavarska baharija. Naj me obesijo, če...« Toda Ostrostrelec mu je pokazal upognjeno brezo v daljavi in Harry je priznal:

6.

»Prav imaš, Ostrostrelec. Z lastno roko sem nekoč upognil tisto drevesce. Bistro oko imaš za gozdove. Zdaj pa poprimi. Čez pol ure morava biti na vodi.« Hitro sta našla votlo bukev, ki sta jo iskala, in odstranila velik kos lubja, ki je skrival njeno notranjost. V deblu je bil skrit kanu, s sedeži, vesli in vso opremo. Silaški Harry si je vse skupaj zadel na rame in po kratki hoji skozi gozd sta se spet znašla na planem. Pred njima se je zableščalo krasno jezero, da je Ostrostrelec kar vzkliknil od začudenja.

VAŠA ZGODBA

SAMBO

Ne vem, kje sem dobil to pasje ime. Ni bil sam, vedno je bil z menoj. Veselo je mahal z repkom. Bil je ves bel, imel rjava očala in piko na hrbtu. Gledal me je v oči, vse je razbral iz njih. Poznal je vsak moj gib, glas, žvižg, pisk. Bil je nekakšna mešanica pinča in foksterierja.

Dobil sem ga pri konjarju Javorniku tri tedne starega. Za dve pesti ga je bilo. Kmalu me je začel spremljati. Gozd je bil njegov svet. Najbolj zanimive so bile veverice in ves se je tresel pred njimi. Rad bi kakšno ujel. Leto dni star je začel plezati po drevju. Zagnal se je po deblu navzgor, se z zobmi ujel za vejo, pritegnil prve tačke in se z zadnjimi odrinil; tako je šlo navzgor.

Priplezal je na vrh petnajst metrov visoke košaraste smreke. Veverica je zaplavala po zraku na drugo drevo. Cvilil je in se jezil. Pomagaj mi, saj vidiš, kako je strahopetna. Ni mi preostalo drugega, kot da splezam na smreko. Snel sem ga izpod samega vrha in pod pazduho prinesel na tla. Takih primerov je bilo nešteto.

Večkrat sem noč prespal ob ognju, doživljal lepote večera, noči, jutra. Ves bel in majhen je poleg mene dremal Sambo. Čim sem se premaknil, mi je že skakal okoli glave, me ovohaval, drezal z gobčkom, mahal z repkom. Ko sem se ulegel, se je umiril. Če je kaj počilo, je postal nervozen, me drezal z gobčkom in cvilil.

Zbudil sem se, postal pozoren. Če sovražnik ni bi dovolj velik, se je zagnal vanj. V nasprotnem primeru je stisnil rep in se skril za moj hrbet, češ pojdi ti, saj si močnejši. Sicer pa je bil Sambo prikupen psiček: prijazen, radoveden, stalno je nekaj iskal. Pogledoval je v drevje, brž ko je kaj začutil v vejah. Lajal je, zmerjal tistega, ki se ni upal na tla. Od jeze je okoli debla trgal koreninice, pulil travo, stresal z gobčkom.

Pravočasno je signaliziral vse nevarnosti. Velekel je v nos duh po živalih in ljudeh, nakazal z gibanjem prihodnjo situacijo, nastalo nekje v bližini. Gledal je v smer, od koder je prihajal šum. Če je pihal veter, je bil živčen, skakal sem in tja, tekal naprej in nazaj, vedno nekaj slišal. Človeka, ki ga ni maral, je prijel za hlače. Vedel je, da se tako ne more premikati in napadati.

Če nas je bilo več iz ene hiše, je tekel na čelu kolone, spremljal poedince, ki so zaostajali, in spet pritekel na čelo kolone. Imel je vsakega posebej pred očmi, bil v stalnem stiku z njim. Ko smo prišli domov, je bil srečen. Skakal je okoli matere, se ljubkoval. Vedel je, da bo dobil hrano; skodelico mleka in žgancev. Potem pa se je ulegel pod peč in trdno zaspal.

Na lovskem pohodu se je spustil v lisičino. Skalnati blok je spodaj votel. Lisica je imela mladiče. Zakopala je Samba v stranski rov, da ni mogel ven. Cvilil je, lajal, se jezil. V skalnati razpoki, visoki dva metra, zaslišim pasji lajež. Odrežem tri metre dolgo leskovo palico in očistim ter razširim luknjo od zemlje in mahu. Pokaže se bela lisa. Palico porinem do tal. „Sambo, primi!" In res, pes se je krepko oprijel palice. Vlečem počasi navzgor. Rešen je bil neprostovoljnega ujetništva.

Znal se je pretepati z mačkami. Manjši je bil od lovskega terierja. Spretno je napadal, se naglo obračal, pravočasno pripravljen za umik. Ogledoval ga je velik maček, skočil v glavo. Sambo ga je odbil z zadnjico, se obrnil v nasprotno stran in naglo zgrabil za vrat. V sebi je imel dovolj terierske krvi, ni popustil. Podobnih mačjih borb sem doživel precej.

Vračam se po fridrihštajnski poti domov. Blizu koritca za vodo slišim čudno vekanje. Sambo je lajal na mestu. Stečem tja. Kaj vidim? Srnica vsa pikčasta leži nasproti psa. Miri jo s tačko, gleda, kot bi hotel reči: „Počakaj, prišel bo gospodar in zadevo uredil." Tako lepega prizora nisem v gozdu nikoli več videl. Privezal sem psa in srnica je odskakljala v temine gozda.

Ponoči se je večkrat vračal domov. Pod oknom je trikrat zalajal, stekel pred vrata in čakal. Vprašal sem ga; „Kje si bil, da si prišel tako pozno domov?" Usedel se je na zadnjico, staknil tačke in prosil odpuščanja.

Brakirati je znal prav dobro, čeprav nisem bil lovec. Če je kaj zasledil, je pognal, ne več kot dvesto metrov, in se vrnil. Brakiral je na glas. Vedel sem, kje se divjad giblje.

Rad se je pretepal z volčjaki, vendar je odnesel tanjši konec. Iz enega takega pasjega objema sem ga komaj rešil. Volčjak ga je zgrabil za vrat in po njem bi bilo. Zgrabil sem volčjaka za rep, ga zavrtel in udaril z njim ob drevo. Zastokalo je, moj pes je bil rešen.

Na ženitovanju sta ga zgrabila dva volčjaka, vsak z enega konca. Hotela sta ga razčetveriti. Zagrabim kol, mahnem po prvem volčjaku. Zaleglo je; zbežal je, za njim še drugi volčjak. Sambo pa je ležal na tleh kot mrtev. Pobral sem ga in nesel v kuhinjo. Čez tri ure je bil zdrav.

Dobro je plaval in se potapljal. Rad bi ujel kakšno ribo, pa mu ni uspelo. V brunarici se je ogrel ob kaminu, obračal oči po stenah, napenjal ušesa in poslušal škrabljanje polhov ter ukanje sov. Polhe je lovil čisto na svoj način: čakal je pri žlamboru, zgrabil polha za vrat in po njem je bilo. Ježa ni maral. Lajal je nanj, se zaganjal, grabil, da je bil od bodic ves krvav. Gledal me je, češ: „Majhen je, pa mu le ne morem blizu."

Vsak čas je bil pripravljen braniti me, rešiti iz objema neprijatelja. Če sem mu rekel: „Daj glavo, Sambo!", je skočil k meni in mi položil glavo na ramo ali pa je stal in me objemal s prednjimi tačkami. Tak je bil moj pes.

PETER VOVK

POTA IN STRANPOTA

Dežurni poročajo

ŠOFERJI, POZOR! – Vse več je v zadnjem času vlomnih tatvin v avtomobile. Tako je bilo v noči na 28. januar vlomljeno v osebni avtomobil Jožeta Bevca iz Mihovice. Vozilo je stalo pred kinom „Krka“, vlomilec pa je odnesel torbico in digitron, oboje last Mire Krhin, ki je stvari pustila kar v avtomobilu. Isto noč je bilo vlomljeno še v avtomobil Ivana Piškurja iz Straže. Tudi tokrat vlomilec ni ostal praznih rok: Viki Berkopec in Slavki Vodnik je odnesel torbici, ki sta jih bili pustili na sedežih.

OB RADIOMAGNETOFON IN KASETE – 27. januarja dopoldne je iz avtomobila Štefana Avsca z Male Cikave izginil radiomagnetofon in kasete, skupaj v vrednosti 4.300 din. Lastnik je vozilo parkiral pri hali IMV v Gotni vasi.

NA VLAKU OB DENARNICO – Jožef Režek iz Dolenje vasi pri Mirni peči se je 21. januarja peljal z vlakom proti Ljubljani. Med vožnjo pa mu je neznan žepar iz suknjiča izmaknil denarnico s 1.000 din, dokumenti in fotografijami.

DVA VLOMA – V noči na 26. januar je bilo vlomljeno v prostore zdravstvenega doma in OŠ na Mirni. V ZD je vlomilec prišel skozi garažo in nato vlamljal zaklenjena vrata sob, odpiral predale in omare ter razbil tudi steklena vrata lekarne. Odnesel ni nič, vseeno pa je za 2.000 din škode. Tudi pri vlomu v šolo je vlomilec razbil steklo, tokrat na oknu, potem pa brskal po predalih in omarah v zbornici, pisarnah in garderobi. Kolikšna je škoda, še ni znano.

Vinjen prihajal na delo

Nikola Jurejevčič izgubil lastnost delavca v črnomaljskem Beltu

Senat novomeškega sodišča združenega dela pod predsedstvom Vladimirja Bajca je minuli teden razpravljal o zahtevku Nikole Jurejevčiča iz Cerkvišč pri Gradcu, ki meni, da je neupravičeno izgubil lastnost delavca v črnomaljskem tozdu Belt.

Jurejevčič nasprotuje sklepu disciplinske komisije Belta, ki ga je večkrat v lanskem letu spoznala za krivega hujših kršitev delovnih dolžnosti. Zatrjuje namreč, da na delovnem mestu še ni bil vinjen in mu tega z ničemer ne morejo dokazati, hkrati pa pravi, da se je že poboljšal in ne pije več. Izrečeni ukrep je po njegovem mnenju potemtakem prestrog.

Na vse to v Beltu odgovarjajo s trditvijo, da je bil disciplinski postopek zakonito izpeljan, kar potrjujejo tudi sklepi delavskega sveta, sindikata in komisije. Vse te zapiske je sodišče pregledalo in ugotovilo, da so v Beltu pravilno postopali. Jurejevčiču so namreč že v lanskem maju izrekli disciplinski ukrep o prenehanju lastnosti delavca v združenem delu, kazen pa mu odložili za eno leto. Do usodnega koraka pa je prišlo v avgustu, ko je Jurejevčič ponovno prišel vinjen na delovno mesto.

Odločitev pristojnih organov Belta pa ima po mnenju sodišča tudi vzgojen značaj: ta primer naj služi kot opozorilo ostalim delavcem. Odločba še ni pravnomočna.

SMRTNA NESREČA MED ZDRAVLJENJEM

Tragično se je končalo zdravljenje za 49-letnega Zagrebčana Franja Levaniča, ki je prejšnjo soboto prišel v Šmarješke Toplice. Dan zatem se je namreč sprehajal okoli hotela, pri tem pa stopil na pokrov jame za odlaganje pepela. Pokrov se je udrl, tako da je Levanič padel v 5 metrov globoko jamo in se huje poškodoval. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico, kjer so ugotovili hud pretres možganov in zlom lobanje. Navzlic hitri pomoči in operaciji pa je Levanič 25. januarja poškodbam podlegel.

OB MILIJON IN URO

Marija Jakljevič iz Grabrovca pri Metliki je imela v ponedeljek tatinski obisk. Medtem, ko je ni bilo doma, je neznani storilec prišel v stanovanje in po krajšem iskanju našel 10.000 din in uro. Oboje je seveda brez pomisleka vzel. Za storilcem poizvedujejo.

PRI DELU OB PRST

V trebanjskem TRIMU se je 20. januarja med popoldansko izmeno poškodoval 38-letni Franc Hočevar iz Gorenje vasi pri Mimi. Pri prevozu železnih stebrov v barvarno se je eden od koncev stebra zataknil; Hočevar ga je poskušal izvleči, vendar mu je pri tem železo stisnilo prste. Hitro so ga odpeljali v bolnišnico, kjer pa so mu morali zmečkani prstanec na levi roki amputirati.

V PIONIRJU GORELO

V noči na 25. januar je nastal požar v Pionirjevi kleparnici v Ločni. Ogenj je uničil plinsko jeklenko, dovodne cevi, deloma pa tudi električno instalacijo in zid. Materialno škodo cenijo na 5.000 din; da ni še večja, gre zahvala hitremu posredovanju, kajti s požarom je bil ogrožen ves objekt in kaj lahko bi prišlo tudi do eksplozije. Vzroke požara še ugotavljajo.

Na odpadu zmečkan ugled?

Po sledovih afere, ki je IMV pripeljala na naslovne strani jugoslovanskega tiska – Levičnikovo pismo slovenskemu vodstvu – Zadnja beseda še ni izrečena

Črna senca je padla prejšnji teden na novomeško IMV. Dogodki na ljubljanskem odlagališču odpadkov so presenetljivo hitro našli pot v javnost. Obsodbe so pričele deževati; predvsem: da je IMV v času, ko si vsa jugoslovanska skupnost tako zelo prizadeva zmanjšati uvoz in izboljšati devizno bilanco, po logiki kapitalističnih družb uničila blago samo zato, da bi zavarovala sedanje visoke maloprodajne cene rezervnih delov.

Prejšnji ponedeljek so imeli delavci na smetišču ob Cesti dveh cesarjev v Ljubljani dela čez glavo. Tovornjak za tovornjakom, naloženi z novimi rezervnimi avtomobilskimi deli v embalaži British Leylanda, od stekel, tesnil, oblog, sedežev, do platišč, gredi, osi, menjalnikov, je romalo na kup. Zraven sta stala predstavnika IMV. Ukaz je bil jasen: „Čez vsak kup še zapeljati s kompaktorjem. Nič ne sme ostati celega!“

KDO IMA PRAV?

Tako je šlo iz dneva v dan. Vse do četrtka, ko je prišla zadnja pošiljka, vsega skupaj okoli 20 tovornjakov, medtem ko so 26 ton materiala odpeljali na Odpad. Večina rezervnih delov je uničenih. Po posredovanju ljubljanske UJV in preiskovalnega sodnika so pričeli z odkopavanjem stisnjene in zmečkane pločevine. Našlo se je tudi nekaj delov, ki so se izmaknili gosenicam stroja. Ti, seveda še v originalni embalaži, kot so prišli iz tovarne, ostajajo za dokaz. Početju, vrednemu obsojanja in sodbe, ali pa morda dokaz družbeno opravičljivemu in premišljenemu koraku Novomeščanov?

Preiskava ljubljanskih delavcev UJV je v teku, zato je vsakršen vnaprejšen sklep brez trdnih temeljev. Slej ko prej pa v novomeški aferi ostajata dva tabora. Prisluhniti velja obema.

Na tiskovni konferenci, ki so jo pripravili Novomeščani v Ljubljani, sta predstavnika IMV pojasnila, da je uničeni material iz konsignacijskega skladišča, delno pa tudi iz proizvodnih skladišč IMV. Leta 1972, ko je novomeška tovarna prekinila pogodbo o sodelovanju z BLMC (British Leyland Motor Corporation) je IMV vrnil Angležem vse blago iz konsignacijskega skladišča. Ker pa so Novomeščani po zakonu o blagovnem prometu dolžni še deset let po koončani proizvodnji imeti na zalogi rezervne dele, so slednje iz skladišča odkupili za 60.000 funtov, medtem ko so preostale dele Angleži pustili v carinarnici. Slednja je konec leta 1973 pripravila javno licitacijo in v IMV so tudi te dele odkupili, tokrat za približno 15 starih milijonov (!). Pa čeprav je bila njihova dejanska vrednost kar blizu 50.000 funtov (okoli 1,750.000 din).

Novomeščani so material nato prepeljali v skladišče za Gospodarskim razstaviščem in ga tam prodajali svojim servisom in trgovinam s precejšnjim popustom – do 30 odstotkov. Nato pa je nastopil december lanskega leta, ko so v Ljubljani odpovedali pogodbo z IMV o skladiščenju. Na zahtevo direktorja prodajno-servisne organizacije v IMV Antona Šepca so takoj sestavili posebno tričlansko komisijo, v kateri so bili vodja skladišča Novo mesto Janez Zrimšek, skladiščnik Franc Zupančič in distributer rezervnih delov Jože Željko. Ti so imeli nalogo, da vse uporabne dele iz ljubljanskega skladišča pošljejo v Novo mesto, ostale pa na odpad ali smetišče.

PODJETNIŠKI MISELNOSTI ZADOŠČENO

Takšna je torej zgoščena zgodba o usodi rezervnih delov, ki so dvignili veliko prahu. Ostaja namreč še cel kup vprašanj. Na prvega, zakaj teh delov niso razprodali v konsignaciji za vsakršno ceno, so v IMV odgovorili, da so imeli moralno obvezo do BLMC, da jih ne bodo prodajali na drobno in pod ceno. Posamezniki bi zanje plačali znesek, določen še v letu 1972. V IMV pa vneto zagotavljajo, da so bili brez vsakršne vrednosti in da družbe in sebe niso s tem oškodovali niti za prebito paro. Čemu potem posredovanje UJV?

In še eno vprašanje, na katerega zaenkrat iz novomeške IMV še ni odgovora: Zakaj IMV teh rezervnih delov ni prodal na licitaciji? Mar je Novomeščanom res šlo zgolj za podjetniški dobiček, do katerega so s prodajo poceni kupljenih delov tudi prišli?

V IMV SO DRUGAČNEGA MNENJA

Ob takšnih govoricah in ugibanjih pa tudi v novomeškem IMV seveda niso brez odgovora. Konec koncev gre za ugled delovne organizacije, kateri je zaupana realizacija velikanskega srednjeročnega proizvodnega programa: 150.000 avtomobilov in 50.000 prikolic in ki s: je s svojimi izdelki že pri:obila sloves širom po svetu.

Ponovno poudarjajo, da gre za nekurantne dele, danes skorajda brez vrednosti. Zadnje leto ni bilo nikakršne prodaje, tako da so stroški vzdrževanja skladišča daleč presegli vrednost prodanega materiala.

„V položaju, ko je bilo storjeno vse, da bi dele prodali, a zanje navzlic vsemu ni bilo zanimanja, zaradi odpovedi skladiščnih prostorov pa bi morali dele ponovno seliti v novo skladišče, so samoupravni organi IMV sprejeli sklep, da se že odpisani in razhodovani material dokončno proda Odpadu. Kljub navedenemu pa je komisija za ponovno razhodovanje in odprodajo materiala dobila nalogo, da celotni material pregleda in da tiste dele, ki bi v naslednjih petih letih le prišli v poštev za kakšnega kupca, izloči v centralno skladišče rezervnih delov v Novem mestu, ostalo pa proda Odpadu. Tisto, kar ti ne prevzamejo, pa naj se zapelje na komunalno odlagališče,“ stoji med drugim v dopisu generalnega direktorja IMV Jurija Levičnika političnim „vrhovom“ SRS.

Ali so e odgovorni tega naloga tudi držali, še ni znano. V IMV zagotavljajo, da med odvženim materialom nikakor ne bi smelo biti delov za austin 1300, mini morris in austin maxi. Gre namreč za dele, ki so za vozila, ki jih danes še srečujemo na naših cestah, neuporabni, razen platišč (kolesa), ki ustrezajo tudi novejšim austinom. Pa že to je nekaj! Če seveda odštejemo trditve vseh tistih, ki zagotavljajo, da so na ljubljanskem smetišču našli tudi marsikaj zase.

V IMV govore drugače:

„NE VEMO KAJ HOČEJO S TEM DOSEČI“

„Vsi razhodovani deli so evidentirani in za vsak del se ve njegova namembnost, izgled in uporabnost. Večina delov zelo lepo izgleda, ker so bili strokovno ‚konzervirani‘ in, če se ‚konzervacija‘ očisti, lesket privabi sleherno oko. Pa kaj, ko kljub lepi izdelavi in izgledu ta del ni moč nikjer uporabiti. Nihče ni skrival seznama delov, nasprotno, takoj na zahtevo delavcev UJV so bili seznami predani, tako po količini, kot po nazivu. Ne vemo, kaj se hoče doseči z odkopavanjem tistih delov, ki jih Odpad ni hotel prevzeti, ali ki so morda pomotoma odpeljani na komunalno odlagališče z deli, ki jih na Odpadu niso hoteli. Ne vemo tudi, kaj naj počnemo sedaj z deli, ki nam jih UJV vrača nazaj v skladišče.

Pa še nekaj. Z zakonom je predpisano odpisovanje vrednosti materiala, ki ne beleži premika tekom leta. V določenem obdobju, če material ni beležil premika (prodaje), je popolnoma odpisan. Kot takšen se ponuja Odpadu, edini organizaciji, ki se s tem ukvarja. O vseh teh zadevah naj bi in tudi odločajo samoupravni organi.“

KAJ PA UGLED IMV?

Novomeško IMV so ti dogodki pripeljali na naslovne strani jugoslovanskih časnikov, odpirajo se debate in polemike po radiu, televiziji in seveda na cesti ter v gostilnah. Takšne publicitete IMV ni imela v vseh dvaindvajsetih letih obstoja.

Danes, ko je vsa stvar v rokah preiskovalcev, ki bodo dokončno raziskali ta primer, so tale hip najbrž še preuranjene in neodgovorne besede posameznikov o tem, kako je mogoče, da so odgovorni iz IMV še na svobodi, in kako je mogoče takšnemu kolektivu zaupati tako obsežen srednjeročni proizvodni program. Vsaka sodba je prezgodnja, vsekakor pa drži, da afera z rezervnimi deli ni povečala ugleda Industrije motornih vozil Novo mesto.

BOJAN BUDJA

— To je dokaz, kako neverjetno se je dvignil standard! Še pred kratkim smo metali proč samo južno sadje in mesne izdelke!

O. REISINGER, Vjesnik

Za tuj denar si je zidal hišo

8 let zapora za Jožeta Kosa, poslovodjo trgovine v Pišecah, ki si je v desetih mesecih prilastil okoli 28 starih milijonov – Primanjkljaj odkrili ob inventuri

Pred senatom novomeškega okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, se je minuli teden zagovarjal Jože Kos, v času od januarja do konca oktobra 1975 poslovodja trgovine v Pišecah. Obtožnica ga je bremenila, da si je v tem času prilastil kar blizu 28 starih milijonov.

Kos si je v tistem času zidal hišo. Gradnja mu je šla hitro od rok. Gradbeni material si je namreč dovažal kar iz trgovine, ne da bi ga plačeval, zraven pa jemal tudi nekaj gotovine. Vse je šlo gladko do 24. oktobra, ko je posle zaradi odhoda na boljše delovno mesto predajal poslovodkinji Zdenki Denžič. Takrat je bila opravljena primopredajna inventura, komisija, ki ji je predsedovala Antonija Levak, pa je odkrila kar za 280.000,00 din primanjkljaja. Jože Kos se je takoj obvezal, da bo znesek v celoti povrnil, in je Denžičevi tudi napisal zadolžnico. Še pred tem pa so se vsi trije dogovorili, da bodo manko prikrili s ponareditvijo inventurne listine. Vsa zadeva pa je prišla na plano, ko so v podjetju „Posavje“ dobili inventurni popis iz Pišec in se seveda začudili nad neobičajno velikimi zalogami blaga v takšni podeželski trgovini.

Jože Kos je na obravnavi dejanje priznal, vendar je šlo po njegovem za manjši znesek (okoli 18 starih milijonov), saj o blagu, ki ga je odvažal, ni vodil točne evidence. Njegova razlaga, zakaj se je na takšen način lotil gradnje hiše, ki, mimogrede povedano, meri v tlorisu preko 100 kvadratnih metrov, pa sloni na trditvi, da je konec leta 1975 pričakoval vrsto posojil: nekaj iz banke in podjetja, nekaj pa od prijateljev in žene. S tem denarjem pa je imel namen primanjkljaj, ki je potem, ko je podjetje priznalo kalo v določenem znesku, znašal natanko 277.303,26 din, vrniti. Obtoženec je prav zaradi tega vztrajal pri trditvi, da si tega denarna ni prilastil, marveč le izposodil. Sodišče izjavi ni verjelo, saj gre za precejšnjo vrednost, ki je Kos v tako kratkem času, kot je sam trdil, nikakor ne bi mogel vrniti. Sicer pa so tudi njegova sklicevanja na posojila neresnična, kar so potrdile priče. Sodišče ga je potem, ko je izvedenec gradbene stroke ocenil vrednost njegove hiše, ki je zgrajena že do tretje faze, na okoli 25 starih milijonov, in po zaslišanju prič obsodilo zaradi kaznivega dejanja grabeža in ponareditve inventurne listine na enotno kazen 8 let zapora, hkrati pa mu do pravnomočnosti sodbe podaljšalo pripor in mu odredilo povrnitev manjkajočega zneska.

Skupaj s Kosom pa sta na zatožni klopi sedeli še Antonija Levak in Zdenka Denžič, ki ju je sodišče zaradi ponarejanja uradne listine obsodilo na pogojne kazni: prvo na leto in 6 mesecev zapora, Denžičevo pa na 10 mesecev zapora, obe pogojno za 2 leti. Obe sta Kosu zaupali, enako tudi v podjetju, saj je bil znan kot vesten in marljiv tako v službi, kot pri opravljanju številnih družbenopolitičnih funkcij. Seveda se ob tem primeru postavlja vprašanje uspešnosti dela internih kontrolorjev v podjetju in delavske kontrole. Oboji so namreč Kosu brezmejno zaupali, pa čeprav so ga ob občasnih kontrolah le redkokdaj našli na delovnem mestu.

KRONIKA NESREČ

V MEGLI ZADEL AVTOMOBIL – 25. januarja zvečer je Novomeščan Milan Gazvoda ustavil svoj osebni avtomobil pri Malem Slatniku zaradi okvare na motorju in ugasil luči. Takrat je za njim pripeljal z osebnim avtomobilom Anton Možina in trčil v zadnji del Gazvodovega avtomobila. Pri nesreči se je laže ranila Vanda Možina, na obeh vozilih pa je za 6.000 din materialne škode.

PO ZASNEŽENEM VOZIŠČU NA LEVO – Veronika Popovič z Dol. Težke vode je prejšnji četrtek dopoldne vozila osebni avtomobil od doma proti Novemu mestu. Pri Jedinščici je prehitela avtomobil, ko je nasproti pripeljala s svojim avtomobilom Angela Dragan. Popovičeva je zavrla, vendar jo je na zasneženi cesti zaneslo v levo, tako da je trčila v Draganovo. Slednja in njena sopotnica sta pri nesreči dobili nekaj prask in odrgnin, enako tudi Popovičeva in njen 7-letni sin, medtem ko je gmotne škode za 30.000 din.

SMRT NA POLEDENELI CESTI – 28. januarja dopoldne je Mato Barać, doma iz okolice Travnika, začasno pa zaposlen v Švici, vozil osebni avtomobil od Ljubljane proti Zagrebu. Na poledenelem cestišču med Odrgo in Dolnjim Podborštom je avtomobil zaneslo na bankino, trčil je v vsek, od tam pa ga je vrglo 10 metrov daleč po zraku, da se je zatem večkrat prekucnil in obstal na strehi. Pri nesreči se je Barać smrtno ponesrečil, materialne škode pa je za 100.000 din.

TRČILA V OGRAJO – Zagrebčanka Zdenka Braun je v soboto popoldne vozila osebni avtomobil iz Ljubljane proti Zagrebu, pri Drnovem pa je zapeljala na bankino, trčila nato v betonsko ograjo nadvoza, od tam pa je avtomobil odbilo na nasip. Pri trčenju so se voznica in trije sopotniki hudo poškodovali, gmotne škode pa je kar za 250.000 din.

Iz novomeške UJV so nam sporočili, da je komaj 5-letni Tvrdko Marković iz Zagreba še istega večera poškodbam podlegel.

ČETRTKOV INTERVJU

Bitka za cilje ne bo lahka

Ekonomist Roman Rajer je lani poleti postal načelnik oddelka za gospodarstvo novomeške občinske skupščine, izkušnje pa ima že od prej. Kot poznavalca razmer smo ga izbrali za sobesednika pri vprašanjih novomeškega gospodarstva v letošnjem letu.

– Občinska resolucija za leto 1978 dokaj optimistično zastavlja investicije v gospodarstvu. Bodo po vašem uresničene?

„Zares je okrog 800 milijonov dinarjev planiranih investicij v gospodarstvo novomeške občine v letu 1978 velik zalogaj, katerega uresničitev je odvisna tudi

Roman Rajer: „Postavljeni cilji niso vrabec na strehi, če bomo zavzeto in odgovorno delali.

od poslovnega uspeha, ki se bo pokazal po zaključnih računih za leto 1977, pa od tega, če bodo pravočasno nared vsi načrti in dokumentacije. Največji investiciji sta predvideni v „Krki", ki bo gradila prostore za prvo fazo proizvodnje bazičnih farmacevtskih surovin, in pa v IMV. Ta bo razširila dosedanjo proizvodnjo, obenem pa postavila industrijski železniški tir. Začeli bodo vsekakor, pa tudi nekateri manjši kolektivi z manjšimi naložbami."

– Občane zanima zlasti tisti del resolucije, ki govori o napredku pri gradnji trgovin. Je glede tega možno reči že kaj konkretnega?

„V teku so pogovori, da bi na Novem trgu začeli graditi dve večji veleblagovnici, in sicer bi gradili Emona in Nama iz Ljubljane. V trgovini smo že zdaj za 30 odst. za slovenskim poprečjem po prodajnih površinah na prebivalca, zato bomo skušali poiskati vse možnosti, da bi kar najhitreje napredovali."

– V delovnih organizacijah ponekod menijo, da je za letos planirani družbeni proizvod na prebivalca v znesku 79.000 dinarjev težko dosegljiv. Ali je res?

„Lani smo po oceni dosegli 65.000 dinarjev družbenega proizvoda na prebivalca občine, za leto 1978 pa je predviden velik skok. Cilj bo možno doseči, če bomo poskrbeli, da bodo uresničeni tudi načrti glede obsega proizvodnje, izvoza, celotnega prihodka itd. Bitka ne bo lahka."

– Je res, da se je novomeško gospodarstvo v letu 1977 skoraj otreslo izgub?

„Nobena OZD ali samostojna delovna organizacija se ni pojavila s primanjkljajem, pač pa imajo več stroškov kot dohodka v nekaterih manjših tozdih v okviru večjih delovnih organizacij. Večinoma bodo za kritje izgube sami poskrbeli, tako da občine zaradi tega ne bo bolela glava."

– Kako so se naši kolektivi obnašali glede spoštovanja resolucije in sporazumov pri izplačevanju osebnih dohodkov v letu 1977? Smo imeli kršilce? Koliko?

„Po podatkih SDK do septembra 1977 jih je od 95 tozdov kar 16 izkazalo večji porast osebnih dohodkov, kot je znašala rast družbenega proizvoda. V 14 delovnih organizacijah pa so za osebne dohodke razporejena sredstva presegla po sporazumih dogovorjena merila. Kar 6 kolektivov je pri izplačevanju osebnih dohodkov za več kot 10 odstotkov preseglo dogovorjena merila. Morda bodo do zaključnega računa poračunali, sicer jih bomo smatrali za kršilce resolucije in sporazumov."

– In kaj, če jih boste smatrali? Bodo občutili sankcije ali se o njih sploh ne bo razvedelo?

„Primere kršenja resolucije in sporazumov pri izplačevanju osebnih dohodkov bomo obravnavali na izvršnem svetu in zavzeli stališče. Nikakor ne bi smeli kar tako mimo, sicer bo vse manj takih, ki izpolnjujejo dogovore."

R. BAČER

NA CANKARJEVI KOPLJEJO – Po programu Krajevne skupnosti Mestne njive bo Cankarjeva ulica letos dobila kanalizacijo in asfalt. O tem so se na Koloniji pogovarjali že pred vojno, a želja je šele zdaj postala uresničljiva. Na fotografiji vidimo izkopna dela s strojem. (Foto: R. Bačer)

Osvetliti, kar ni dorečeno

Sindikat ima nekaj pripomb k občinski resoluciji – Prednost naj imajo usmerjeno izobraževanje, gradnja stanovanj in pa oskrba prebivalstva

25. januarja so na plenarni seji občinskega sveta Zveze sindikatov v Novem mestu obravnavali uresničevanje zakona o združenem delu, občinsko resolucijo za 1978 in podprli predlog za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za oddih in rekreacijo.

Največ so razpravljali o resoluciji in menili, da bi morali z več konkretnimi akcijami dati prednost usmerjenemu izobraževanju. Ob dejstvu, da vrsto let ugotavljamo močno zaostajanje na področju oskrbe prebivalstva in da veljamo za eno najdražjih mest v državi, bi morali čimprej zaživeti potrošniški sveti, ob tem pa tudi povsem določno povedati v resoluciji, koliko in kakšnih trgovin bomo dobili v letu 1978. Več delegatov je bilo mnenja, da sodi gradnja blagovnic v predmestje, in ne v središču mesta, češ da tako gradijo tudi drugod v svetu, in da ne bi smeli zdajšnjega mestnega jedra kvariti z betonskimi stavbami.

Razen tega so predlagali okrepitev mestnega javnega prometa, sicer bomo v hudi zagati, ko bo zaradi popravil kandijski most letos nekaj časa zaprt. Sindikat pa se nikakor ne strinja z ugotovitvijo v predlogu resolucije, češ da ne bomo v srednjeročnem obdobju dosegli predvidene stanovanjske rasti. Glede na to, da imamo denar in da je vse več interesentov za nakup družbenih stanovanj, bi morali poseči po učinkovitih ukrepih, da bi stanovanjska izgradnja potekala po planu.

Bolj konkretni v resoluciji bi morali biti po mnenju sindikata tudi na področju izobraževanja. Predlagajo jasno opredelitev glede podaljšanega bivanja in uvajanja clodnevne šole. Kot dodatek pa sindikat predlaga vključitev oddiha in rekreacije v resolucijo, da bi se s tem zavezali namensko dajati sredstva za izgradnjo počitniških zmogljivosti.

Zamisel o gradnji počitniškega centra na otoku Braču za potrebe novomeških delovnih organizacij je naletela na splošno podporo. Pripomba je bila samo ta, da bi morali razen zidanih stavb omogočiti tudi letovanje v prikolicah. To si nekateri želijo, razen tega pa bi s pomočjo IMV hitro pridobili več ležišč.

Do 25. februarja se morajo v delovnih organizacijah odločiti glede pristopa in podpisa sporazuma o interesni skupnosti za oddih in rekreacijo.

NOVI SEKRETAR ZK JE FRANC BORSAN

27. januarja so na volilni občinski konferenci ZK v Novem mestu izvolili Franca Borsana za sekretarja, Jožeta Kukca pa za namestnika sekretarja komiteja. V novem komiteju so še: Roman Čelesnik, Angelca Dragan, Jože Franko, Rajko Gerdovič, Stane Goršič, Franc Jordan, Branko Košir, Slavko Medle, Franc Plut, Branko Radulović, Boris Škedelj, Jože Škufca in Marina Terček. Predsednik novega častnega razsodišča je Rihard Romih, predsednik statutarne komisije Miroslav Lovko in predsednik nadzorne komisije Jože Žlogar. Za člane medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko so bili izvoljeni: Franc Borsan, Boris Gabrič, Vida Kirn, Ludvik Simonič in Jože Piletič.

Prva imena so že v javnosti

Na zasedanju občinske konference SZDL v Novem mestu 25. januarja so dobili delegati pregled doslej evidentiranih možnih kandidatov za vodilne funkcije v občini in za možne kandidate v zvezi in republiki.

Izrecno je bilo poudarjeno, da so to prva imena možnih kandidatov, ki so prišla v javnost v dosedanjem postopku predvolilne dejavnosti, in da je vse do temeljne kandidacijske konference, ki bo februarja, čas dajati nove in dodatne predloge. Prav tako velja posebej omeniti, da so zdaj znana imena še vedno možni kandidati, in ne še kandidati.

Za predsednika občinske skupščine Novo mesto je kot možen kandidat predlagan Marijan Simič, ki je prevzel predsedniško šele konec leta 1977. Za podpredsednika skupščine predlaga SZDL prav tako dosedanjega podpredsednika Staneta Žunića in za predsednico zbora združenega dela Vilmo Manček, ki je to funkcijo že doslej uspešno opravljala. Za predsednika zbora krajevnih skupnosti sta kot možna kandidata doslej evidentirana Franc Markovič in Aleš Kulovec, za predsednico družbenopolitičnega zbora pa je evidentirana Dragica Galič, tajnica kluba samoupravljalcev.

V zvezni zbor skupščine SFRJ je za možnega kandidata predlagan Bogdan Osolnik, v družbenopolitični zbor skupščine SRS pa so evidentirani: Darja Colarič, Boris Dular, Dragica Galič, Janko Goleš, Ludvik Golob, Ivana Ravnikar, Suzana Spahić in Franc Šali.

Enajstletna Marija Škufca iz Mačkovca 17 pri Dvoru je od rojstva hromih rok in nog. Njen oče je gradbeni delavec pri Pionirju, mama pa gospodinja in več bolna kot zdrava. V družini sta še dva otroka: Branko – ta je zdaj pri vojakih – in Anica, ki obiskuje srednjo gradbeno šolo v Novem mestu. Imajo hišo in 72 arov orne zemlje.

Zelo skromno živijo, ampak nad tem nič ne tarnajo. Sreča je zanje zdravje. Mariji je zibelko takoj zamenjal invalidski vozi-ček. S pomočjo centra za socialno delo so jo poslali v Valdoltro na zdravljenje, pred tremi leti pa

Volja čez vse

so jo dali v Zavod za usposabljanje invalidske mladine v Kamniku. Marija pravi, da se v zavodu dobro počuti, vendar zelo rada prihaja domov na počitnice.

Ob praznikih jo gre oče vedno iskat. Takrat so doma kar srečni. Še mama, ki je pogosto v bolnišnici, se počuti bolje, kadar so vsi doma. Marija se zelo pridno uči, veliko bere, rada posluša radio, posebno jo zanimajo televizijske oddaje. Zdaj je v četrtem razredu in je odličnjakinja. V zavodu nastopa v pevskem zboru. Ko sem jo vprašal, kaj si želi postati, je brez oklevanja rekla: „Vzgojiteljica otrok!"

Da bi se ji le želja izpolnila! Za svojo starost ima Marija zelo bogat besedni zaklad, lepo se izraža in lepo obnaša. Ne skriva ljubezni do staršev, do brata in sestre in ne hvaležnosti do vzgojiteljev v zavodu.

M. SENICA

Pritožbe pojenjujejo?

Lani je bilo iz novomeške občine poslanih na razne organe 38 pritožb, kar je občutno manj kot prejšnja leta

Komisija za prošnje in pritožbe pri novomeški občinski skupščini je dobila v preteklem letu na svoj naslov ali pa so ji poslali v preverbo vsega skupaj 38 pritožb in prošenj občanov. Značilni sta dve ugotovitvi: pritožb je občutno manj kot prejšnja leta in pa to, da so naslovljene v največ primerih domači komisiji in ne več toliko v Beograd ali v Ljubljano raznim odgovornim posameznikom.

Polovica vseh pritožb je bila s stanovanjskega področja, kar spet kaže, da je tu še največ problemov. Med socialne in razne druge lahko štejemo 9 lani poslanih pritožb, medtem ko je bilo še 5 zaradi zaposlovanja, 6 sporov med občani in 3, ki štejejo med komunalne probleme.

Samo 5 prošenj in pritožb je ostalo nerešenih, postopek zanje še teče, vsi ostali pritožitelji pa so že dobili odgovore. Niso pa bile vsem pritožbe ugodno rešene, ker se večkrat izkaže, da pritožbe nimajo zakonske osnove.

SPREMINJAMO OBČINSKI STATUT

Ko bodo v bližnji prihodnosti po krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah zbori občanov v zvezi z volitvami, bodo razpravljali tudi o predlogih za spremembo občinskega statuta. Gre za uskladitev z novo zakonodajo in za nekatere spremembe, ki so se pokazale potrebne. Spremembe zadevajo določbe, ki urejajo družbeno planiranje, sistem informiranja, raziskovalno dejavnost in kadrovsko politiko. Nekaj novosti je pri delovanju interesnih skupnosti, pri ljudski obrambi in družbeni samozaščiti pa s področja dela občinske skupščine.

Partijski pogum je premalo

Oboroženi z znanjem in argumenti bodo komunisti novomeške občine še uspešneje kos šibkostim v družbi in lastnih vrstah – Tema leta: utrditev delegatskega sistema in uveljavitev nagrajevanja po delu

Najbrž ga ni bilo udeleženca petkove občinske volilne partijske konference v novomeškem Domu JLA, ki bi ne pritrdil uvodni ugotovitvi dosedanjega sekretarja komiteja Janeza Slapnika, da je ZK v zadnjih štirih letih bistveno nemalokrat odločilno pripomogla h gospodarskemu in družbenopolitičnemu razvoju do današnje stopnje, hkrati pa tudi k razvoju zavesti in odnosov. Obenem je moral vsakdo s Slapnikom tudi priznati, da so številne pomanjkljivosti in napake še ostale, da še vedno svetijo žarišča oportunizma in celo prikritega nasprotovanja aktualnim nalogam, ob tem pa, da še žive celice tehnokratskega in birokratskega ravnanja in podobno.

Negativni pojavi, kakor so ugotovili na konferenci, torej še strašijo, niso pa v večini. Ost partijskega delovanja bo zato še naperjena v njihovo srčiko vse dotlej, dokler ne bodo do zadnjega iztrebljeni. Ne gre pa za preprosto zadevo, marveč za trdo bitko, v kateri je pogum premalo, v kateri sta znanje in argument najmočnejši orožji. Slednjega komunistom v akcijah in bitkah večkrat primanjkuje, zato je ena njihovih prvih dolžnosti, so poudarili na petkovi konferenci, da se nenehno izobražujejo. Dodelati pa bo nujno metode partijskega dela, uvesti nadzor nad izvajanjem sklepov. „Ni dovolj sklep samo sprejeti, sklepu mora slediti program, če je potrebno, akcija, sicer ostane partijsko delo na pol poti. Nedodelana metoda je še vedno prevelika slabost," je menil Miroslav Vute.

Dograjevanje in uveljavljanje delegatskega sistema in dohodkovnih odnosov še glasno kliče po partijski pomoči, čeprav to ni edino področje za delovanje komunistov. Janez Slapnik in novi sekretar Franc Borsan sta poudarila, da se morajo komunisti upreti vsem sistemom, ki imajo za cilj zviševanje „plač" in ne vsebujejo rešitev za nagrajevanje po delu. To je pomembno vprašanje, saj je od načina nagrajevanja v nemajhni meri odvisno politično razpoloženje zaposlenih. Prav tako niso vselej sprejemljive rešitve, ki prihajajo od zunaj, še posebno če so kupljene na borzi. Zavoljo intelektualne lenobe lastnih kadrov, ki ničesar ne naredijo za dohodkovne odnose, bi v delovnih organizacijah ne smeli trpeti ostali zaposleni. Sicer pa se take stvari dogajajo v manj osveščenih sredinah, kjer tako partija kot sindikat še nimata ustreznega „kota v hiši". I. ZORAN

JUTRI ZDRAVSTVENA SKUPNOST

Za petek, 3. februarja, je v Novem mestu sklicano zasedanje občinske zdravstvene skupnosti, kjer bodo sklepali o samoupravnih sporazumih glede pravic in obveznosti iz zdravstvenega varstva in o pravicah in obveznostih iz enotnega programa zdravstvenega varstva v Sloveniji. Na dnevnem redu je še obravnava poročila o investicijski izgradnji zdravstvenega doma Novo mesto.

Novomeška kronika

KAR NAPREJ VRTAJO – Zadnje tedne vsak dan videvamo stroj, ki okrog Novega trga in stavbe Industrije obutve vrta v zemljo. Nekateri opazovalci so že „pogruntali", da iščejo nafto, ampak gre le za preizkušnjo tal. Te raziskave potrebujejo v zvezi z nameravano gradnjo blagovnic na Novem trgu.

STARE ZALOGE KOPNIJO – Razprodajam konfekcije so prejšnji teden sledile tudi razprodaje obutve. V vseh prodajalnah v mestu je mogoče dobiti razno obutev – predvsem z debelješimi podplati in okroglih oblik – po zelo znižanih cenah. Najcenejši novi čevlji so veljali manj kot 100 dinarjev.

JE MOSTIČEK POZABLJEN? – Ob gradnji novega Doma JLA je bilo rečeno, da bo tudi peš pot do konzolnega mosta čez Krko popravljena, pa do zdaj še ni videti, da bi spremenila prejšnjo podobo. Ker hodi tam vsak dan stotine ljudi v službo, na vlak, po opravkih, bi bilo zares potrebno spolzki klanček spremeniti v stopnišče. Kdaj?

DVE BARBARI – Pretekli teden smo v novomeški porodnišnici dobili nove občane. Rodile so: Jožica Rozman iz Ulice Majde Šilc 22 – dečka; Ljubica Paurevič iz Ulice Marjana Kozine – 31 a – Barbaro, Kristina Ban iz Zagrebške 15 tudi Barbaro in Jožica Fink iz Jerebova 8 a – Mašo.

VEČ KRAMARIJE KOT DRUGEGA – Ponedeljska tržnica je bila na videz bogata, vendar je bilo največ stojnic s konfekcijo, obutvijo, suho robo, pleteninami in torbami. Kmetic je bilo malo, prodajale pa so samo jajca po 3 din ter smetano in sirček. Sicer pa je bilo dobiti grozdje po 20 do 22 din kilo, hruške po 20,90 din, peteršilj po 50 din, jabolka po 10 do 15 din, banane po 11,70 din, zeleno solato po 20,60 din, mehko solato po 48 din, karfijolo po 20,50 din, čebulo po 8,53 din in limone po 19,90 din.

Ena gledališka gospa mi je pisala, da maham v prazno, saj bi si od oktobra lani dó zdaj lahko ogledala vsak mesec pc eno gledališko predstavo.

Pripis dolenjskolistne gospe: Druga abonmajska gledališka predstava v kinu „Krka" je bila 14. novembra, tretja pa 30. januarja. Vmes pa poltretji mesec – nič! Maham v prazno?

Do kongresov nič počitka

Na vprašanja o delu in načrtih ZK odgovarja Božena Ostrovršnik, sekretarka komiteja občinske konference Zveze komunistov v brežiški občini

– S kakšnimi nalogami začenjate novo mandatno obdobje v občinski organizaciji Zveze komunistov?

– Istočasno sovpada vrsta nalog, med katerimi bi bilo težko določiti prednostni red. Pred nami so volitve in kmalu zatem VIII. kongres ZKS in XI. kongres ZKJ. Če hočemo, da bomo kot komunisti opravičili vodilno vlogo, se moramo izkazati v slehernem okolju. Na prvi občinski konferenci novega sklica sicer nismo sestavljali delovnega programa v običajni obliki, ampak smo sprejeli dovolj konkretne napotke za delo. V pokongresnem odbodju pa bomo izdelali celovit načrt z natanko opredeljenimi nalogami, nosilci in časovnimi roki.

– Kaj trenutno najbolj zaposluje komuniste v gospodarstvu?

– Prizadevanja, da bi se sedanje stanje popravilo. Padec občine od 46. na 53. mesto v Sloveniji je sprožil povsod in še posebej med komunisti veliko zavzetost pri odkrivanju vzrokov za zaostajanje in istočasnem vključevanju vseh sil, da bi to čimprej popravili. Prav te naloge smo s posebno pozornostjo sprejeli v program akcij Komunista „Človek, znanje, produktivnost" v združenem delu. Če bomo ob tehtanju vsebinskega uresničevanja zakona o združenem delu premaknili samozadovoljstvo v nekaterih sredinah in se istočasno uspešno bojevali za uveljavitev delitve po delu, se bomo tako najbolje vključili v priprave na republiški in zvezni kongres ZK.

– Kako je z izobraževanjem članstva ZK?

– K idejnopolitičnemu usposabljanju in izobraževanju komunistov bo veliko prispevalo medobčinsko študijsko središče politične šole CK ZKS v Brežicah, kar je v naši občini še zlasti pomembno, saj imamo med članstvom kar 30 odstotkov mladih. Izobraževanje bo usmerjala komisija pri komiteju.

Kot oblika političnega sočanja delovanja delegatskega sistema in teoretičnih izhodišč tega sistema teče po osnovnih organizacijah, razširjenih s člani samoupravnih organov, študij knjige Edvarda Kardelja. Tudi to sodi v predkongresne priprave. Po seji CK ZKS se bomo dogovorili še za študij drugih dokumentov. Naš cilj je, da bi pritegnili zraven še druge delovne ljudi in občane.

– Ali načrtujete pomlajevanje organizacije tudi za naprej?

– Vsekakor. Sprejemanje novih članov v vrste ZK je naša stalna obveza. Posebej se bomo zavzemali, da bodo to predvsem delavci, kmetje, mladina in ženske.

– Napovedali ste nekatere organizacijske spremembe. Kakšne so in zakaj ste se odločili zanje?

– Da bi dosegli večjo akcijsko učinkovitost komunistov v krajevnih skupnostih, kjer ti živijo, bomo ustanavljali uličnе, blokovne, hišne in vaške aktive ZK ter jih povezovali v konference ali svete ZK v krajevnih skupnostih.

J. TEPPEY

IZVOLJENIH BO 335 DELEGACIJ

Predkandidacijske konference v brežiški občini gredo h koncu. V prvi polovici februarja se bodo začele že kandidacijske konference. Teh bo 75. Izvolili bodo 335 delegacij in v vsaki od njih bo povprečno po devet članov.

Rebernik za ObS, Stane Ilc za IS

Imena možnih kandidatov za vodilne funkcije v brežiški občinski skupščini in v interesnih skupnostih so v javni razpravi, prav tako pa tudi imena za družbenopolitični zbor občinske skupščine. Za predsednika skupščine je bil evidentiran Stanko Rebernik, za predsednika izvršnega sveta Stane Ilc, za podpredsednika skupščine inž. arh. Franc Filipčič, prof. Marjan Gregorič in Ivan Germovšek. Za predsedniško dolžnost v zboru združenega dela sta možna kandidata Jožica Lapuh in Bruno Potokar, v zboru KS inž. Darko Jelčič in Rok Kržan, v družbenopolitičnem zboru pa Rudi Pibernik in Milena Jesenko.

Za predsednika izobraževalne skupnosti sta evidentirana Drago Vimpolšek in inž. Jože Ajster, za predsednika izvršnega odbora Helena Vogrinc, za predsednika skupščine kulturne skupnosti Marjan Vizjak, za predsednika IO Mitja Guštin, za predsednika raziskovalne skupnosti inž. Vlado Kovačič, za izvršni odbor dr. Franović in inž. Marjan Hladnik, za predsednika skupščine zdravstvene skupnosti Maks Toplišek, za predsednika IO dr. Branko Berlič, za predsednika skupščine socialnega skrbstva Minka Mišič in Marija Vogrin, za IO Anton Baškovič in Karel Godler, za predsednika skupščine za otroško varstvo Anica Hotko in Lidija Strgar, za IO Mara Kovačič in Veronika Vretič, za skupščino invalidsko-pokojninskega zavorovanja Ludvik Metelko in za IO Anton Hribernik, za predsednika skupščine za zaposlovanje Ida Resnik, Rok Kržan in za IO Miha Hotko ter Ivan Tomše, za predsednika skupščine stanovanjske skupnosti Ivan Pinterič in za IO Boris Pavlenč, za predsednika skupščine socialnega varstva Janez Volčanšek, za IO Tončka Lovše in Kristina Fuks, za predsednika skupščine za telesno kulturo Vlado Pučko ter za predsednika izvršnega odbora Polde Rovan.

ZAČETEK DOPISNE ŠOLE MARKSIZMA

Pri medobčinskem študijskem središču politične šole CK ZKS v Brežicah se začenja v ponedeljek, 6. februarja, dopisna šola marksizma. Imela bo tri oddelke, v vsaki posavski občini po enega. 2. februarja se bodo začela predavanja v trimesečnem seminarju za vse tiste, ki jih osnovne organizacije ZK predvidevajo za odgovorne funkcije in za bodoče kandidate za srednjo politično šolo. V oddelku bo 12 slušateljev iz brežiške občine, iz krške prav tako 12, iz sevniške pa 6. Seminar bo trajal do 20. maja, dopisna šola marksizma pa do 31. oktobra.

GOSTILNIČARJI PLAČAJO VEČ

s, Bizeljskim vinogradnikom so pri Slovinu plačevali vino povprečno po 15 do 17 dinarjev. V tej ceni je že upoštevana razlika, ki so jo v decembru dodali akontacijski vsoti. Gostilničarji odkupujejo draže; za dobro vino dajejo 18 do 20 dinarjev za liter. Sicer so se pa mnogi odločili raje za prodajo grozdja, saj so si tako prihranili zahtevno kletarjenje. Za kilogram grozdja so dobili povprečno po 10 dinarjev.

NOVO V BREŽICAH

KAKO BREZ PLINA? – Ves minuli teden so Brežičani zaman spraševali po polnih jeklenkah plina za gospodinjstvo. Iz skladišča na Čatežu je prodajalec vsak dan klical v Zagreb in vsakič dobil enak odgovor: „Nimamo." Šele za torek v tem tednu so mu pri INI obljubili, da lahko pridejo po plin in ga vsaj nekaj odpeljejo nestrpnim potrošnikom. Spričo pomanjkanja so v skrbeh zlasti gospodinje, saj so si zaradi ekonomičnosti in majhne porabe časa za kuhanje skoraj v vsakem gospodinjstu omislili plinske štedilnike, pa ne samo v mestu, ampak tudi na vasi.

PREVEČ ČAKANJA – Pripombe zavarovancev v javni razpravi o zdravstvenem varstvu bo občinska zdravstvena skupnost obravnavala na eni izmed prihodnjih skupščin. Zaključke in predloge bosta zbor uporabnikov in zbor izvajalcev sprejemala ločeno in jih nato posredovala zdravstvenemu centru v Brežicah. Največ pripomb je bilo na račun zdravstvenega doma, manj pa na račun bolnišnice. Zavarovance moti predvsem čakanja v ambulantah ZD, pa tudi čakanje na specialistične preglede. Pišečani so kritizirali, ker zdravnik ne prihaja ob dogovorjeni uri. Pripombe so bile tudi na zobozdravstveno službo, na številnih zborih pa so vedno znova spraševali, zakaj v lekarni nimajo nočnega dežurstva.

POMARANČ ŠE VEDNO NI – Tudi ves pretekli teden na policah zelenjavnih trgovin niso imeli nobenih pomaranč. Nihče ni natanko vedel, kdaj bodo dobili naročene pošiljke, kupci pa so se tolažili s tem, da čutijo enako pomanjkanje tudi drugod po Sloveniji.

JU BO KDO RAZGRNIL – Voznikom, ki pripeljajo z Bizeljskega proti Brežicam ali pa v obratni smeri, pa tudi po obvoznici od Šentlenarta proti mestu, zakrivata pregled na novem križišču dva velika kupa zemlje, ki sta bila ob nedavno zapadlem snegu še višja kot sicer. Čemu sta tam, nihče ne ve in tudi ne, zakaj zemlje ne razgrnejo ali odpeljejo. Kupa še kar naprej izzivata nesrečo.

Vino, njegov ponos

Vsak ga je poskušal

Na vinski razstavi na Bizeljskem je dobil diplomo za najbolje ocenjeno belo vino domačin Ivan Hriberski iz Bukovja. Letos je prvič razstavljal, za prihodnje leto pa obljublja, da bo dal na razstavo kar štiri sorte: muškatni silvanec, laški rizling, mešano belo vino in rdeče vino (žametno črnino). Besedo bo lahko držal, le če ne bo prehude pozebe; letos mu je vzela 70 odst pridelka.

Vinogradnik Hriberski ima 1 hektar in 25 arov vinograda. Tri četrtine nasada ima v terasah in ga strojno obdeluje. Rizlinga ima 50 arov, muškatnega silvanca 20 in rumenega plavca 15 arov. Iz teh sort je mešano vino, ki ga je imel na razstavi. Goji tudi žametovko, vendar je zaradi pozebe zelo slabo obrodila. Upa, da bo prihodnja letina boljša.

Vinogradništvo je Hriberskemu v krvi. Med vinogradi se je rodil in delal v njih od otroških let naprej. Tudi ko je iskal zaposlitev, si je izbral tako delo. Bil je skupinovodja pri Kmetijski zadrugi na Bizeljskem, kjer se je nekaj časa ukvarjal tudi s kletarstvom. Pred desetimi meseci je odšel v pokoj in se z vsem znanjem in ljubeznijo posvetil trti. Tudi sin najbrž ne bo mogel biti nikoli brez vinograda. Veselje do vinogradništva je raslo z njim, zato mu ni težko prijeti za delo. Tudi on se je zaposlil pri Slovinu, kjer dela kot traktorist, z družino pa živi pri starših.

J. TEPPEY

Ivan Hriberski: „Vinska razstava je poživila Bizeljsko. Nisem si mislil, da bom učakal kaj tako posrečenega kot je bil četrtkov vinogradniški sprevod."

VEDNO ZASEDENO –Na servisu Slovenija avto v Krškem je vedno dosti vozil, zato se morajo stranke že nekaj dni prej napovedati. (Foto: M. J.)

Delu odlično, trgovini grajo

V servisu Slovenija avta v Krškem dobivajo zadnje čase vedno več pripomb na račun slabe založenosti njihove trgovine z rezervnimi deli, pa tudi zaradi dolgega čakanja na reklamacije v garancijskem in izvengarancijskem roku. Kolektiv servisa pa še vedno uživa sloves, ki si ga je ustvaril s kvalitetnimi storitvami in ostaja še naprej na glasu enega najboljših servisov v Sloveniji. Več kot polovica strank prihaja iz Zagreba, Karlovca, Kutine, Krapine, Banjaluke, Prijedora, Bihaća in iz drugih oddaljenih krajev.

O številnih pripombah glede trgovine sva začela razgovor z direktorjem tozda Stankom Božičem, ki je nanje odgovoril takole:

„Odkar smo postali temeljna organizacija združenega dela Slovenija avta iz Ljubljane, se oskrbujemo centralno in od tod izvirajo ti naši problemi. Ugotovitev, da sta trgovina in servis slabo založena z rezervnimi deli in drugim materialom, je točna, pa tudi reklamacij je več kot prej.

To nam povzroča težave, zaradi katerih izgubljamo stranke, ki prihajajo k nam od 1964. leta, ko je bil servis ustanovljen. Menim, da bi te stvari lahko izboljšali z ustreznejšo organizacijo trgovske in oskrbovalne službe."

Od Božiča smo zvedeli, da so tudi prejemki v servisu zaposlenih majhni in da prav zaradi tega veliko število zaposlenih menja delovno organizacijo. Zdaj imajo v servisu tudi po 700 reklamacijskih postopkov za vozila, česar je bilo prej dosti manj. Ti postopki se vlečejo predolgo in vzbujajo pri strankah nezadovoljstvo. Navedel je, da je pri reklamaciji na primer 13 operacij brezplačnih, plačana pa je samo zadnja, to je vgraditev nekega dela. S temi postopki zgubljajo dosti časa in zato težko izpolnijo normo, ki jo pri normalnem delu sicer zlahka dosežejo.

Servis se je pred nedavnim precej razširil in odprl sodobno urejena delovna mesta, kjer stiska nič več ne ovira delovnega poteka. Kakovost storitev želi kolektiv še naprej zadržati na solidni ravni in upa, da bodo tudi pomanjkljivosti pri oskrbi trgovine in servisa kmalu odpravljene.

M. JARANOVIĆ

Bogato izročilo mladim

Borci NOV – organizatorji in usmerjevalci raznih akcij

Gradivo, ki so ga za minulo letno skupščino Zveze združenj borcev NOV pripravili njegovo predsedstvo pa vse komisije, je bilo zelo obsežno, morda tudi zategadelj, ker je bilo treba z njim podati poročilo za obdobje petih let, nedvomno pa tudi zaradi dokaj obsežnega dela, ki so ga v tej družbenopolitični organizaciji opravili odtlej.

Nekdanji borci so v krški občini še vedno prisotni in delavni v vseh okoljih, kjer živijo, prav tako pa tudi v občinskem družbenopolitičnem življenju. O tem pričajo podatki, o njihovi zastopanosti med delegati pa v krajevnih družbenopolitičnih organizacijah in društvih.

To pa ni edina vez, ki jo spletajo med preteklostjo in sedanjostjo. Občinska in krajevne organizacije ZZB NOV uspešno prenašajo izročila narodnoosvobodilnega boja na mlade rodove kot organizatorke in usmerjevalke različnih akcij in seveda kot neposredne priče dogodkov iz zgodovine NOB. Tudi zaradi takih prizadevanj občinskega odbora lahko danes ugotavljamo, da so pohodi mladih po partizanskih poteh vse bolj pogosti, da postajajo proslave, posvečene spominskim dnevom NOB, skupna praznovanja dosežkov tega boja, da je tudi Kurirčkova pošta vsebinsko vedno bogatejša in da spomenikom NOB posvečajo predvsem mladi in delovni kolektivi več pozornosti.

Seveda je tudi v minulih letih borčevska organizacija v krški občini posvečala dovolj skrbi mnogoterim problemom članstva, od stanovanjskih in socialnih do zdravstvenih. Prav slednji postajajo med člani iz dneva v dan bolj pogosti, zato so poskrbeli, da jim je v Krškem, na Senovem in v Kostanjevici enkrat v tednu na boljo zdravnik, kar jim prav gotovo veliko pomeni.

PREUREDITEV ZDRAVSTVENEGA DOMA

Letos je na vrsti adaptacija starih prostorov zdravstvenega doma v Krškem, ki jih bodo z novim prizidkom spojili v celoto. Ta, druga faza pomeni zaključek lani zastavljene gradnje. Adaptacija bo veljala nekaj manj kot šest milijonov dinarjev. Regionalna zdravstvena skupnost bo krila 70 odst., nekaj bo dal kolektiv iz lastnih sredstev, drugo pa bodo zbrali v občini. Pritličje zdravstvenega doma bodo preuredili za ginekološki dispanzer, za diagnostični laboratorij, fizioterapevtske prostore in rentgen. V nadstropju bo ambulanta za šolske in predšolske otroke, prostori za zobozdravstvo in zobotehniko ter pripadajoči pomožni prostori.

PONOVNO O VARSTVU OKOLJA – Na torkovi seji občinske skupščine v Krškem so nadaljevali razpravo o problemih pri graditvi jedrske elektrarne s posebnim poudarkom na varstvu okolja, o čemer so delegati prejeli dodatno informacijo. Izvršni svet je predlagal skupščini vrsto sklepov, ki vežejo investitorja. Posnetek je z gradbišča jedrske elektrarne v Krškem. (Foto: Jožica Teppey)

Bo kmalu pošel?

Zborniku z naslovom „Krško skozi čas" smo lani ob 500-letnici krških mestnih pravic zapisali za popotnico tudi željo, da bi ga na svoje knjižne police uvrstilo kar največ krajanov pa tudi občanov iz drugih delov naše občine. Z veseljem ugotavljamo, da njegova, sicer sorazmerno visoka naklada (za prodajo natisnjenih 3,400 izvodov) kaj hitro kopni. Kot smo izvedeli, so ga doslej delovnim organizacijam in posameznikom prodali že 2.200 izvodov, kar je skoraj 65 odstotkov naklade. Ker zanimanje za zbornik še ne usiha, bodo predvidevanja, da ne bo obležal na policah založnika niti en izvod, uresničili morda že do polletja, oziroma veliko prej kot v letu dni. Ob visokih ocenah, ki jih je zborniku „Krško skozi čas" (in njegovemu uredniku, Ladu Smrekarju) slovenska strokovna javnost že izrekla (prebrali smo tudi oceno, da je to najbolj uspelo in pomembno lansko publicistično delo v naši republiki), je lahko taka „odmevnost", kot jo kaže dosedanja prodaja, vsem, ki so mu dali končno podobo in vsebino, v še toliko večje zadoščenje. Pri tem naj še enkrat opozorimo, da zbornik lahko kupite na obroke v krški Valvasorjevi knjižnici in čitalnici.

Ž. ŠEBEK

KRŠKE NOVICE

14 VEČ – V osnutku novega občinskega statuta so zapisali tudi to, naj bi poslej vsi trije zbori občinske skupščine šteli 86 delegatov ali 14 več kot ob prvih delegatskih volitvah. Za po šest mest naj bi se povečala zbora združenega dela in krajevnih skupnosti, družbenopolitični pa za dva.

KRATKO VESELJE – Tisti otroci, ki bi se radi v Kršem med polletnimi počitnicami tudi smučali, so bili znova razočarani: ob smučarski vlečnici na Strgarjevem bregu je sneg kaj hitro pobralo, drugje pa so ga lahko poiskali le nekateri.

ENA VEČ – Že nekaj časa, vendar ne tako dolgo, imajo v Krškem znova štiri kino predstave v tednu. To seveda pomeni, da si lahko občani v novem delavskem domu ogledajo namesto dveh celo tri različne filme. Ob tem lahko ugotavljamo, da njihov izbor postaja vse boljši, saj jih je večina med njimi, vsaj v svoji zvrsti, med boljšimi na našem trgu. Prav zato bi morda le morali poskrbeti za večjo propagando sporeda.

ZA BOLJŠI SPREJEM – Ker se občani že dalj časa pritožujejo, da krški pretvornik ne daje takega „signala" kot bi si želeli, naj bi sprejemni kanal zamenjali, saj prihajajo motnje, sicer po mnenju nestrokovnjakov, od sosednjega, zagrebškega. Seveda bi radi tudi v Krškem spremljali drugi ljubljanski program, zato naj bi obe želji posredovala naprej občinska konferenca SZDL.

„MLADA" ORGANIZACIJA. – Zveza združenj borcev NOV v krški občini goji izredno tesne stike z družbenopolitičnimi organizacijami v krajevnih skupnostih, občini in delovnih kolektivih. Vse to ji omogoča ugodno reševanje borčevskih problemov, obenem pa je vzrok, da je organizacija ostala mlada vse do danes.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Znanje za samostojno življenje

Namesto „posebne" – osnovna šola Ane Gale v Sevnici

Po sklepu delegatov zborov združenega dela in krajevnih skupnosti sevniške občinske skupščine – predložen je za dnevni red jutrišnjega zasedanja – naj bi v skladu z novo zakonodajo sevniški posebni šoli črtali ta pridevek „posebna", ki je mnoge hudo motil. V skladu s humanimi načeli naše družbe bo imenovana preprosto kot osnovna šola.

Kolektiv šole je hkrati izrazil željo, naj jo poimenujejo po Ani Gale, ki je s takim oddelkom položila temelje tovrstnemu šolstvu v občini leta 1939. Mali kolektiv sedanje šole v Sevnici skuša z dodatnimi oblikami usposabljanja duševno prizadetih otrok. Tako nameravajo v tem šolskem polletju ustanoviti oddelek za delovno usposabljanje zmerno prizadetih otrok. Zaenkrat nameravajo vključiti devet otrok. Kot meni nova ravnateljica Nataša Petančič, bodo lahko sem pritegnili tudi nekaj otrok iz oddaljenih zavodov. Predvideni program naj bi omogočal usposabljanje tudi tistim, ki ne morejo slediti pouku v „posebni" šoli, predvsem delovne navade in znanje. Skupno s skupnostma socialnega skrbstva in varstva razmišljajo tudi o ustanovitvi delavnic pod posebnimi pogoji, kjer naj bi našli delo težje zaposljivi. Pred časom je podobna akcija Društva invalidov v Sevnici propadla, tokrat se pripravne nameravajo lotiti brez ustreznih študij.

Novost, ki so jo v minulem šolskem letu pozdravili starši in učenci, so kosila na šoli. Mnogo učencev je namreč vozačev in bi sicer pozno prihajali do tople jedi. Po analizi socialne sestave v šolo vključenih otrok (le-ta je diplomsko delo socialne delavke) imajo tudi boljši pregled nad domačimi razmerami učencev. Uspešno so izvedli dvoje akcij zbiranja poljskih pridelkov med učenci za šolsko kuhinjo. Naleteli so tudi na podporo vrste slovenskih tekstilnih tovarn.

A. ŽELEZNIK

Nataša Petančič: Krožek za ročno delo pripravlja za 8. februar razstavo izdelkov v trgovini tehničnega materiala Trgovskega podjetja v Sevnici.

O STATUTU NA KANDIDACIJSKIH ZBORIH

Petčlanska delovna skupina za pripravo novega statuta sevniške občinske skupščine je pripravila osnutek za javno razpravo. Spremembe narekuje vrsta novih zakonov in predpisov, predvsem zakon o združenem delu, ljudski obrambi in samozaščiti ter drugi. V zajetnem gradivu so spremembe napisane z velikimi črkami, da bi bilo laže razpravljati o spremembah. Javno razpravo nameravajo opraviti skupaj na kandidacijskih zborih v združenem delu in krajevnih skupnostih. Opraviti jo nameravajo do 20. februarja.

NIČ VEČ IZ PRORAČUNA

Do letos so upravni delavci krajevnih uradov opravljali med drugim za večino krajevnih skupnosti v sevniški občini tajniške posle. Delo je bilo všteto v delovno obveznost, pokrival jo je občinski proračun. Po novem občinski proračun te obveznosti več ne prevzema. Krajevne skupnosti se bodo morale za to delo poslej posebej dogovarjati. Sevniška, primoška in krmeljska krajevna skupnost te ugodnosti tudi doslej niso imele, ker na svojem območju nimajo krajevnih uradov. Dogovarjajo se, da naj bi knjigovodske posle za vse krajevne skupnosti v občini opravljala služba pri sevniški krajevni skupnosti.

SODOBNEJŠI APARAT

V sevniškem zdravstvenem domu so do nedavnega imeli že povsem neustrezen rentgenski aparat: za pregled otrok sploh ni bil več primeren. S sredstvi občinske zdravstvene skupnosti in denarjem zadravstnega doma so kupili novega. Ustrezen strokovnjak lahko z njim opravi vse preglede.

Sevniški paberki

KRAJ RASTE – Še niso minila štiri leta od zadnjih volitev. V razvoju krajevne skupnosti to ni dolgo obdobje, vendar naraščajoče število volilcev tudi kaže rast. Med enajstimi krajevnimi skupnostmi v sevniški občini se je od zadnjih volitev najbolj povečalo število volilcev na območju krajevne skupnosti Boštanj. Ob zadnjih volitvah jih je živelo na tem območju 1.236, po zadnjem pregledu pa jih je že 1.839.

RAZPRODAJE VABIJO – Tudi sevniški trgovci kupcem niso ostali dolžni ponovoletnih razprodaj. Tudi s po 50-odstotnim popustom se ponašajo predvsem trgovine s tekstilom in obutvijo.

ZA SNEGOM – Snežna odeja, ki je ob začetku šolskih počitnic še posebno razveselila šolarje, se je na kolikor toliko prikladnih vzpetinah že sredi tedna „obrabila"; svoje je prispevala tudi odjuga. Pravo zimsko razpoloženje ob koncu tedna je vladalo ob vlečnici na Lisci.

DIMNIKARJEV MANJKA – Dimnikarji ugotavljajo, da bi jih moralo biti v kurilni sezoni pet, terensko delo pa sedaj opravljata le dva. V sami Sevnici so prešli od enomesečnega na dvomesečno čiščenje, v ostalih krajih celo na trimesečno čiščenje. Dimnikarji menijo, da so nasploh preslabo nagrajevani; v Sloveniji jih manjka za to delo že 400.

SEVNIŠKI VESTNIK

VSE NA SMUČEH – Smučarski klub Trimo v Trebnjem je v sodelovanju z osnovno šolo v prvem tednu šolskih počitnic uspešno pripravil smučarski tečaj. Vsak dan je pridobivalo smučarske veščine po osem skupin šolarjev.

Prekaljeni za nove naloge

Novi sekretar komiteja občinske konference ZK Janez Zajc – Komite poslej 15 članov

Volilne konference komunistov trebanjske občine, ki je bila 24. januarja, sta se udeležila tudi Franc Šali, član predsedstva izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, in Lojze Šterk, sekretar medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko.

Tovariš Šterk je ugodno ocenil delo občinske organizacije, njenih organov, ravno tako pa tudi osebni prispevek sekretarja Toneta Žibreta skozi dve mandatni dobi. Doseženi napredek je dobra usmeritev za delo v predkongresnem obdobju. Franc Šali se je zavzel za razredno razsežnost ugotavljanja doseženega nespornega napredka občine. Po njegovem mnenju je treba okrepiti ideološko delo v vseh družbenopolitičnih organizacijah.

Potek večurne razprave se je nanašal na vrsto najaktualnejših nalog sedanjega in prihodnjega trenutka. Uresničevanje določil zakona o združenem delu ni opravljeno s sprejemanjem raznih aktov konec leta. Pred politične organizacije, posebno sindikate, se postavlja naloga oceniti, kakšne spremembe so ti akti dejansko prinesli v posamezne delovne sredine. Povsem določno je bilo govora o pomanjkljivostih samoupravne organiziranosti kmetov kooperantov v Kmetijski zadrugi kljub uspehom pri povezovanju zadruge navzven in nekaterim oblikam dohodkovnih odnosov. Kot je poudaril sekretar Šterk, pri organiziranju temeljnega obrata za kooperacijo ne kaže odlašati zaradi predvidenega zakona o združevanju kmetov.

Vrsta razpravljalcev je obravnavala delovanje delegatskega sistema. Delegati konference so se na kraju seznanili še z dosedanjimi volilnimi pripravami. Aktivnost komunistov je bila doslej dobra. Med evidentiranimi je kar 89 odst. članov ZK.

A. ŽELEZNIK

ŠTIRI NOVE OSNOVNE ORGANIZACIJE

Na volilni konferenci ZK v Trebnjem so sprejeli sklep o ustanovitvi štirih novih osnovnih organizacij. Dovolj članov za ustanovitev organizacije imajo v Dobrniču, trebanjskem zdravstvenem domu, Novolesu – tozdu tovarne akrilnih plošč in Tregradu. Število članov bodo lahko marsikje kmalu povečali z novimi sprejemi. Konec leta je v trebanjski občini delovalo že 35 osnovnih organizacij ZK, pred zadnjim, VII. kongresom ZKS so imeli v občini le 22 osnovnih organizacij.

SPOMIN NA AKTIVNOST

Pred koncem leta so v šentruperški krajevni skupnosti obdarili 45 aktivistov, delegatov in članov sveta krajevne skupnosti kot simbolično oddolžitev za delo v iztekajočem se štiriletnem obdobju. V ta namen je svet krajevne skupnosti določil iz rednih sredstev 27.000 dinarjev. Sklep o spominskih praktičnih nagradah je pripravila tričlanska komisija. Ugotavljajo, da je prenekateri družbenopolitični delavec v kraju v tem času sodeloval najmanj na 50 sestankih in žrtvoval tudi po 250 ur.

Prelom z odpori

Občinska konferenca ZK je na seji 24. januarja potrdila odločitev komiteja o izrečenih partijskih kaznih nekdanjemu ravnatelju mokronoške osnovne šole Francu Videčniku (izključitev iz članstva) in sekretarju osnovne organizacije ZK na šoli Alojzu Dvorniku (opomin). Kot pravi poročilo komisije za spremljanje uvajanja celodnevne šole na mokronoški osnovni šoli nista opravila svoje vloge pri uvajanju celodnevne šole.

Ob dograditvi nove šole v Mokronogu je bilo največ možnosti za uvajanje celodnevnega pouka ravno na tej šoli. Med drugim je sklep o uvajanju takšnega pouka sprejela komisija za vzgojo, izobraževanje in kulturo pri komiteju že novembra 1975. Nekdanje vodstvo mokronoške šole je kmalu po vselitvi v novo šolo navajalo razne težave, med drugim celo prostorske (čeprav so npr. šolski arhiv namestili v prostor s 60 kvadratnimi metri). Ni manjkalo raznih posredovanj in napotkov, vendar ravnatelj ni in ni oblikoval programa celodnevne šole. Konec lanskega oktobra so na izobraževalni skupnosti v Trebnjem dobili dobesedno prepisan načrt semiške šole. Ob izteku mandata ravnatelj Videčnik ni dobil družbene podpore za ponovno imenovanje.

Po zadnjih kadrovskih spremembah v vodstvu šole so se začele nove priprave za končno uvedbo celodnevne šole v Mokronogu. Uvedba bo največja pridobitev ravno za otroke v marsičem še slabo razvitega mokronoškega, predvsem pa trebeljanskega dela občine.

A. Ž.

Kaj in kje zidati do konca stoletja

Zajeziti razseljevanje prebivalstva – Možnosti za razvoj obrti – Skrb za plodne kmetijske površine

S torkovo skupščinsko razpravo o osnutku odloka o urbanističnem programu in urbanističnem redu se v trebanjski občini začenja širša javna razprava o teh dveh dokumentih, ki jih je izdelal novomeški Dominvest.

Izredno pomembna dokumenta so že dolgo pogrešali pri urbanističnem in prostorskem razvoju občine, saj je podlaga za urbanistične in zazidalne načrte in rede. Gradivo je izdelano po smernicah razvoja do leta 2.000. Doseženi razveseljivi razvoj občine zadnja leta je lep primer izvajanja programa pospešenega razvoja. Po podatkih dosežene stopnje relativnega porasta družbenega proizvoda in narodnega dohodka na prebivalca je namreč trebanjska občina leta 1976 pristala na drugem mestu med slovenskimi občinami, za občino Velenje.

Vrsto let je bilo za občino značilno upadanje prebivalstva, ki z lanskimi 16.914 prebivalci še zdaleč ne dosega 18.603, kot jih je bilo leta 1.900. Končno pa se je upadanje predlani le ustavilo. Med osmimi območji občine je prebivalstvo lani še upadalo v Dobrniču, Šentrupertu in na Trebelnem. Do leta 2.000 se naj bi število prebivalstva povečalo na 20.250 prebivalcev. Do konca stoletja naj bi se bistveno povečalo število zaposlenih v proizvodni obrti na območju krajevne skupnosti Dobrnič in Trebelnega, v vsaki za 60 ljudi, podobno tudi v storitveni obrti. V industriji naj bi do konca stoletja na območju Mirne delalo 1850 delavcev, v Mokronogu 520, Šentrupertu 70, Trebnjem 1.480, Račjem selu 200, Čatežu 250 in Veliki Loki 520. Znatno naj bi se razvila obrt tudi v Velikem Gabru. V tem obdobju naj bi se občutno zmanjšalo število kmetijskega prebivalstva, leta 2.000 naj bi ga bilo le še 12,9 odst.

Vrsta krajev, posebno Sela-Šumberk, Trebelno in Dobrnič, so prometno še dokaj slabo povezani z industrijskimi središči. Razvoj kmetijstva, ohranitev kulturne pokrajine, potrebe splošnega ljudskega odpora terjajo zajezitev razseljevanja v nekaterih predelih občine.

A. Ž.

OBSEŽNE PRIPRAVE

Po sprejetih volilnih dokumentih v trebanjski občini bo štela občinska kandidacijska konferenca okrog 165 članov. Za sklepčnost je potrebna večina prisotnih vsake delegacije posebej. Da bi vse potrebno opravili v predvidenih rokih, je potrebno odgovorno sodelovanje vseh nosilcev kandidiranja. 25. januarja so v Trebnjem za vse, ki bodo tudi na terenu skrbeli za nemoten potek priprav na volitve in volitve same, pripravili poseben seminar. Občinski sindikalni svet je pripravam na volitve namenil celotno številko svojega Biltena.

DRUGI PO ŠTEVILU KRAJEV

Značilnost trebanjske občine je izredno veliko število naselij – kar 214. Po velikosti občina ne dosega povprečne velikosti slovenskih občin, veliko število naselij pa jo postavlja na drugo mesto med vsemi slovenskimi občinami. Največ prebivalcev po vojni je imela trebanjska občina leta 1948 – 19.093. V kasnejših letih je, kar se števila prebivalstva tiče, najbolj nazadovalo območje Trebelnega (padec za 32 odst.) in Dobrniča (28 odst.). Največji porast so zabeležili na mirenskem območju (15,3 odst.) in v Trebnjem (13,8 odst.). Do padca števila prebivalcev ni prišlo le zaradi odseljevanja, temveč tudi majhnega naravnega prirastka. Desetletno povprečje je izredno nizko, koeficient naravnega prirastka znaša le 2,9 v republiškem merilu pa 6,4.

ASFALTNE POVEZAVE

Na območju krajevne skupnosti Šentrupert zima ne pomeni premora za vrsto del pri posodabljanju cest. Potekajo utrjevalna dela na cestah Šentrupert-Kamnje in Šentrupert-Vrh. Letos bo asfaltiranih 300 metrov cestišča v Dolenjih Jesenicah. V teh dneh naj bi se dogovorili tudi o asfaltiranju 700 metrov ceste od Straže na Sotlo.

Kmet težko dohaja podražitve

Kmet Alfonz Jaki pričakuje boljše leto

Umno kmetovanje zahteva gospodarno ne le ukrepanje glede tega, kaj saditi, pridelovati ali rediti, temveč spremljanje stroškov kot v industriji.

Napredni kmet Alfonz Jaki z Brinja pri Šentrupertu vodi knjigovodstvo po navodilih slovenskega Kmetijskega inštituta vse od začetka te akcije leta 1971, ko ga je za to pridobil inž. Krhin. Knjige o lanskem gospodarjenju je oddal inštitutu v začetku januarja. Kljub računalniški obdelavi podatki še nekaj mesecev ne bodo znani.

Alfonz Jaki: „Za leto 1976 je znašala ugotovljena bruto ura 33 dinarjev. Kdo bi delal za tak denar?"

Kot dober gospodar Jaki vseeno ve, pri čem je. Kmetija je usmerjena na pridelovanje krompirja, prirejo mesa in oddajanje mleka. Tisto, s čimer je najbolj nezadovoljen, so cene. „Vse drugo se prej najmanj dvakrat podraži, preden se za spoznanje popravijo cene kmetijskim pridelkom," ugotavlja že vrsto let. Lani in predlani je pridelal po 45 ton krompirja. Tokrat bo vsekakor manj izkupička, najbolj verjetno pa izguba: cena je januarja padla že na 1,85 din za kilogram. Predlani je bila izguba z živino, vendar jih je „vlekel iz zadrege krompir.

Minulo jesen je Jaki pričel krmiti silažo in tudi nasploh ima boljšo krmo. Meso je zadnje tedne v mesnici dražje na račun ukinjene premije, ki naj bi jo plačal kupec. Jaki je opazil pri računu za mlado govedo 23. januarja pribitek en dinar pri kilogramu, prejšnja premija pa je znašala tri dinarje; klavnice pa še kar naprej tožijo o izgubah. Jaki vseeno z zaupanjem pričakuje letošnje učinke. Predvsem pri krompirju računa na ugodnejšo ceno.

Skupno s tremi drugimi gospodarji bi rad še kaj pridobil za strojno skupnost. Nujna dopolnitev bi bil silokombajn. Načrtov ne manjka. Kljub vsemu, pravi, ne gre brez optimizma.

A. Ž.

TREBANJSKE IVERI

KARNEVAL BODO OBUDILI – Mokronoška mladina je pobudnik za obnovo tradicionalnih pustnih karnevalov. 5. februarja nameravajo po enoletnem premoru znova poskusiti. Z veseljem se jim bodo pridružili tudi stari larfarji. Sredi tedna še ni bilo mogoče izvedeti kaj določnejšega, kot to, da bo šlo po obsegu bolj za „mini" karneval, zato pa ne bo nič manj domiseln.

EN TEDEN JE VZDRŽAL – Sneg na trebanjskem smučišču pri vlečnici je vzdržal naval mladih smučarjev teden dni, od četrtka do četrtka. Zatem so že morali iskati druga smučišča. Ob skromnih zimah zadnja leta je bilo tudi to nekaj. Navsezadnje pa se lahko zima še izkaže.

CESTE ŽE KIPIJO – Z asfaltom so spet težave v Trebnjem; na Mirni se že dvigajo stare zaplate. Luknje so vse večje proti Šentrupertu, pa tudi v Mokronogu ne morejo reči, da jih nimajo.

PLINA NI! – Takole odločno je bilo minuli teden zapisano pred prodajnim mestom za plin v Puščavi pri Mokronogu. Kdo bi vedno odgovarjal na isto vprašanje!

TREBANJSKE NOVICE

Lepša prihodnost za šolstvo

Razvoja usmerjenega izobraževanja v občini si ni mogoče zamisliti brez nove in dobro opremljene šolske stavbe — Tudi športna dvorana

V Črnomlju so pripravili predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za gradnjo centra usmerjenega izobraževanja, ki naj bi ga podpisali delavci, zaposleni v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, občinska izobraževalna skupnost, center srednjih šol, telesno-kulturna skupnost in črnomaljska občinska skupščina.

Priprave za gradnjo primernih prostorov za razvijajoče se srednje šolstvo v Črnomlju so se začele že pred štirimi leti, narekovale pa so jih potrebe gospodarstva.

V okviru črnomaljskega centra srednjih šol delujejo sedaj gimnazija splošne in pedagoške smeri, poklicna kovinarska šola in oddelek novomeške srednje ekonomske šole. Skupaj se v letošnjem šolskem letu na CSŠ šola 386 dijakov. Pedagoško delo poteka v premajhnih in neprimernih prostorih, ni ustrezne opreme in tako bi bilo v Črnomlju odveč govoriti o dobrih pogojih za uspešen razvoj usmerjenega izobraževanja.

Program razvoja usmerjenega izobraževanja za obdobje 1976 — 1980 predvideva urejanje sedanjih šol, predvsem pa prilagajanje potrebam združenega dela. Računajo, da bo 1980 obiskovalo šole v okviru centra srednjih šol okoli 650 dijakov in učencev v gospodarstvu, česar v sedanjih prostorih ne bi bilo mogoče uresničiti. Usmerjeno izobraževanje poleg nujnega povečanja zmogljivosti srednjega šolstva zahteva primernejše prostore, opremljene delavnice in sodobne učne pripomočke.

Predračun za gradnjo novega centra usmerjenega izobraževanja je 62,592.192 dinarjev, 90 odst. celotne investicije pa naj bi bili krediti. Anuitete, razporejene po letih do 1994, znašajo skupaj 89,274.000 din, odplačevali pa bi jih predvsem iz prispevkov OZD in delovnih skupnosti (tudi iz negospodarstva), in sicer iz dohodka. Osnova je predvidena bruto masa OD, povprečna letna prispevna stopnja pa bo okoli 1,1 odst.

Šolska stavba bo imela nekaj več kot 5.000 m², telovadnica z etažnim hodnikom in stanovanjem za hišnika 2.340 m², kuhinja in kotlovnica 608 m². Tako bi poleg nove šolske stavbe Črnomelj in s tem vsa občina pridobil tudi prepotrebno športno dvorano, ki bi v prvi vrsti seveda služila za potrebe centra usmerjenega izobraževanja in osnovne šole. A. B.

V ZNAMENJU ŽUPANČIČA

Osrednja občinska proslava za letošnji slovenski kulturni praznik bo v sredo, 8. februarja, v črnomaljskem kulturnem domu. Seveda bo proslava posvečena 100-letnici rojstva velikega belokranjskega rojaka Otona Župančiča. Recital pripravlja recitatorska skupina centra srednjih šol, ki se je do sedaj izkazala že na več kulturnih prireditvah.

Letos cesta za Stari trg

Večina sredstev za uresničitev programa javnih del za letošnje leto je namenjena za posodobitev ceste dobliški ovinek — Stari trg

Z letošnjim letom se začenja v črnomaljski občini nov petletni program javnih del, ki ga je občinska skupščina sprejela na podlagi uspelega referenduma v lanskem letu.

Letos naj bi bilo na voljo nekaj več kot 21 milijonov dinarjev; pri tem računajo na denar, ki se bo zbral iz samoprispevka (6,70 milijona), na prispevek združenega dela (en milijon) ter na kredite. Obveznosti iz lanskega leta znašajo skupaj 4,145.000 dinarjev, za dokončanje del iz programa za lansko leto bo prav tako potrebno okoli štiri milijone din, tako da za uresničitev programa za letošnje leto računajo na dobrih 12 milijonov dinarjev, od tega naj bi dobili dobrih devet milijonov kredita.

Večina tega denarja, kar devet milijonov, je namenjeno za modernizacijo ceste dobliški ovinek — Stari trg; tako bo Stari trg končno dobil dobro makadamsko cesto, ki ga bo povezala z občinskim središčem. To je tudi osnova, ki obeta, da se bodo ljudje iz teh krajev lahko v bližnji prihodnosti po asfaltu vozili v Črnomelj in naprej, in jamstvo, da pozimi, ko zapade sneg, ne bodo več tako rekoč odrezani od sveta.

Za boljšo elektrifikacijo naselij je za letos iz programa javnih del namenjenih 1,2 milijona dinarjev, za asfaltiranje krajevnih poti, za katere spodnji ustroj naredijo krajani sami s svojim denarjem in delom, pa 2,455.000 dinarjev. Ta denar bo zadostoval za asfaltiranje kakih osem kilometrov tri in pol metra širokih poti. Prednost imajo tiste krajevne skupnosti, ki v lanskem letu za to niso nič dobile. Na ta denar ne morejo računati KS Kanižarica—Dobliče, Talčji vrh, Tribuče, Petrova vas, Semič in Stari trg, ki so že posodobile predvideno dolžino krajevnih cest in poti.

Poleg tega bodo letos rekonstruirali cesto Semič—Vrtača. Iz samoprispevka so za to delo namenjeni trije milijoni din, in sicer pol te vsote v letu 1981, pol pa leto kasneje. Vendar je za nujno razširitev te ceste najela semiška Iskra kredit, tako da bodo dela že letos opravljena.

Prav tako bo letos v celoti posodobljena „partizanska magistrala", zgrajen pa bo tudi most v Dobličah.

ODKUP ŽIVINE — Črnomaljska kmetijska zadruga je na več krajih v občini organizirala odkup živine. Eno od takih mest je tudi pri skladišču zadruge v Črnomlju. Prejšnji teden so kmetje pripeljali največ teličkov. Za marsikaterega kmeta je reja živine pomemben vir dohodkov.

BREZ SPLOŠNIH DELEGACIJ

V javni razpravi v črnomaljski občini so predlagali, naj ne bo splošnih delegacij za samoupravne interesne skupnosti, marveč naj bodo samo posebne in združene. Posebne delegacije naj bi imeli v vseh organizacijah združenega dela, ki štejejo več kot 200 zaposlenih (za deset SIS bodo tako v teh morali izvoliti najmanj 50 delegatov). V tistih OZD, ki imajo manj kot 200 zaposlenih, pa naj bi imeli dve združeni delegaciji: ena delegira delegate za kulturo in telesno kulturo, druga za izobraževanje in raziskovalno dejavnost.

KANDIDACIJSKE KONFERENCE

V sredo, 25. januarja, je bil v Črnomlju seminar za predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, na katerem je tekla beseda o pripravah na volitve. V začetku februarja so se že začele kandidacijske konference, na katerih bodo dokončno izoblikovali listo kandidatov.

RAZPIS SEMIŠKIH „GUSARJEV"

Tudi letos bo semiško pustno društvo „Gusarji" priredilo pustovanje, in sicer v nedeljo, 5. februarja, ob 10. uri. Da bo pustovanje res veselo, priča tudi njihov razpis za prosta delovna mesta. Potrebujejo: frizerskega mojstra za moške glave; grobarja; šefa in natakarja novega hotela; dva mesarja; 10 veslačev; kapitana ladje. Kandidati morajo imeti končano celonočno šolo, zahtevana je 10-letna praksa za vožnjo barke, pogoj je tudi smisel za delo ob šanku. Za ključe novih stanovanj naj se kandidati oglasijo pri upokojenem grobarju. Prijave sprejema komisija do začetka pustovanja.

ČRNOMALJSKI DROBIR

PRODAJA NAJDENIH PREDMETOV — Tisti najdeni predmeti, katerih lastniki se kljub obvestilom na oglasni deski na občini niso javili, so sedaj na prodaj. Polde Korevec, uslužbenec na davčni upravi, ki te predmete prodaja, je povedal, da ljudje največ kupujejo ure in zlate prstane. Vse vrednejše predmete je prej ocenil strokovnjak, denar od prodaje pa gre v občinski proračun.

ZAPLENJENO OROŽJE — Črnomaljski miličniki so v lanskem letu zaplenili več kosov orožja, za katero lastniki seveda niso imeli ustreznega dovoljenja. Precej tega orožja je še iz zadnje vojne, kar enajst kosov si je za svojo zbirko v Semiču izgovoril Belokranjski muzej.

SMUČANJE NA ŠKRILJAH — Na Škriljah na severni strani Mirne gore je te dni zelo živahno, saj so tamkajšnji tereni zelo primerni za smučanje pa tudi snega ne pobere vsaka odjuga tako kot v dolini. Pred kratkim ustanovljeni Smučarski klub Bela krajina je začel svoje praktično delo prav tu, obvezno smučanje pa so med počitnicami imeli tudi dijaki 2. letnika pedagoške gimnazije. Tečaj za najmlajše je bil v Paletovi dragi v Črnomlju, vodili pa so ga člani kluba.

ŠPORTNO DRUŠTVO V ZILJAH — V Ziljah v viniški krajevni skupnosti so pred kratkim ustanovili športno društvo. Na ustanovnem sestanku je bilo trideset vaščanov, kar govori, da je spoznanje o koristnosti športnega udejstvovanja prodrlo tudi v tiste vasi, kjer so včasih na to gledali kot na zapravljanje časa in moči. Ziljski športniki se bodo ukvarjali predvsem s šahom, namiznim tenisom, strelstvom in malim nogometom.

Črnomaljski poročevalec

OBNOVA DVORANE V GRADCU

V Gradcu bodo kmalu začeli obnavljati dvorano v kulturnem domu. V načrtu za letošnje leto je obnova strehe , zidov in nov prizidek, s čimer bi opravili prvi del načrtovane obnove. Predračun za ta dela je 720 tisočakov. Izvajalec bo metliško TGP, celotna investicija pa znaša več kot 1,5 milijona dinarjev. Polovico potrebnega denarja za prvi del obnove je obljubila republiška kulturna skupnost, Rdeči križ Slovenije, ki je bil med vojno ustanovljen v tej dvorani, je že prispeval 230.000 din, 100 tisočakov pa je še obljubil. V prizidku bo potem stalna razstava RK, obenem pa bodo krajani dobili prostor, v katerem se bodo lahko sestajali.

PRVI SMUČARSKI KORAKI — Med zimskimi počitnicami je metliška osnovna šola v sodelovanju s telesnokulturno skupnostjo organizirala smučarske tečaje. Prijavilo se je okoli 40 mladih smučarjev. Najmlajši so se od prejšnjega ponedeljka do petka pod vodstvom učitelja spoznavali s tem lepim zimskim športom.

„Vezilo" obvešča 2.100 delavcev

Glasilo DO Beti izhaja že 15. leto in je eno najboljših tovarniških glasil na Dolenjskem Od novega leta večja naklada, ker je „Vezilo" glasilo SOZD TIM

V našem sistemu informiranja imajo vedno bolj pomembno mesto tudi glasila delovnih organizacij. Ni večje delovne organizacije, ki ne bi vsaj enkrat na mesec izdala svojega časopisa, v katerem seznanja delavce z uspehi, načrti, opozarja na težave in probleme, predstavlja prizadevne delavce, objavlja in razlaga samoupravne sporazume.

„Vezilo", glasilo Beti iz Metlike, je eno najstarejših glasil delovnih organizacij na Dolenjskem sploh, saj izhaja že 15. leto. V začetku izhajanje ni bilo redno, marveč so prihajale številke Vezila bolj „po potrebi", zadnjih pet ali šest let, kar je urejanje prevzel Toni Gašperič, pa ne samo da izide redno vsak mesec, marveč je tudi po vsebini in tehtnosti med najboljšimi tovarniškimi časopisi na Dolenjskem. „Vezilo" izhaja na osmih straneh v nakladi 1.600 izvodov na mesec.

„Temeljna vsebinska zasnova Vezila je pisanje o poslovanju podjetja, delu družbenopolitičnih organizacij, delegatskem sistemu, uresničevanju zakona o združenem delu, rekreaciji, športu itd.," pravi urednik, po mnenju katerega je pomanjkljivost glasil delovnih organizacij, ki izhajajo enkrat na mesec, da premalo pišejo o načrtih, ne usmerjajo dovolj delegatov, prav tako pa tako imenovana povratna informacija še ni našla prave poti v ta glasila.

Prva letošnja številka Vezila je izšla v nakladi 2.100 izvodov, saj je Vezilo od novega leta glasilo SOZD TIM (Tekstilna industrija Metlika), se pravi „Beti" in Kometa' „Po novem urejamo glasilo tako, da so poleg urednika še souredniki za posamezne teme, vsaka tozd pa ima referenta za informiranje, ki je tudi član uredniškega odbora. Vedno bolj pa se kaže potreba, da bi se urednik ukvarjal samo s tem poslom, tako kot imajo to urejeno v drugih delovnih organizacijah, saj tako odgovornega dela ne moreš opraviti mimogrede, poleg rednih službenih obveznosti."

Poleg Vezila o vsakdanjih dogodkih obveščajo delavce v Beti še novice, Včeraj, danes, jutri, ki na enem ali dveh listih izhajajo dvakrat do trikrat na teden in jih razdelijo po tozdih in obesijo na oglasne deske.

A. B.

Brez službe ne bi šlo

Ko je bilo jasno, da bo od petih Škofovih otrok iz Dragomlje vasi le Milan ostal doma na majhni kmetiji, ni imel kaj dosti izbire. Dandanes je pač tako, da na majhni kmetiji samo od zemlje ne more živeti, le od plače, ki jo dobiva kot delavec v suhorskem obratu IMV, pa tudi ne. Tako se je danes 24-letni Milan pridružil množici tako imenovanih „polproletarcev".

„Na kmetiji pridelam ravno toliko, da ni treba vsega kupiti," pravi Milan. „Za delo sem v glavnem sam, mati gospodinji, žena pa tudi ni v službi, ker se še šola." Najprej se je na delo vsak dan vozil v Novo mesto, sedaj pa že nekaj časa dela na Suhorju. „Tako vsak dan prihranim pri vožnji kaki dve uri; do Suhorja imam od doma le 20 minut hoje."

Samo iz Dragomlje vasi hodi na delo na Suhor vsak dan osem vaščanov, štirje pa se vozijo v Novo mesto. „Za te kraje pomeni suhorski obrat zelo veliko. Vsi delavci se zelo veselimo nove tovarne, ki jo bo gradila IMV. Sedaj so delovni pogoji res bolj slabi, zlasti pozimi, ko od vsepovsod v delovne prostore vdira mraz. Vendar se da vse potrpeti, še posebej ko vemo, da nam bo kmalu lepše, da bmo delali v novih in toplih prostorih."

O zemlji, ki jo sedaj obdelujejo ti „polproletarci", pa Milan meni, da ne bo nikoli več obdelana tako, kot je bila včasih, ko je bilo pri hiši veliko rok, ko so vsi člani družine morali res gledati, da je bila skrbno obdelana vsaka krpa, saj je bil to njihov edini vir hrane. „Sam seveda vsega ne zmorem, brez mehanizacije pa danes sploh ne gre. Zato sem sklenil, da bom kupil traktor. Pri nakupu kmetijske mehanizacije nam zelo pomaga metliška kmetijska zadruga s posojili," je povedal Milan Škof.

A. B.

PRIPRAVE NA VOLITVE

23. januarja je bila v Metliki skupna seja občinske konference SZDL in občinskega sveta Zveze sindikatov, na kateri so obravnavali poročilo o poteku političnih aktivnosti in priprave na volitve. Sprejeli so volilni pravilnik o poteku predkandidacijskih, kandidacijskih in volilnih opravil s prilogami: dogovor o merilih in oblikovanju družbenopolitičnega zbora občinske skupščine; sklep o postopku delegiranja delegatov iz OK SZDL v ta zbor skupščine občine; rokovnik za izvedbo predkandidacijskih, kandidacijskih in volilnih opravil in konstituiranje delegacij in delegatskih skupščin v letošnjem letu.

POSPEŠENI VLAK

Sin Otona Župančiča inž. Marko Župančič in prof. Jože Dular sta se, vračajoč se s proslave v Vinici, ustavila za trenutek tudi v metliškem Hotelu Bela krajina. Prof. Dular je pripovedoval med drugim o svojem nekdanjem profesorju, ki je kupil bizeljsko vino, da bi ga, potujoč z vlakom, srečno prinesel v Ljubljano. Ker se je zdela Dularjeva pripoved do prihoda njegovega bivšega profesorja na vlak Župančiču le predolga, je ko je Dular omenil vlak, olajšano vzdihnil:

„Upam vsaj, da je vstopil vaš profesor na brzi vlak."

RAZSTAVA KOPALNIŠKEGA PROGRAMA

27. januarja se je v ljubljanskem Zavodu za napredek gospodinjstva začela razstava, na kateri metliški obrat Novolesa poslovnim partnerjem predstavlja svoj kompletni program kopalniške opreme. Žal proizvodnja v tem obratu še ni stekla, do zamude pa je prišlo zato, ker še ni urejena lakirnica za poliester.

Sprehod po Metliki

V TELOVADNICI PRI OSNOVNI šoli je bilo 21. januarja področno prvenstvo v rokometu. Med seboj so se pomerile ekipe iz Trebnjega, Novega mesta, Metlike in Črnomlja. Dekleta in fantje so pokazali lep rokomet, tekmovanje pa je omogočila domača telesnokulturna skupnost. Prav, da se je tudi širša javnost seznanila z rokometom, ki zadnja leta na tej strani Gorjancev ni v pretiranem razcvetu.

PREDSEDNIKI IZVRŠNIH ODBOROV samoupravnih interesnih skupnosti so prejšnji teden na skupnem sestanku razpravljali o delu v letu 1978. Še posebno dolgo so se zadržali pri investicijah za gradnje. Enotni so si bili, da bo treba posvetiti v prihajajočem letu največ pozornosti in sredstev izgradnji osnovne šole v Podzemlju, razširitvi otroškega vrtca v Metliki, začetku gradnje izobraževalnega centra ter preureditvi Partizanovega doma v kulturni dom.

ČLANI INDUSTRIJSKEGA GASILSKEGA DRUŠTVA Beti so imeli prejšnjo soboto občni zbor, na katerem so kritično pregledali delo v letu 1977 ter se dogovorili za akcije v letošnjem letu. Med vrsto odlično opravljenih nalog v preteklosti navajamo predvsem seznanjanja vseh zaposlenih z uporabo gasilnih aparatov ter vzgojo delavcev k temu, da do požarov sploh ne pride. Gasilci „Beti" se zavedajo, da je potoči nesmiselno zvoniti.

VSAKO SOBOTO JE MLADINSKI KLUB poln mladih. V njem vadijo folkloristi in tamburaši, ki obljubljajo presenetiti na spomlad z izbranim programom. Na vaje hodijo tudi študentje, ki jih sicer med tednom ni v mestu. Mladi upajo, da jim kulturna skupnost pri njihovih naprezanjih ne bo obrnila hrbta, kot jim ga ni v preteklosti. Prepotreben denar je injekcija dobri volji in navdušenju.

metliški tednik

Prvi „da" za možne predsednike

Stane Letonja kandidat za predsednika občinske skupščine

S samo dvema vzdržanima glasovoma (ostali so bili „za") je bil sprejet predlog usklajevalnega odbora za kadrovska vprašanja pri predsedstvu občinske konference SZDL Kočevje za vodilne dolžnosti ob bližnjih volitvah. O predlogu so razpravljali na nedavni skupni seji občinske konference SZDL in občinskega sveta Zveze sindikatov. Predlogi so bili naslednji:

Občinska skupščina: predsednik Stane Letonja, podpredsednik Nace Karničnik, predsednica zbora združenega dela Tanja Svetličič (Melamin), predsednik zbora KS Bruno Ciglič (Zidar), predsednica družbeno-političnega zbora Zalka Kocjan in predsednik izvršnega sveta OS Alojz Petek.

Samoupravne interesne skupnosti:

Izobraževanje: predsednik skupščine (PS) Brane Marinčič, predsednik zbora uporabnikov (PZU) Ivan Klun (Itas), predsednica zbora izvajalcev (PZI) Marija Volf (Fara), predsednik izvršnega odbora (PIO) Ciril Štrumbelj.

Kultura: PS Julij Plut, PZU Irena Hribar (ZKGP), PZI Lojze Starc (OŠ Kočevje), PIO Franc Merhar (LIK).

Raziskovanje: PS Otmar Colarič, PIO Janez Černač.

Zdravstvo: PS Herman Struna, PZU Franc Šilc (OS), PZI Zofija Rovan, PIO Marjan Kozinc.

Otroško varstvo PS Feliks Žagar, PZU Stane Gabrič, PZI Alenka Hribar, PIO Marija Petek.

Zaposlovanje: PS Borut Kopitar, PIO Ernest Deržek.

Socialno varstvo PS Stane Trdan, PIO Peter Šubic.

Socialno skrbstvo: PS Avgust Švara, PIO Nežka Mihelčič.

Telesna kultura: PS Slavko Preložnik, PZU Janez Košir (LIK), PZI Nada Smole, PIO Cveto Arko.

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje: vodja delegacije Jože Adamič.

Vsi predlagani so še vedno evidentirani možni kandidati. Šele, če jih bo potrdila tudi občinska kandidacijska konferenca, bodo tudi kandidati. To pomeni, da je neštete predloge še vedno možno dopolnjevati ali celo spremeniti, čeprav je to nekoliko manj verjetno, ker so šli evidentirani možni kandidati skozi več razprav. Spremembe pa so še vseeno možne tudi zato, ker nekateri predlagani še niso dali pristanka, da žele kandidirati. Seveda pa je osnovni pogoj, da bo nekdo za predlagano odgovorno dolžnost lahko tudi izvoljen, da mora biti prej izvoljen v svoji delegatski bazi.

J. PRIMC

V NEDELJO MAŠKARE

Pustni odbor v Dolgi vasi pri Kočevju je napovedal za nedeljo, 5. februarja, okoli 14.30 do 15. ure sprevod pustnih maškar po ulicah Kočevja. Zagotavlja, da se bodo gledalci razvedrili. To jim lahko verjamemo, saj so v odboru dobri organizatorji, ki so med drugim lani izvedli v Dolgi vasi nogometno tekmo ženskih ekip suhe:debele. To je bila prva taka tekma na Kočevskem, vendar je zelo uspela, saj so se gledalci dobro razvedrili.

STATUT V RAZPRAVI

Za minuli torek so bile sklicane seje zborov občinske skupščine Kočevje, ki so imele na dnevnem redu med drugim sprejetje sklepa o javni razpravi o predlogu statuta občine, odlok o pošiljanju delegatov v zbore občinske skupščine, predloge odlokov o občinskih blagovnih rezervah, o spremembi davkov občanov, o financiranju varstva pred požari, o odškodnini, stroških opremljanja in gradbeni ceni zemljišč ter še nekatere druge zadeve.

ZDRUŽENE KS

Na zborih volilcev v KS Vas-Fara in KS Banja loka, ki sta bila minulo nedeljo, so občani glasovali za združitev obeh KS. O združitvah KS so v zadnjem obdobju glasovali tudi na nekaterih drugih območjih občine. Tako je zdaj v občini le 10 KS oziroma 5 manj, kot jih je bilo lani. Glavni vzrok za združitve je bil, da so se oblikovale take KS, ki bodo sposobne opravljati naloge, ki jim jih nalagajo ustava in zakoni.

Kdo v družbenopolitični zbor

Predlog s skupne seje OK SZDL in OS ZSS

V Družbenopolitični zbor občinske skopščine Kočevje volijo delegate posamezne družbenopolitične organizacije, in sicer SZDL 7 delegatov, ZK 5 sindikat 7, ZZB 3 in ZSM 3 delegate. Sedanji predlog za možne kandidate, sprejet na nedavni skupni seji občinske konference SZDL in občinskega sveta ZS, je naslednji:

SZDL: Savo Vovk (ZKGP), Franc Lampe (Snežnik), Pavle Pogorelc (LIK), Vlado Gašparac (AMD), Stane Letonja (INKOP), Ignac Karničnik (SZDL), Rezka Ožura (upok.) in Berta Popit (ZKGP).

OK ZK: Rajko Jenko (upok.), Zalka Kocjan (VVZ), Anton Koleta (Itas), Jože Novak (OK ZK), Boris Ožbolt (OŠ Fara), Milka Popovič (Trikon) in Marinko Vidoševič (ZD).

OBČ. SVET ZS: Božo Resinovič (OSZS), Jože Golob (Elektro), Cveto Lipovec (ZKGP), Zmago Šega (Itas), Nada Kužnik (Tekstilana), Marta Tomšič (LIK), Marija Žagar (ZD).

OBČ. ODBOR ZZB NOV: Drago Gril, Jože Boldan–Silni, Jože Svete.

OBČ. KONFERENCA ZSM: Milan Simčič (Itas), Tone Rakovič (OS), Mirica Dimitrijevič (Itas).

Ta predlog predvideva pri SZDL enega možnega kandidata več, kot jih bo izvoljenih, pri ZK dva več, pri ostalih organizacijah pa toliko, kot jih bo izvoljenih.

J. P.

Še novi možni

Že po skupni seji OK SZDL in OS ZS Kočevje smo prejeli od OK SZDL še dopolnjen spisek evidentiranih možnih kandidatov, ki so jih evidentirali v SIS. Dodatni predlogi so pri SIS za zdravstvo (kjer so razen možnih kandidatov, ki jih objavljamo v sestavku „Prvi „da" za možne predsednike") še naslednji:

SIS za zdravstvo: PS Marjan Kozinc (Melamin), PZU Herman Struna, PZI Miha Petrovič in PIO Ernest Križaj (Tekstilana).

SIS za zaposlovanje: PS Ernest Deržek (Tekstilana) in Stane Zemljak (K/ Stara cerkev), PIO Borut Kopitar (Oprema).

SIS za telesno kulturo: PIO Jože Gorše (Itas).

V nekaterih teh predlogih ne gre za nove evidentirane, ampak le za predlagano zamenjavo na raznih dolžnostih.

Evidentirani so tudi še novi možni kandidati za **družbeno-politični zbor** OS, in sicer: Marko Figar (ZKGP), Drago Komljenovič (Zidar) in Branko Volf (Elektro).

ORGANIZIRANO NA DELOVNE AKCIJE – V ribniški občini bodo natančno določili pravice in obveznosti v zvezi z bodočim izvajanjem mladinskih delovnih akcij. Na fotografiji: prizor z otvoritve lanske delovne akcije v Loškem potoku. (Foto: Jože Primc)

Lani najuspešnejši

Letos 10.000 prostovoljnih ur za športne objekte

Te dni mineva leto dni, odkar ima mladinsko vodstvo v ribniški občini poklicnega predsednika. To dolžnost opravlja Albin Mikulič. Kratka ocena za delo v zadnjem letu je: to je gotovo najuspešnejše obdobje dela mladine.

Največji lanski uspehi so gotovo: prva mladinska občinska delovna akcija, sprejem mladih v prostovoljne enote teritorialne obrambe, seminar v Glažuti in vedno boljše delo osnovnih organizacij ZSM.

Glavni letošnji nalogi mladine ribniške občine sta volitve in delovna akcija za gradnjo športnih objektov za 33. športno prvenstvo ljubljanske armijske oblasti. Seveda bo mladina sodelovala tudi na proslavah, srečanjih in drugih delovnih akcijah. Posebno pozornost bodo posvetili seveda volitvam v osnovnih organizacijah in občinskem vodstvu ZSM, ki bodo opravljene od marca do julija.

Pri gradnji športnih objektov za igre JLA bo sodelovala lani ustanovljena stalna mladinska delovna brigada, ki šteje 60 brigadirjev. Pri teh delih pa bodo sodelovali tudi drugi mladinci, saj bodo samo mladi opravili pri teh delih kar okoli 10.000 prostovoljnih delovnih ur. Dela se bodo začela takoj, ko bodo dopuščale vremenske razmere.

M. GLAVONJIĆ

ZADNJE SPREMEMBE

Te dni potekajo v organizacijah združenega dela v ribniški občini kandidacijske konference. Na njih pretresajo liste možnih kandidatov in po široki javni obravnavi sprejemajo dokončne kandidatne liste. Ponekod prvotne predloge dopolnjujejo z novimi. To delo opravljajo vestno, saj se zavedajo, da bodo na volitvah 9. marca odločali ne le o kandidatih, ampak tudi o svoji hitrejši ali počasnejši poti naprej.

Ribniški predlog za vodilne

Za predsednika-občinske skupščine — Stane Kromar

Na nedavni skupni seji občinske konference SZDL Ribnica, občinske konference ZK in občinskega sveta Zveze sindikatov so evidentirali možne kandidate za večino vodilnih dolžnosti v občini. Možni kandidati so:

Občinska skupščina: predsednik Stane Kromar (sedaj vodja skupnih služb (SIS), podpredsednik Alojz Marolt (ZKGP Kočevje – tozd MELES v ustanavljanju), predsednik zbora združenega dela Stane Vesel (INLES Sodražica), podpredsednik zbora združenega dela Anton Hren (KZ), predsednik zbora KS Anton Govže (obrtnik), podpredsednik zbora KS Mirko Pirc (KZ), predsednik DPZ France Bojc (DONIT Sodražica).

Samoupravne interesne skupnosti:

Izobraževalna: Predsednik skupščine (PS) Ferdinand Nosan (INLES Ribnica) in predsednik IO (PIO) Janez Gorše (KZ Ribnica).

Kulturna: PS Janez Debeljak (OŠ Ribnica), PIO Dušan Bajde (ITPP Ribnica).

Raziskovalna: PS Janez Lapajne (ZKGP tozd Jelenov žleb), PIO Branko Košmrlj (INLES Loški potok).

Zdravstvena: PS Vlado Poljanec (Zobna ambulanta Sodražica), PIO Andrej Klemenc (Zavarovalna skupnost Triglav).

Socialno skrbstvo: Ančka Pakiž (upokojenka), PIO Vesna Lavrič (OŠ Ribnica).

Otroško varstvo: PS Alenka Voljč (ZD Ribnica) in PIO Bernarda Pirc (ITPP Ribnica).

Pokojninsko-invalidsko zavarovanje: PS Bogomir Fegic (Zobna ambulanta Ribnica) in PIO Vinko Mate (INLES Ribnica).

Zaposlovanje: PS Viljem Levstek (INLES Ribnica), PIO Nada Blatnik (INLES Ribnica).

Stanovanjska: za PS in PIO ni predloga. Na seji so se odločili, da gre v skupno delegacijo.

Socialno varstvo: PS Stanko Lovšin (ZKGP tozd Kooperacija Ribnica), PIO (še ni predloga).

Telesna kultura PS še ni predloga, PIO Jože Jamnik (INLES Ribnica skupne službe). Tudi za to skupnost so na seji sklenili, da gre v splošno oz. kombinirano delegacijo. Zato tudi ni predloga za predsednika skupščine.

J. P.

Nov dom za 80- letnico

Za Ribnico 23 m visoke gasilske lestve

Največja letošnja investicija na področju gasilstva v ribniški občini bo gradnja novega gasilskega doma v Sodražici. Veljala bo nad milijon dinarjev. Denar zanjo bodo zbrali iz različnih virov. 300.000 din posojila bo dala zavarovalna skupnost Triglav, občinska gasilska zveza bo dodala 100.000 din (odplačevanje pa bo tudi posojilo zavarovalne skupnosti), nekaj je v obliki materiala primaknila še KZ Ribnica, veliko pa bodo prispevali še člani gasilskega društva, ki bodo pomagali tudi s prostovoljnim delom.

Gasilski dom bo prizidan k stavbi stare oljarne. V njem bosta dve garaži, pisarna in sanitarije. Gradnja bo končana še letos. Z otvoritvijo doma bo GD Sodražica proslavilo 80-letnico obstoja.

Že sredi marca bo GD Ribnica dobilo nove, 23 m dolge oziroma visoke sodobne lestve. Za nakup bo prispevala polovico denarja civilna zaščita, preostalo polovico pa SIS za varstvo pred požari, nekatere organizacije združenega dela in drugi.

Jubileje bo letos slavilo še več gasilskih društev v ribniški občini. Tako bo 80-letnico slavilo GD Hrib v Loškem potoku, 50-letnico pa GD Goriča vas, GD Nemška vas in GD Dolenji Lazi.

Čeprav je občinska gasilska zveza Ribnica ocenila minulo leto kot najuspešnejše, bo tudi letošnje eno najplodnejših. Razen že omenjenim investicijam in proslavam bodo posebno pozornost posvetili vzgoji gasilskih kadrov ter pripravi delovnega načrta in finančnega načrta za letos. Načrta bodo v kratkem poslali SIS za varstvo pred požari, ki jih bo, kot pričakujejo, že v februarju potrdila.

M. GLAVONJIĆ

ŠE NOVE ORGANIZACIJE

Mladi v ribniški občini bodo še naprej ustanavljali osnovne organizacije ZSM povsod, kjer so za to pogoji. Praksa pa je pokazala, da je največ uspeha tam, kjer je poskrbljeno za marksistično vzgojo mladih. Lani so delali v občini trije marksistični krožki: dva v Loškem potoku in eden na osnovni šoli v Ribnici. Rezultat ni izostal, saj delajo zdaj na območju KS Loški potok kar štiri organizacije ZSM, ena pa še v BPT Loški potok. Predvidoma bodo letos doma take krožke ustanovili še v OO ZSM v Ribnici in na osnovni šoli v Sodražici.

M. G–č

Drobne iz Kočevja

USKLADITI NAČRTE – Čas občnih zborov in skupščin se bliža. Organizacije, društva in klubi pripravljajo poročila o delu v minulem letu. Na zborih bodo sprejemali tudi načrte dela za letos, ki pa bi jih bilo treba prej uskladiti na skupnem sestanku s koordinacijskim odborom občinske konference SZDL. Letos bo v Kočevju precej večjih obletnic in proslav. Uskladitev je nujna, da ne bi prišli v zagate zaradi datumov in prostorov.

VLEČNICA POČIVA – Odjuga je zopet nekoliko skazila zimske počitnice mladini. Prve dni počitnic je bilo lepo za sankanje in smučanje. Še lepše in izdatneje pa bi to lahko izkoristili, ko bi obratovala žičnica, ki žal stoji, in tudi okrepčevalnica ni bila odprta. Tak odnos do mladih ni opravičljiv, pa naj ga je zakrivil kdor koli.

– Zakaj vlečnica na smučišču v Dolgi vasi ne dela?

– Ker je zapadlo preveč snega.

POTROŠNIŠKI SVET SPI – Časopisi poročajo, kako v raznih krajih delajo krajevni potrošniški sveti. Kako je s tem v Kočevju? Je svet samo na papirju ali ga sploh ni? Dela pa bi bilo dovolj.

ŽALOSTEN PUST – Pust že trka na duri. Zopet se sprašujemo, kaj bomo letos počeli. Kaže, da nič, kot že vsa minula leta. Rešile nas bodo rezervacije v domačih gostinskih lokalih, hrupni ansambli, malo pijače in jedače, in že se bomo znašli z mačkom v pepelnični sredi. Verjetno tudi pogreba ne bo. V Kočevju smo nagneteni ljudje iz vseh vetrov in nismo našli še skupnega jezika, niti človeka, ki bi znal kaj takega organizirati in pripraviti.

ŽE IZPITI – Komisija za izpite voznikov motornih vozil za območje občin Kočevje in Ribnica je že pričela poslovati za leto 1978. Prvi teoretični pismeni izpiti so bili v Kočevju 24. januarja. Iz obeh občin se je prijavilo skupaj kar 116 kandidatov, opravilo pa ga je 61 kandidatov, 45 je bilo odklonjenih zaradi pomanjkljivega znanja, 5 kandidatov pa se izpita ni udeležilo.

Delavec še prepočasi postaja gospodar

Iz poročila družbenega pravobranilca samoupravljanja

V občinah Kočevje in Ribnica je še več enovitih OZD, ki bi se lahko organizirale kot tozdi. To ugotavlja poročilo družbenega pravobranilca teh dveh občin za lani. Iz poročila povzemamo nekaj misli in ugotovitev.

V Trikonu in ITPP so zaradi preselitev proizvodnje v novozgrajene hale nekatere okoliščine, ki govore v prid trditvi, da bi z organiziranjem tozdov počakali, vendar to ni zadosten razlog, da ne bi izvajali določil 320. člena ZZD. Takih izgovorov pa sploh ne morejo imeti v Tekstilani, Melaminu, Avtu in Inlesu–obrat Prigorica, vendar kljub temu neopravičljivo odlašajo z ustanavljanjem tozdov.

Pri organiziranju tozdv v večjih tozdih ali OZD, ki imajo sedež izven območja občine, je bilo šele proti koncu minulega leta nekaj le narejenega pri Žičnici in Vezeninah. Pod drobnogled pa bo treba vzeti še obrate Pletenina, BPT, Žito in še nekatera. Gostinsko podjetje Rudar, ki združuje le 7 delavcev, pa bi bilo treba združiti z gostinskim podjetjem Pugled.

Z veliko težavo sta bila na področju zdravstva ustanovaljena tozda zdravstvenega doma v Kočevju in Ribnici. Tudi v RIKO ustanavljajo dva tozda. Vsem tozdom, ki so na novo organizirani, bo treba še veliko pomoči, da bodo premostili začetne težave in da bodo samoupravno zaživeli. V obeh občinah bo potrebno posvetiti večjo pozornost združevanju dela in sredstev v višje oblike združenega dela.

Pravobranilec je novembra lani dal pobudo občinski skupščini Ribnica, da posreduje zaradi zakonitosti poslovanja pri obrtnem podjetju (bivši Stangrad). Zaradi dvoma o zakonitosti poslovanja je dal podobno pobudo tudi za OZD Eurotrans. V obeh primerih pa predlagana ukrepa še nista izvedena.

Tudi lani inšpekcijske službe niso uspešno delale, posebno še v občini Ribnica. Slična ocena pravobranilca velja tudi za statutarno-pravni komisiji, komisiji za družbeni nadzor, komisiji za ugotavljanje izvora premoženja in druge. Celo novi komisiji za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu sta delali malo in slabo. Kot zadovoljivo pa ocenjuje pravobranilec sodelovanje s sodiščem združenega dela in ostalimi pravosodnimi organi oziroma organi javne varnosti.

Posebna anketa pravobranilca, izvedena skupaj s sindikatom od 9. do 15. januarja letos, je pokazala, da je velika večina kolektivov v obeh občinah sprejela predpisane akte do roka oziroma do obračuna osebnih dohodkov za januar. Zdaj bo treba pregledati vsebino teh aktov.

(Prihodnjič „Uveljavlja se samoupravno reševanje različnih sporov")

J. PRIMC

Ribniški zobotrebci

ŠE BOLJŠE INFORMIRANJE – V bodoče bo mladina posvetila še večjo pozornost propagandi in obveščanju o svojem delu. Doslej so to opravljali s svojim glasilom „Krošnjar", ki je pisal o delu mladih v osnovnih organizacijah ZSM in občini. Zdaj bodo center za propagando in informiranje še okrepili, da bodo lahko izdajali boljšje glasilo. Prva številka bo izšla predvidoma v marcu.

ŠTUDIJ KNJIGE – Tudi mladi hočejo vedeti več o samoupravljanju, da se bodo lahko vključili v vse tokove življenja in dela. Zato bodo po osnovnih organizacijah ZSM organizirali študij Kardeljeve knjige „Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja".

KOLIKO JE MLADIH? – V ribniški občini je okoli 2000 mladih. Od tega jih je okoli 1.000 vključeno v delo mladinskih organizacij. Po krajevnih skupnostih je 9 osnovnih organizacij ZSM: Ribnica, Dolenja vas, Rakitnica, Velike Poljane, Retje, Hrib, Mali Log, Travnik in Sodražica, se pravi, da jih je največ v Loškem potoku (kar 4). V organizacijah združenega dela jih je 8: BPT, Donit, Inles–Sodražica, Inles–Ribnica, Mercator, RIKO, ITPP in Žičnica; na šolah pa so tri: Ribnica, Sodražica, Loški potok. Predvidoma še ta mesec bodo ustanovili osnovno organizacijo v Grčaricah.

ŽIVAHNO NA SNEGU – Te dni je na smučarskih terenih v ribniški občini živahno, predvsem pri Bukovici, Sodražici, Jurjevici, v Loškem potoku, na Travni gori in Mali gori. Organiziranih je bilo tudi že nekaj tekmovanj. Najzanimivejši so bili skoki na Mali gori. Na snegu ne uživajo le mladi, pač pa tudi starejši, čeprav se predvsem sankajo in pešačijo.

M. G–ć

– Po čem sklepaš, da bo marsikje potrebna samoupravljalska transfuzija?

– Ker na občnih zborih sindikalnih organizacij ustanavljajo v delovnih kolektivih tudi aktive RK, ki jim nalagajo izvedbo krvodajalskih akcij.

KOČEVSKE NOVICE

REŠETO

NA PODLAGI SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O NOTRANJI ORGANIZACIJI IN SISTEMIZACIJI DELOVNIH MEST TER SKLEPA ODBORA ZA MEDSEBOJNA DELOVNA RAZMERJA RAZPISUJE KOMUNALNO – STAVBNO PODJETJEE „KOSTAK" KRŠKO DELOVNO MESTO

STROJNIKA GRADBENE MEHANIZACIJE

Kandidat mora izpolnjevati razen splošnih pogojev še naslednje:
- izpit za upravljanje z gradbenim strojem – bagrom;
- izpit za voznika tovornega vozila „C" kategorije;
- dve leti delovnih izkušenj z gradbenim strojem – lažjim bagrom.

Prijave je treba poslati razpisni komisiji v roku 8 dni po objavi v časopisu.

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO LJUBLJANSKA 8

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB OBJAVLJA PROSTA DELA IN DELOVNE NALOGE ZA NASLEDNJE DELAVCE:

1. 2 DIPLOMIRANA GRADBENA INŽENIRJA

z ustreznimi delovnimi izkušnjami, zaželen je strokovni izpit, za opravljanje delovnih nalog pri vodenju priprave dela in operativnem planiranju;

2. GRADBENI INŽENIR

z ustreznimi delovnimi izkušnjami za opravljanje delovnih nalog na področju kalkulacij;

3. 2 GRADBENA TEHNIKA

za opravljanje delovnih nalog na področju kalkulacij in kontrole proizvodnje;

4. DIPLOMIRANI EKONOMIST ALI EKONOMIST

z ustreznimi delovnimi izkušnjami za delo na področju planiranja analiz;

5. PRAVNIK ALI VIŠJI UPRAVNI DELAVEC

za strokovno in organizacijsko delo na samoupravnem področju.

Kandidati naj svoje vloge pošljejo v 15 dneh na naslov delovne organizacije, vabimo pa jih tudi na informativni razgovor, na katerem bodo seznanjeni z vsebino bodočega dela, s sistemom delitve osebnih dohodkov in z možnostmi reševanja stanovanjskih vprašanj ter dobili informacijo o drugih zadevah, ki bi jih utegnile zanimati.

KOMUNALNO IN GRADBENO PODJETJE „NOVOGRAD", NOVO MESTO, n.sub o.

objavlja
naslednja prosta dela in naloge:

– **V TOZD Gradbeništvo in stranski obrati:**
  - **1. VODJA GRADBENE OPERATIVE**
  - **2. 2 GRADBENA TEHNIKA**
  - **3. TRAKTORIST**
  - **4. MEHANIK**

– **V TOZD VODOVOD IN KANALIZACIJA:**
  - **5. VODJA PREIZKUŠEVALNICE**
  - **6. INKASANT**
  - **7. POMOČNIK SKLADIŠČNIKA**
  - **8. PK KANALAR**
  - **9. 3 NK DELAVCI**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
pod 1:
- **diplomirani gradbeni inženir s 3 leti delovnih izkušenj**
- **gradbeni inženir I. stopnje s 5 leti delovnih izkušenj**
- **gradbeni tehnik z 8 leti delovnih izkušenj in opravljenim strokovnim izpitom;**

pod2:
- **gradbeni tehnik s 3 leti delovnih izkušenj;**

pod 3:
- **poklicni traktorist z opravljenim izpitom in enoletno prakso;**

pod 4:
- **KV mehanik s 3 leti delovnih izkušenj;**

pod 5:
- **VK ali KV vodovodni inštalater ali ključavničar s 3 leti delovnih izkušenj;**

pod 6:
- **poklicna šola in najmanj šest mesecev delovnih izkušenj;**

pod 7:
- **KV ali priučen delavec tehnične ali trgovske stroke z 1 letom delovnih izkušenj;**

pod 8:
- **KV priučen komunalni ali gradbeni delavec.**

Kandidati za objavljena dela in naloge naj vložijo prijave v 15 dneh po dnevu objave na naslov: Komunalno in gradbeno podjetje „Novograd", Novo mesto, Kadrovska služba, Germova 3.
Prijavljeni kandidati za objavljena dela in naloge bodo obveščeni o izidu izbire v roku 30 dni po poteku roka objave.

TECTYL CENTER

Vozniki!

ZAŠČITITE SVOJE VOZILO PRED KOROZIJO' ZUNANJI IN NOTRANJI PREMAZ Z

„VALVOLINE TECTYLOM"

VAM OPRAVI

PETER PERDEC

AVTOMEHANIK
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA
ZA OPRAVLJENO DELO

TECTYL CENTER

amd

DODATNO K RAZPISU ZA KNJIGOVODJO PRI AMD KRŠKO OBJAVLJAMO, DA VELJAJO PRIJAVE VSE DO ZASEDBE DELOVNEGA MESTA.

rašica tovarna pletenin ljubljana

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA p.o.
SEVNICA, GLAVNI TRG 25
ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

objavlja:
NASLEDNJA PROSTA DELA IN NALOGE

1. **REFERENT ZA NAKAZILA IN BLAGAJNO**
2. **ADMINISTRATOR**
3. **PRODAJALEC**
4. **SKLADIŠČNI DELAVEC**

Za zasedbo objavljenih delovnih nalog morajo kandidati poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod 1: ekonomska srednja šola z najmanj 2-letnimi izkušnjami na področju finančnega poslovanja,
pod 2: administrativna ali ekonomska srednja šola z obvladanjem strojepisja,
pod 3: poklicna šola za prodajalce, zeželena tehnična smer z najmanj 1 letom delovnih izkušenj,
pod 4: končana osemletka.
Prijave sprejema kadrovska služba podjetja 10 dni po dnevu objave.

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ", KRŠKO,

objavlja
prosta dela in naloge

za nedoločen čas s polnim delovnim časom za

DELOVNO SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

GASILEC ZA OPRAVLJANJE PROTIPOŽARNE VARNOSTI

Pogoji:
- dokončana ustrezna poklicna šola
- šola za poklicne gasilce
- izpit C-kategorije
- zdravstvena sposobnost za opravljanje izmenskega dela
- 3-mesečno poskusno delo

KEMO TEHNIK V CENTRALNEM LABORATORIJU
POGOJI:
- dokončana tehnična srednja šola
- 3 leta ustrezne delovne prakse
- 3-mesečno poskusno delo

POMOŽNA LABORANTSKA DELA

POGOJI:
- osemletka
- odslužen vojaški rok
- 3-mesečno poskusno delo

Stanovanja nimamo. Pismene prijave sprejema kadrovska služba podjetja 10 dni po objavi.

EUROTRANS
DELOVNA ORGANIZACIJA ZA MEDNARODNI TRANSPORT IN ŠPEDICIJO
RIBNICA

Komisija za medsebojna delovna razmerja

VABI K SODELOVANJU VEČ VOZNIKOV AVTOVLAKOV

POGOJI:
- poklicna šola za voznike motornih vozil
- dve leti delovnih izkušenj
- vozniški izpit B, C, E kategorije
- zaposlitev je stalna za nedoločen čas.

Kandidati morajo v 15 dneh vložiti prijave z ustreznimi dokazili pri kadrovski službi delovne organizacije v Ribnici.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ", KRŠKO

objavlja
prosta dela in naloge

za nedoločen čas s polnim delovnim časom za

TOZD VZDRŽEVANJE

ČISTILKA

Pogoji:
- dopoldansko delo
- 3-mesečno poskusno delo

TOZD KOMERCIALA

VOZNIK VILIČARJA V SKLADIŠČU MATERIALA
Pogoji:
- osnovna šola
- izpit za viličarja
- starost do 30 let
- odslužen vojaški rok
- 3-mesečno poskusno delo

Stanovanja nimamo.
Pismene prijave sprejema kadrovska služba podjetja 10 dni po objavi.

„LABOD", TOVARNA OBLAČIL TOZD LIBNA, KRŠKO DELAVSKI SVET

RAZPISUJE DELOVNO MESTO INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DIREKTORJA TOZD (REELEKCIJA)

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
1. višja ali visoka strokovna izobrazba in najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnem ali vodstvenem delovnem mestu ali srednja šolska izobrazba in najmanj 10 let prakse na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih;
2. osebnostne in moralno-politične kvalitete, ki zagotavljajo uspešno delo in razvijanje zdravih samoupravnih odnosov v TOZD;
3. da je z dosedanjim delom dokazal sposobnost vodenja gospodarske organizacije in TOZD.

Kandidati naj pošljejo poleg prijave še dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev s kratkim življenjepisom in z navedbo dosedanjih zaposlitev.
Razpisni rok za prijave je 15 dni po dnevu objave razpisa.
Pismene ponudbe sprejema komisija za razpis mesta direktorja TOZD LIBNA, C. 4. julija, Krško.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA TRG. PODJETJA NA DEBELO IN DROBNO MERCATOR–PRESKRBA KRŠKO

objavlja
NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

1. **PRIPRAVNIKA ZA OPRAVLJANJE DEL V RAČUNOVODSKO–FINANČNI STROKI V STROKOVNIH SLUŽBAH**
   POGOJI: končana višja ekonomska komercialna šola
2. **PRODAJALCA V PRODAJALNI ŠT. 5/B BLAGOVNICA–MARKET KRŠKO**
   POGOJI: Kvalificiran prodajalec živilske ali mešane stroke. Poskusno delo 30 delovnih dni.
3. **PRODAJALCA V PRODAJALNI št. 11 „KEKEC' KRŠKO**
   POGOJI: kvalificiran prodajalec oblačilne stroke. Poizkusno delo 30 delovnih dni.
4. **PRODAJALCA V PRODAJALNI ŠT. 14, RAKA**
   POGOJI: kvalificiran prodajalec mešane stroke. Poizkusno delo 30 delovnih dni.
5. **PRODAJALCA (MOŠKI) V PRODAJALNI ŠT. 21 „KURIVO IN GRADBENI MATERIAL" KRŠKO.**
   POGOJI: kvalificiran prodajalec. Poizkusno delo 30 delovnih dni.

Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili v 15 dneh po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 10 dneh po poteku prijavnega roka.

DO EMONA–DOLENJKA, NOVO MESTO,

RAZPISUJE JAVNO LICITACIJO ZA ODPRODAJO NASLEDNJIH OSNOVNIH SREDSTEV

1. **TOVORNI AVTO TAM 5500 IZKLICNA CENA 50.000 DIN,**
2. **MOTOR ZA TOVORNI AVTO TAM 5000 (ZA REZERVNE DELE) – IZKLICNA CENA 5.000 DIN.**

Licitacija bo dne 7. 2. 1978 ob 8. uri v skladišču v Bučni vasi.
Prometni davek in stroške prepisa plača kupec. Kupnino je treba plačati takoj.
Oglas osnovnih sredstev je možen vsak delavnik dopoldne razen sobote v skladišču v Bučni vasi.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 2. II.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

9.55 in 12.25 Garmisch: SLALOM ZA ŽENSKE, prenos s svetovnega prvenstva – B
15.55 SLALOM ZA ŽENSKE, posnetek iz Garmischa – B
16.55 POROČILA
17.00 PO SLEDEH MARKA POLA, nadaljevanka – B
18.00 OBZORNIK
18.10 POROČILO Z ZASEDANJA CK ZK SLOVENIJE
18.30 MOZAIK
18.35 PROFESOR BALTAZAR, risanka – B
18.45 TEHTNICA ZA TOČNO TEHTANJE – B
19.15 RISANKA – B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 OČI KRITIKE
20.45 Boccaccio–Vuga: O ŽENSKI ZVESTOBI – B

S prejšnjo oddajo se je od Dekamerona poslovil pokojni Stane Sever (na posnetku). O čem bodo govorile neocojšnja in naslednje zgodbe, bo milostljive gospe in druge gledalce obvestil Stevo Žigon. Tokrat bo šlo o temle: Barnabo iz Genove za ves denar oslepari Ambrogiulo. Ogoljufanec ukaže ubiti lastno ženo. Sled-

nja zbeži in preoblečena v moškega služi sultanu v daljni deželi. Tam odkrije sleparja, zato pokliče k sebi moža. Ambrogiula doleti huda kazen, zakonca pa obogatita in se vrneta v Genovo.
21.20 NA ZVEZI, pogovor z gledalci
21.50 TV DNEVNIK
22.05 JAZZ NA EKRANU: TRIO POPOVIĆ – B
Opomba: Na svetovnem prvenstvu v rokometu bo od 19.25 druga polfinalna tekma. Če bo igrala Jugoslavija, bo prenos tekme na drugem programu, posnetek na prvem pa ob 22.35.

2

17.15 TV dnevnik – 17.35 TV koledar – 17.45 Šalajko, nadaljevanka za mladino – 18.15 Ali ste vedeli? – 18.45 Peščena ura, kviz – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Kino oko – 23.30 24 ur

PETEK, 3. II.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

9.30 TV V ŠOLI: Kocka, kocka, Risanka, Savane, Mladinski film – (Bg)
12.10 TV V ŠOLI: Po sledeh za Leonardom – (Zg)
16.05 EVROPSKO PRVENSTVO V DRSANJU, posnetek tekmovanja moških iz Strasbourga – B
17.05 POROČILA
17.10 O SABONJUMI IN NJEGOVEM POMOČNIKU GINARIJU, pravljica iz lutkarjevega vozička – B
17.35 DEČEK DOMINIK – B
18.00 OBZORNIK
18.10 Rock koncert: RICK NELSON IN STONE CANYON BAND – B
18.40 MOZAIK
18.45 POTA SAMOUPRAVLJANJA

Tudi v drugi oddaji bo govoril Franc Šetinc, sekretar IK predsedstva CK ZK Slovenije. Označil bo težave in izkušnje, do katerih smo prišli pri razvijanju samoupravnih proizvodnih odnosov. Pri tem je igrala in igra veliko vlogo ZK, čeprav po besedah F. Šetinca „niti sistem, niti država, niti partija ne morejo prinesti sreče človeku. Ta je v rokah delavca samega." Zato je samoupravljanje zagrizen boj, iskanje, ki privede tudi do napak in zmot. Slednje nove izkušnje vselej ovržejo.
19.15 RISANKA – B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 SERPICO, nanizanka – B

Po romanu Petra Maasa je leta 1973 ameriški režiser Sidney posnel film Serpico, ki je vzbudil veliko pozornost med gledalci in kritiki. Od filma je v televizijski nanizanki ostal le Serpico, policaj, ki se, preoblečen v civilista, vtihotapi v velemestno podzemlje. Kot bradat mladenič v povaljanih kavbojkah iz oddaje v oddajo razkriva najrazličnejše zločince. „Skrivališče" je naslov prve zgodbe, ki govori o tem, kako je Serpico obvaroval pomembno obremenilno pričo, ki ji prizadeti strežejo po življenju.
20.50 RAZGLEDI: KAM?

31. decembra 1976 je bilo na prestajanju kazni v slovenskih kazensko-poboljševalnih domovih 1340 ljudi, od tega kar 37 odst. povratnikov, največ med zaporniki, ki so bili obsojeni zaradi kaznivega dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje. Med povratniki je mnogo takšnih, ki ne bi ponovno stopili na kriva pota, če bi že med prestajanjem kazni in takoj po prihodu na svobodo dobili ustrezno, t. i. postpenalno pomoč. To pomeni: delo, hrano, stanovanje, razumevanje družine, prijateljev, bližnje okolice. Tokratna oddaja bo skušala prikazati zdajšnji položaj postpenalne pomoči na Slovenskem.
21.20 EVROPSKO PRVENSTVO V DRSANJU, prenos tekmovanja plesnih parov iz Strasbourga – B

2

17.15 TV dnevnik – 17.35 TV koledar – 17.45 Igrajmo se gledališče – 18.15 Pod zastavo – 18.45 Prikloni se in začni – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Gost urednik: Milutin Čolić – 21.00 Včeraj, danes, jutri – 21.20 Portreti: Priština – 21.50 L van Beethoven: Amadeus kvartet, opus 135 – 22.20 Perry Como na Havajih

SOBOTA, 4. II.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

7.55 POROČILA
8.00 PROFESOR BALTAZAR, risanka – B
8.10 S. Makarovič: SNEŽNA SOVA IN VEVERICA – B

Mladi gledalci so se najbrž že po prvi oddaji prepričali, da sta kosovirja Glili in Glal v televizijski nadaljevanki precej drugačna kot v knjigi S. Makarovič. Manj živalska sta, saj ju igrata Jožica Avbelj in Silvo Božič. Sicer pa sta obdržala svoje knjižne lastnosti: brezskrbna sta in nagajiva. V prvi oddaji sta se odpravila na potovanje iz dežele Kosovirije, kjer živijo radovedni in neradovedni kosovirji, in danes bodo mladi videli, da sta rečala Snežno sovo in Veveričko.

.8.25 TEHTNICA ZA TOČNO TEHTANJE – B
8.55 MALI SVET
9.25 POTA SAMOUPRAVLJANJA, 1. del
9.55 VELESLALOM ZA ŽENSKE, prenos s svetovnega prvenstva v Garmischu – B
11.10 PO SLEDEH NAPREDKA – B
11.40 NOVELE HENRYJA JAMESA – B
12.25 VELESLALOM ZA ŽENSKE, prenos s svetovnega prvenstva v Garmischu – B
16.20 POROČILA
16.25 REZERVIRAN ČAS
..... FILM
19.15 RISANKA – B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 V. Melnikov: STAREJŠI SIN, 2. del Nocoj bomo videli, kako se je končalo lažno predstavljanje. Saj veste: dobrodušnemu glasbeniku Sarafanovu se je iznajdljivi Vladimir, ki je s kolegom zamudil vlak, predstavil kot njegov nezakonski sin in se tako vživel v izmišljeno sorodstveno vlogo, da je le malo manjkalo, pa bi še sam verjel v njeno resničnost.
21.15 EVROPSKO PRVENSTVO V DRSANJU, prenos tekmovanja žensk iz Srasbourga – B
22.30 TV DNEVNIK
Opomba: Na svetovnem prvenstvu v rokometu bo približno ob 16.25 tekma za tretje mesto. Če bo igrala Jugoslavija, bo prenos na prvem sporedu, če pa ne, bo na sporedu film.

2

17.30 Poročila – 17.35 TV koledar – 17.45 Veliki fant in čevelj, otroška igra – 18.35 Risanka – 18.45 Gledališče v hiši – 19.30 TV Dnevnik – 20.00 R. Wagner: Leteči Holandec, 1. del – 21.10 Športna sobota – 21.25 Poklici: Učitelj – 21.55 24 ur – 22.05 Veliki mojstri: Teodor Kračun

NEDELJA, 5. II.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

7.40 POROČILA
7.45 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: FESTIVAL MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV CELJE 77 – B
8.25 625
8.45 V. Melnikov: STAREJŠI SIN, 2. del
9.55 SLALOM ZA MOŠKE, prenos svetovnega prvenstva v Garmischu – B
10.45 KAJ JE NAROBE S FANTOM – B

Norveški film z gornjim naslovom je prvi od štirinajstih mladinskih filmov, ki bodo obravnavali odnose med otroki in starši, odnose, ki jim daje sodobni način življenja tudi škodljive primesi, npr. velika nesoglasja in celo odtujenost. Filmi bodo v glavnem skandinavski, tokratni pa obravnava vprašanje vzgoje vrhunskih športnikov oz. vprašanje, kam z množico otrok, ki niso bili izbrani za nadaljnjo vadbo.
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.25 SLALOM ZA MOŠKE, prenos s svetovnega prvenstva v Garmischu – B
13.15 JULES VERNE – B
.... SVET, V KATEREM ŽIVIMO
.... OKROGLI SVET
.... Broendby: FINALNA TEKMA, prenos s svetovnega prvenstva v rokometu – B
Opomba: Čas predvajanja gornjih oddaj televizija ni določila; odvisni bodo od tega, ali bo v finalni tekmi nastopila ekipa Jugoslavije.
17.40 ŠPORTNA POROČILA
17.45 BOSNA : BREST, prenos košarkarske tekme
19.30 TV DNEVNIK
20.00 D. Marković: VRNITEV ODPISANIH – B
21.05 MADONA, KJE VSE SEM TE KOPAL – B

V Belgijo, Francijo, Nemčijo ali Nizozemsko so se Slovenci izseljevali že pred prvo svetovno vojno in se zaposlovali največ kot rudarji. V omenjenih državah so nastala pravcata slovenska izseljenska središča in v njih še dandanes živijo Slovenci in njihovi potomci. Starih je čedalj manj, mladi pa vse bolj postajajo del družbe, v kateri živijo. Kljub temu da se mnogi od njih zavedajo svojega rodu, je narodnostno odmiranje neizbežno. Nocojšnja oddaja (ki ima za naslov verz iz pesmi M. Klopčiča) bo prikazala življenje in delo naših rojakov v Nemčiji in Franciji.

21.35 TV DNEVNIK
21.55 ŠPORTNI PREGLED

2

Drugi program: 15.10 Nedeljsko popoldne – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Dokumentarna oddaja – 20.45 Včeraj, danes, jutri – 21.05 Celovečerni film

PONEDELJEK, 6. II.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

9.05 TV V ŠOLI: Zelo potrebna stvar, Organske spojine, V. Lisinski – (Zg)
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis – (Bg)
11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše – (Sa)
Ponovitev TV V ŠOLI ob 15.05 in 16.00
17.10 POROČILA
17.15 VRTEC NA OBISKU: PRIDITE V GLEDALIŠČE – B
17.30 SVET, V KATEREM ŽIVIMO – B
18.00 OBZORNIK
18.10 LITOGRAFIJA IN SITOTISK – B

Tokratna oddaja je zadnja iz nanizanke Grafične tehnike. Najprej bo govor o litografiji, po domače kamnotisku. Gre za upodabljanje na težko in okorno kamnito ploščo. Znameniti Goya, Delacroix, Lautrec, Degas in drugi so z litografijo ustvarili neminljive umetnine. Serigrafija ali sitotisk je grafična tehnika našega stoletja, v umetnost je prešla iz industrije. Pri sitotisku je klasično matrico zamenjala mrežnica, vpeta v okvir. Mrežnica je iz neuničljivih niti, zato je z njo moč narediti brez števila enakovrednih odtisov.
18.40 MOZAIK
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA – B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 I. Bukovčan: PREDEN BO PETELIN ZAPEL

To bo prenos predstave iz novogoriškega Primorskega dramskega gledališča. Ivan Bukovčan sodi med pomembnejše sodobne slovaške dramatike in v drami, ki jo bomo gledali nocoj, gre za naslednje: skupina zapornikov mora iz svoje srede izbrati nekoga, ki bo s svojim življenjem odkupil vse ostale. V okviru znanega motiva je dramatik prikazal, kako ni mogoče popraviti posledic zločina – kljub zmagi človečnosti v človeku. Dramo je režiral Janez Drozg, v glavnih vlogah pa nastopajo Matjaž Turk, Stane Leban, Janez Rohaček, Metka Franko in Stane Raztresen.
21.40 KULTURNE DIAGONALE
22.25 TV DNEVNIK

2

17.15 TV dnevnik – 17.35 TV koledar – 17.45 Zverinice iz Rezije – 18.00 Moj vrtec – 18.15 Po dolini Une – 18.45 Mladi za mlade – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Športna oddaja – 20.30 Izkušnje – 21.00 Poročila – 21.10 Celovečerni film

TOREK, 7. II.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

8.15 TV V ŠOLI: Dnevnik 10, Nemščina, Sonce, Geometrija, TV vrtec, Narodni običaji – (Zg)
10.00 TV V ŠOLI: Glasbena vzgoja, Risanka, Prirodoslovje – (Bg)
14.30 TV V ŠOLI, ponovitev
16.05 ŠOLSKA TV: Grafične igre na tekstilu, Koroški kmečki upor

V prvem delu oddaje, ki je namenjena predvsem učencem višjih razredov osnovne šole, bo prikazana tehnika tiskanja na platno. Osnovni poizkus je tiskanje s šablonami črk, zahtevnejše je tiskanje z valjem, na katerega je prilepljena vrvica, prikazani pa bodo tudi drugi načini. Sledil bo prikaz koroškega kmečkega upora iz leta 1478. Pred petimi stoletji so plemiči hudo povečali dajatve podložnikov, nezadovoljstvo kmetov na Koroškem pa je še povečal prvi vpad Turkov. Zato so se kmetje združili in uprli, pridružili so se jim tudi rokodelci in rudarji. Namen upora je bil zrušiti oblast plemstva in postaviti kmečka sodišča. Do spopada s plemstvom ni prišlo, ker so se kmetje prej spopadli s tridesettisočglavo turško vojsko. Od 600 upornih kmetov jih je veliko padlo, boj v soteski pri Kokovem pa skoraj nima primere v zgodovini.
17.00 POROČILA
17.05 PISANI SVET: KNJIGA – B
17.40 MOZAIK
17.45 OBZORNIK
17.55 PROSLAVA OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU, prenos
19.25 RISANKA – B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 B. Pekić: KAKO UPOKOJITI VAMPIRJA – B

Televizijsko dramo z gornjim naslovom so posneli po scenariju beograjskega književnika Borislava Pekića, ki je za svoja dela že dobil Ninovo in Sterijino nagrado. Glavni junak drame je oče, ki je v prometni nesreči izgubil spomin. Skuša se spomniti svoje preteklosti, najti samega sebe. Motiv je pisatelj dobro izkoristil za prikaz malomeščanstva, ki je polno dvoličnosti in laži. V glavnih vlogah nastopajo Zoran Radmilović, Slavko Simić in Ružica Sokić. Režija: Slavoljub Stefanović–Ravasi.
21.00 REVIJA NAJBOLJŠIH, prenos s svetovnega prvenstva v umetnostnem drsanju – B
22.30 TV DNEVNIK

2

17.15 TV dnevnik – 17.35 TV koledar – 17.45 Otroška oddaja – 18.15 Oživljanje knjige – 18.45 Dnevnik 10 – 19.05 Kulturni pregled – 19.30 TV dnevnik – 20.00 Aktualna oddaja – 21.05 24 ur – 21.20 Sodobna psihologija – 22.05 Izviri

SREDA, 8. II.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

8.50 TV V ŠOLI: Naše morje, Od Sutjeske do Gatačkega polja, Filmski jezik – (Zg)
10.00 TV V ŠOLI: Predšolska vzgoja, Risanka, Film – (Bg)
14.55 ITALIJA : FRANCIJA, posnetek nogometne tekme iz St. Gervaisa
17.05 POROČILA
17.10 S. Makarović: KOSOVIRJA NA LETEČI ŽLICI – B
17.30 RUBENS – B
18.00 OBZORNIK
18.10 JUGOSLOVANSKA TRIMSKA TELEVIZIJA – B

Za sodelovanje ob televizorju bosta tokrat potrebna blazinica in stol, otroci pa morajo pripraviti hulahup obroč, kolesno zračnico ali kaj podobnega.
18.44 MOZAIK
18.48 ROMANTIKA NA POHODU, oddaja iz nanizanke Moč zborovskega zvoka – B
19.15 RISANKA – B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: POBESNELI MESEC – B Fant, navdušen športnik, se mora nenadoma soočiti s kruto resnico, da bo do konca življenja priklenjen na invalidski voziček. Nepremičnega ga starši ne morejo vzdrževati, zato se znajde v dobrodelnem domu, kjer se zanj začne novo življenje, spoznava ljudi, enake sebi. Angleški scenarist in režiser Bryan Forbes se je v filmu spretno izognil sentimentalnosti, kar pri filmih s podobno tematiko ni lahko. Junak in vsi okoli njega bi kaj lahko terjali sočustvovanje, toda film je zastavljen tako, da prikaže velike življenjske stiske z dobršno mero stvarnosti. In prav v tem je njegova izpovedna, umetniška moč. Glavni vlogi igrata Malcolm McDowell in Nanette Newman.
22.00 TV DNEVNIK
22.15 MINIATURE: RECITAL HARFISTKE RUDE RAVNIK–KOSIJEVE – B

Zaradi popačenega tona pri prvem predvajanju oddaje (18. januarja) bo tokrat ponovno predstavljena slovenska harfistka Ruda Ravnikar–Kosijeva, ki bo zaigrala Hindemitha Sonato za solo harfo in Salreda Pesem noči.
22.30 SLALOM ZA ŽENSKE, posnetek iz St. Gervaisa – B

2

17.15 TV dnevnik – 17.35 TV koledar – 17.45 Mali svet – 18.15 Dokumentarni film – 19.30 TV dnevnik – 20.00 I. Matić: Žena s krajino, drama – 21.00 Včeraj, danes, jutri – 21.20 Naš čas, dokumentarna oddaja – 22.05 Zabavnoglasbena oddaja

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 3. II.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Za šolarje. 9.30 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (Anton Rozman: Krmljenje čebel s sladkorno pogačo v zimskem času). 12.40 Pihalne godbe vam igrajo. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena praviljica. 14.18 Naši umetniki mladim poslušalcem. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 18.05 Moment musical. 19.45 Minute z ansamblom Borisa Kovačiča. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 4. II.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Sedem dni na radiju. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Vitomir Mikuletič: Gozd – divjad). 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 Abonma Mladi mladim. 14.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 S knjižnega trga. 18.05 Gremo v kino. 18.45 Zabaval vas bo orkester Franca Madure. 19.45 Minute z ansamblom Jožeta Kampiča. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset.

NEDELJA, 5. II.

8.07 Radijska igra za otroke. 8.37 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši! 10.05 Nedeljska panorama lahke glasbe. 10.30 Humoreska tega tedna. 10.50 Glasbena medigra. 11.00 Pogovor s poslušalci. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Zabavna radijska igra. 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno (E. Ionesco: Drobtine iz dnevnika). 23.15 Plesna glasba za vas.

PONEDELJEK, 6. II.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ringaraja. 9.20 Pesmica za mlade risarje. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Tone Zafošnik: Rez po pozebi poškodovanih vinogradov). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom. 18.05 Izročila tisočletij (Ljudski plesi). 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansamblom Franca Flereta. 20.00 Kulturni globus. 20.10 G. Donizetti: Don Pasquale (opera). 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno (V. Cundrič: Prizori). 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 7. II.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (O. Župančič). 9.30 Iz glasbenih šo. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Tatjana Brumat: Živa meja). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.45 Narava in človek. 18.05 Obiski naših solistov. 19.45 Minute z ansamblom Jožeta Privška. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.10 Zvočne kaskade. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno (F. Prešern: Soneti). 23.15 S popevkami v veselem pustnem razpoloženju.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 2. februar – Ljubo
Petek, 3. februar – Blaž
Sobota, 4. februar – Bojana
Nedelja, 5. februar – Agata
Ponedeljek, 6. februar – Dora
Torek, 7. februar – pust
Sreda, 8. februar – Ivan
Četrtek, 9. februar – Cirila

LUNINE MENE

7. februar, ob 15 uri in 54 min.: mlaj

KINO

BRESTANICA: 4. – 5. amer. akcijski film „Slamnati psi"

BREZICE: 3. – 4.: jap. barvni film „Bomba v Super expressu" 5. – 6.: amer. barvni film „Misija Batangas"

KRŠKO: 2.: ital. film „Grešnica" 4. – 5.: ital. film „Mi nismo angeli"

MOKRONOG: 4.: amer. film „Avtostrada nasilja"

NOVO MESTO: 3. – 5.: amer. film „Dvoboj na Missouriju" 6. – 7.: amer. film „Dekle, ki sem jo ljubil"

RIBNICA: 3. – 5.: amer. film „Strahote bele zore"

TREBNJE 3. – 5.: turški film „Lepa Džemo"

MIRNA: 4.: Tarzan in Amazonke"

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSLIM mlajšega fanta. Teracerstvo Jože Kic, Škocjan.

V SLUŽBO sprejmemo kvalificirano ali priučeno šiviljo. Možna tudi priučitev. Če imate veselje do lepega in natančnega dela, se oglasite na naslov: ZAVESE Tabernik, Glavni trg 1, Mengeš. Zaslužek je dober.

STANOVANJA

ZAGREB – BREZICE! Stanovanje (32 m2) v Zagrebu zamenjam za stanovanje v Brežicah. Ponudbe na telefon (068) 72–045.

ZDRAVSTVENA delavka išče garsonjero, enosobno stanovanje ali večjo sobo. Ponudbe pošljite pod šifro: „LEPO PROSIM".

PRODAM garsonjero. Tončka Weiss, Nad mlini 41, Novo mesto, telefon 23–442.

STAREJŠA ŽENSKA z 10-letnim sinom išče stanovanje v Novem mestu. Marija Panjan, Regerča vas 113, Novo mesto.

ZAKONSKI par išče sobo in kuhinjo v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (295/78).

DVE dekleti nujno iščeta neopremljeno sobo v Novem mestu ali Ločni, po možnosti s kopalnico. Naslov v upravi lista (343/78)

DEKLETU oddam opremljeno sobo. Naslov v upravi lista (337/78).

Motorna vozila

PRODAM fiat 850, letniik 1971. Bevc Franc, Dol. Kronovo 33, Šmarješke Toplice.

PRODAM traktor Tomo Vinkovič (30 KM), letnik 1977, in dvobrazdni plug. Jernej Luzar, Ratež 6, 68321 Brusnice.

PRODAM traktor Pasquali (18 KM), malo rabljen, s priključki (kosa, brane in plug). Kralj, Dol. Kamence 22, Novo mesto.

PRODAM simco 1100, letnik 1969. Peter Bradač, Žužemberk 162 b.

PRODAM simco, letnik 1970, ali zamenjam za fiat 750. Franc Povše, Klenovik, Škocjan.

PRODAM škodo 100, možno odplačilo na kredit. Zupančič, Cegelnica 53, Novo mesto.

PO UGODNI ceni prodam fiat 750, registriran do 1979. Dol. Kamence 27, Novo mesto.

PRODAM z 750, letnik 1971. Informacije na Cesti herojev 35, Novo mesto.

PRODAM zastavo 750 de luxe, letnik 1975. Martin Luzar, Jugorje 2, Brusnice.

PRODAM zastavo 101, letnik 1973. Alojz Turk, Podgrad 1, Stopiče.

PRODAM fiat 850. Novak, Bršljin 3, Novo mesto.

PRODAM ami 8, letnik 72. Ogled popoldne, Nad mlini 4, Novo mesto.

PRODAM traktor Porsche (38 KS) v odličnem stanju s kosilnico in jermenico. Ogled popoldan. Unetič, Sajevce, Kostanjevica.

PRODAM traktor Kramer (12 KS) s plugom in koso v brezhibnem stanju. Jože Selan, Gor. Prekopa 12, Kostanjevica.

UGODNO prodam zastavo 750, letnik 1973. Telefon 23–402.

PRODAM zastavo 750 de luxe, letnik 1972. Franci Slak, Dol. Kamence 79, Novo mesto.

PRODAM odlično ohranjeno zastavo 750, de luxe, letnik 1972. Jarc, Mestne njive 10, Novo mesto, telefon 21–719.

PRODAM rovokopač IMT, letnik 1975, v zelo dobrem stanju. Cvelbar, Blanca.

PRODAM opel rekord karavan 1900, 79 KM, letnik 1973, prevoženih 80.000 km in diferencial za kadetta 1200, letnik 1973. Naslov v upravi lista (330/78)

PRODAM 850 coupe ali zamenjam za fička. Žonta, Potov vrh 4, Novo mesto.

PRODAM zastavo 750, letnik 1978. Telefon: 23–337.

PRODAM škodo, letnik 1971, in trobento. Janez Lukše, Potov vrh 35, Novo mesto.

PRODAM nov traktor Univerzal, ima 130 delovnih ur, in plug ter fiat 750, letnik 1969, registriran do decembra 1978. Jože Bratkovič, Dol. Gradišče 12, 68310 Šentjernej.

PRODAM traktor Ferguson 35 in trokrilne traktorske brane. Vse v odličnem stanju. Sranc Struna, Potov vrh, Novo mesto.

AMI 8, letnik 1973, prodam. Telefon: 71–972.

PRODAM škodo 1000 MB, dobro ohranjeno. Stane Oberč, Kržišče 6, Raka.

PRODAM Peugeot 304 – special s premično streho, prevoženih 56.000 km. Ponudbe in ogled vsak – dan popoldne pri Slavko Paić, Krška vas 109 – Brežice.

K U P I M

NOVEJŠI šivalni stroj Singer ali Pffaf, rabljen, kupim. Cesar, Kristanova 30, Novo me sto.

KUPIM otroško posteljico. Telefon 22–834, popoldne.

P R O D A M

PRODAM motorno kosilnico BCS z vozičkom in žetveno napravo v dobrem stanju. Franc Turk, Dol. Maharovec 9, Šentjernej.

PRODAM gosenice za traktor Krampeže, ki se lahko montira na Ferguson, Deutz, Zetor in Ursus. Informacije ob sobotah. Janez Prah, Sela 4, 68310 Šentjernej.

PRODAM nove pluge in brane (Fergusonove). Šimo Vrlinič, Bojanci 35, 68344 Vinica pri Črnomlju.

PRODAM mizarski rezkalni stroj. Anton Pečjak, Zgornja Draga 1, Višnja gora.

PRODAM večjo količino sena. Cena po dogovoru. Jože Kolenc, Zalog 18, Škocjan.

PRODAM os za traktorsko prikolico, škropilnico Stihl, motorno žago, traktorski kompresor in kostanjeve stebričke za vinograd. Dol. Kamence 27, Novo mesto.

PO UGODNI ceni prodam bobne Amati in zastavo 750. Štefan Erjavec, Gabrje 62, Brusnice.

PRODAM ohranjen kombiniran otroški voziček. Informacije na telefon 22–567.

PRODAM traktorsko nemško kosilnico Mertl. Janez Hudoklin, Gor. Gradišče 9, Šentjernej.

PRODAM novo traktorsko kosilnico za Pasquali (18 KM). Anton kopina. Vel. vas 32, Leskovec.

PRODAM globok italijanski voziček. Informacije na telefon 23–251 od 15. ure dalje.

PRODAM električno peč Super Ser. Albin Mirtek, Kristanova 10, Novo mesto, telefon 23–124.

PRODAM kvalitetne sadne sadike (jablane). Stane Prešeren, Lobetova 42, Novo mesto, (Žabja vas).

PRODAM zaradi selitve skoraj nov pralni stroj Gorenje 301 G International po ugodni ceni. Viktor Karničnik, 68259 Bizeljsko 71.

UGODNO prodam samsko sobo (Meblo-belo, palisander). Jakelj, Ragovska 30, Novo mesto.

PRODAM dve kobili, stari po 6 let, težki nad 500 kg. Miha Globokar, Gor. Globodol 18, Mirna peč.

PRODAM pletilni stroj. Naučim osnove ali možnosti pletilnega tečaja v februarju. Telefon: 22–768.

POSEST

PRODAM vinograd (delno zregulan) z zidanico v Hrušici, poleg ceste. Licitacija 5. februarja ob 14. uri. Naslov v upravi lista 279/78).

JAVNA prodaja vinograda in travnika v Gabrski gori na Hribih, bo v nedeljo, 12. 2. 1978, ob 14. uri. Interesenti naj se javijo na kraju samem. Antonija Lavrič, Tolsti vrh 4, Šentjernej.

PRODAM hišo z lepom vrtom, garažo poleg STS v Krškem. Kupci, zglasite se na naslov: Pod goro 1, Krško, od 14. ure dalje.

PRODAM parcelo ob cesti Štreklje-vec–Semič za vinograd in vikend. Dostop z avtom, elektrika in voda v bližini. Naslov v upravi lista (293/78).

PRODAM parcelo, primerno za 2 vinograda, v bližini Cerovega loga. Stanko Bratkovič, Mihovo 18, Šentjernej.

PRODAM hišo, manjše gospodarsko poslopje, dvorišče, vrt in njivo. 15 minut od železniške postaje Dobova. Pojasnila dobite pri A. Jakomin, Kubed 9, 66272 Slov. Gračišče, Koper.

ČESTITKE

DRAGI mami JULKI Andrelič iz Zbur pri Šmarjeti vse najlepše za njen 63. rojstni dan želita sinova Jože in Tone.

DRAGIM in skrbnim staršem LEOPOLDU in IVANKI PAVČEK iz Podgore za 30-letnico skupnega življenja še vrsto srečnih in zdravih let v krogu svojih dragih želijo hvaležni otroci: Poldi, Janja, Jožica, Branko, Marica z družinami, Anica z Rajkom in Marjetka.

DRAGI mami TEREZIJI STROJINOVI iz Bršlina 61 želijo za njen praznik vse najboljše, predvsem pa zdravja vsi njeni. Enako tudi bratu NACETU ŠTRAJNARJU iz Dol. Ponikev za njegov bližnji praznik.

SKRBNIH očka in mamice JOŽETA in MILKE PUCELJ iz Odrge pri Trebnjem se za njuno 26. obletnico spominja z najlepšimi željami hvaležna hčerka Joži z družino.

DRAGIMA atu in mami DULARJEVIMA iz Prečne čestitamo za 50-letnico skupnega življenja. Obenem atu za 76. in mami za 75. rojstni dan. Hčerki Slavka in Mari, sinova Franc in Tone, vsi z družinami, 9 vnukov, pravnučka pa jima pošiljata tople poljubčke.

R A Z N O

IŠČEM garažo, lahko kjerkoli v Novem mestu. Ponudbe na telefon 22–030 ali v upravo lista (302/78).

POROČNI PRSTANI! – Želite presenetiti nevesto? Zlatar Otmar Zidarič v Ljubljani v Gosposki 5 (poleg univerze) vam bo rad pomagal. Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta.

OBVESTILA

CENJENE stranke obveščamo, da sprejemamo naročila za 2 meseca stare piščance, bele, grahaste, rjave, mešano ali samo jarčke. Naslov: Milena Drašler, Podgora 5, 68351 Straža.

VSE TISTE, ki se zanimate za vzrejo piščancev, obveščamo, da smo začeli z valjenjem in da lahko dobite enodnevne piščance bele velike pasme HIBRO – najboljše vrste za hitro vzrejo, z malo porabo krme in rjave jarkice, pasme GOLDEN COMET; poraba krme na jajce 185 gramov, v letu znese 240 jajc – vrhunski dosežek! Valilnica vsako soboto. GIZELA PETELINKAR, Cegelnica 20, Novo mesto, telefon 23–384. Za navedene pasme jamčimo genetsko čistost in se priporočamo.

ZAHVALE

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage tete

JOŽEFE ŠIMEC
upokojenke iz Črnomlja

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala sostanovalcem bloka 21. oktobra 15 a za darovano cvetje in drugo pomoč, zdravniškemu osebju zdravstvenega doma Črnomelj in bolnice Novo mesto ter vsem, ki so ji pomagali v težkih trenutkih. Lepa hvala duhovnikoma za opravljeni obred.

Žalujoči: sorodniki

PREKLICI

ANA GORC, Trg zbora odposlancev 51, Kočevje, se opravičujem MARIJI MRVAR, Trg zbora odposlancev 39, Kočevje, za svoje obnašanje in besede, izrečene dne 3. 11. 1977.

Berite »Dolenjski list«

OPRAVIČILO

V 3. številki Dolenjskega lista je prišlo do neljube napake v zahvali za pokojnim JANEZOM OREŠNIKOM. Namesto nefrološkega oddelka je bilo objavljeno nevrološkega oddelka. Za neljubo napako se opravičujemo. Uprava Dolenjskega lista.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Na novomeškem transfuzijskem oddelku so darovali kri:

24. januarja: Ivan Turk, Franc Murn, Jože Murn, Avgust Pribanjič, Anton Zupančič, Franc Bradač, Martin Furlan, Milena Čibej, Pavla Markovič, Zdravko Nanič, Ignac Koncilja, Ana Gorše, Anica Stangelj, Iztok Vilič in Branko Murn, člani Gozdnega obrata, Podturn; Jože Rozman, Antonija Rukše, Ljubomir Jenko in Nikola Reba, člani Novoteksa, Novo mesto; Marica Strajnar, Jože Potočar, Angela Bašelj, člani Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Martin Peterlin, član Strešnika; Slavka Boh, članica Industrije obutve, Novo mesto; Marjan Klobučar, član Novotehne, Novo mesto; Jože Bratkovič, član Interevrope; Ivan Fink, član Gorjancev, Straža; Alojz Jarc, Alenka Strniša, Vida Ban, Marija Zupančič, Alojz Bobnar, Miha Gorše, Amalija Gorše, člani Gozdnega gospodarstva, Novo mesto; Milan Jamnik, član Pionirja, Novo mesto; Ciril Plahutnik, Slavko Fink, Jožefa Černič, Anica Jurman, Helena Klobučar in Boris Trifkovič, člani Novolesa, Straža; Janez Jakše, Nevenka Lipovšek, Anton Nadu, Ivan Rauh, Slavko Kranjc in Jože Razpotnik, člani PTT Novo mesto; Marija Primc, članica Laboda, Novo mesto; Franc Pavlenič, Franc Zupančič, Ana Kotnik, Zvone Gačnik in Zdravko Erjavec, člani IMV Novo mesto; Martin Puček, obrtnik iz Krške vasi; Mirko Pureber, član Novograda, Novo mesto; Terezija Kovačič, članica splošne bolnice, Novo mesto; Janja Mihalič, študentka iz Novega mesta; Franc Jaklič, član Varnosti, Novo mesto; Emilija Avguštin, gospodinja s Podturna; Cveto Čebron, upokojenec iz Meniške vasi; Franc Šter, avtomehanik iz Šmihela; Franc Volf, radiomehanik iz Metlike, Edvard Gorše, član Novolesa, Straža;

26. januarja: Justi Medle, članica Laboda, Novo mesto; Albin Foršček, Franc Luzar in Martin Potočar, člani IMV Novo mesto; Stanko Tramte, Franc Avbar, Marjan Medved, Jakob Jukubovič in Cveto Zupančič, člani Novolesa, Straža; Martin Ancelj, član Ele, Novo mesto; Franc Sluga, Božo Čavlovič, Štefka Božič, Janez Primc in Ivan Mežnar, člani Novoteksa, Novo mesto; Franc Kulovič, Alojz Turk, Anton Fink, Anton Kobe, Leopold Cvelbar, Franc Klemenčič, Jože Darovec, Jože Ban, Anton Jakše, Marjan Kump, Jože Ovniček, Ivan Bukovec, Slavko Klobučar, Alojz Primc in Milan Luzar, člani Gozdnega gospodarstva, Novo mesto; Tončka Bašelj, Slavka Vidmar, Matija Golob, Branko Fink, Janez Ponikvar in Zvone Pungartnik, člani Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Remzo Skenderovič, Anton Lovšin, Irena Strugar, Jože Hribar, člani PTT Novo mesto; Alojz Muhič, Josip Turčin in Boris Gomizelj, člani Zdravilišča Šmarješke Toplice; Jožefa Pepel, gospodinja iz Šmarjeških Toplic; Tone Bartolj in Jože Staniša, graverja iz Novega mesta; Dušan Škofljanec, član Ele, Novo mesto; Martin Vidmar, član KZ Krka Novo mesto; Julka Brulc, članica osnovne šole Katje Rupene, Novo mesto; Ivan Božič, član SAP Ljubljana; Mihaela Kužnik in Marija Badovinac, članici Krke, tovarne zdravil, Novo mesto.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustil naš dobri mož, oče, stari oče in stric

ŠTEFAN VIDETIČ

iz Stare Lipe

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in darovali cvetje in vence. Lepa hvala sosedom za nesebično pomoč. Zahvaljujemo se vsemu zdravstvenemu osebju oddelka ORL v Novem mestu, osebju viniškega zdravstvenega doma, posebno pa Marici Hudeljevi. Iskrena hvala šoferjem reševalne zdravstvene postaje Črnomelj, kolektivu Belsada za podarjeni venec, župniku za opravljeni obred, Ivanu Brajdiču za poslovilne besede. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje in ga v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Ana, sinova Kazimir z ženo Branko, Vinko z družino in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega očeta, starega očeta in strica

JANEZA KLEMENČIČA

iz Sel pri Jugorju

se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni ZB Jugorje, ZVVI, Varnostni službi TOZD Novo mesto, Belt Črnomelj za podarjene vence in cvetje. Hvala dr. Mačku za ves trud in nego v času njegove bolezni. Hvala tudi govornikom za lepe poslovilne besede pred hišo žalosti in pred odprtim grbom. Zahvaljujemo se vsem sosedom, prijateljem, ki so vsestransko pomagali v teh najtežjih trenutkih. Hvala župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sinovi Stanko, Polde, Ivan in Lojze z družinami in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustila dobra žena in skrbna mamica

MARIJA BRULC

iz Hrušice 3 pri Stopičah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, posebna hvala tistim, ki so nam izrekli pismeno ali ustno sožalje, poklonili vence in cvetje ter jo pospremili v tako velikem številu na njeni mnogo prerani zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu IMV-sindikatu in sodelavcem za podarjene vence in denarno pomoč. Iskreno se zahvaljujemo sošolcem stopiške šole za vence, pevcem, in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mož Viktor, otroci Silvo, Viktor in Milan, mama, bratje, sestre in drugo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec Priloge: Peter Simič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 198 dinarjev, polletna naročnina 99 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 400 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100–620–107–32000–009–8–9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. – Vsak mali oglas do 10 besed 45 din, vsaka nadaljnja beseda 4 din. – Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS SRS (št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100–603–30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon: (068) 23–606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23–611. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama, sestra in teta

ANTONIJA MURN

rojena Škof
iz Velikega Orehka 7

Zahvaljujemo se zdravniškemu in strežnemu osebju pljučnega oddelka v Novem mestu in župniku za opravljeni obred. Hvala kolektivu IMV, Kurivu in splošni bolnici za podarjene vence. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v tem težkem trenutku, nam izrekli sožalje, z nami sočustvovali in pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Franc, sinovi Franc, Slavko in Jože, hčerki Tončka in Joži, vsi z družinami, sestre Francka, Rezka, Marija in Mančka z družinami, brat Jože z družino ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 58. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in deda

AVGUST MUC

iz Gradca 22

Iskreno se zahvaljujemo za podarjene vence in izrečene poslovilne besede ob odprtem grobu GG Črnomelj, KS Gradac, ZB Gradac in Društvu upokojencev iz Gradca. Posebna zahvala sosedom Kočevarjevim, Jesihovim, Lovšinovim, Stuparjevim in Požekovi za pomoč v težkih trenutkih. Hvala sorodnikom, znancem, vaščanom Primostka, gasilcem in vsem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala dr. Matkoviču, in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Tončka, hčerki Slavica in Nevenka z družinama.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame in stare mame

ANGELE MUŠKE

iz Dol. Toplic

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivoma Novolesa Straža, obrat Žaga in KZ Krka – blagovnica. Prav lepa hvala vsem trem duhovnikom za lepo opravljeni obred. Hvala tudi vsem tistim, ki ste pokojnico v tako velikem številu spremili k večnem počitku.

Žalujoči: otroci France, Mici, Anica in Angela z družinami ter drugo sorodstvo.

V SPOMIN

7. februarja bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubi mož, očka, sin in brat

JOŽE KUKAR

iz Stranske vasi pri Semiču

Tvoj duh nas spremlja vsepovsod, srce nam močno krvavi, ko tebe ljubi mož in očka od nikoder ni.

Žalujoči: mama Ana, žena Amalija, hčerki Marija in Anica z možem ter brata in sestri z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega moža, očeta, brata, strica in zeta

ANTONA KOČEVARJA

iz Berčic pri Metliki

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom novomeške bolnišnice kot tudi zdravnikom iz Metlike, ki so skrbeli za njegovo zdravje. Hvala kolektivu tovarne Beti in tov. Štruclju za poslovilne besede. Prav tako tudi kolektivu iz šole in vrtca, vsem sorodnikom, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč in pa župniku za opravljeni obred. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje.

Žalujoči: žena Pepca, otroci Jože, Bernardka, Metka in Tonček ter drugo sorodstvo.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 21. do 28. januarja so v brežiški porodnišnici rodile: Nedeljka Prosoli iz Rud – Marijano, Irena Zavadlav iz Trnja – Boruta, Nada Opravš iz Bukoška – Leo, Anica Mihelič iz Vrbovca – Jurico, Marica Kotarski iz Male Rakovice – deklico, Ivanka Kramar iz Prudnic – Marijo, Anđa Mavračič iz Rakovega potoka – Lilijano, Štefica Kotarski iz Kladja – Krunoslava, Breda Menič iz Velikega Podloga – Andrejo, Gordana Črnjak iz Samobora – Ivano, Milena Omrzel iz Krškega – Jožeta, Majda Gerjevič iz Krške vasi – Matejko, Marijana Bašič in Novakov – Davorja, Irena Žabkar iz Sevnice – Tamaro, Olga Voglar iz Sobenje vasi – Jožeta, Branka Komar iz Senkovca – Kristijana, Anđela Bašič iz Molvic – Maria, Mihaela Sokolič iz Brežic – Majo, Danica Grgič iz Stare vasi – Francija, Terezija Kopina iz Smečic – Albina, Hedvika Omerzu iz Stolovnika – deklico, Barica Iviček iz Nedelje – deklico, Branka Stupar iz Medsav – Dubravka. – ČESTITAMO!

V tem času so pri nas umrli: Boris Tomašič, šofer iz Izole, star 21 let, Janez Jerak, kmetovalec iz Doma počitka Impoljce, star 82 let, Alojz Travnikar, kmetovalec z Brezovice, star 68 let, Ana Lipej, gospodinja z Bizeljskega – stara 74 let, Mihajlo Topol, upokojenec iz Šenkovca, star 53 let, Frančiška Tomše, gospodinja iz Globočic, stara 84 let, Stjepan Nikolić, soc. podpiranec iz Drenja, star 63 let.

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža in strica

RUDOLFA JARCA

iz Brezove rebri

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se od njega poslovili na zadnji poti. Posebna zahvala sosedom in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Julijana, nečak Lojze z družino in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 77. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in stric

MATIJA JAKŠA

iz Kota pri Semiču

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob težkem trenutku stali ob strani, izrekli sožalje in darovali cvetje, hkrati se zahvaljujemo obratu TOK Gozdarstvo Črnomelj, TOZD Gozdarstvo ČRMOŠNJICE, TOZD Dolenjka Črnomelj, sodelavcem Dolenjke iz Semiča in sodelavcem šolskega centra RSNZ – oddelek Podutik Ljubljana. Posebno se zahvaljujemo dr. Kohnu iz Semiča, sosedom Sajetovim in Štrukljevim ter organizaciji ZB Kot. Lepa hvala tudi tov. Matiji Špringarju iz Gabra za poslovilne besede, župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Marija, sinova Toni in Matija z družino, hčerki Mimica in Francka z družino, vnuki, pravnuki in brat Tone.

Kot pri Semiču, Vapčja vas, Ljubljana, Gaber, Semič, Brstovec, Kranj.

Staršem pa se vkljub brezštevilnim prežalostnim skušnjam menda še ne sanja ne, v kaki nevarnosti se jim nahajajo hčere. Za posle se že tako dosti ne brigajo. Takih je vsaj nekaj, ki drže otroke tudi poleti za ključem, za dekle pa je mnogim gospodinjam manj mar ko za pse: naj delajo, kar hočejo, naj sprejmejo, kogar jim je ljubo, češ, saj so dosti pametne, da same lahko presodijo, kaj je prav in kaj ne. Če se jim pripeti nesreča, da zanosijo, jih zapode iz službe brez milosti in govore, da se jim prav godi; zakaj se niso varovale. Nekateri starši mislijo, da spe otroci v hiši, ali ne gredo nikoli gledat, da bi se prepričali, če je pa to tudi res. Dostikrat se je že pripetilo, da je hčerka zapustila o polnoči posteljo in tekla v senico k fantu. Tudi omoženih se ne manjka, ki to delajo. Zadnji čas je, da pride deželska in duhovska oblast srenjam na pomoč, da se to nevarno prenočevanje prepove in z združenimi močmi odpravi in zatare.

O tej priliki naj omenim še ponočna opravila. Ponoči se rezlja repa, mane proso, lička koruza itd. Dostikrat traja to še čez polnoč. Na taka dela se shaja mladina iz cele okolice. Dokler je v hiši pred očmi, ni straha. Noben pameten ji ne bo zameril, da prepeva, se šali, smeja in še na drug način kratkočasi. Gospodar neče biti umazan, da ji rad piti, da ji napravi več veselja za posel. Gospodinja speče v isti namen potice, prinese sadja ali še kaj drugega. Nekateri postavijo na mizo toliko bokalov, kolikor je mencev, in zraven potice, kolikor je pojesti morejo. Do ene ure po priliki se mane, do tretje pije, potem se gre domov. Repe možaki ne rezljajo radi, ženskih se nabere včasih za ta opravek po dvajset in še več, za dvajset se prinese kakih deset do petnajst bokalov, da ne godrnjajo in še drugikrat rade pridejo. Dostikrat se daje tudi po manj, kakor je hiša in vinska letina. V nekaterih graščinah dobi vsak delavec za ličkanje vsak večer po grošu in zraven merico vina in malo kruha. To je dosti malo, ali dekleta hodijo raje v grad ko drugam zaradi groša. Kmet takim pomagačem ne plačuje nikoli v denarjih. Gotovo koristijo ta večerna dela hiši veliko, mladina pa tudi ne zamuja dosti z njimi, ker bi brez njih doma večidel spala. Ali s stališča nravnosti se nikakor ne morejo priporočiti in se ne bi smela dopuščati. Dekleta gredo pozno ponoči domov, spotoma jih love zapeljivci in se klatijo z njimi včasi do belega dne.

Omilovati mora človek najbolj dolenjske služabnice. Gospodinje jim ne nadomeščujejo mater, same v sebi pa imajo malokdaj toliko moralne moči, da bi se mogle uspešno upirati premnogim skušnjavam, ki od vsakod nanje prežajo. Veliko jih zapeljejo hlapci, veliko tudi gospodarji in njihovi sinovi. Dekle, ki se ne omože, postanejo zvečine nezakonske matere in malopridnice. Vse silijo tja, kjer se daje boljša plača, dasi včasih dobro vedo, v kaki nevarnosti se bo nahajalo v takih hišah njihovo devištvo. Grajska hrana je navadno slabša od kmečke, pa gredo vendar kaj rade služit v gradove, nekaj radi večje tovarišije, nekaj radi večje prostosti, posebno ob nedeljah. Grajska dekla ohrani malokatera svojo čednost. Slišal sem tole pripovedko. Pošteno dekle si je dobilo v graščini službo. Hudič jo sreča in vpraša: „Kam? “ Dekle pravi: „V grad služit.“ Hudič jo svari: „Ne hodi, boš zapeljana!“ Dekle ga ne posluša in gre v grad služit. Čez nekoliko mesecev gre proč in joka. Hudič jo sreča in vpraša, kaj ji je. Dekle pravi: „Hudič me je zapeljal, da sem poslušala priliznjenega skušnjavca.“ To krivično očitanje razjezi hudiča, da vzame bič in jo namaha. Tudi v mestu bi vsaka dekla rada služila. Nevarnosti ali ne pozna ali pa ne mara. Vojaščina je za dekleta hujša ko vsaka kuga. V Novem mestu so imele, kar jaz vem, z vojaki eno leto šestnajst, drugo petintrideset nezakonskih otrok. Neizrečeno diši kmečkim ženskam tudi gosposka suknja. V kosmatina se zaljubijo rade, naj bo mlad ali star, grd ali lep, da je le gospod. To čudno nagnjenje, ki ne more pričakovati nikdar zakonske zaveze, jim vzbuja napuh in gizda. Mislijo si: Gospod je imeniten mož, druge mi bodo zavidale takega ljubčka, gospod pa ima tudi denar, mi bo kupil, kar bom poželela. In tako prodajajo najdragocenejšo reč, katero jim je Bog podelil, svojo nedolžnost, za svilnate robce, pisane kikle in druge cape.

Ne sme se prezreti, da podpira in olajšuje greh nečistosti razen človeka tudi narava dolenjske zemlje. Žitne ravnine se dajo pregledati, kaj se po njih godi, more se bolj lahko opazovati. Na Dolenjskem se vrsti hrib za hribom, hosta za hosto. V dolinah, tokavah in goščavah se potikajo in zvirajo razuzdanci brez velikega strahu, da jih bo kdo videl, motil in ovadil. Neki gospod, ki ima hosto blizu Novega mesta, mi je rekel, da jo bo dal najbrže posekati, ker neče, da bi dajala toliko prilike za grdobije. Ta namen se mi ni zdel preveč pameten. Omenil sem ga le zato, ker dokazuje, da ne pripisujem samo jaz neki del tega greha obrazu dolenjske pokrajine.

Glavna vabila spolne razuzdanosti sem povedal. Ne da se tajiti, da je v tem obziru veliko prilik za greh in da se veliko greši. Poštenje in smramežljivost se tepta z nogami na razne načine. Nečisti boginji se streže tajno in celo javno. V mnogih vaseh se nahajajo beznice in tudi druge take hiše, ki se morejo imenovati bordeli. Vsaka duhovnija ima nekoliko žensk, ki se prodajajo vsakemu. Ljudje jim pravijo v Novem mestu s tujo besedo perajtarice, na deželi perajzarice, kar je isto. Tuje besede dokazujejo tuj vpliv. Ni dvombe, da so domačo spačenost podžigali in pomnoževali v Sloveniji nemški in laški popotniki in doselci: vojaki, rokodelci in gospoda. Od tod so prišle v slovenski jezik za razne nespodobne reči nemške in laške besede. Nemška je n. pr. vasovati, vasovanje kljub domačemu glasu. Na Švabskem in v Švajci pomeni še dandanašnji „Dorf“ to, kar: shod, pohod. Jer. Gotthelf piše: „So war ich ueber 5 Jahre alit geworden, als wir einmal an einem Sonntage Dorf bekamen.“ Beseda „Dorf“ je v rodu grškemu *τυρβη*, latinskemu turba.

Razen očitnih blodnic se dobivajo take, ki služijo za ljubice, kakor druge za dekle. Ko sva sedela enkrat s prijateljem V. v šotoru pred mojim stanovanjem, prileze k nama mlada mojškra in naju vpraša, če ne potrebujeva morda ljubice.

Portret tega tedna

Premočrten in dosleden

Z besedami „Vse moje življenje je ena sama šola“ označuje sekretar medobčinskega sveta ZKS Posavje Mirko Kambič svojo dosedanjo pot. Po rodu je Belokranjec iz Črešnjevca pri Semiču. V družini je bilo sedem otrok in on je bil tretji po vrsti. Živih je samo še šest, ker je brat Jože padel v Tomšičevi brigadi. Mirko se je že zgodaj pridružil terenskim aktivistom. 1943 je postal skojevec in tri leta pozneje so ga sprejeli v Zvezo komunistov. To je zaznamovalo njegovo nadaljnjo življenjsko pot.

Od Bele krajine se je poslovil, še preden je dopolnil devetnajst let. Bilo je julija 1945, ko je kot delegat novomeškega okrožja odšel na prvi kongres Osvobodilne fronte v Ljubljano. Prej ali slej bi tako ali tako moral z doma, kajti skopa kraška zemlja je bila radodarna samo s kamenjem. Glavni dohodek so dobili od vina, če se jim ga je posrečilo prodati. V sušnih letih pa jim je celo za kruh predla trda. Tudi vode je večkrat zmanjkalo in z vozmi so morali ponjo uro daleč. Oče se je poleg kmetovanja ukvarjal še s tesarstvom, da se je družina laže preživela. Pozimi je postavljal ostrešja in kozolce ali pa je podrl kak hrast, iz katerega je sam tesal železniške pragove.

V domači vasi je Mirko obiskoval nižje organizirano osnovno šolo, nato pa je nadaljeval šolanje v Ljubljani. Tam je dokončal šest razredov gimnazije, pozneje pa še ekonomsko srednjo šolo v Celju. Mikalo ga je delo v gospodarstvu, vendar so ga čas in potrebe usmerili v upravno službo. Po gimnaziji je aprila 1949 prišel najprej na okraj v Krško, čez dobro leto pa v Brežice, kjer se je dokončno usidral in si uredil dom. Opravljal je niz odgovornih družbenih dolžnosti. Bil je tajnik in predsednik občinske skupščine, nakar je dokončal še visoko šolo za politične vede, sociologijo in novinarstvo v Ljubljani. Štiri leta je bil tudi poslanec republiškega zbora skupščine SRS (od 1965 do 1969). Iz časov predsednikovanja se rad spominja prizadevanj za elektrifikacijo podeželja, vasi na območju Cerkelj in Velike Doline in odročnih krajev na štajerski strani. Zlasti ga večejo spomini na Pečice in Križe, kjer se je kot odbornik še posebej prizadeval, da bi v tamkajšnje vasi napeljali luč. Zasvetila je in tedaj so mu poklonili album s fotografijami hiš. To je bila zanj največja nagrada. Potem je prišlo obdobje vodovodov. Kot tajnik občinske skupščine se je z veliko prizadevnostjo vključeval v akcijo in nikdar mu ni bilo žal časa za razgovore z ljudmi. Z njimi vred se je razveselil vsakega napredka na vasi.

Kot šef upravnih služb je vedno poudarjal, da so udeleženci tam zaradi občanov in ne obratno, spodbujal pa je tudi izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje v njihovih vrstah, da bi bilo delo čim bolje opravljeno. Zdaj je Mirko Kambič že drugič evidentiran za sekretarja medobčinskega sveta ZK Posavje.

JOŽICA TEPPEY

Rešitev plinske krize

Pustni karneval v Gradcu

Gradaški mački so pripravljeni. Za pustno nedeljo, 5. februarja, bodo pokazali, kaj so stuhtali med letom. Zadnja leta je pustni karneval v Gradcu postal eden najbolj obiskanih na širšem Dolenjskem. Letos bodo gradaški mački, katerih društvo šteje že blizu 400 članov – od tega je 250 aktivnih – pripravili že sedmi pustni sprevod po vrsti. Lani si ga je ogledalo kakih 4.000 obiskovalcev, letos pa jih pričakujejo vsaj toliko.

Predsednik društva Rudi Dim mlajši je povedal, da je njihova kulturna dvorana že od novega leta sem spremenjena v delavnico, v kateri po osnutkih Bogomira Jakše nastaja vse, kar bodo prikazali v sprevodu. Za letos so mački pripravili 12 točk, tri pa bo prispeval njihov tozd Vranoviški jazbeci.

Med drugim bodo Gradčani pokazali, kako si predstavljajo rešitev plinske krize, proslavili bodo 100-letnico gradaške livarne, obravnavali plačilo po delu in še marsikaj. Obljubljajo, da se kljub svojemu simbolu – mačku ne bodo nikomur dobrikali.

Na pustno soboto bo v dvorani v Gradcu pustna veselica, na kateri bodo postregli s pravimi domačimi krofi, najboljše maske pa bodo dobile nagrado. Kot je v navadi, bodo na pepelnično sredo Pusta zažgali in ga vrgli v Lahinjo.

„SALAMIADA 78“

Jutri, 3. februarja ob 18. uri, bo v mali dvorani Hotela Pugled „Salamiada 78“. Na njej bo mesarski mojster Ivan Lampe pokazal med drugim sodobno pripravo in pakiranje raznih klobas. Razstava bo zanimiva za vse, posebno pa še za izdelovalce domačih izdelkov iz mesa in tudi za gospodinje. Razstava bo samo v petek, se pravi jutri zvečer.

SRNA V RIBNICI

Minuli petek dopoldne je več ljudi videlo srno tako rekoč sredi Ribnice. Prišla je nekje iz smeri Inlesa mimo Trga Veljka Vlahoviča in nato med postajo milice in gozdarskim domom, kjer je tudi sedež občinskih družbeno-političnih organizacij, izginila proti vojašnici. Čeprav je divjadi v gozdovih okoli Ribnice veliko, pa le redkokdaj zaide prav v mesto.

MIRNA: PRVENSTVO V VELESLALOMU

Mirenski TVD Partizan je v nedeljo, 29. januarja, pripravil na Debencu prvenstvo krajevne skupnosti, in sicer v veleslalomu. Udeležilo se ga je 31 tekmovalcev, izven konkurence pa so vozili tudi člani trebanjskega kluba Trimo. Proga je bila dolga 300 m, imela pa je devetnajst vratec.

Rezultati – mlajši pionirji: 1. Cvelbar; starejši pionirji: 1. Umek, mlajši mladinci: 1. Bukovec, starejši mladinci: 1. Kozolec in člani: 1. Kolenc. Najhitrejši čas proge je dosegel gost Nace Sila.

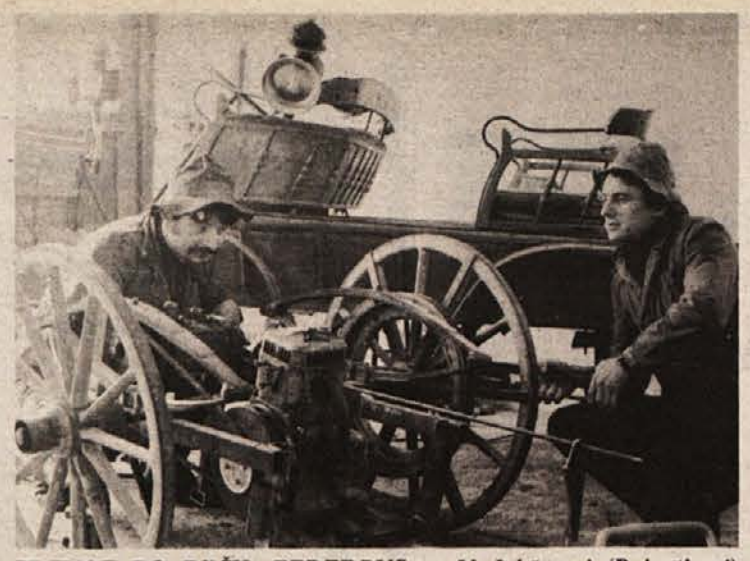

PREVOZ BO REŠIL FEDERBUS – V Jakšetovi (Pojerčkovi) mehanični delavnici v Šentjerneju sestavljajo „umotvor“, ki bo za pusta vozil „člane“ iz Vrhpolja v šentjernejske gostilne. Za to relacijo avtobusno podjetje Gorjanci nima posluha. (Foto: Janez Pavlin)

Pust po šentjernejsko

„Kurentova oblast“ pripravlja tradicionalni pustni sprevod

Šentjernejski „Radio Kurent“ je v svojih predpustnih novicah objavil, da bo 5. februarja in potem še nekaj dni imela oblastniške vajeti v centru „Kurentova oblast“. Sprevod se bo na čelu z godbeniki premaknil z mesta ob 9. uri in se pomikal mimo znanih kulturnih shajališč Lampeta, Majzlja in Recija, kjer bo nadškof Antonfacij Saš II. (zamenjal je dosedanjega nadškofa Dvadecifacija, ki je odšel v zasluženi pokoj) sprevod obrnil in zavil na šentjernejski trg. Tu se bosta pred mnogimi pričami končno vzela Pepca Rorcange in Šravfenciger Martin, ki že več let živita „na koruzi“ in v jezikih žensk. Da bo poroka bolj držala, se bo ob 13. uri pred novomeškim magistratom vse ponovilo.

V sprevodu bomo lahko videli vrsto zanimivih pogruntavščin na temo preteklega in letošnjega leta: odkopavanje austinovih delov, pomanjkanje plina, varstvo cvička in še marsikaj. Šentjernejskim „larfarjem“ smo se še vsako leto nasmejali, zato tudi letos ne bomo odšli domov žalostnih obrazov (če si seveda ne bodo izposodili kakšne tudi na naš račun).

J. PAVLIN

18. PTUJSKO KURENTOVANJE

Tradicionalno, že 18. ptujsko kurentovanje s karnevalom bo tokrat v nedeljo, 5. februarja. Dopoldan ob 10. uri bo na ptujskem Titovem trgu nastop folklornih skupin, karnevalski sprevod pa bo ob 14. uri. Obiskovalcem kurentovanja se bo predstavilo 17 skupin, (med njimi tudi skupina „Kukeri“ iz Bolgarije), v karnevalskem sprevodu pa se jim bo priključilo še osem folklornih skupin. Skupaj bo nastopilo okoli tri tisoč udeležencev.

KRŠKO MED NAJLEPŠIMI

Zveza hortikulturnih organizacij Slovenije in Turistična zveza sta prisodili Krškemu naziv za najlepše urejen kraj v Sloveniji. Prvo mesto si deli Krško še s štirimi drugimi kraji: To so Muta, Nova Gorica in Ilirska Bistrica. Za Krčane je to priznanje velika spodbuda, da bodo tudi v prihodnje zadržali pripravljenost za olepševanje kraja na sedanji ravni. Lani so namreč prav prebivalci tega mesta izredno veliko žrtvovali na urejenejšo podobo kraja, za cvetje na oknih, za obnavljanje hišnih pročelij, za čistočo in vzdrževanje javnih nasadov in parkov. Turistično in Hortikulturno društvo sta skupaj z organizatorji proslave za 500-letnico mesta dosegla pričakovani uspeh.

V MOKRONOGU SPET KARNEVAL

Mokronoški klub larfarjev bo v nedeljo ob 14. uri nadaljeval tradicijo mokronoških pustnih karnevalov. Pred leti so te prireditve privabile na tisoče ljudi od blizu in daleč. Lanske prekinitve Mokronogu ne bi smeli šteti v prehudo zlo, saj je navsezadnje šlo za trinajsti karneval. Kakorkoli že, Mokronožani trdijo, da bo nedeljski karneval štirinajsti po vrsti, če že mora imeti „delovni naslov“. Mokronoška larfarija, časopis pustnih veseljakov, pa žal tokrat, enako kot lani, ni prišel na svetlo.

SOS za ptice

Marjana Dolinšek in njen mož Tone iz Žabje vasi na obrobju Novega mesta sta v teh zimskih dneh prav gotovo med redkimi, ki nista snega vzela le kot veselje za mladež, temveč kot veliko nadlogo gozdnih prebivalcev. Medtem ko v daljnji okolici vlada zimska puščobnost, njun dom živi. K več kot tridesetim krmilnicam in valilnicam za škorce prihaja v goste veliko gozdnih prebivalcev, ptičev.

Čeprav so nekatere krmilnice oddaljene tudi po pol ure hoda, jih redno obiskujeta in polnita z zrnjem in drugimi dobrotami. „Vsem, ki bodo v teh zimskih dneh ptičem priskočili na pomoč, svetujem, naj oblikujejo krmilnice iz nekaj deščic, da bo hrana zaščitena pred vetrom. Krmilnico postavite tako, da bo varna pred mačkami in nevzgojenimi otroki. Skrbite, da bo krmilnica vedno čista in nikoli ne hranite z lahko pokvarljivo hrano in drobtinami. Najboljša je zrnata hrana (prosb. sončnično seme, konoplja, proso). V semenarnah pa prodajajo že pripravljeno hrano. Najljubša pa je opticam pogača; pripravimo jo iz stopljenega sala ali margarine, v katero stresemo zrno. Tekočo maso že malo ohlajeno zlijemo v prazen jogurtov lonček in ga navzdol obrnjenega obesimo na drevo. Ptice hranimo do tedaj, ko si lahko same najdejo hrano, kajti če bomo prenehali krmiti, bomo lahko pokončali precej ptic“ je z nekaj nasveti postregla Dolinškova, mož pa jo je dopolnil: „Krmilnice sredi mesta še zdaleč ne prinašajo ptičem toliko koristi kot tiste v bližini gozda ali na vrtovih. Naše društvo rejcev malih živali v Novem mestu bo še letošnjo zimo postavilo na primernih mestih krmilnice, kjer bo ptice lahko vsak ljubitelj hranil in jim pomagal preživeti.“

J. PAVLIN

Eno izmed Dolinškovih pribežališč za ptice

Del narave v stanovanju

Zlata fazana v osnovni šoli

Kot vsako leto, tako je tudi nedavna letošnja razstava ptic kočevskega Društva za varstvo in vzgojo ptic vzbudila veliko zanimanje med otroci, mladino in odraslimi. Na njej je okoli 35 rejcev prikazalo 156 kanarčkov, 65 golobov, 29 papig, 14 križancev in 12 eksotov. V posebni veliki kletki, ki ji ptičarji pravijo volera, pa so pokazali še več zunanjih ptic (zelenec, kalin, pinoža, lišček, grilček, vrabec in sinica) ter par zlatih fazanov, ki je bil ena izmed novosti oziroma posebnosti letošnje razstave.

Kočevsko društvo, ki združuje rejce ptic od Velikih Lašč in Loškega potoka prek Ribnice do Kočevja in naprej, je razstavni prostor spet lepo okrasilo. V avlo nove osnovne šole, kjer je bila razstava od 28. januarja do 1. februarja, so ptičarji vnesli del narave, saj so tu postavili celo grmovje in drevesa. Pokrovitelj razstave je bilo ZKGP Kočevje.

Ptičarji so sami ali s pomočjo drugih uredili še več posebnih kotičkov razstave. Tako so tudi letos filatelisti razkazali znamke o pticah in naravi, razen tega pa še predsedniku Titu. Rejci ptic so namreč razstavo posvetili tudi jubilejem ZK in tovariša Tita ter prikazali našega predsednika kot ljubitelja narave, živali in tudi ptic.

Prvič je bila na tej razstavi v Kočevju javno prikazana velika zbirka značk o pticah. Seveda je bilo razstavljenih tudi več knjig, govore o pticah. Organizatorji so spet poskrbeli tudi za bogat srečolov.

J. PRIM

tozd
trgovska hiša maximarket LJUBLJANA, Trg revolucije 1

do 50%

OD 16. JANUARJA DO 4. FEBRUARJA 1978
POSEZONSKO ZNIŽANJE CEN
•
ŽENSKI, MOŠKI IN OTROŠKI
KONFEKCIJI – PLETENINAM
PERILU in OBUTVI

tozd
supermarket LJUBLJANA, Pasaža na Ajdovščini